

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Filozofická fakulta

Ústav translatologie

Diplomová práce

Bc. Lenka Zábojová

Problematika překládání divadelních her se zaměřením na školní divadlo. Komentovaný překlad souboru dramat Davida Llorenteho
Los árboles dormidos

The translation of theatre plays focusing on school theatre groups.
A commented translation of the drama collection Los árboles
dormidos by David Llorente

Vedoucí práce: PhDr. Anežka Charvátová
Praha 2015

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své práce PhDr. Anežce Charvátové za cenné rady a připomínky, které mi ochotně udělila během psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat autorovi knihy, kterou jsem překládala, Ldo. Davidu Llorentemu za vstřícně poskytnutý rozhovor o knize a další milou spolupráci.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 15. 4. 2015

.....
Bc. Lenka Zábojová

Abstrakt

Tato práce sestává ze tří částí: teorie překládání divadelních her a specifika školního divadla, překlad divadelní hry Davida Llorenteho *Los árboles dormidos* a komentář přeložené hry. Teoretická část se zaměřuje na úskalí a charakteristiky překladu tohoto žánru. Komentář překladu zahrnuje překladatelskou analýzu, analýzu problémů překladu a jejich řešení a typologii překladatelských posunů.

Klíčová slova: Příjemce, paradox, zastarávání překladu, scénické poznámky, školní divadlo, ochotnické divadlo, překladatelská analýza, překladatelské posuny.

Abstract

This work consists of three parts: the translation theory of drama and the specifics of school theatre, the translation of a play by David Llorente, *Los árboles dormidos*, and a commentary discussing the translation. The theoretical part focuses on problems and characteristics of translations of this genre. The commentary to the translation includes a translation analysis, a discussion of the translation problems and their solutions, and a typology of translation shifts.

Keywords: Recipient, paradox, obsolescence of translation, scenic notes, school theatre, amateur theatre, translation analysis, translation shifts.

Obsah

Úvod.....	11
1 Teoretická část.....	13
1.1 Problematika překládání divadelních her.....	13
1.1.1 Text pro diváka nebo pro čtenáře.....	13
1.1.2 Paradox.....	15
1.1.3 Zastarávání překladu.....	16
1.1.4 Verze vs. adaptace.....	20
1.1.5 Scénické poznámky.....	22
1.1.6 Cenzura.....	23
1.1.7 Divadlo vs. film.....	24
1.1.8 Skřípec.....	25
1.2 Školní divadlo.....	29
1.3 Ochotnické divadlo.....	31
2 Překlad.....	33
3 Komentář překladu.....	34
3.1 Překladatelská analýza.....	34
3.1.1 Intencionálnost.....	34
3.1.1.1 Autor.....	35
3.1.1.2 Příjemce.....	36
3.1.1.3 Záměr a příjemci překladu.....	38
3.1.2 Akceptabilita.....	39
3.1.3 Situativnost.....	40
3.1.4 Informativnost.....	41
3.1.5 Intertextovost.....	42
3.1.6 Koherence.....	45
3.1.7 Koheze.....	46
3.1.8 Funkční stylistika.....	46
3.2 Analýza problémů překladu a jejich řešení.....	49
3.2.1 Morfologická rovina.....	49
3.2.2 Lexikální rovina.....	50

3.2.2.1	Metafory, jazykové hry a ustálená spojení.....	50
3.2.2.2	Citoslovce a částice.....	52
3.2.2.3	Vulgarismy.....	54
3.2.2.4	Další problémy lexikální roviny.....	54
3.2.3	Syntaktická rovina.....	55
3.2.4	Stylistická rovina.....	56
3.2.5	Interpunkce.....	57
3.2.6	Chyby ve výchozím textu.....	58
3.3	Typologie překladatelských posunů.....	59
3.3.1	Gramatické posuny.....	59
3.3.2	Další posuny.....	60
3.4	Metoda překladu.....	61
3.5	Poznámky.....	63
	Závěr.....	64
	Bibliografie.....	65

Seznam příloh

- 1 Překládaný text: LLORENTE, D. *Los árboles dormidos*.
- 2 Rozhovor s Davidem Llorente

Úvod

Knížku *Los árboles dormidos* od Davida Llorenteho mi darovala kamarádka k narozeninám. Dostala jsem ji s věnováním přímo od Llorenteho: *Muchas felicidades. Aquí tienes estos textos que no son de Larra, pero que a lo mejor te gustan*¹. Byla to narážka na texty, které slíbil, že nám přinese na hodinu, ale neustále na to zapomínal – David Llorente byl mým profesorem španělského jazyka a literatury na Gymnáziu Budějovická. K autorovi i ke knížce mám tedy osobní vztah. *Los árboles dormidos* je kniha dramat určených školnímu divadlu. Nápad knížku přeložit přišel ještě na střední škole. V rámci této práce se mi k tomu naskytla dobrá příležitost. Většinu her jsem navíc viděla na školních představeních. O to lépe se mi při překládání pracovalo. Měla jsem hodně konkrétní představu o tom, jak má co vyznít, a velmi dobře jsem znala Llorenteho humor a styl „vyprávění“. Na jednu stranu si na hodinách studenty příliš „nepouštěl k tělu“. O jeho životě jsme skoro nic nevěděli. Ale zcela se nám otevřel po jiné stránce. Aby dosáhl toho, že si z hodin literatury doopravdy něco odneseme, nebál se před tabulí hrát malé vtipné divadelní etudy. Vždy se jednalo o děj nějakého významného španělského literárního díla. I když téma bylo vážné, pokaždé to něčím okořenil. Někdy jsme se celou hodinu jen smáli. Zní to možná jako neadekvátní přístup k výuce, ale z žádného jiného předmětu jsem si toho nikdy nepamatovala tolik, jako ze španělské literatury. Llorenteho styl výuky se absolutně neshodoval s tím, co jsem znala z „českých“ hodin. Odmítal biflování. A dosáhl toho, že jsem se na jeho testy nikdy nic z paměti neučila. Nezkoušel z toho, kdo napsal jaká díla. V testech po nás chtěl rozbor textů a na jejich základě potom vysvětlení různých jevů, doložení charakteristik dané doby. Na to se nejde nic nabílovat, museli jsme to v textu najít a odůvodnit. Museli jsme to pochopit a přemýšlet nad tím. To je něco, co české školství po studentech většinou nevyžaduje.

Právě proto považuji Llorenteho za jednoho z nejlepších pedagogů, jakého jsem poznala, a doufám, že můj překlad bude důstojnou reprezentací jeho tvorby.

¹ Všechno nejlepší. Tohle jsou texty, které sice nejsou od Larry, ale které se ti snad budou líbit.

V teoretické části práce se budu věnovat problematice překládání divadelních her. Llorenteho hry byly napsány přímo pro divadelní kroužek, který působí při gymnáziu. Proto se dále budu zabývat školním a amatérským divadlem. Tedy skupinou potenciálních příjemců překladu. Výchozí literatury k těmto teoretickým otázkám není mnoho, a tak jsem čerpala především z článků z různých internetových časopisů.

Druhou část mojí práce tvoří překlad Llorenteho her – Spící stromy.

Třetí částí je potom komentář k překladu, který zahrnuje jak vnětextové, tak vnitrotextové faktory, překladatelské problémy, jejich řešení a posuny, které v překladu vznikly.

1 Teoretická část

1.1 Problematika překládání divadelních her

1.1.1 Text pro diváka nebo pro čtenáře

Otázka, jestli má být překlad dramatu určen čtenáři nebo divákovi, se objevila snad ve všech příspěvcích, které jsem ohledně překládání divadelních her četla. Rozdíl mezi oběma možnostmi je velký, nicméně cílem překladatele by mělo být pořídit takovou verzi, která bude sloužit stejně oběma skupinám. To je ale poměrně složité. Obzvlášť pokud jde o díla klasická – tedy dobově i místně výrazně charakteristická. Moderní díla jsou samozřejmě také dobově i místně charakteristická, nicméně nejsou ještě v povědomí diváků/čtenářů. Překladatel se tak může uchýlit k různým aktualizacím a lokalizacím, aniž by to příjemce nějak výrazněji zaznamenal. Pokud by překladatel k podobným řešením přistoupili u děl klasických (starších, známých), setkal by se pravděpodobně s velkou kritikou. Proto vidím, obecně vzato, překlad klasických děl jako náročnější.

Pokud je překlad určený přímo (pouze) k inscenaci, musí být hned napoprvé srozumitelný. A to jak z jazykového hlediska (lexikální, morfologické, syntaktické), tak z hlediska reálií a kulturních zvyklostí. „... *překlad hry určený pro divadelní provozování musí být mnohem srozumitelnější než překlad filosofického spisu, ježto divadelní posluchač nemůže přemýšlet o smyslu jednotlivých slov a nemůže se poučovat z poznámek*“². Více než v jiných žánrech je zde potřeba přistupovat k různým lokalizacím a aktualizacím. Může dojít i k tomu, že se určité kulturní charakteristiky úplně ztratí. Nechat ale v překladu něco, čemu by divák nerozuměl, je nepřípustné. Srozumitelně by měly být vykresleny i vztahy mezi postavami. Divák si musí zapamatovat, kdo je kdo, kdo jakým způsobem vystupuje, jaký společenský status zastává. V tomto ohledu má mnohem snazší pozici angličtina. „... *angličtina, alespoň ta britská, je nucena vyznačit totožnost postav jazykovými charakteristikami, které my nemáme*“³...“ Na druhou stranu ale fakt, že ve chvíli, kdy postava na britském jevišti promluví, je jí přiřazen určitý sociální status, může být i nevýhodou. Překladatelé do angličtiny se mohou potýkat s tím, že originální text postavy sociálně příliš necharakterizuje. Nebo ne tak,

2 Citováno z J. Levý, České teorie překladu 2, s. 268. Původní zdroj: K. Svoboda, O překládání.

3 R. Spregelburd v rozhovoru pro M. V. Eandi, Traducir teatro: una aventura con obstáculos y satisfacciones: „... *el inglés, al menos británico, está forzado a identificar a todos los personajes con marcas lingüísticas que nosotros no tenemos*...“

aby to odpovídalo britskému prostředí. Překladatel postavám však nějaký status přisoudit musí. Pro češtinu je asi nejvhodnějším řešením sociálního rozlišení jazyka přisouzení určitého lexika dané postavě, případně uchýlení se k hovorovosti a obecné češtině.

Překladatel by měl zároveň myslet na to, že divák uvidí text zpracovaný na jevišti. Spoustu věcí tedy není potřeba dovysvětlovat, protože situace na jeviště bude dána. V tomto případě ale záleží také hodně na autorovi. Překladatel by se měl držet originálního textu a k případným vnitřním vysvětlivkám se uchýlovat jen v nezbytných situacích. Každopádně by měl však překladatel dávat pozor na deixe, aby nevznikaly komické situace, kdy se rozchází scénické poznámky, a tedy scéna, a jednání postav. Velký podíl má na výsledném zpracování samozřejmě režisér divadelní hry, a tak se může stát, že něco nakonec vyzní jinak, než to překladatel, a možná i autor, zamýšlel. To je ale „riziko povolání“. Jak říká G. McAuley ve svém příspěvku *Translation in the Performance Process*: „... *tatáž slova mohou na divadle vyprávět mnoho různých příběhů*“.⁴

Překládat text určený k inscenaci je tedy v některých ohledech náročnější (srozumitelnost pro diváka, reálie apod.), jindy to může být zase o něco jednodušší (popis scény). Je třeba však pamatovat na to, že text není vším: „... *číst drama pouze jako literární text by bylo jako snažit se ocenit skladbu pouze na základě partitury*“.⁵ „... *číst divadelní text znamená zpronevěřit se podstatě divadla*“.⁶

Bude-li překlad určený čtenáři, může být více exotizující. Překladatel má k dispozici poznámkový aparát, díky kterému čtenáře seznámí se vším, co by mu jinak nebylo jasné. Zároveň nevadí složitější syntax nebo lexikální obraty. Čtenář není vázaný „tady a teď“ jako divák, může se vracet, složitější místa si přečíst víckrát, případně si může dohledat neznámé reálie a kulturní zvyklosti dané země. V dnešní době internetu to zajisté nebude problém.

Překladatel však musí dbát na to, že text je to jediné, co utváří čtenářovy představy. Co v textu nebude, to si čtenář nepředstaví. Popis scén a postav by měl být tedy co nejpřesnější, a vzhledem k typu příjemce asi i nejvěrnější.

Pokud ale překladatel nepřekládá přímo pro divadlo, není domluvený s režisérem, že mu udělá překlad, který se bude inscenovat, a tedy neví, jestli se přeložený text dostane ke čtenáři, nebo k divákovi, měl by volit zlatou střední cestu. I když v tomto případě bude třeba

4 G. McAuley, *Translation in the Performance Process*: „... *the same words can tell many different stories in the theatre*.“

5 A. Ubersfeld, *Lire le théâtre*, s. 152-153: „... *el leer teatro simplemente como un texto literario escrito equivaldría a intentar apreciar una obra musical leyendo la partitura*.“

6 A. López Fonseca, *La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir*, s. 271: „... *leer el texto teatral es traicionar la esencia del teatro*...“

přiklonit se spíše k potřebám diváka. Prioritou bude jednoznačnost, srozumitelnost, kulturní blízkost apod. Z druhé strany by měly být zachovány přesné popisy scén a postav. Ty nemusí být vždy jen součástí *explicitních* scénických poznámek, mohou být i *implicitně*⁷ v textu. Proto musí být překladatel pozorný a žádnou takovou implicitní scénickou poznámku neopomenout.

Na druhou stranu je však pádným argumentem i tvrzení A. Lópeze Fonsecy: „*Kolik lidí, kteří četli Sofokla, Plauta nebo Valle Inclána, je viděli i zinscenované, a naopak*“⁸ Pokud se překladatel rozhodne znovu přeložit některého z klasiků, aniž si překlad vyžádalo některé divadlo, je asi pravděpodobnější, že příjemcem bude čtenář. Pokud se vydá knižně původní překlad některého z klasiků, a například se jen znovu zrediguje, je pravděpodobné, že se opět dostane do ruky čtenáři, protože divadlo by si nechalo udělat nový překlad. Pokud existuje knižně vydaný původní překlad hry a divadlo si vyžádá nový, pravděpodobným příjemcem bude divák. V případě současných nebo dosud nepřeložených her je to však na pováženou a překladatel bude jen těžko odhadovat, co se s jeho překladem bude dít. Dilema, na koho překlad zacílit, bude stále stejné.

Posledním hlediskem, které je v tomto ohledu potřeba zmínit a které oba dva póly spojuje, je dramatizovaná četba. V zahraničí má možná větší tradici než u nás, nicméně je to výborné kulturní vyplnění prostoru mezi divadlem a četbou.

1.1.2 Paradox

Dle výše zmíněného to vypadá, že ideální překlad dramatu snad ani není možný. Lze si položit i otázku, zdali je vůbec možné divadlo zachytit formou psaného textu. Už sám autor originálu stojí před určitým paradoxem. Snaží se písmem zachytit to, co vidí a slyší, byť se třeba jedná jen o představu. Obrazy proměňuje do scénických poznámek, promluvy připisuje ke jménům postav. Už v tuto chvíli se vlastně jedná o překlad – intersemiotický. Jediný způsob, jakým můžeme adekvátně zachytit divadelní představení, je videozáznam. Natočit však lze jen něco, co už se hraje, co už někdo napsal. Jediná možnost, jak by mohl autor ztvárnit své představy, je přímo představení režírovat. I tak bude ale jeho představy ovlivňovat

7 A. López Fonseca, La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir, s. 274.

8 A. López Fonseca, La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir, s. 277: „¿Cuánta gente que haya leído una obra de Sofocles, Plauto, Shakespear o Valle Inclán la ha visto representada, o viceversa?“

divadelní soubor, který má k dispozici, rekvizity, prostor jeviště apod.

Když už je prezentace autorových myšlenek takto limitována, jak se má potom vypořádat se svou prací překladatel, kterého navíc omezuje jazyk, do kterého překládá, a spousta dalších kulturních souvislostí.

O tomto paradoxu mluví A. López Fonseca: „*Autor divadelních her musí paradoxně psát tak, jako by mluvil, musí fiktivní postavy nechat odříkávat dialogy, v nichž prosvítá struktura psaného textu; a překladatel, který si v hlavě promítá představení, „své“ představení, čelí stejnému paradoxu*⁹...“ Nebo A. L. Lapeña: „... lze říci, že se jedná o „hybridní“ text; přestože je psaný, ve výsledku má být čtený nahlas¹⁰.“ Nebo R. Spregelburd: „... za divadelním textem stojí autor, jenž musel celou okolní realitu „přeložit“ do více či méně kodifikovaných forem: vět, replik, slov¹¹.“

1.1.3 Zastarávání překladu

Vzhledem k tomu, kolik faktorů musí překladatel zohledňovat, je zřejmé, že bude překlad rychle zastarávat. Kromě výše zmíněných problémů vstupují do procesu překladu ještě další vlivy.

Přikloní-li se překladatel k variantě, že příjemcem bude divák i čtenář, musí myslet i na herce. Text jim musí „jít do pusy“. Slova by neměla být zbytečně komplikovaná a v dané situaci by sama o sobě měla působit přirozeně a vystihovat vztah mezi postavami. Jedině tak se herci mohou s textem ztotožnit a věrně ho na jevišti reprezentovat. Text by měl zároveň i promlouvat k divákům. Komunikace totiž neprobíhá jen na jevišti mezi postavami, ale i mezi postavami a diváky: „*V divadelním textu se více než kde jinde projevuje komunikační funkce, vlastně se jedná o text, kde probíhá dvojí komunikace: mezi postavami a mezi postavami a publikem*¹².“

9 A. López Fonseca, La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir, s. 271: „*El autor teatral se enfrenta a la paradoja de escribir como si estuviera hablando, de poner en boca de sus personajes de ficción diálogos en los que se transparente la textura escrita; y el traductor, que en su imaginario va “montando” el espectáculo, “su” espectáculo, se enfrenta a la misma paradoja...*“

10 A. L. Lapeña, Mutis por el páramo: panorama sobre la traducción teatral: „... podemos afirmar que es un texto «híbrido» pues, a pesar de estar escrito, su objetivo último será el de ser leído en voz alta.“

11 R. Spregelburd v rozhovoru pro příspěvek M. V. Eandi Traducir teatro: una aventura con obstáculos y satisfacciones: „... detrás del texto teatral ya ha habido un escritor que tuvo que “traducir” un mundo entero a unas formas más o menos codificadas: oraciones, réplicas, palabras.“

12 A. López Fonseca, La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir, s. 274: *En el texto dramático, más que en cualquier otro texto, se manifiesta la función comunicativa, pues es un texto con una doble*

Zmíněná mluvnost textu je spojená i s jeho rytmičností. Ta je pro pohodlí herců i diváků také velmi důležitá. Věty by neměly být příliš dlouhé, aby měl text spád. Rytmičnost spočívá i ve vnitřním členění vět. Větší díl této práce spočívá na samotných hercích, případně režisérovi nebo fonetickém spolupracovníkovi. Autor hry a překladatel ale mohou mnoho „napovědět“ členěním vět. Častěji než v textech, které nejsou určeny divadlu, se pravděpodobně budou objevovat volně připojené věty a větné členy. Je to důsledkem snahy zachytit v textu styl, jakým se mluví. Text má potom i větší spád, není tolik zatížený „přebytečnými“ slovy (např. spojky). Četnější členění zároveň poskytuje hercům vhodný prostor pro nádechy.

O rytmičnosti textu mluví například R. Spregelburd: *„Rytmičná rozrůzněnost je někdy důležitější než samotný obsah věty“*¹³. Nebo R. W. Corrigan: *„... v divadelních replikách dotváří význam melodická kadence, jejíž sekvence vycházejí z rytmu dýchání. To znamená, že by se překladatel měl vždy snažit dosáhnout stejného počtu slov v každé větě“*¹⁴. Toto tvrzení je však poněkud polemické. Pokud je platné pro španělštinu, neznamená to, že to samé bude platit i v češtině. Z hlediska zvukové roviny textu se bude pravděpodobně jednat o podobný typ jevu, jako jsou asonance v poezii. Ve španělské poezii jsou asonance tradiční, španělští příjemci jsou na ně zvyklí, vyžadují je (alespoň u klasické poezie, např. F. G. Lorca), ale především je „slyší“. Český příjemce většinou ani nepostřehne, že k nějaké asonanci v textu došlo. *„Nejsme totiž zvyklí asonanci cítiti a slyšeti, tedy tím méně ji hledati a najíti při překládání“*¹⁵.

Dále se k rytmičnosti textů vyjadřuje M. Guiaro: *„Z hlediska fyziologických zásad závisí rytmus řeči na dechovém cyklu herců a překladatel si musí být jistý, že je možné text přednést s ohledem na správné dýchání“*¹⁶. O členění vět potom mluví G. McAuley: *„Jako vodítko může hercům sloužit také interpunkce, která nenápadným způsobem naznačuje, jak je možno vyjádřit myšlenkový proces, jakým tempem přednášet, jak frázovat či dokonce dýchat“*¹⁷.

comunicación: la de los personajes entre sí y la de éstos con el público.“

13 R. Spregelburd v rozhovoru pro příspěvek M. V. Eandi Traducir teatro: una aventura con obstáculos y satisfacciones: *„Una diferencia rítmica es a veces más importante que el contenido denotado en una frase.“*

14 Citováno z příspěvku A. Ribase Adecuación y aceptabilidad en la traducción de textos dramáticos, s. 31. Původní zdroj: Corrigan, R. W. *Translating for Actors*. In: Arrowsmith W. a Shattuck R. (eds.). *The Craft and Context of Translation*, Austin, University of Texas, 1961, s. 160: *„... en los diálogos teatrales la cadencia es per se parte del significado y sus secuencias tienen como fundamento el ritmo de la respiración, lo que significa que el traductor debe conservar, siempre que pueda, el mismo número de palabras en cada frase.“*

15 J. Levý, *České teorie překladu*, s. 164.

16 M. Guirao, *Los problemas en la traducción de teatro: Ejemplos de tres traducciones al inglés de Bodas de sangre*, s. 40: *„En un plan fisiológico, el ritmo elocutivo depende de la cadena de respiración de los actores, y un traductor debe asegurarse de que su texto pueda ser declamado prestando atención a los tempos de respiración.“*

17 G. McAuley, *Translation in the Performance Process*, s. 113: *„Punctuation can also serve as a trigger for the*

Další faktor, který ovlivňuje zastarávání překladu, je používání současného, často i hovorového, jazyka: „... *hodně zastarává proto, že jeho jazyk je hovorový*¹⁸...“ Cílem překladatele je, aby byl text srozumitelný, a tak i u dramát, která by měla vypovídat o dobové specifčnosti, se musí přiklonit spíše k současnému jazyku. Divák/čtenář by měl být vtažen do děje, a toho je mnohem snazší dosáhnout prostřednictvím současného jazyka. Překlad potom působí na příjemce mnohem věrněji. A jak bylo zmíněno, i hercům půjde lépe „do pusy“. Dobové jazykové charakteristiky, případně jazykové charakteristiky některého z klasiků, by však ani tak neměly být zcela opomenuty. Ale musí se s nimi zacházet velmi opatrně. „*Pokud se jedná o současnou tvorbu, neměl by text znít jako překlad. Pokud jde o „klasický“ text, není důvod k tomu, aby tak nezněl, ale při inscenaci budou mít příjemci, vzhledem k nízkému kulturnímu povědomí, které všude převládá, určitě problém s porozuměním*¹⁹.“

Jsou však i zastánci archaizace překladu, například R. Spregelburd: „*Já se přikláním k tomu druhému: aby měl pro čtenáře nebo diváka překlad trochu nádech starých dob, tak jako má dnes Shakespeare pro Angličany. To je první velká překážka: Dosáhnout plynulosti mluveného textu a zároveň zohlednit jeho stáří*²⁰.“ U nás byl jedním z prvních zastánců archaizace A. Liška, nicméně i on si uvědomoval, že zastaralý jazyk nemusí být lidem srozumitelný²¹.

Většinová tendence je ale spíše k současnému jazyku. A tím, jak se normy stále uvolňují, mnohem více překladatelů tíhne k hovorovému jazyku nebo obecné češtině: „*V překladech dramatických se požadavek přirozenosti konkretizoval jako úsilí o hovorovost a mluvnost*²².“ „*Dá se říci, že pokud se nejedná přímo o vznešeno či noblesno, všichni překladatelé se spíše kloní k velice hovorové verzi spisovné češtiny a nevyhýbají se ani češtině obecné*²³.“ „... *dialog stavěl na řeči hovorové, která byla nejpracovanější. Tradice*

actor, indicating in subtle ways the articulation of a thought process, speed of delivery, phrasing and even breathing.“ Do češtiny přeložil Mgr. David Mraček.

18 C. Matteini Zaccherelli v rozhovoru pro M. Enguix Tercero, La traducción teatral: entrevista a Carla Matteini Zaccherelli, s. 281: „... *envejece muchísimo porque su lenguaje es coloquial*...“

19 R. Costa Picazo v rozhovoru pro příspěvek M. V. Eandi Traducir teatro: una aventura con obstáculos y satisfacciones: „*Si es un texto actual, no debe sonar como una traducción. Si es un texto clásico, no tiene por qué no hacerlo, pero al representárselo seguramente habrá problemas de comprensión, dado el bajo nivel cultural imperante en todas partes.*“

20 P. Ingberg v rozhovoru pro příspěvek M. V. Eandi Traducir teatro: una aventura con obstáculos y satisfacciones: „*Yo tiendo a lo segundo: que a nuestro lector o espectador la traducción le suene con cierto aire antiguo, como Shakespeare hoy a los anglófonos. Ésa es una primera gran dificultad: lograr fluidez oral respetando la antigüedad del texto.*“

21 J. Levý, České teorie překladu, s. 138.

22 J. Levý, České teorie překladu, s. 215-216.

23 F. Fröhlich v rozhovoru pro příspěvek M. Valáška, Takhle je to dané, toto inscenujete!

obohacování divadelních textů o prostředky lidově jadrné až drsné, kterou zahájili již naši první obrozenští překladatelé dramát²⁴...“ Hovorová čeština ještě nepředstavuje takové úskali jako čeština obecná. Hovorová čeština bývá definována jako mluvená podoba spisovného jazyka. Jedná se tedy o spisovný – kodifikovaný jazyk. Vzhledem k tomu, že divadlo je orální, není asi důvod hovorovosti nevyužít pro odlehčení replik. Ani čtenáři by příliš neměla vadit, protože odchylky od spisovné češtiny nejsou příliš velké. To obecná čeština už u čtenáře může narazit. Většinou je zvyklý, že co se napíše, má logicky mít podobu spisovného jazyka (knihy, noviny, časopisy, oficiální weby apod.). Obecná čeština pak může působit nevhodně. Na druhou stranu, v některých situacích, například v kombinaci s vulgarismy, by vyzněl jazyk spisovný zvláště. Se všemi jazykovými nástroji je třeba zacházet opatrně a je třeba brát v úvahu i to, co divák od divadla očekává. Divadlo bude určité považováno za jazykově reprezentativní. A tak by třeba právě vulgarismy měly být voleny s maximální citlivostí, jen na místech, kde je situace vyžaduje. Z. Vančura říká: *„Každá kolokviálnost a vulgárnost je na scéně nápadnější než v skutečném hovoru. (...) I když se nespisovná mluva někde hodí, přece jen čím méně jí jest, tím lépe. Leckdy se dá vhodně naznačit výběrem slov a není třeba sáhnout ke změnám výslovnosti a tvaroslovi²⁵.“*

Posledním z faktorů, který ovlivňuje zastarávání překladu a který zde zmíním, jsou současné normy, kterými se řídí divadelní produkce. Jde především o zaměření na diváka, o to, aby byla naplněna jeho očekávání. Proto by se překládání divadelních her měl věnovat někdo, kdo se v divadelním prostředí pohybuje a má dostatečné povědomí o dění v této oblasti: *„Je těžké překládat divadlo, pokud nejste na jevišti „jako doma“, nestýkáte se s režiséry, nejste na první zkoušce a neslyšíte, jak to zní. Potom vám dojde, že je potřeba některé věci změnit²⁶.“* „... Nikdo by neměl překládat divadlo bez zkušeností nabytých na jevišti²⁷.“

S tím souvisí i problematika překladu komedií. Samozřejmě, že některé scény zůstávají humorné i po několika letech. Jiné ale těží ze současné situace. Pokud se taková situace změní, jsou dvě možnosti. Můžeme komedii přizpůsobit situaci současné, což třeba v případě narážek na politiku nemusí být až tak složité. Nebo vše ponecháme tak, jak je to v originále.

24 J. Levý, České teorie překladu, s. 90.

25 Z. Vančura, O překládání divadelních her.

26 C. Matteini Zaccherelli v rozhovoru pro příspěvek M. Enguix Tercero, La traducción teatral: entrevista a Carla Matteini Zaccherelli, s. 283: *„Es muy difícil traducir teatro si no vives a pie de escena, si no te relacionas con los directores, si no estás en el primer ensayo y oyes cómo suena y te das cuenta de que tienes que cambiar cosas.“*

27 M. Guirao, Los problemas en la traducción de teatro: Ejmplos de tres traducciones al inglés de Bodas de sangre, s. 42: *... nadie debería traducir teatro sin tener algo de experiencia sobre el escenario.“*

Druhá možnost však vyžaduje, aby bylo publikum obeznámeno se situací předešlou. „Například komedie, jako žánr, má deziluzionistický charakter (...) komedie rychle ztrácí na aktuálnosti, dokonce se později stává pro diváky nesrozumitelnou²⁸.“

Výše zmíněné faktory sice mají velký vliv na zastarávání překladu, na druhou stranu však často přispívají k ne/věrnosti překladu: „Hovor na scéně nesmí znít jako překlad. Zde musí být překladatel (podle výroku E. A. Saudka) dostatečně nevěrný, aby mohl být věrný²⁹.“ Zároveň však stojí za zmínku postoj O. Fischera: „... bylo by povážlivé a přeceňující chtít překládat pro nesmrtelnost, spokojme se s tím, překládat pro současnost. Žádný překlad není nenahraditelný, žádný není takový, aby nemohl být zdokonalován³⁰.“

1.1.4 Verze vs. adaptace

Drama je v rámci překladu jedním z nejnáchylnějších žánrů k úpravám, které mohou ve výsledku vést až k adaptaci. K takovému „extrému“ asi dospěje málokterý překladatel, nicméně přiblížit se k němu už není tak složité. V divadle není prostor pro žádné zdlouhavé popisy a vysvětlování. Je potřeba udržet divákovu pozornost, a tak vše musí mít spád. Proto se využívá různé „symboliky“ – zasazení děje do místa, které je už samo o sobě charakteristické, situace, které mají kulturně a společensky předepsaný vývoj, reálie... „Nepřeložitelnost některých děl je úzce spojena s tím, jaký interpretační úzus v dané zemi převládá³¹.“

Překladatel, aby dosáhl podobného efektu jako originál, se potom uchyluje k lokalizacím, aktualizacím a různým substitucím. A v případě her postavených například na jazykovém humoru nebo sociální kritice může opravdu dojít i k adaptacím: „... přizpůsobení meta kultuře, aby se výchozí záměr shodoval s cílovým³².“ Pokud se překladatel uchýlí k adaptaci,

28 A. López Fonseca, La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir, s. 279: „Así, por ejemplo, la comedia, como género, tiene un carácter “desilusionador” (...) la comedia pierde rápidamente su actualidad e incluso deja de ser comprensible para los espectadores posteriores.“

29 Z. Vančura, O překládání divadelních her.

30 J. Levý, České teorie překladu, s. 225.

31 A. Ribas, Adecuación y aceptabilidad en la traducción de textos dramáticos, s. 31: „La intraducibilidad de algunas obras está íntimamente ligada con los estilos de interpretación dominantes en cada país.“

32 Citováno z příspěvku A. L. Lapeñi Mutis por el páramo: panorama sobre la traducción teatral. Původní zdroj: Mora, J. G. Entre Arnold e Valentina – uma ideia de cozinha: Ensaio sobre uma versão portuguesa de The Kitchen. In: Carvalho, M a D. Di Pasquale. Depois do labirinto: Teatro e tradução. Lisabon: Nova Vega, 2012, s. 210: „... transculturación para que la intencionalidad de partida sea equivalente a la intencionalidad de llegada.“

mělo by to ale divákovi/čtenáři být dáno jasně najevo, aby nebyl mystifikován.

Adaptace se už od originálního díla poměrně vzdaluje, a tak vyvstává otázka, komu patří autorská práva. Autorský zákon se přímo o takových případech nezmiňuje, nicméně obecně se vztahuje i na díla odvozená, a tak práva náleží stále autorovi originálu³³.

Zdálo by se, že čím více překladatel využívá lokalizace apod., tím méně je věrný originálu. Podstatnější je ale věrnost funkci originálu, než textu samotnému: „... rozlišuje na překlady dobré a špatné. Ty dobré jsou věrné, samozřejmě, ale ne z hlediska doslovného znění textu. Čemu jsou tedy věrné? Záměru, příjemci a cílovému jazyku³⁴.“ „Býti věrným překladem, to nejenom nevyžaduje překladu doslovného, nýbrž naopak: vylučuje jej³⁵.“

Dalšími pojmy, které lze v této souvislosti použít, je *adekvátnost* a *akceptabilita*. Adekvátnost definuje R. Rabadánová na základě G. Touryho takto: „*Omezující a zároveň komplementární pojem akceptability předpokládá, že při překladu „privilegujeme“ normy a pravidla vyplývající z výchozího polysystému.*“ Akceptabilitu potom následovně: „*Tento polaritní neboli předurčující pojem předpokládá „privilegování“ norem a pravidel vyplývajících při překládání z meta polysystému: stanoví stupeň čtenářovy tolerance a jeho reakci na meta text*³⁶.“ Jsou to pojmy, které stojí v podstatě na opačných pólech. Adekvátnost se vztahuje k originálu, akceptabilita k překladu. Pokud bude s těmito póly překladatel dobře pracovat, bude překlad natolik nevěrný, aby mohl být věrný.

Velmi známými a oblíbenými adaptacemi jsou u nás knihy Leo Rostena *Pan Kaplan má třídu rád* a *Pan Kaplan má stále třídu rád*. První díl pro knižní vydání přeložil/adaptoval P. Eisner, druhý díl potom A. Přidal. Přidalův překlad sloužil i jako předloha pro dramatické zpracování. Divadlo ABC uvedlo pana Kaplana na scénu již v roce 2009. V rámci adaptace došlo i k aktualizaci – mírnému časovému posunu děje, a to do 40. let³⁷. Kromě toho je zajímavé, jak bylo potřeba, oproti knižnímu vydání, pracovat s fonetickou stránkou. Ta je v knižním vydání potlačena, nicméně na jevišti bylo přímo žádoucí fonetickou nástavbu pro tuto hru zpracovat. Celkově však dramatizace dílu příliš neprosperovala. Osobně jsem knihu sice

33 <http://www.auc.cz/ipb/vpk/doc/ochrana032012/prava.pdf>

34 A. López Fonseca, La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir, s. 271: „... *distingue entre traducciones buenas y malas. Y las buenas son fieles, por supuesto, pero no a la letra; ¿a qué, entonces?: al sentido, al receptor y a la lengua de llegada.*“

35 J. Levý, České teorie překladu, s. 220.

36 R. Rabadán, Equivalencia y traducción, s. 228: „*Noción restrictiva, y al tiempo complementaria, de la aceptabilidad, que supone «privilegiar» en un proceso de traducción las normas y reglas que derivan del polisistema de origen.*“ „*Noción polar que implica el «privilegio» de las normas y reglas que derivan del polisistema meta en un proceso de traducción: denota el grado de tolerancia y respuesta del lector ante el texto meta.*“ Překlad: A. Charvátová.

37 K. Kočíčková, Pan Kaplan zkusil divadlo, stydět se nemusí, http://kultura.idnes.cz/pan-kaplan-zkusil-divadlo-stydet-se-nemusi-f2j-/divadlo.aspx?c=A090317_195044_divadlo_jaz

nečetla, ale inscenaci jsem viděla v roce 2014, když ji divadlo ABC znovu uvedlo. Můj dojem potvrzuje K Kočíčková ve své recenzi: „*Předloha se většímu dramatickému zásahu vzpírá a rytmus inscenace určuje jen postupující školní rok, občas narušený větší událostí, třeba vstupem USA do války*“³⁸.

1.1.5 Scénické poznámky

Scénické poznámky jsou nedílnou součástí dramatu. Určují, jakým způsobem mají postavy vystupovat, jak má vypadat scéna. Jsou proto velmi důležité a překladatel je musí překládat důsledně, aby nevznikaly neshody například mezi postavením scény a jednáním postav. Ani scénické poznámky nemohou ale postihnout všechno, a tak velká část odpovědnosti za scénu a vystupování postav leží na režisérovi. V ideálním případě by měl překladatel spolupracovat přímo s režisérem. Konzultovat s ním jeho představy a vědět, jací herci budou hrát jaké postavy. Pak může překladatel repliky překládat hercům „na míru“. Taková situace je však velmi výjimečná. Režiséry, kteří by spolupracovali se „svými“ překladateli, mnoho není.

Scénické poznámky jsou dvojího typu: *explicitní* a *implicitní*³⁹. Explicitní poznámky se vyskytují na začátku nového výstupu. Popisují, jak vypadá scéna – kde jsou jaké předměty, jaké postavy se ve výstupu objevují, odkud přicházejí apod. Explicitní scénické poznámky jsou ale i součástí replik, graficky oddělené od ostatního textu. Charakterizují jednání, vzhled, duševní hnutí postav, jejich pohyb po jevišti, manipulaci s rekvizitami, ke komu mluví atd. Scénické poznámky zachycují, jak by měly vypadat nejdůležitější momenty. Slouží jako určité konstanty daného dramatu. Herci do hraní samozřejmě dávají kus sebe, své povahy, svých dispozic, gest apod. Proto nikdy nemůže jedna hra s jinými herci vypadat stejně. Konec konců, ani se stejnými herci nemohou být dvě představení totožná – herci nejsou stroje.

Implicitní scénické poznámky jsou součástí replik. Z toho, co postavy říkají, je zřejmé, co se na jevišti děje, jakým tónem jednájí. Na tento typ poznámek musí dávat pozor nejen překladatel, ale hlavně potom režisér.

38 K. Kočíčková, Pan Kaplan zkusil divadlo, stydět se nemusí, http://kultura.idnes.cz/pan-kaplan-zkusil-divadlo-stydet-se-nemusi-f2j-/divadlo.aspx?c=A090317_195044_divadlo_jaz

39 A. López Fonseca, La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir, s. 274.

1.1.6 Cenzura

S politickou cenzurou se u nás překladatelé potýkali ještě před nedávnem. Bylo mnoho překladatelů, kteří byli režimu nepohodlní a překládat nesměli, případně jejich překlady nebyly publikovány. Docházelo potom k pokrývání překladateli, kteří směli publikovat, nebo se překlady šířily neoficiálně.

V dnešní době dochází k jinému typu cenzury. Ta by se dala označit jako *tržní*. Nejde o to, že by někdo zakázal něco vydávat. Nakladatelství si jen vybírají k vydání taková díla, která budou dobře prodávat, která „si na sebe vydělají“. Proto má překladatel, který se sám od sebe rozhodne, že přeloží knihu a nabídne ji nakladatelství k vydání, velmi těžkou pozici. Náklady na publikaci knihy jsou dnes tak vysoké, že si nakladatelství, obzvláště ta menší, musí velmi pečlivě vybírat. Je to v zájmu zachování jejich vlastní existence. Samozřejmě mají možnost získání podpory formou různých grantů. S tou se však nedá dopředu s jistotou počítat. A to jde zatím jen o vydávání knih obecně. Situace je ještě komplikovanější v případě dramát. Když už se dnes někdo rozhodne číst divadlo, sáhne většinou po dílech klasiků. Na nově vzniklé hry se lidé půjdou raději podívat do divadla. Šanci zaujmout čtenáře má tedy asi především publikace hry některého z klasiků, která dosud nebyla přeložena. Ze zájmu čtenářů pak samozřejmě vyplývá i zájem nakladatelství: „*Nakladatelství o dramata příliš zájem nejeví, bohužel. Čtení divadla se teď začíná trochu rozmáhat, nicméně stále je velmi okrajové*“⁴⁰. Situaci vydávání divadelních textů ilustruje i příspěvek na internetových stránkách DILIE (sekce *Kde sehnat divadelní hru*): „*Vydávání textů divadelních her není v současné době v České republice nijak běžnou záležitostí – vydavatele zpravidla odrazuje mizivá perspektiva zisku v oblasti divadelní literatury*“⁴¹.

Další typ cenzury se vztahuje na obsah textu jako takového. Jsou samozřejmě témata, která není vhodné prezentovat na jevišti. Tato témata mohou být v každé zemi jiná. Je pak na posouzení překladatele, jestli je dané téma pro jeho zemi, případně skupinu příjemců, vhodné, nebo jestli vůbec nemá smysl se pouštět do práce, protože by dílo stejně nikdo nepřijal. V různých zemích navíc existují různá tabu. V průběhu dějin se různě mění a v poslední době postupně dochází k rozsáhlé detabuizaci. Na jevišti se tak většinou může dít už v podstatě

40 C. Matteini Zaccherelli v rozhovoru pro M. Enguix Tercero, *La traducción teatral: entrevista a Carla Matteini Zaccherelli*, s. 281: „*Las editoriales están muy poco interesadas en el teatro, por desgracia. (...) Leer teatro es algo que ahora se empieza a hacer más, pero es muy minoritario.*“

41 Z. Harvánek, *Kde sehnat divadelní hru*, <http://www.dilia.cz/index.php/component/k2/item/8429-kde-sehnat-divadelni-hru>, cit. 22. 3. 2015.

cokoli.

Lze mluvit i o určité vnitřní cenzuře. Tedy takové, která závisí na osobnosti každého překladatele, na tom, co překládá rád, jaký žánr chce podporovat a co je mu naopak „proti srsti“, jaká má vnitřní tabu. Zároveň na překladatele působí i tlak nakladatele nebo zadavatele překladu, respektive toho, komu překlad odevzdává. Sám za sebe by překladatel volil strategie, které si ale vzhledem k tomu, kdo bude překlad schvalovat, třeba nedovolí použít.

1.1.7 Divadlo vs. film

Divadlo a film mají mnoho společného. Především hodně herců. Mnoho z nich je možné vidět jeden večer na jevišti a druhý na televizní obrazovce, ať už ve filmech, seriálech nebo v různých televizních zábavách. Někteří ale mají radši film, jiní divadelní prkna. Z hlediska hereckých výkonů vyžaduje divadlo mnohem větší soustředění, lepší paměť a schopnost improvizace. Při natáčení se může záběr několikrát opakovat, herci si mohou připomenout text apod. Na jevišti není cesty zpět. Když jednou představení začne, je to rozjetý vlak, který nelze zastavit.

Rozdíly jsou ale samozřejmě velké také z hlediska techniky. Filmový štáb využívá kamery a práce zvukařů a osvětlovačů bude také jiná.

Mohlo by se zdát, že práce překladatele se v tomto ohledu moc lišit nebude. Repliky se překládají pro divadlo i pro film. Podstatnou změnou však je, že u filmu překladatel scénu vidí. Text může mít více významů, z různých důvodů může docházet k drobným posunům, které herci ani diváci v divadle vůbec nemusí zaznamenat. Obraz filmu je však neměnný a dialog s ním musí korespondovat. Na jednu stranu to může být pro překladatele usnadnění práce. Obraz mu dodává další kontext, s jehož pomocí je originál snáze pochopitelný, jednoznačnější. Na druhou stranu však překladatel nemá takovou možnost využívat substituce, lokalizace apod. Obraz mu to zkrátka neumožňuje.

Překladatel může mít u filmu různou pozici. Může pouze překládat dialogovou listinu, může vytvářet překlad pro dabing nebo titulky. Pouhý překlad dialogové listiny ho, kromě výše zmíněného, nijak výrazně neomezuje. Pokud však překládá pro dabing, měly by být repliky artikulačně shodné s originálem – alespoň tam, kde jsou hlásky s viditelnou artikulací, např. bilabiální. Text by také neměl být výrazně delší nebo kratší než originál. Pro kompenzaci lze využít mluvního tempa, nicméně i tato možnost má své limity. V praxi ale

většinou text pro dabing upravují, na základě překladu, odborníci.

Titulkování skýtá také určitá omezení. Divák musí text stihnout přečíst, což je poměrně velké omezení. Někdy je nutné kvůli tomu text zkracovat nebo zobecňovat. Překladatel potom musí titulky také dobře načasovat a dát jim takovou formu, aby se dobře četly (např. dělení vět na řádky na vhodném, většinou syntakticky, místě).

R. Spregelbud k tomu říká: „*Vždy si říkám, proč není problém překládat filmové texty a u divadla je to vždy tak komplikované. Díváme se na film se strohými titulky, ale jazykový dojem je dokonalý. Film má své konotace, které se v překladu neztrácejí – v každém případě ale mohou vyznít zvláště nebo je příjemce nemusí být schopen postřehnout. Těžko se však jejich význam zcela změnit, jak tomu bývá u divadla*⁴².“ K problematice titulkování se podrobně vyjadřuje M. Pošta ve své publikaci *Titulkujeme*.

1.1.8 Skřipec

Že překládání divadelních her není jednoduchá záležitost, ukazuje i udílení anticen Skřipec za nejhorší literární překlad. V roce 2014 tuto cenu dostala i M. Černá za překlad argentinských dramát R. Spregelburda a E. Pavlovskyho. Udílení anticen nemá zesměšňovat překladatele. Jedná se o konstruktivní kritiku, která „*má jen lidem připomenout, že na kvalitním překladu záleží*⁴³“.

Vzhledem k tomu, že se ve své práci zaměřuji na problematiku překladu divadelních her, pomínu zde chyby čistě lexikální, morfologické, syntaktické apod., které jsou chybami obecně překladatelskými. Dokonce i různé posuny. Budu se věnovat pouze chybám, které ovlivnily dramatickou situaci, případně problémům, se kterými jsem se sama potýkala při překládání *Spících stromů*. V této kapitole budu vycházet z kritiky J. Jandové, kterou napsala pro anticenu Skřipec. Jandová v kritice uvádí vždy větu z originálu, chybný překlad Černé a jednu z možných správných variant překladu potom navrhuje sama, případně doplňuje ke konkrétnímu problému komentář. Příklady od Jandové přejmu v takové podobě, v jaké je uvádí. Uvádím zde příklady proto, aby bylo zřejmé, k jakým chybám může při překladu dojít.

42 R. Spregelburd v rozhovoru pro příspěvek M. V. Eandi Traducir teatro: una aventura con obstáculos y satisfacciones: „*Siempre me pregunto por qué se puede traducir sin problemas el cine, y jamás el teatro. Vemos una película, en sus escuetos subtítulos, y sin embargo la ilusión lingüística es perfecta. La película contiene sus propias connotaciones, y no las pierde en la traducción: en todo caso, se pueden hacer extrañas o imperceptibles. Pero difícilmente se tornen otras, como si ocurre siempre en el teatro.*“

43 iDNES.cz, ČTK, Na Skřipec byly nataženy nepozorné překlady her a plagiáty klasiky.

Jandová Černé vyčítá například doslovný překlad výrazu *bueno*, který má sice konotaci souhlasu, nicméně zdaleka to nemusí být pouze české *dobře*. Je to výraz často používaný na začátku věty pro upoutání pozornosti nebo jako vycpávkové slovo.

RALPH: Bueno, lo que uno lleva, de vacaciones... tarjetas de crédito ... (*La estupidez*⁴⁴, s. 154)

RALPH: Dobře, co tak člověk vozí, na prázdniny... kreditky... (*Hloupost*⁴⁵, s. 174)

RALPH: No, co tak člověk vozí na dovolenou... kreditky...

SUSAN: ¿Por dónde? ¿Vas a estar en este hotel?

WILCOX: Bueno, depende de la patrulla, del día... (*La estupidez*, s. 134)

SUSAN: Kde? Budeš v tomhle hotelu?

WILCOX: Dobře, to záleží na tom, jak půjde šťára. (*Hloupost*, s. 161)

WILCOX: No/Tak/No víš, to záleží na tom, jak budou (budeme mít) hlídky, který den.

CARLOS: Bueno, yo tengo sensibilidad. (*La mueca*⁴⁶, s. 40)

CARLOS: *Dobře*, jsem citlivý. (*Maska*⁴⁷, s. 44)

CARLOS: *No*, jsem citlivý.

FLACO: Bueno, yo me voy. (*La mueca*, s. 46)

HUBENOUR: *Dobře*, já jdu. (*Maska*, s. 50)

HUBENOUR: *Tak* já jdu.

V překladu *Spící stromy* jsem s výrazem *bueno* pracovala následovně:

Axa.– yo no tengo marido. (*Los árboles dormidos*, s. 18)

Mia.– bueno, pues su novio.

Axa.– yo no tengo novio.

Mia.– bueno, pues el padre de su hijo.

Axa: nemám manžela. (*Spící stromy*, s. 8)

Mia: no, tak přítele.

Axa: nemám přítele.

Mia: tak otce vašeho dítěte.

Mia.– bueno. godot antes mató al suyo. (*Los árboles dormidos*, s. 34)

Mia: no jo. godot předtím zabil to její. (*Spící stromy*, s. 17)

Axa.– no. bueno, sí pero no. (*Los árboles dormidos*, s. 38)

Axa: ne. teda jo, ale ne. (*Spící stromy*, s. 20)

44 Spregelburd, R. *La estupidez, El pánico*. In: Spregelburd R., *Heptalogía de Hieronymus Bosch*. Buenos Aires: Atuel, 2004, s. 17-171 a 175-261.

45 Černá M. *Nechutenství, Skromnost, Hloupost, Panika*, trans. M. Černá. In: Spregelburd R. *Heptalogie Hieronyma Bosche / Heptalogia Hieronyma Boscha*. Praha: Transteatral, 2010, s. 13-27, 41-87, 89-183, 185-241.

46 Pavlovsky, E. *La mueca*. Buenos Aires: Ediciones Búsqueda, 1988.

47 Pavlovsky, E. *Maska*. Trans. Martina Černá. Praha: Transteatral, 2010.

Další kritika Jandové se týká „významových posunů vinou nepochopení dramatické situace“.

ARTURO: ¿Le dijiste lo de la custodia de los chicos? (*La modestia*⁴⁸, s. 126)

ARTURO. Řeklas jí o tom hlídání dětí? (*Skromnost*, s. 61)

ARTURO. Řeklas mu o tom opatrovnictví dětí?

M. Fernanda a Alexander se rozvádějí, hádají se o děti.

SRA. PERROTTA: Estaba en la plaza, vino una chica joven y me pidió si no le veía la nena, que estaba en una hamaca.

ROMITA: Siempre hacen lo mismo. (*La inapetencia*⁴⁹, s. 17)

PANÍ PERROTOVÁ: Byla jsem na náměstí, přišla nějaká holka a ptala se mě, jestli jsem neviděla děvčátko v houpací síti.

ROMITA: Vždycky to dělají stejně. (*Nechutenství*, s. 22)

PANÍ PERROTOVÁ: Byla jsem na náměstí, přišla nějaká mladice a poprosila mě, jestli bych jí nepohlídala holčičku na houpačce.

ROMITA: Vždycky to tak dělají.

Dramatická situace je jasná: mladice se chtěla zbavit děcka (a taky zbavila). V překladu Černé pak replika Romity nedává smysl.

FLACO: ¡Carambola, Turco! (*La mueca*, s. 34)

HUBEŇOUR: *Karamba*, Turku! (*Maska*, s. 37)

HUBEŇOUR: *Karambol*, Turku!

Zde i děj jasně napovídá překladateli: Turek postrčí Helenu ke Švédovi, Švéd k Hubeňourovi, a Helena spadne. Čili metaforicky karambol jako v kulečnicku.

[Scénická poznámka]

HELENA se desespera (*La mueca*, s. 38)

Vzbudí se HELENA (*Maska*, s. 42)

HELENA začne být zoufalá / začne sebou škubat / začne se zmítat / snaží se vyprostit

Helena rozhodně nespí během této drastické scény, je spoutaná a čím dál tím víc vyděšená. Kromě nedbalé četby (záměna „desespera“ za „despierta“) je tu i nepozornost k dramatické situaci.

Poslední typy chyb, které Jandová uvádí a které zde zmíním, jsou „*následky pro režii a pro herce*“.

ANABEL: Sí, dale que ya empieza. Seguí la bolita saltarina. (*El pánico*, s. 243)

ANABEL: Jo, dělej, už to začíná. *Zpívej tu o skákací kuličce*. (*Panika*, s. 228)

ANABEL: (...) *Sleduj tu skákavou kuličku*. (Toho přístroje, karaoke, aby věděla, kdy má začít zpívat.)

48 Spregelburd, R. *La modestia*. In: Spregelburd R. *Heptalogía de Hieronymus Bosch I, II, III*. Buenos Aires: Atuel, 2009, s. 79-180.

49 Spregelburd, R. *La inapetencia*. In: Spregelburd R. *Heptalogía de Hieronymus Bosch*. Buenos Aires: Ed. Adriana Hidalgo, 2000, s. 3-24.

Poctivý režisér, kterému by nedošlo, že tady asi přeskočilo autorovi nebo překladatelce, by třeba honem hledal nějakého muzikanta, aby mu složil *ad hoc* písničku o „skákáci kuličce“.

Suena el teléfono. San Javier se sobresalta. (La modestia, s. 150)

Zazvoní telefon. San Javier se vyděsí. (Skromnost, s. 73)

Zazvoní telefon. San Javier sebou trhne.

Při tom, jak překládá Černá tuto scénickou poznámku, by to herec musel zahrát jinak.

Mientras se oye la música (...) el clima se enrarece sin que en realidad ocurra demasiado. (La modestia, s. 167-168)

Zatímco hraje hudba (...) atmosféra se zklidní, aniž by se na scéně něco zvláštního stalo. (Skromnost, s. 81)

Zatímco hraje hudba (...) atmosféra začne být nějak napjatá, aniž by se na scéně něco zvláštního stalo.

Tato scénická poznámka v překladu Černé podává právě opačnou informaci režisérovi i hercům. Herci v Komorní činohře vskutku zahráli scénu podle toho, žertovně, odlehčeně.

SUECO: Vení, Flaco. Ponete en el último escalón y tomá la caída. (*La mueca*, s.28)

ŠVÉD: Pojd' sem, Hubeňoure. Postav se na poslední schod a *chytej ji*. (*Maska*, s. 30)

ŠVÉD: Pojd' sem, Hubeňoure. Postav se na poslední schod a *natoč pád*.

Podle Černé by herec měl stát dole s otevřenou náručí, aby chytil Helenu, která asi spadne se schodů. Podle autora tam má stát s kamerou a natočit, jak spadne.

[Scénická poznámka]

EL TURCO y ANIBAL bajan. Viene uno a babuchas del otro. (*La mueca*, s. 16)

TUREK a HANIBAL scházejí dolů. *Oba mají bačkory*. (*Maska*, s. 17)

TUREK a HANIBAL scházejí dolů. *Jeden na zádech druhého (nebo na ramenou druhého)*.

Argentinismus „a babucha“, „a babuchas“ nemá nic společného s „babuchas“, papuče.

Znamená „na zádech“, „na hřbetě“, nebo též „na ramenou“, jako když člověk nese dítě na ramenou. Podle Černé ovšem rekvizitář nesmí zapomenout vybavit herce papučemi. Což vypadá hezky česky.

1.2 Školní divadlo

Llorenteho hry jsou přímo určené divadelnímu kroužku, který působí při Gymnáziu Budějovická v Praze. Prvotními příjemci textu jsou tedy herci – studenti. Školní divadlo jako takové ale u nás moc velkou tradici nemá. Například ve Španělsku nebo v Kanadě⁵⁰ je školní divadlo záležitostí téměř prestižní. Studenti jsou pyšní na to, že jsou jeho součástí. Je to něco na způsob školních sportovních týmů v USA. U nás je prostor pro divadlo v rámci školy značně omezený. Hudební i výtvarná výchova je povinnou součástí vyučování. Hudba a výtvarné umění však nejsou jedinými uměleckými směry, se kterými by se děti měly seznámit. Dramatická nebo taneční výchova jsou u nás opomíjeny. Například na Novém Zélandu je hudební, výtvarný, taneční a dramatický obor od roku 2000 povinnou součástí výuky⁵¹.

Dramatizace výuky se k nám začala šířit z anglicky mluvících zemí⁵². Je to momentálně asi nejčastější forma dramatické výchovy, s jakou u nás děti přicházejí do styku. Jedná se o dramatické ztvárnění témat výuky, využití divadla ve výuce. Vzhledem k zemím, odkud k nám tento trend přišel, není ku podivu, že se nejčastěji využívá na hodinách angličtiny. Kromě toho, že se studenti prostřednictvím divadelních scének často seznamují s klasickými anglicky píšícími dramatiky, procvičují si i cizí jazyk. Záleží však hodně na vyučujícím, jak moc je ochotný se dětem v tomto ohledu věnovat. Školní osnovy neudávají vyučujícím povinnost zařazovat dramatizace do výuky, a tak přestože je to u nás asi nejrozšířenější forma dramatické výchovy, děti, které se s ní seznámí, jsou stále spíše v menšině.

V zahraničí se dramatizace využívá i v jiných předmětech. Žáci díky ní rozvíjejí různé schopnosti a dovednosti. Učí se spolupráci, vystupování na veřejnosti, improvizaci. Dramatizace se dá využít v hodinách dějepisu – žáci si určitě zapamatují události světových dějin lépe, když o nich budou hrát divadlo; občanské výchovy – zastávání zájmů různých etnických skupin pomůže žákům lépe pochopit situaci, v jaké se dané skupiny nacházejí; nebo třeba literatury – dramatizace různých literárních děl. Právě hodiny literatury jsou u nás jediným předmětem, kde se žáci setkávají s něčím, jako je dramatická výchova (nejde tedy o dramatizaci výuky). Dramatická výchova jako taková má být ekvivalentem hudební a výtvarné výchovy. Má to být předmět, kde se žáci dozvědí něco o teorii, seznámí se

50 A. E. Gil Rondón, *El teatro escolar*.

51 I. Lajdová, *Školní divadlo - proč a jak jej začlenit do gymnaziálního ŠVP*, s. 17.

52 I. Lajdová, *Školní divadlo - proč a jak jej začlenit do gymnaziálního ŠVP*, s. 15.

s předními umělci tohoto oboru a sami si prakticky něco vyzkouší. Hodiny české a světové literatury v tomto ohledu zastupují pouze část seznámení se s předními dramatiky.

Z hlediska schopností a dovedností, které si žáci osvojí, má dramatická výuka podobný efekt jako dramatizace výuky. Obě žákům poskytují prostor pro rozvíjení hereckých vloh, učení se vystupování před lidmi, seznámení se s tvorbou dramatiků apod. Obě také výrazně přispívají ke stmelování kolektivu. Dramatická výchova se jen ke všemu staví profesionálněji. Dává dětem více podnětů, jak co dělat správně, a využívá teoretické poznatky odborníků.

Dramatizace výuky a dramatická výuka jsou vysloveně součástí výuky. Určitou alternativou k nim jsou potom školní divadla. Podle věku aktérů je možné je dále rozdělit na dětská, školní a studentská. Jedná se o divadelní kroužky působící při škole. Tyto kroužky mají možnost využívat pro nacvičování představení prostory školy a většinou je vede někdo z pedagogů školy. Nezapojí už však veškeré žáky. Školního divadla se účastní jen zájemci. Často i různých věkových skupin. Pokud se souboru daří, může se zúčastnit i různých festivalů. Častěji než s dalšími školními soubory se tam však žáci setkají s „dramatáky“ – se soubory základních uměleckých škol nebo domů dětí a mládeže⁵³. Tyto soubory už se školou nemají nic společného. Nabízejí však dětem možnost se divadlu věnovat.

Zmíněné typy divadelních souborů ovšem většinou končí s ukončením docházky nebo s dosažením určitého věku. *„Není příliš mnoho mladých souborů, které by nadále pokračovaly jako soubory dospělé“⁵⁴...* Jinak tomu bývá u ochotnických divadel.

53 R. Černík, Dramatická výchova v kontextu českého amatérského divadla v posledních dvaceti letech.

54 R. Černík, Dramatická výchova v kontextu českého amatérského divadla v posledních dvaceti letech.

1.3 Ochotnické divadlo

Školní divadlo je divadlo amatérské. Stejně tak je amatérským divadlem i divadlo ochotnické. Ochotnické soubory jsou tedy dalším potenciálním příjemcem překladu Llorenteho her.

Ochotnické divadlo má u nás dlouholetou tradici. Začalo se u nás rozvíjet koncem 18. století a často bylo určitou demonstrací odporu proti politickým režimům⁵⁵. Největší zastoupení mají ochotnická divadla na malých městech nebo vesnicích, kde není profesionální divadelní soubor. Členy ochotnických souborů bývají lidé z daného města nebo vesnice, většinou se velmi dobře znají a hlavně žijí na jednom místě. Vědí, s čím se obyvatelé potýkají, a tak často na základě momentální situace mohou vznikat různé komedie nebo satirické scénky, které by pro někoho, kdo na daném místě nežije, neměly význam.

Na rozdíl od školního divadla se v ochotnických souborech setkávají různé věkové kategorie – od dětí až po zkušené seniory, kteří divadlu věnují volný čas většinu svého života. Díky tomu má ochotnické divadlo mnohem trvalejší charakter. Ochotnická divadla mají často prostor, kde pravidelně působí. Často se jedná o různé kulturní domy. Zázemí pro vystupování tedy mívají někdy lepší než školní divadelní soubory, které hrají představení třeba jenom ve škole pro své spolužáky. Hodně však záleží na konkrétním souboru. I školní divadlo může hrát v meším divadle, které si pro své představení pronajme.

Oba typy divadla spojuje nutnost minimalizovat finanční výdaje potřebné na kostýmy a rekvizity. Od diváka se potom vyžaduje nenáročnost a hlavně představitivost. Kostýmy vznikají často z toho, co herci zrovna mají doma nebo z toho, co jim půjčí známí. Rekvizity jsou většinou velmi základní – stůl a židle je základ, který může reprezentovat mnoho scén. Důležité je, že cílem amatérského divadla není poskytnout dokonalý kulturní zážitek. Cílem je pobavit nebo vyjádřit postoj k určitému problému. Publikum amatérského divadla tvoří v naprosté většině známí, přátelé a rodina herců. Na jednu stranu to hercům poskytuje výhodu – málokdy jim někdo vytkne špatný herecký výkon (což může být na druhou stranu z hlediska určitého profesionálního růstu samozřejmě i nevýhodou). Cení se hlavně snaha a odvaha. Na druhou stranu mají herci před sebou hodně těžký úkol – jejich role by měla být, pokud není scénářem určeno jinak, iluzivní, tzn. měli by donutit publikum, aby věřilo ve „skutečnost“ postav. Každý herec propůjčuje postavě něco „svého, osobního“. Profesionálního herce zná

⁵⁵ L. Láznovská, Tradice českého amatérského divadla.

osobně málokdo z publika. Amatérského herce zná osobně většina publika, a tak za jeho postavou stále vidí tu konkrétní osobu, kterou zná.

Sílu českého ochotnického divadla dokazuje ve svém příspěvku L. Lázňovská: *„Na mapě Čech, Moravy a Slezska téměř není místo, v němž by v průběhu posledních dvou set let nepůsobil alespoň jeden amatérský divadelní soubor. (...) Fenomén českého amatérského divadla si zasloužil své muzeum, které je první a jediné na světě⁵⁶.“*

56 L. Lázňovská, Tradice českého amatérského divadla.

2 Překlad

SPÍCÍ STROMY

DAVID LLORENTE

hercūm

godot aneb smrt nemá vždy poslední slovo

první výstup

(dvě dívky. jedna na invalidním vozíku, druhá stojí vedle ní. jedna je invalidní, druhá žebračka. Za nimi je lavička, kartony na spaní, špinavá matrace a vozík s věcmi.)

Mia: jsem hrozně unavená.

Ina: jasně, z čekání. jsi hrozně unavená z čekání.

Mia: ne. nejsem hrozně unavená z čekání. jenom jsem prostě hrozně unavená.

Ina: tak to já jsem unavená z čekání.

Mia: je noc. lidé jsou v noci unavení.

Ina: je noc? vážně? nevšimla jsem si.

Mia: jo. je noc. už hodně dní je noc.

Ina: ale někde by teda mělo být sluníčko, ne?

Mia: teď na to nemysli a pojď spát.

Ina: spát?

Mia: jo, lidé v noci spí.

Ina: lidé. a my, koukni na nás, my jsme lidé?

Mia: já myslím, že jo. jo! my jsme lidé.

Ina: ale já jsem četla, že lidé...

Mia: buď zticha!

Ina: četla jsem, že lidé...

Mia: buď už zticha!

Ina: četla jsem, že lidé jsou někdy, občas, neříkám, že vždycky, šťastní.

Mia: kdo ti tohle řekl?

Ina: nevím. někde jsem to četla.

Mia: lhali ti.

Ina: nevím. já jsem jednou...

Mia: řekla jsem, že ti lhali! jsi snad hluchá?

Ina: já jsem jednou, už je to... mnoho let...

Mia: před mnoha lety byl svět jiný.

Ina: četla jsem, že existují lidé, co jsou... šťastní. existují lidé, co... se smějou.

Mia: lhali ti!

Ina: ale počkej...

Mia: řekla jsem, že ti lhali! *(odmlčí se.)* už roky čteš stejné noviny. proč je nevyhodíš?

Ina: protože jsem je ještě nedočetla.

Mia: to čteš dost pomalu, ne? čteš je každý den už... už... už nevím, jak dlouho.

Ina: no, ještě jsem nečetla poslední stránku.

Mia: poslední stránku? zrovna poslední stránku! ty nevíš, že na poslední stránce jsou vždycky ty... nejzajímavější historky?

Ina: možná. ale já ty noviny nechci dočíst. co bych bez nich dělala? umřela bych nudou.

Mia: na nudu se neumírá, blbečku.

Ina: jdu pryč.

Mia: proč?

Ina: protože mi nadáváš.

Mia: prosím tě, promiň. ale nechod' pryč.

Ina: proč?

Mia: protože... co bych bez tebe dělala. umřela bych nudou.

Ina: na nudu se neumírá, blbečku. jdu pryč.

Mia: kam?

Ina: na zastávku.

Mia: to nemůžeš.

Ina: proč?

Mia: protože čekáme na godota.

Ina: no jo, to je pravda. (*odmlčí se.*) ale co má za smysl čekat, když godot nikdy nepřijde.

Mia: ale on přijde.

Ina: jo? a kde je?

Mia: kolik je hodin?

Ina: nevím.

Mia: tak to už tu bude každou chvíli.

Ina: vždycky už tu „bude každou chvíli“. vždycky už tu „bude každou chvíli“! kdy toho nechá a opravdu přijde?

Mia: nevím. zeptej se ho.

Ina: já se zblázním.

Mia: klid. zazpíváme si. (*začne zpívat.*)

Ina: nechci zpívat!

Mia: nezpíváš ráda?

Ina: zpívání je k ničemu!

Mia: zabiješ tím čas.

Ina: zabiju tím čas? to právě ten pitomej čas zabíjí nás.

Mia: to jenom než přijde.

Ina: než přijde kdo?

Mia: než přijde godot.

Ina: godot nikdy nepřijde.

Mia: jak se opovažuješ, blbečku.

Ina: godot nepřijde.

Mia: přijde!

Ina: godot neexistuje.

Mia: existuje!

Ina: godota jsme si vymyslely.

Mia: buď zticha!

Ina: my na nikoho nečekáme.

Mia: buď už zticha!

Ina: to je absurdní.

Mia: mlč... *(snaží se vstát. zvedne se z vozíku a upadne na zem. zůstane ležet, nemůže se zvednout.)* zvedni mě, zvedni mě. nenechávej mě v tak ponižující poloze.

Ina: ať ti pomůže godot.

Mia: cože?

Ina: ať tě zvedne godot, až přijde.

Mia: prosím tě, to mi nedělej.

Ina: klid, už tady bude každou chvíli, ne? *(Mia se plazí k Ině. Ina si dál čte noviny.)* tak schválně, jestli píšou něco o godotovi. ne, nic nepíšou. to je divné. taková důležitá zpráva. *(Mia ji chytí za nohu a kousne ji.)* co děláš, jsi normální?

Mia: no tak, pomoz mi vstát.

Ina: nech toho!

Mia: jen mi dej ruku, já už si pak pomůžu.

Ina: zvládneš to i beze mě.

Mia: ale musím se plazit. vypadám jako had.

Ina: nevypadáš jako had, spíš jako červ. podívej se na sebe.

Mia: kdybych tak mohla odejít. odejít a nechat tě tady samotnou!

Ina: aha, chceš mě tu nechat. chceš, abych tu zůstala celý život, abych si neměla s kým popovídat. no výborně. běž si! utíkej! tak běž! proč nejdeš? jo aha, tobě nefungují nohy. jsem zapomněla, že jsi chudinka invalida. neboj, já ti pomůžu. no tak, vstávej! *(chytí ji za vlasy a táhne přes celou scénu. když ji pustí, Mia pláče. pomalu vyleze na vozík a dál pláče.)* promiň. *(Mia vrtí hlavou, že ne.)* prosím tě, promiň.

Mia: jsi zlá.

Ina: řekni mi, co mám udělat?

Mia: využíváš toho, že se nemůžu hýbat.

Ina: **(podává jí klacek.)** na, prašti mě do zad. zlom mi páteř. chci být jako ty. chci být taky invalida.

Mia: jsi šílená!

Ina: jsi nespravedlivá. celou noc jsem byla vzhůru, stála jsem u tebe a hlídala, aby se ti dobře spalo a nic se ti nestalo.

Mia: a co by se mi asi mohlo stát, když jsem spala?

Ina: cokoli. ve snech je spousta příšer.

(Ina se ukládá pod kartony. Mia zůstává na vozíku. vytáhne nůž a začne ho brousit o kámen. Ina má zlý sen, hází sebou.)

Mia: co ti je? jsi v pohodě? hej, co ti je? příšery? ty potvory ti ubližují? **(Ina se probudí a vyhrabe se z kartonů. je vyděšená. jde k Mie a položí jí hlavu na klín.)**

Ina: něco se mi zdálo.

Mia: už je to dobré.

Ina: byl to takový jiný sen. byl... byl...

Mia: co?

Ina: divný.

Mia: všechny sny jsou divné.

Ina: ale v tomhle... v tomhle... byly zvuky.

Mia: zvuky... počkej. jak, zvuky? zvuky čeho?

Ina: kroků.

Mia: kroků? čích kroků?

Ina: no, tvoje to nebyly...

Mia: ne, jasně že moje ne. to nejde.

Ina: ne, to nejde.

Mia: takže čí? čí!

Ina: něčí.

Mia: něčí... ale někoho, kdo odchází...?

Ina: ne.

Mia: ... nebo někoho, kdo...?

Ina: ano.

Mia: ano co?

Ina: někoho, kdo přichází.

Mia: cože?

Ina: někoho, kdo přichází, jo, někoho, kdo přichází.

Mia: vidíš to? vidíš to?

Ina: co mám vidět?

Mia: to je on! to je on!

Ina: kdo?

Mia: to je on, přichází, už k nám jde.

Ina: ale kdo!

Mia: godot.

Ina: godot.

Mia: godot.

(Mia a Ina několikrát, ale pokaždé s jinou intonací, opakují slovo „godot“.)

Ina: to je škoda, že to byl jen sen.

Mia: ale byl tam! zdálo se ti o godotovi!

Ina: no, a kdy už to nebude sen a bude to pravda?

Mia: nevím. zeptala ses ho?

Ina: jasně, že jsem se ho zeptala. ptala jsem se ho asi milionkrát. ale neodpověděl.

Mia: křičela jsi na něj?

Ina: jo.

Mia: nadávala jsi mu?

Ina: jo.

Mia: tak to se nemůžeš divit, že nepřijde! urazila jsi ho. teď nám nezbývá, než dál čekat.

druhý výstup

(přichází těhotná žena. mluví a přitom kouří jointa a pije tequilu. postupně se sjíždí a opíjí.)

Axa: dobrý večer.

Mia: dobrý.

Ina: hele. takže existují i jiní lidi.

Axa: to tady se čeká na godota?

Mia: jo jo, tady.

Ina: jo, čeká se tady. vlastně se tady nic jiného nedělá.

Axa: dobře, musíme mít trpělivost. je to tak, ne?

Ina: ne, nemusíme mít trpělivost. musíme mít svatou trpělivost!

Axa: asi tak, jako když jsi těhotná. tloustneš, tloustneš, tloustneš, vypadá to, že z tebe bude slon, vypadá to, že ty šílené bolesti nikdy neskončí, vypadá to, že ze sebe tu věc, co se hýbe, nikdy nedostaneš... ale nakonec to má řešení. trpělivost.

Ina: fakt? a kde je ta trpělivost? protože mně došla už před několika lety!

Mia: máš hodně dětí?

Axa: žádné. tohle bude první.

Mia: aha. a kde máš manžela?

Axa: nemám manžela.

Mia: no, tak přítele.

Axa: nemám přítele.

Mia: tak otce tvého dítěte.

Axa: jo, ty myslíš to prase. nevím, měl by být někde ve vězení.

Ina: proč?

Axa: za znásilnění.

Ina: bože můj! a koho znásilnil?

Axa: mě.

Mia: vážně?

Axa: jo.

Ina: a jaké to bylo?

Mia: jo, jaké to bylo?

Ina: bil tě?

Mia: měl špinavé ruce?

Ina: smrdělo mu z pusy, když tě líbal?

Mia: píchaly tě jeho fousy?

Ina: dal ti nůž na krk, nebo...?

Axa: ne. bylo to na parkovišti.

Mia: pokračuj, pokračuj.

Axa: no...

Ina: svlíknul tě?

Mia: strhal z tebe oblečení?

Ina: řekl ti, že tě miluje?

Axa: **(předvádějí, co říká.)** bylo to na podzemním parkovišti. byla tam hrozná tma. a nikde nikdo. šla jsem rychle. měla jsem strach. přišla jsem k autu. otevřela ho. a v tu chvíli vyšel zpoza sloupu chlap. nebyl moc velký, ale měl v ruce pistoli a...

Mia: a co?

Axa: a tohle je výsledek. **(ukáže si na břicho a bouchne do něj.)** zatracenej godot!

Ina: lže.

Mia: nezačínej.

Ina: je opilá a všechno si to vymyslela.

Mia: proč prostě nepřiznáš, že godot existuje? proč nepřiznáš, že ho někdo viděl?

Ina: jak víš, že ten chlap byl godot?

Mia: nech ji. na to se jí neptej.

Ina: ne, ne. jak jsi to poznala?

Axa: no... to se pozná.

Mia: jo, to se pozná.

Ina: jo, fakt? a podle čeho se to pozná? po hlase? jakou má pistoli? jak tě znásilnil?

Axa: podle očí.

Mia: jasně! podle očí!

Ina: jo, a jaké má godot očí?

Axa: černé.

Ina: hmm. tak to pak může říct každý, že je godot.

Axa: ne. tohle prase, to byl vážně godot.

Ina: ukázal ti snad občanku?

Mia: jo jasně. ukázal jí občanku a řekl: „čau, já jsem godot, tady si lehni, já tě znásilním.“ jsi normální?

Ina: já jo, to ty nejsi normální, když nevidíš, že ti lže do očí.

Axa: tak to už stačí! a co ty umíš kromě toho, že o lidech říkáš, že jsou lháři?

Ina: já? čekat.

Axa: na koho?

Ina: na godota.

Axa: (*směje se.*) tak teď už tomu fakt nerozumím. a jak dlouho už na něj čekáš?

Ina: a chceš to na hodiny, dny, měsíce nebo roky?

Axa: roky? chceš říct, že tudy ještě nešel?

Ina: tudy ani nikudy jinudy.

Mia: tak už dost. když jsi si tak jistá, že godot neexistuje, tak proč na něj čekáš, co?

Ina: protože... protože nemám nic jiného na práci.

Axa: já ale tolik času nemám. ráda bych ho viděla, než začnu rodit. v kolik hodin přichází?

Mia: no...

Ina: už tady každou chvíli bude, že jo?

Mia: buď zticha!

Axa: ale kdy teda říkal, že přijde?

Mia: popravdě řečeno, neříkal nic. on nám vlastně nikdy nic neříká. jsme tady samy.

Axa: tak počkat, počkat. napsaly jste mu dopis?

Ina: jestli jsme mu napsaly? jestli jsme mu napsaly dopis? podívej! podívej se na ten pytel! je plný, plný dopisů! nevím, kolik jich je. stovky, tisíce. prosily jsme ho, ať přijde. naléhaly jsme, ať přijde. ptaly jsme se, proč nepřichází, proč nikdy nepřijde, proč sakra nechce přijít. to mu jako nedochází, že jsme tu samy? no? to mu to nedochází?

Mia: buď zticha, neříkej blbosti. já sama nejsem.

Ina: ty jsi sama! jsi sama a ochrnutá, což je mnohem horší.

Axa: (*začínají jí porodní bolesti.*) ááá!

Mia: bude rodit.

Ina: cože?

Mia: že bude rodit. tahle ožrala že bude rodit.

(*Axa se sesune k zemi. Ina a Mia se na ni dívají.*)

Ina: ty vole, fakt. tahle ožrala bude rodit.

Mia: a... a jak proboha?

Ina: (*trochu jí nadzvedne šaty a podívá se.*) jé! tam někdo je!

Mia: jo. to je dítě.

Ina: určitě? je hrozně malé. a pomačkané. a má spláclou hlavu a... proč lezlo tam dovnitř?

(*Axa leží na zemi, má velké bolesti a mlátí se do břicha.*)

Mia: pomůžeme jí?

Ina: dobře. stejně nemáme co na práci.

Mia: máš ručníky, teplou vodu, rukavice, sedativa...?

Ina: já ne. a ty?

Mia: ne, ale mám nůž. *(vyndá obrovský nůž a podá ho Ině.)*

Ina: jo, to by mohlo stačit.

(Ina a Mia začnou hrát pantomimickou hru na postavy z filmů. Axa jim překáží, a tak ji odtáhnou stranou za kartony, kde ji nechají samotnou v bolestech rodit. pak se ozve pláč dítěte. odstraní se kartony, Ina se přiblíží k rodičce a zabalí dítě do starých novin.)

Mia: zabalila jsi ho do starých novin?

Ina: jo, a co?

Mia: to je dítě, ne kapr.

Axa: dej mi ho, dej mi ho. kde je? kde je?

Ina: tady, tady je tvoje dítě.

Axa: jaké dítě? chci svůj chlast. *(dají jí flašku, Axa se napije a pak vstane. mluví ke svému dítěti trochu s odporem. pak překvapeně.)* no... vždyť je nahé.

Ina: jo, to děti bývají, když se narodí.

Axa: a je to kluk, nebo holka?

Ina: je to kluk.

Axa: určitě?

Ina: určitě.

Axa: a je mu podobný?

Ina: komu?

Axa: godotovi.

Ina: nevím. za svůj podělanej život jsem godota neviděla.

Mia: ale viděla! ve snu. sama jsi říkala, že se ti o něm zdálo!

Ina: jo, ale do obličeje jsem mu neviděla. o tobě se mi taky zdá a neznamena to, že tě vidím.

Mia: tobě se zdá i o mně? vážně? a co se ti zdá, když se ti zdá o mně? něco hezkého?

Ina: jo, zdá se mi, že můžeš chodit.

Mia: ale... to je moc hezké...

Ina: jo, zdá se mi, že můžeš chodit. že odsud utečeš a že už tě nikdy neuvidím. to je jeden z mých nejšťastnějších snů.

Mia: ty nemáš srdce. máš místo něj díru.

Axa: tak hele dost, to stačí. to není důležité. důležité je, že je to dítě... je to kluk! honem! honem! psát! musíme napsat další dopis! *(Ina píše.)* „zatracenej godote, právě se ti narodilo dítě. je to kluk. chápeš? je to kluk! a vůbec se mi nelíbí. přijd' si pro něj, nebo ho zabiju.“ rychle. *(vezme dopis, dá ho do obálky, olízne okraj, zalepí ji a odnáší.)*

třetí výstup

Ina: takže tohle je godotovo dítě.

Mia: jo... neuvěřitelné.

Ina: neuvěřitelné, nevím. ale ošklivé... hrozně.

Mia: jo, je fakt, že moc hezké není.

Ina: je ti podobné.

Mia: samozřejmě.

Ina: jak samozřejmě? proč samozřejmě?

Mia: protože... jsme oba oškliví. a všichni ošklivci mají něco společného.

Ina: no nic. tak já jdu.

Mia: kam?

Ina: domů.

Mia: to nemůžeš.

Ina: proč?

Mia: protože čekáme na godota.

Ina: to je fakt.

Mia: přesně tak.

Ina: ale máme tady jeho syna. to nestačí?

Mia: stačí. jasně že stačí. bohatě to stačí. protože godot se na něj určitě přijde podívat. na holku by se podívat nepřišel, ale na kluka, to jo.

Ina: no a jak dlouho mu to bude trvat?

Mia: nevím.

Ina: aby nepřišel až na jeho svatbu.

Mia: už tu bude každou chvíli.

Ina: jo. jako vždycky. a co budeme dělat, než přijde?

Mia: nevím. můžeš si přečíst tu poslední stránku novin.

Ina: teď se mi číst nechce. už je velká tma. ale mohly bychom si povídat.

Mia: dobře. o čem?

Ina: nevím. o tom, o čem si lidé povídají.

Mia: a o čem si lidé povídají?

Ina: nevím.

Mia: já taky ne.

Ina: nevíme nic.

Mia: víme jen, že čekáme na godota.

Ina: mohly bychom mluvit o godotovi.

Mia: tak fajn.

(přemýšlejí. snaží se mluvit.)

Ina: ty... já... my... chci říct...

Mia: chápu.

Ina: jo?

Mia: jo.

Ina: tak to už nemáme dál o čem mluvit.

Mia: bylo to moc hezké popovídání.

Ina: jo jo. no tak já jdu domů.

Mia: nemáš domov.

Ina: nemám domov?

Mia: ne.

Ina: tak to nejdu pryč.

Mia: zeptej se mě na něco.

Ina: na co?

Mia: na cokoli.

Ina: jak se jmenuješ?

Mia: jmenuju se mia.

Ina: to už vím.

Mia: to byla dost blbá otázka.

Ina: mám ještě blbější.

Mia: fakt? jakou?

Ina: proč čekáš na godota?

Mia: na to ti nemůžu odpovědět.

Ina: proč?

Mia: nech mě. přečti si svoji poslední stránku.

Ina: ne. je málo světla, bolely by mě oči.

Mia: jo. je moc málo světla. už pět let je noc.

Ina: kam asi šlo sluníčko?

Mia: a ty?

Ina: já nikam nešla. jsem tady, u tebe.

Mia: ne, já myslela, proč ty čekáš na godota?

Ina: nevím. dáváš mi takové divné otázky. ale víš co, jednou, už je to hodně let...

Mia: před hodně lety byl svět jiný.

čtvrtý výstup

(přichází Uma. jednou rukou tlačí kočárek, za druhou ruku vede neviditelné dítě.)

Uma: můj syn má hrozný hlad, můj syn má hrozný hlad a já nechala jídlo doma, že jo. nemáte náhodou mrkev?

Ina: mrkev ne, ale mám tuřín.

Uma: **(sedne si na bobek.)** chceš tuřín, synku? je moc dobrý, víš? ne, nechce, tuřín mu asi nechutná. ale nic si z toho nedělej, broučku, maminka ti pak koupí něco moc dobrého. a teď se obleč, začíná se dělat zima.

Mia: máš moc hezkého syna.

Uma: copak ty ho vidíš?

Mia: jo, vždyť je tady, ne?

Uma: jo, je, jasně, že je, ale já ho nevidím.

Mia: nevidíte?

Uma: ne. to se totiž mrtvým stává, že nejsou vidět.

Mia: tvůj... tvůj syn je mrtvý?

Uma: tobě přijde, že vypadá živě?

Mia: no... **(napjaté ticho. strká do Iny, aby jí pomohla.)**

Ina: ten má ale hezké autíčko.

Uma: ne! ne!! ne!!!

Ina: no vlastně jsem chtěla říct, že to autíčko není vůbec hezké.

Uma: ne!! neříkej to.

Mia: jak můžeš tohle říct, ty blbečku!!!

Ina: co jsem řekla?

Mia: copak já vím?

Uma: nikdy neříkej slovo auto. **(k synovi.)** ty jsi to neslyšel, vid'š? Podívejte se, jen se podívejte se, co jste udělala. brečí. no tak, pojď k mamince. **(políbí ho.)** to slovo mu nedělá dobře.

Mia: jaké slovo? auto?

Uma: ne!!! jsi snad blbá? no tak, synku, pojď sem, pojď k mamince. nechceš? dobře, zůstaň tam, ale ani se nehni, jo? taky tě mám moc ráda. on chudák umřel při bouračce.

Mia – při aut...? **(Ina jí zacpe pusy.)**

Uma: jo. řídila jsem. **(šeptá.)** můj syn seděl vzadu. byl čtvrtek. tři třicet tři odpoledne. vyzvedávala jsem ho ze školy. jela jsem v pravém pruhu. byl tam jeden, dva, tři, čtyři, pět stromů. a pak kavárna, trafika a bankomat. před námi semafor, červená. zastavím. čekám. naskočí zelená. mám přednost. jedu. a zprava se najednou vyřítí stopadesátkou auto. a bum! otevřu oči. bolí mě celé tělo. vylezu z auta. otevřu dveře. koukám do auta. a tam je můj syn, ale je mrtvý. **(Ina a Mia se smějí.)** ten řidič ani nezastavil, aby nám pomohl. zabil mi syna

a ujel. (**odmlčí se.**) zatracenej godot.

Mia: to byl godot?

Uma: byl to godot.

Ina: ten řidič, co zabil tvého syna?

Uma: jo, ten.

Ina: jak víš, že to byl godot?

Mia: nezačínej zas s těmi otázkami! copak nevidíš, že trpí?

Ina: mohl to být kdokoliv.

Uma: ne. byl to godot.

Ina: jo. ale jak to víš?

Uma: na chvílku jsem mu viděla do obličeje. na jeho oči nikdy nezapomenu.

Ina: proč? jaké má oči?

Uma: černé.

Mia: vidíš? už ti to došlo?

Uma: a můj syn ho také viděl. je to tak, broučku? viděl jsi ho? taky říká, že to byl godot.

Mia: i to dítě to říká!!

Uma: takže, prosím... (**ukazuje na godotova syna.**) prosím...

Ina: co?

Uma: to dítě, to godotovo dítě. dáte mi ho, prosím?

Ina: ne, ne, tak moment. to ti syna nevrátí.

Uma: vrátit mi ho? taková blbost! tamhle přece stojí. copak ho nevidíte? je to ten nalevo, toho druhého napravo neznám.

Mia: takže na co teda chceš godotovo dítě?

Uma: aby měl můj syn kamaráda. je hrozně sám, chudák. (**vezme dítě a položí ho do kočárku.**)

Ina: co, co s ním chceš dělat?

Uma: (**vytáhne nůž.**) já? nic. (**ke svému synovi.**) pojd', pojd', broučku, půjdeme. ukaž. co to je? ty jsi chytil motýla? ty jsi ale šikovný! (**odchází.**)

pátý výstup

Ina: takže, godot je špatný. vypadá to, že to je hrozný člověk. můžeš mi říct, proč na někoho takového čekáme?

Mia: ne.

Ina: co ne?

Mia: že ne, že ti to nemůžu říct.

Ina: no jasně...

Mia: co?

Ina: my...

Mia: my co?

Ina: my nejsme o moc lepší než godot.

Mia: ne?

Ina: ne.

Mia: no, godot je zrůda. tak co jsme potom my?

Ina: taky zrůdy.

Mia: proč?

Ina: protože jsme daly jeho dítě téhle... bláznivce.

Mia: o nic nejde. matka ho nechtěla.

Ina: že o nic nejde? vždyť ho zabije!

Mia: no jo. godot předtím zabil to její.

Ina: to byla nehoda! a taky nevíme určitě, že to byl godot.

Mia: jo, byl to godot.

Ina: já myslím, že ne.

Mia: godot je vždycky tam, kde je smrt a utrpení.

Ina: ty jsi šílená.

Mia: nehádej se se mnou. přečti si radši svoji poslední stránku novin.

Ina: nechci si číst. už jsem ti říkala, že je tu málo světla.

Mia: tak si pojd' hrát.

Ina: nechci si hrát!

Mia: nechceš si číst, nechceš si hrát. tak co teda chceš?

Ina: chci, aby už přišel godot.

Mia: už tu bude každou chvíli.

Ina: jdi do háje.

Mia: nemůžu. čekám na godota.

Ina: ty si myslíš, jak nejsi vtipná, vid'?' dobře, budeme si hrát.

Mia: fakt? a na co?

Ina: kámen, nůžky, papír. ten, kdo prohraje, udělá všechno, co mu řekne ten, co vyhrál, jo?

Mia: jo.

Mia a Ina: kámen, nůžky, papír. **(stejně.)** kámen, nůžky, papír. **(stejně.)** kámen, nůžky, papír. **(stejně.)** kámen, nůžky, papír. **(vyhraje Ina.)**

Ina: vyhrála jsem!

Mia: jo, vyhrála jsi. tak mi řekni, co mám udělat.

Ina: hmm...

Mia: něco, co by se mi líbilo.

Ina: něco těžkého.

Mia: jo, ale něco, co by se mi líbilo.

Ina: hmm... už to mám. tancovat. chci, abys mi zatancovala.

Mia: tancovat?

Ina: jo, když ráda zpíváš, myslela jsem, že budeš i ráda tancovat.

Mia: já tancuju nerada.

Ina: jak to? všechny holky rády tancujou.

Mia: no, tak já ne.

Ina: no tak. nestyd' se. tancuj!

Mia: ty jsi kráva.

Ina: jdu pryč. **(zvedne se a jde.)** jdu pryč. **(jde.)** říkám, že jdu pryč!

Mia: tak si jdi, jdi si a už se nikdy nevracej!

Ina: cože? tobě je jedno, že jdu pryč?

Mia: proč by mi to mělo vadit, když mě akorát ponižuješ?

Ina: já? dovol, abych ti připomněla, že to ty jsi mi řekla, že jsem kráva.

Mia: protože jsi chtěla, abych tancovala.

Ina: a co je na tancování špatného?

Mia: že jsem ochrnutá.

Ina: **(bezcitně se směje.)**

Mia: dobře. dáme si to ještě jednou.

Mia a Ina: kámen, nůžky, papír. **(dvakrát stejně. pak vyhraje Mia.)**

Mia: cha chá. teď jsem vyhrála já.

Ina: tak jo, a co teda. co chceš, abych zatancovala?

Mia: ne, chci... abys vzala noviny... a dočetla tu poslední stránku.

Ina: ne!

Mia: jo.

Ina: ne!!

Mia: jo.

Ina: ne!!!

Mia: jo. prohrála jsi.

Ina: ty jsi mrcha. na světě není nic horšího. kéž by se ti to tvoje ochrnutí dostalo od nohou až na srdce a ty jsi pomalu umřela, udusila se.

Mia: vezmi ty noviny a přečti poslední stránku. a prosila bych pěkně nahlas, abych tě slyšela.

Ina: (**čte noviny.**) čtvrtého října 1989. skoro nikdo už si nepamatuje, co se ten den stalo. byl to takový obyčejný den před dvaceti lety. (...) v madridu žil muž, který se nikdy neměl narodit, nejhorší člověk, jaký kdy na světě žil. (...) měl ženu a sedm dcer. získal v životě vše, co chtěl. vlastnil pět divadel a jednu televizní společnost. byl to milionář. (...) ale ve skutečnosti nezískal vše, co chtěl. neměl to, co si přál nejvíc. syna. (...) jednou v noci přišel domů opilý. aniž cokoliv řekl, šel do kuchyně, vzal ten největší nůž a zabodl ho... své ženě... do břicha... víc než dvacetkrát... před jejich malou dcerkou. (...) dcera se snažila matku bránit, ale otec ji surově uhodil a zlomil jí páteř. dcera ochrnula a zůstala na vozíku. (...) přestože je upoutána na invalidní vozík, přísahala, že se svému otci jednoho dne pomstí. lidé říkají, že na něj někde ve městě čeká, věčně si brousí nůž a nosí prý u sebe matčiny kosti v igelitové tašce. (...) dotýčný muž... se jmenuje godot. (**odmlčí se.**)

Mia: hmm. tak už jsi tu poslední stránku novin dočetla. šup, pokračujeme! kámen, nůžky, papír?

Ina: ukaž mi tu tašku.

Mia: kámen, nůžky, papír? určitě tě znova porazím.

Ina: ukaž mi tu tašku!

Mia: nesahej na ni! (**perou se. Mia spadne na zem. Ina vezme tašku a dívá se dovnitř.**)

Ina: panebože...

Mia: bůh neexistuje.

Ina: doufám, že existuje.

Mia: ne, neexistuje. na tomhle světě je jen godot.

Ina: ty jsi jeho dcera?

Mia: jo. jeho malá dcera. (**vytáhne nůž a začne ho brousit.**)

šestý výstup

(přichází Axa, je opilý. v ruce nese obálku.)

Axa: tadá, tadá, tadá, tadá. že neuhádnete, co mám!

Mia: jo, opici jak z praku.

Axa: ne.

Ina: flašku.

Axa: ne. teda jo, ale ne.

Mia: tak už nevím.

Axa: no tak, hádej. hádej.

Ina: na jaké písmenko to začíná?

Axa: na... pé.

Ina: psa.

Axa: ne.

Mia: ppp... pyyy... pytel, pytel s kostmi.

Axa: ne.

Ina: po... po... pojízdné křeslo. *(Axa kroučí hlavou, že ne.)*

Mia: pu... pu... puzzle! neseš nám puzzle!

Ina: pe... pe... pe...rník. je to perník!

Mia: po... pooooo, pooooo, *(přičuchne si k podpaží)* pot, čůrek potu.

Axa: ne. psaní!

Mia a Ina: ehm.

Axa: dopis od godota!

Mia a Ina: co?

Axa: tady ho máte.

Mia: netahej nás za nos.

Axa: ne. je od godota, je od godota, je od godota.

Mia: a co v něm stojí?

Axa: nevím. přečti to ty.

Mia: ne, přečti to ty. já se celá třesu.

Axa: jenže je na tvoje jméno. *(dá jí ho.)*

Ina: přečti to nahlas.

Mia: *(snaží se číst.)* nemůžu. třesou se mi ruce.

Ina: píše, že přijde?

Mia: já nevím!

Ina: tak to přečti!!

Mia: ale já nemůžu!!

Ina: no dobře. přečteme si to obě, potichu, zároveň.

Mia: dobře. (*čtou.*) co. co myslíš?

Ina: nevím. nic jsem z toho nepochopila. a ty?

Mia: vůbec nic.

Ina: je to napsané rukou, ale slova se slévají a řádky skáčou jeden přes druhý. vypadá to, že to psal blázen.

Mia: nebo slepec.

Ina: nebo opilec.

Mia: jo. opilec by to mohl být.

Axa: neumíte ani číst. to je ostuda. ukaž. dej mi ten dopis! (*vezme dopis a začne číst.*) „co se má a nemá dělat, když přijde godot.“ to je nadpis. „všichni byste se měli postavit a být zticha. mluvit budete, když bude godot chtít, abyste mluvili, dotknout se ho můžete, když bude chtít, abyste se ho dotkli. godot má vždy pravdu. přání godota vám bude rozkazem. vy jste vedle godota jen špína. jestli se godot naštve, odejde a už se nikdy nevrátí.“ to je hovadina! to je idiot, kdo si myslí, že je?! (*roztrhává dopis.*)

sedmý výstup

(přichází posel, jmenuje se Lea. je zraněná. spadne na Inu.)

Ina: co je ti?

Lea: jsem zraněná.

Ina: *(podívá se na její zranění.)* bože můj! odkud jdeš?

Lea: zdaleka.

Ina: hodně zdaleka?

Lea: jsem godotův posel.

Ina: a kdo ti to udělal?

Lea: godot.

Ina: pojd'. sedni si tady na lavičku.

Lea: ne! ne. godot mi zakázal, abych si sedla. musím dokončit svoji práci, než si sednu. *(odhodlaně se narovná.)* dámy a pánové, vaše dlouhé čekání tímto končí, za pár vteřin konečně přijde godot. *(sedne si.) (čekají. někdo přichází. všichni se podívají na stranu. ale to přichází Uma s kočárkem a vede za ruku své mrtvé dítě. Uma se také posadí.)*

Ina: nepřijde.

Mia: nezačínej. teď přijde.

Ina: jo, ale kdy.

Mia: hned.

Axa: kdy?

Lea: už by tady měl být.

Uma: jo, ale není tady.

Lea: už tady bude každou chvíli.

Ina: do háje.

Axa: musíš mít trpělivost. jako když jsi těhotná.

Ina: on nikdy nepřijde.

Mia: přijde.

Ina: teď už je mi to všechno jasné. nikdy, nikdy, nikdy nepřijde.

Uma: máme jeho syna. určitě přijde.

Ina: jak jsem mohla být tak hloupá?

Lea: je pravda, že je to podivín. *(Ina se zvedne a odchází.)*

Mia: kam jdeš?

Ina: domů.

Mia: to nemůžeš.

Ina: proč?

Mia: čekáme na godota.

Ina: to je pravda.

Axa: říkala jsi, že přijde za pár vteřin.

Lea: nevím... pár vteřin může být hodně vteřin. desítky, stovky, tisíce vteřin.

Uma: co to jako je? ty se nám posmíváš?

Mia: jsi lhářka prolhaná.

Uma: posel na houby.

Axa: debil.

Lea: je mi to líto.

Ina: to nám nepomůže, dojdi pro godota.

Mia: jo.

Uma: dělej něco.

Axa: no tak.

Lea: ale já nevím co.

Ina: neví, co dělat, husa.

Mia: neví, co dělat, blbka.

Axa: neví, co dělat, hlupačka.

Uma: neví, co dělat... krysa jedna odporná.

Ina: kráva.

Mia: čubka.

Uma: chcípni. *(směje se.)*

Lea: jo, kéž bych chcípila, protože radši umřu, než abych dál posluhovala godotovi.

Mia: s tím si nedělej starosti.

Axa: už nikdy nebudeš muset sloužit godotovi.

Lea: fakt ne?

Uma: už na něj čekáme dost dlouho. hodně dlouho. strašně dlouho. a víš proč?

Mia: abychom ho zabily.

Axa: ty nechceš zabít godota?

Lea: samozřejmě že chci. všichni chtějí zabít godota.

Uma: tak se neboj a zavolej ho, prosím, ať přijde.

Lea: tak dobře. *(zvedne se a zakřičí na jednu stranu jeviště.)* godote!! už se neschovávej a pojď sem, ty hnusnej srabe!

osmý výstup

(přichází Godot. je to slepý stařec, opírá se o hůl.)

God: jak se opovažuješ takhle se mnou mluvit? co? mám ti připomenout, že pro mě pracuješ?

Axa: ty si myslíš, že pro tebe pracuje celý vesmír.

God: a ty jsi kdo? kolik dalších lidí tady je?

Mia: na co to potřebuješ vědět?

Uma: třeba chce, abychom vstaly.

Mia: víš, já bych se zvedla, ale bohužel nemůžu.

God: nechci, aby nikdo vstával. chci odsud pryč. *(k Lee.)* hej, ty, pojď sem, jdeme, ukaž mi cestu.

Mia: víš, proč nemůžu vstát, i když bych ráda?

God: ne, nevím a je mi to jedno.

Mia: protože mám tak trochu poraněnou páteř.

God: ano, s postižením se rodí čím dál víc lidí.

Mia: ale ne, já to nemám od narození.

God: to je mi jedno. už s vámi nechci dál mluvit.

Mia: udělal mi to otec. zbil mě tak, až mi zlomil páteř.

God: tak to je mi líto.

Mia: líto?

Axa: ne.

Uma: samozřejmě že ne.

Lea: ten není schopný někoho litovat.

Sbor: má srdce z kamene. *(Godot se pohne.)*

Mia: kam jdeš?

God: „kam jdeš?“ řekl bych, že už jsem dost starý na to, abyste mi tykala, nemyslíte?

Mia: možná, ale mezi členy rodiny je to normální.

God: členy rodiny?

Mia: nepoznáváš mě po hlase?

God: ne!

Axa: lže.

Uma: samozřejmě že lže.

Lea: jasně že ji poznává po hlase.

Axa: má nezaměnitelný hlas.

Sbor: nepoznáváš hlas vlastní dcery?

God: mojí dcery?

Mia: ano. už víš, kdo jsem. to je ale překvapení, vid'?

God: to ano, velké překvapení, hlavně proto, že já dceru nemám.

Axa: zase lže.

Lea: samozřejmě že má dceru.

Uma: jak by neměl dceru?

Sbor: vždyť má sedm dcer!

Lea: mně o ní vždycky vyprávěl.

God: ale... o co tady jde? kde to jsem? a kde jsi ty, dostaň mě odsud, no tak, pomoz mi.

Lea: ne, tobě už nikdo pomáhat nebude.

God: cože? co jsi to řekla?

Lea: nebo aspoň já ne. už mám dost toho, jak mě biješ, i tvých nadávek. mám po krk toho, jak mě ponižuješ!

Uma: už má toho ponižování po krk.

Lea: přesně tak. mám toho po krk.

God: víš co? ano, ty si ten výprask, nadávky a tresty zasloužíš. zasloužíš si, že jsem na tebe jak na psa. zasloužíš si to za to, že jsi mě nechala pět dní na tomhle příšerném místě samotného. neměl jsem vodu ani jídlo. musel jsem žebrať! ale přes to... ani jsem se tě nedotknul, ani jsem ti nenadával. proč říkáš, že jsem ti ubližoval?

Axa: už toho nech. nevěříme ti ani slovo.

Uma: víme, že jsi ji bil, a tečka.

Mia: jo, chudák má záda do krve.

Sbor: ukaž mu to. ukaž mu záda. ať to vidí! ať vidí ty rány!

Lea: (*ukáže mu záda.*) podívej. a co řekneš teď?

God: neřeknu nic, protože nic nevidím. jsem slepý, idioti.

Uma: jasně. klasická výmluva.

Lea: řekla bych, že mě chce zabít.

Mia: ne, jemu stačí zlomit ti páteř.

God: zmlkněte!! buďte zticha! ticho, prosím. (*tváří v tvář Ině.*) proč? proč mi to děláte? já... já jsem nikdy nikomu neublížil. já...

Uma: cože? co jsi to řekl? že jsi nikdy nikomu neublížil? že ani mně jsi neublížil? jak můžeš být takový...

Lea: prase.

Axa: čuně.

Mia: svině.

Lea: dobytek.

Sbor: bestie!

God: a vy jste kdo? co já mám s vámi společného?

Uma: hodně. fakt hodně. ale hlavně s mým synem.

God: vaším synem? ničemu už nerozumím. a co jsem udělal vašemu synovi?

Uma: on ti to poví sám. no tak, broučku, pověz tomu pánovi, proč jsi mrtvý. *(ticho, všichni se dívají směrem, kde je mrtvé dítě.)* slyšel jsi to?

God: ano. slyšel jsem to, ale celé je to lež.

Uma: lež? chceš říct, že můj syn není mrtvý?

God: já jenom...

Lea: to je ale ostuda. takhle hanět mrtvé.

Ina: a dost! nevím, jestli to má být vtipné, ale už toho bylo dost, už to stačí.

Axa: *(zvedne se a jde ke Godotovi.)* dost, dost, dost, já taky říkala dost, taky jsem chtěla, abys toho nechal, ale ty jsi nepřestával. *(vezme mu hůl a odhodí ji.)* dobře. tak nepřestávej. *(dovede ho až na okraj jeviště.)* no tak, pojď, pokračuj, jdeme! nechceš jít? no tak. udělej krok! *(pustí ho.)* hnusnej násilník! *(Godot se rozpláče.)*

Ina: nechte ho. není to žádný násilník.

Lea: samozřejmě to nepřizná.

Mia: žádný násilník nepřizná, že je násilník.

Uma: je snad něco horšího, než násilník?

Sbor: ne, není! *(všechny si odplivnou.)*

God: už... už jsem to pochopil. chcete se mi pomstít, je to tak? *(všechny vyndají nože a začnou je brousit. Godot je na zemi a plazí se Inině noze.)*

Ina: mně přijde, že se pletete. nebo ještě hůř. přijde mi, že jste ty nejodpornější nestvůry, jaké jsem kdy poznala. nevím, jestli godot existuje nebo ne, ale tenhle muž godot určitě není.

God: já? godot? já nejsem godot? jmenuju se otto! otto!! *(ticho.)*

Lea: jo. otto je druhé godotovo jméno.

Axa: otto, godot, to je skoro to samé.

Mia: nenech se oblbnout, ino.

Uma: je to godot a tečka.

Coro: on je ten zatracenej godot!

Lea: ten tyran.

Axa: ten násilník.

Uma: ten vrah dětí.

Mia: ten cholerik.

Ina: ne, godota jste si vy vymyslely. potřebovaly jste někoho, komu byste se pomstily a bylo vám jedno, kdo to bude. a kdo by byl lepší než slepý stařec, který se nemůže bránit a ani se vám nemůže podívat do očí, abyste ten pohled musely snášet.

Uma: já se nepotřebuju mstít.

Ina: dobře.

Uma: já už jsem se pomstila! *(vyndá z kočárku useknutou hlavu Godotova syna.) (všechny se smějí.)*

Ina: bože můj!!

God: co se stalo?

Ina: máš štěstí, že jsi slepý. tahle potrhlá ženská uříznula hlavu dítěti.

Uma: ne. neuřízla jsem hlavu nějakému dítěti. takové věci já nedělám. uřízla jsem hlavu godotovu synovi. *(smích.)*

Axa: a mému. *(smích.)*

Ina: ale no tak.

God: počkej. teď bych měl něco říct já. já nemám syny ani dcery.

Mia: jasně. pro tebe jsme nikdy neexistovali.

God: a také neumím řídit auto.

Uma: tak se to nauč. pak nebudeš zabíjet děti.

God: a nikdy, nikdy bych nemohl znásilnit ženu.

Axa: ale, a pročpak? teď budeš tvrdit, že jsi impotentní?

God: ne, ale jsem žena. *(odhalí se.)* to je převlek. už roky chodím v převleku. tady v těch nebezpečných končinách je lepší být slepý muž než slepá žena.

Ina: vidíte to? co, pitomci? vidíte to?

Axa: vidíme co?

Mia: my jsme nikdy neřekly, že je godot muž.

Lea: godot může být muž...

Uma: ... nebo žena.

Axa: i kdyby to byla žena, nic to nemění.

Sbor: ne, i kdyby to byla žena, nic to nemění!

Ina: no, řekla bych, že svoji pomstu už máte. chtěly jste, aby trpěla, ne? tak už se stalo. chtěly jste ji mučit, je to tak? tak už jste se jí natrápily dost. teď už ji nechte být.

Uma: ne. já ji nechci mučit. chci, aby zemřela. *(smích.)*

Lea: ne, ne, ina má pravdu. už jsme se zasmály dost.

Mia: to je pravda. mě už z toho bolí břicho.

Axa: a mě bolí pusa.

Uma: a mě bolí žebra.

Ina: fajn. všechny jste se pobavily. tak už to stačilo.

Mia: jasně že to stačilo.

Uma: všechno to byl jen vtip.

Axa: nudily jsme se a řekly jsme si...

Lea: ... jo, řekly jsme si, že bychom si mohly z někoho vystřelit.

Mia: doufám, že nám to promineš.

Ina: nevím. tak co říkáš? promineš jim?

Sbor: no tak, promiň nám to, promiň, my už jsme ti to prominuly.

God: mně? a co byste mi sakra měly promíjet? vždyť jsem nic neudělala!

Axa: no, přece jen jsi něco udělala. přišla jsi dost pozdě.

God: k čertu s vámi.

Ina: ne, tady k čertu nikdo nepůjde, ještě ne. vstávej. neboj ne. jdi tam, odkud jsi přišla. určitě najdeš někoho, kdo povede tvoje kroky. s nimi si nedělej starosti. nic ti neudělají. je to tak?

Mia: samozřejmě že jí nic neuděláme.

Lea: nashle.

Uma: rády jsme tě poznaly.

Axa: klidně zase přijď, když budeš chtít.

(Godot prochází kolem Miy, která ho praští berlí do břicha. Godot zavravorá a uprostřed jeviště se bolestí zhrouť k zemi. Mia se k němu přiblíží, chytne ho za vlasy a dá mu nůž na krk. ostatní pískají a pokřikují.)

Ina: co děláš, co to děláš, Mio, zbláznila ses nebo co?

Mia: buď zticha! na tenhle okamžik čekáme roky, celé roky. je to tak, holky? ***(potichu se směje.)*** ani nevíš, jak jsem šťastná. nechtěla jsi někoho, kdo je šťastný? tak tady je. jsem to já. ***(směje se stejně jako předtím.)*** ach, ani nevíš, jak je pomsta sladká.

Ina: nezabíjej ji, prosím, nezabíjej ji.

Sbor: zabij ji.

Ina: nedělej to. nezabíjej ji.

Sbor: zabij ji, zabij ji.

Ina: ***(pláče.)*** nezabíjej ji.

Sbor: zabij ji, zabij ji, zabij ji.

Mia: ***(směje se.)*** zatracený godot!

God: já nejsem go...!!

(Mia mu podržíne krk. Godot se zkroutí v hrozně poloze, téměř mrtvý, lapá po dechu jako ryba na suchu.) (ticho. všechny jsou klidné.)

Mia: no, a je to, jdeme.

Ina: kam jdete?

Mia: domů, konečně.

Ina: to nemůžete.

Mia: proč?

Ina: čekáme na godota.

Uma: ale...

Ina: sedněte si.

Lea: ale...

Ina: sedněte si!

Mia: godot je mrtvý.

Ina: to na věci nic nemění.

Mia: godot už nikdy nepřijde.

Ina: co si to dovoluješ, ty blbko, godot tady bude každou chvíli.

Sbor: *(mumlání.)*

Ina: ticho!

Sbor: *(mumlání.)*

Ina: ticho. řekla jsem ticho! čekáme na godota. slyšíte mě? *(výrazně artikuluje.)* ČEKÁME...
NA GODOTA.

(hudba, tma, bez opony.)

donchuán (verze 8.o)

první část

(Jeviště představuje ulici. Uprostřed je lavička, nalevo je okno a balkon. Vzadu jsou pytle s odpadky, z kterých se budou vyndávat potřebné věci. To je vše.)

(Zprava přichází DONCHUÁN. Je to dobře oblečený muž, má třeba oblek.)

(DONCHUÁN jde k okraji jeviště a téměř exhibicionisticky se zadívá do hlediště. Poté přichází NEVĚSTA.)

NEVĚSTA: Ó, Donchuáne, Donchuáne, ó, Donchuáne.

DONCHUÁN: Neopakuj tolik moje jméno, nebo mi ho opotřebuješ.

NEVĚSTA: Ó, Donchuáne, tato noc, kterou jsme strávili spolu, byla...

DONCHUÁN: Úžasná.

NEVĚSTA: Ano, úžasná.

DONCHUÁN: Neuvěřitelná.

NEVĚSTA: Neuvěřitelná.

DONCHUÁN: Nepřekonatelná.

NEVĚSTA: Nepřekonatelná.

DONCHUÁN: Ne, nepřekonatelná ne, protože já sám sebe vždy překonávám.

NEVĚSTA: Ne, nebyla nepřekonatelná, protože doufám, že se překonáš. Ó, Donchuáne, Donchuáne, nikdy, nevím, nikdy, nikdy jsem necítila...

DONCHUÁN: Takovou rozkoš.

NOVIA: Ano, takovou rozkoš.

DONCHUÁN: Jistě.

NOVIA: A představuji si, představuji si, jaké to bude, jaké to bude, až...

DONCHUÁN: Až se zase dnes v noci uvidíme.

NOVIA: Ne. Až se vezmeme.

DONCHUÁN: Cože? Vezmeme?

NOVIA: Ano, vezmeme. Lidé se berou, víš?

DONCHUÁN: Ale já se nechci ženit!

NEVĚSTA: Nebuď jako malý. Včera v noci jsi mi řekl, že mě miluješ.

DONCHUÁN: Aha, no ale to my muži říkáme vždy, i když je to lež.

NEVĚSTA: Ne, Donchuáne, já vím, že bys mi nikdy nelhal. *(DONCHUÁN se směje.)* Úplně to vidím. Jsem doma, čekám na tebe s večerí, až přijdeš z práce.

DONCHUÁN: Práce? Já a chodit do práce? Práce je pro chudáky. Pracovat kde?

NEVĚSTA: Ach, to nevím, tam, kde pracují lidé, aby neumřeli hladu. Ve škole, v kanceláři, na

XXX

velvyslanectví.

DONCHUÁN: Takhle mě ponižovat.

NEVĚSTA: A po večeri se spolu posadíme k televizi a budeme se dívat, dokud u ní neusneme.

DONCHUÁN: Nikdy jsem se na televizi nedíval. A nechci se na ni dívat.

NEVĚSTA: Ach, jak jsi dnes odmítavý, drahý. Ale co budeme dělat, když se nebudeme dívat na televizi? Počkej, už vím, budeme se dívat na film.

DONCHUÁN: Výborně.

NEVĚSTA: Na romantický film. Hodně zamilovaný.

DONCHUÁN: Tak to brzy usnu.

NEVĚSTA: Ne, nemůžeš usnout, protože po filmu budeme muset jít se Scoobym.

DONCHUÁN: A kdo je Scooby?

NEVĚSTA: Scooby bude náš pejsánek. Ty ho budeš chodit venčit každý den do parku, a když udělá hovínko, vyndáš sáček a sebereš ho.

DONCHUÁN: Já nebudu sbírat hovna po žádném čoklovi!

NEVĚSTA: To není „žádný“ pes. Je to náš pes. Náš Scooby. A nedělá... hovna, dělá jen hovínka. Abys věděl.

DONCHUÁN: (*K publiku.*) Tak jste to viděli. Nedá mi na vybranou. (*K NEVĚSTĚ.*) Poslyš, promiň, ehmm. Jak se jmenuješ? No, to je jedno, musím ti něco říct, mezi námi to nefunguje, musí to skončit.

NEVĚSTA: Ale... Proč?

DONCHUÁN: No, protože... Nevím, to je ale divná otázka. My muži nevíme, proč opouštíme svoje ženy. Prostě je necháme.

NEVĚSTA: Aha, dobře.

DONCHUÁN: Jak jako „aha, dobře“? Co znamená „aha, dobře“?

NEVĚSTA: Znamená to, že dobře, fajn, výborně, že je konec, že ty si půjdeš po svém a já také.

DONCHUÁN: Počkej chvíli. Ty nebudeš brečet? Nezblázníš se? Nezabiješ se?

NEVĚSTA: Ne, proč?

DONCHUÁN: No, protože, protože, protože to je tvoje povinnost. Já jsem Donchuán!

NEVĚSTA: To je mi jedno. Najdu si jiného. Hezčího.

DONCHUÁN: Ne. Ty víš, že ne. Nikdo hezčí neexistuje.

NEVĚSTA: Dobře, tak bohatšího.

DONCHUÁN: Peníze nejsou všechno.

NEVĚSTA: To máš pravdu. Peníze nejsou všechno. Ale skoro všechno. A já budu mít radši skoro všechno než skoro nic.

DONCHUÁN: Ty jsi ale egoistka!

NEVĚSTA: A ty dětinský.

DONCHUÁN: Utrap se! Splň svoji povinnost!

NEVĚSTA: Jdi do prdele.

(V tu chvíli přichází DON LUIS, bratr NEVĚSTY, a ANA, jeho snoubenka. Ona ho má na vodítku.)

DON LUIS: Co se tady děje? Co je to za křik?

ANA: Ty se moc nevzrušuj, příští týden máme svatbu.

DON LUIS: Je ti něco, sestřičko?

NEVĚSTA: Nic, jenom tenhle idiot, co mě opustil, teď navíc ještě chce, abych se zabila.

DON LUIS: Cože?

ANA: To je strašné! To je ale zrůda! A ty, ti říkám, se nevzrušuj, budeme se brát.

DONCHUÁN: Byla by to smrt z nešťastné lásky. Je snad něco krásnějšího?

NEVĚSTA: Tak umři ty z nešťastné lásky nebo na žloutenku nebo na AIDS. Na co se ti bude chtít. Ale mě nech být.

DONCHUÁN: Já nemůžu zemřít z nešťastné lásky, protože tě nemiluju.

NEVĚSTA: Já už tě taky nemiluju.

DONCHUÁN: Lhářko. Ty mě miluješ. Jsem Donchuán, všechny mě milujete.

NEVĚSTA: Jsi odporný.

DONCHUÁN: Odporný? Chceš říct ošklivý?

NEVĚSTA: Ano, ošklivý, hrozně ošklivý, máš úplně zkaženou duši.

DONCHUÁN: Aha, duši. Ta není vidět.

DON LUIS: Podívej. Už tě v naší čtvrti nechceme ani vidět. Takže bude lepší, abys šel. Teď hned. Pryč.

ANA: Miláčku, klid, nechci, abys dostal infarkt. Už jsem si koupila svatební šaty.

DONCHUÁN: A proč bych měl odcházet? Co jsem udělal špatného? Opustil ženu, která chce, abych celý život sbíral psí hovna?

DON LUIS: Je to pravda?

NEVĚSTA: Ale byl by to náš pejsek. Bylo by to tak romantické...

DON LUIS: Romantické? Sbírat psí hovna?

ANA: No, samozřejmě. Tobě to snad nepříjde romantické?

DON LUIS: Jo, jo, jasně, velmi romantické.

ANA: Poslyš, jestli ti to nepříjde romantické, tak mi to řekni, protože se brzy budeme brát a nerada bych se pak dočkala nějakých překvapení.

DON LUIS: Nedělej si starosti, drahoušku.

DONCHUÁN: *(Posměvačně.)* Nedělej si starosti, drahoušku.

DON LUIS: A ty, vždyť víš. Zmiz z této čtvrti jednou provždy. Už máme po krk tvého...

natřásání, máme po krk tvých obleků, účesů a máme po krk toho, jak spíš s našimi ženami.

ANA: Přesně tak. Už máme po krk toho, jak s námi se všemi spíš. (**DON LUIS se na ni zadívá.**) Chci říct, se všemi těmi ženami.

DONCHUÁN: Jo. A to mě vyhodíš ty?

ANA: Ne. Ty ne. Nechci, aby ses ženil s rozbitým nosem.

DON LUIS: Ne, já ne. Ale můj otec je boxer.

DONCHUÁN: Ano? Já mám zase bratrance, který má černý pásek v karate.

DON LUIS: A můj děda byl voják a nosil pistoli.

DONCHUÁN: A můj děda umí voodoo.

NEVĚSTA: Jak patetické.

ANA: To je ostuda.

DON LUIS: Co?

ANA: Jste jako děti.

DON LUIS: To já ne. To on.

DONCHUÁN: Jo, ale ty sis začal.

DON LUIS: Ne, začal sis ty.

DONCHUÁN. Ne, ty.

OBA: Ty, ty, ty, ty, ty, ty... (**Rukama si zacpou uši.**) Neslyším, neslyším, neslyším, la la la la...

NEVĚSTA: Prosím vás. Jestli se chcete prát, tak jako chlapi.

ANA: (**K DONCHUÁNOVI.**) Hele, nemlať ho do břicha, jo? Má pak problémy s trávením. A taky ho nemlať do prsou, to potom kašle, když kouří. A taky pozor na pusy, vypadaly by mu zuby a musel by jíst jen polévky, a ty mu vůbec nechutnají.

DONCHUÁN: No dobře. A kam ho tedy můžu praštit?

ANA: Nevím. Do hlavy.

DONCHUÁN: Do hlavy?

ANA: Jo. Tu on nikdy moc nepoužívá.

(Oba muži zaujmou bojové postavení. V tu chvíli se na balkoně objeví MATKA.)

druhá část

MATKA: (*Je to hodně stará a hodně agilní žena s hodně vysokým hlasem.*) Dceruško, dceruško, jsi tam? Slyším tě mluvit. Nevíš náhodou, kde jsem si nechala brýle?

NEVĚSTA: Mami, co tam děláš? Vrať se dovnitř, už ti bude začínat telenovela.

MATKA: Ale já nevím, kde jsem si nechala brýle.

DON LUIS: Naposledy jsem je viděl na posteli.

NEVĚSTA: Na posteli? A co tam dělaly?

DON LUIS: Bere si je na spaní. Prý pak lépe vidí sny.

MATKA: Luisito? Ty jsi tam také?

DON LUIS: Ano, mami, jsem tady. A neříkej mi Luisito.

MATKA: A co tam děláš, Luisito? Vzal sis šálu?

DON LUIS: Jakou šálu, vždyť je léto!

MATKA: No nevím, Luisito, když ty jsi tak zesláblý.

DON LUIS: Já a zesláblý? Cha, tak abys věděla, právě se chystám se poprat!

MATKA: (*Vyděšeně.*) Co říkáš? Ty a poprat se? No tak, neříkej hlouposti, Luisito, a vrať se domů, čeká tu na tebe tvůj plyšový méd'á.

DON LUIS: Ale ne, mami, ne, to je moje první rvačka v téhle čtvrti.

MATKA: Ale, Luisito, ve škole tě vždycky všichni bili, dokonce i holky, a pak ti navíc brali svačinu. Tak pojď domů.

ANA: Tak to už stačí, váš syn se už rozhodl a bude se prát. S Donchuánem!

MATKA: Co?? Že se popere s Donchuánem?! (*Zmizí z balkonu.*)

DON LUIS: Slovíčkaření už bylo dost, chci nějakou akci.

(*MATKA přeběhne jeviště a stoupne si k DONCHUÁNOVI.*)

MATKA: Zbláznili jste se? To chcete vážně našemu Donchuánovi ublížit?

ANA: To není náš Donchuán. To bude asi váš Donchuán. Můj tedy rozhodně není.

MATKA: Ten muž je náš. Nás všech. Je to dominanta naší čtvrti. Podívejte se na to tělo, ten pohled, ta postava.

DONCHUÁN: Ten účes.

MATKA: Ten účes je také samozřejmě úžasný.

ANA: Je to historický kus a my ho zničíme.

DONCHUÁN: Zničíme. Takové ošklivé slovo.

DON LUIS: A zničím ho právě já.

MATKA: Jen přes mou mrtvolu.

DON LUIS: Ale mami, co to říkáš?

MATKA: Já ho budu bránit.

DON LUIS: Ale proč?

MATKA: Protože muži v téhle čtvrti jsou staří a oškliví nebo jsou ženatí a tenhle je jediný mladý, hezký a svobodný.

DON LUIS: Ale tobě je přece už šedesát.

MATKA: To nevadí. Naděje umírá poslední. Budu se bít po jeho boku!

NEVĚSTA: Dobře. V tom případě se my budeme prát po boku mého bratra.

MATKA: Výborně. Takže to bude všichni proti všem.

DONCHUÁN: Ale co to říkáte, madam? Jak že se budeme všichni prát?

MATKA: No a proč ne?

DONCHUÁN: Budu se prát já s Luisitem a skončíme to co nejdřív.

MATKA: Ale jdi, blázínku. Ty se nemůžeš prát.

DONCHUÁN: A proč ne?

MATKA: Protože... protože... Co když tě rozcuchají? Co když utržíš ránu v obličeji nebo na těle? Raději na to nechci ani pomyslet.

DONCHUÁN: Jak by mi mohl takový idiot ublížit?

MATKA: To víš, ty ho neznáš. Někdy kouše. A škrábe. Když se přestane ovládat, je opravdu nebezpečný.

DONCHUÁN: Jste si jistá? Já nevím. Mně pořád připadá jako chudák idiot.

MATKA: Udělej to pro mě a nedělej si starosti. Já si to s ním vyřídím.

(MATKA a LUISITO se připraví na rvačku.)

DON LUIS: Ale, mami, vždyť my se nemůžeme prát. Jsme jedna rodina.

MATKA: Neříkej blbosti a kryj se.

DON LUIS: To jsem já, tvůj syn. Ty mě nepoznáváš?

MATKA: Když jsi byl malý, tolik jsem tě bila, až mě z toho bolela ruka. Ted' máš příležitost mi to vrátit.

DON LUIS: Počkej, mami. To se pleteš. Matka musí své dítě bránit, hýčkat ho, respektovat a milovat a... **(MATKA mu vrazí jednu do zubů. Povalí ho na zem.)**

ANA: Dámo, zbláznila jste se? Máme se brát!

MATKA: **(Počítá jako při boxerském zápase.)** Jedna, dvě, tři, čtyři... **(ANA a NEVĚSTA mu běží na pomoc a postaví ho na nohy.)**

NEVĚSTA: Do jater, do jater, musíš ji praštit přímo do jater.

DON LUIS: A kde jsou játra?

NEVĚSTA: Napravo.

DON LUIS: Napravo? Moje matka je ale dost tlustá. Určitě je nenajdu.

ANA: Zkus to.

DON LUIS: Hele, mami, kde máš játra?

MATKA: Mám ti to ukázat?

DON LUIS: Stačí, když mi řekneš, kde jsou.

MATKA: Tady! *(Dá mu ránu do jater a povalí ho na zem.)*

ANA: Do hajzlu už s tou bábou.

NEVĚSTA: Ale on se nekryje, nekryje se...

MATKA: Jedna, dvě, tři...

(Znovu ho postaví na nohy.)

ANA: A teď žádná játra, prašti ji přímo do srdce.

DON LUIS: Do jakého srdce? Nic takového moje matka nemá...

NEVĚSTA: No tak, do toho. Dokaž, že jsi můj bratr!

DON LUIS: A ty jsi kdo? Je mi hrozně špatně. Nic nevidím. *(Začne nesmyslně boxovat do všech stran, po celé scéně.)*

ANA: Něco ti řeknu. Dělaš mi ostudu. Už nevím, jestli si tě chci vzít. *(DON LUIS jí dá pěstí do zubů, až ji to odhodí na lavičku.)*

(Potom se DON LUIS přiblíží k MATCE, dává absurdní rány do prázdna, točí se dokola, dá ránu sám sobě a spadne na zem.)

MATKA: Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, sedm, devět, deset.

DONCHUÁN: Tak. A teď odsud vypadněte. Doufám, že jste se poučili, že s Donchuánem si nikdo nesmí zahrávat. *(NEVĚSTA vejde do domu a DON LUIS a ANA odejdou stranou.)* Takže jsme vyhráli. Děkuji vám, madam, opravdu, velmi vám děkuji za pomoc.

MATKA: Není zač, chlapče, není zač. Ale měl bys vědět, že nepomáhám zadarmo.

DONCHUÁN: Aha, ne?

MATKA: Ne. Podívej, dlužíš mi laskavost. Chci, abys zařídil, aby si můj syn nevzal tu ženskou. Chápeš, ne...

DONCHUÁN: Ano, myslím, že vám rozumím.

MATKA: Pojd'. Mám plán. *(Vejdou do domu.)*

třetí část

(Scéna zůstane několik vteřin prázdná, je ticho. Potom se objeví DON LUIS a ANA. DON LUIS je na vodítku.)

DON LUIS: Mokrát děkuju, že jsi mě doprovodila domů.

ANA: Není zač. Nemám ráda, když chodíš večer sám.

DON LUIS: Ne, já taky ne.

ANA: Je to nebezpečné.

DON LUIS: Ano. *(Sedne si na lavičku.)* Jak dlouho už spolu vlastně chodíme?

ANA: Patnáct let.

DON LUIS: Páni! A proč jsme spolu začali chodit?

ANA: Nevím. To už si nepamatuju.

DON LUIS: Já už si to taky nepamatuju.

ANA: Možná jsme se jeden druhému líbili, ne? Možná jsme byli zamilovaní.

DON LUIS: Ano, možná. Nevím. Heleď, kdybys mě poznala teď, zamilovala by ses do mě?

ANA: Ne.

DON LUIS: Já do tebe taky ne.

ANA: Tak to máme ale štěstí, že jsme se poznali už tenkrát, vid'?

DON LUIS: To je fakt. Máš pravdu. Takových let!

ANA: Ano, patnáct let spolu žijeme, sedáváme na té samé lavičce, každou noc. Pokaždé stejný scénář.

DON LUIS: Ne, pokaždé ne. Dřív jsem já sedával tam a ty tady.

ANA: Jo, to je pravda.

DON LUIS: Změna je život.

ANA: A navíc se už brzy máme brát.

DON LUIS: Hele, a až se vezmeme, to budeme pořád říkat, že jsme spolu patnáct let, nebo musíme začít zase od nuly?

ANA: Myslím, že musíme začít zase od nuly.

DON LUIS: Aha, tak to teda ale nevím, jestli se chci ženit. To je jako vyhodit patnáct let z okna.

ANA: Ty jsi ale romantik.

DON LUIS: Promiň.

ANA: Tak běž už domů, už je pozdě.

DON LUIS: *(Podívá se na hodinky.)* No jo, máš pravdu, musím si vypít svou sklenici mléka. *(Vstane. Podá ANĚ ruku.)* Dobrou noc. Hezky se vyspi. *(Odejde domů. ANA zůstane na lavičce sama.)*

(Na balkon vyjde DONCHUÁN a MATKA.)

MATKA: Podívej. To je Ana. Sedí sama na lavičce.

DONCHUÁN: A?

MATKA: Jak „a“? No tak, honem, běž za ní. Udělej všechno pro to, aby si nevzala mého syna.

DONCHUÁN: Jo, dobře. Tak já to zkusím.

MATKA: Budu vás odsud pozorovat. Když uvidím, že jsi v nesnázích, pustím hudbu.

DONCHUÁN: Dobře. *(DONCHUÁN vyjde z domu, projde kolem lavičky a posadí se k ANĚ.)* Ahoj.

ANA: Ježíši, sakra, to jsem se ale lekla.

DONCHUÁN: Můžu si přisednout?

ANA: Ne, nemůžeš.

DONCHUÁN: Ale lavička patří všem, takže si sednu. *(Oba sedí.)* Ach, to máme ale krásnou noc, vid'?

ANA: Neřekla bych.

DONCHUÁN: Je to nádherná noc. Podívej, jak jsou krásně vidět hvězdy.

ANA: Mně se hvězdy nelíbí. Jsou to jen světla. A kromě toho, hodně jich už ani neexistuje. Tomu nerozumím. Jsou tam, ale neexistují. To mě štve.

DONCHUÁN: A dobře se tu dýchá... Je tu tak čistý vzduch.

ANA: To není pravda. Smrdí to tu. Ty popeláři snad stávkují.

DONCHUÁN: A jsme tu sami. Úplně sami. Jenom my dva.

ANA: Ne. Nejsme tu sami. Je tady spousta lidí. Akorát zrovna všichni spí.

DONCHUÁN: *(Přibližuje se k ní.)* Jen ať spí. Ať už se nikdy neprobudí.

ANA: Ty nejsi ospalý?

DONCHUÁN: Ano, už se mi zavírají oči. A doufám, že můj dnešní sen se stane skutečností.

ANA: Tak to ti přeju hodně štěstí.

DONCHUÁN: Viděla jsi ty hvězdy?

ANA: Ne, raději koukám do země.

DONCHUÁN: Dnes je krásně vidět Velký vůz.

ANA: Velký vůz... Jak jako velký?

DONCHUÁN: Velký... Velký... *(Stranou.)* Nevím, nevím, jak může být velký Velký vůz.

MATKA: *(Objeví se za lavičkou.)* Můžeš mi říct, co to tady provádíš, ty pitomče?

DONCHUÁN: Ale ona se nesnaží. Nespolupracuje. Takhle hlavu žádné nezamotám.

MATKA: Jak se má do tebe asi zamilovat, ty pitomče, když pořád jenom mluvíš o hvězdách, snech a měsíci.

DONCHUÁN: Snažím se být citlivý. To se ženám líbí.

MATKA: Jo. Jenže působíš jako buzna. A to se ženám určitě nelíbí.

DONCHUÁN: A co mám dělat?

MATKA: Ale. To je vtipné, Donchuán mě žádá o radu.

DONCHUÁN: Když já nejsem zvyklý na to, aby mě ženy odmítaly.

MATKA: Musíš být chlap. Silný. Jistý si sám sebou. Mít autoritu. To se nám líbí.

DONCHUÁN: Dobře. Tak já to zkusím. **(Otočí se k ANĚ.)** Podívej, holčičko. Já jsem Donchuán, chápeš? A všechny ženské tady by daly nevím co, abych si jich všiml, ale já, Donchuán, jsem si všiml zrovna tebe, takže bys měla mít radost, ne?

ANA: **(Vytáhne něco z pytle.)** Podívej, co mám.

DONCHUÁN: Co to je? Nějaký dáreček pro mě?

ANA: To je sprej.

DONCHUÁN: Na co? Smrdí ti z pusy?

ANA: Je pepřový. Jestli mě budeš dál otravovat, nastříkám ti ho do očí a přísahám, že tři měsíce nic neuvidíš a budeš řvát bolestí.

DONCHUÁN: Tak to je v prdeli.

MATKA: Co je? Jak to jde?

DONCHUÁN: Blbě. Hodně blbě.

MATKA: Proč?

DONCHUÁN: Nevím. Myslím, že jí moc nesedím. A kromě toho bych řekl, že tahle ženská nemá ráda chlapáky.

MATKA: Fakt ne?

DONCHUÁN: Ne. Vypadá to, že ona je větší chlap než já.

MATKA: Tak musíš změnit taktiku. Zkus se chovat jako muž... Opuštěný, smutný, tichý, který potřebuje pomoc. To určitě zabere!

DONCHUÁN: Tak já to zkusím. **(Obrátí se k ANĚ.)** Promiň.

ANA: Ty mi taky promiň.

DONCHUÁN: Já... Nemám žádné přátele.

ANA: To mě nepřekvapuje.

DONCHUÁN: A otec mě bije.

ANA: Určitě málo.

DONCHUÁN: Já jsem vždycky držel s mámou. Dodnes mi kupuje oblečení. A převléká mi postel, když se počurám.

ANA: Ty jsi ale prase.

DONCHUÁN: Ano, jsem prasátko. Vezmi si mě domů a sněz si mě. **(Nakloní se hodně blízko k ANĚ a začne chrochtat.)**

ANA: *(Odstrčí ho.)* Dej mi pokoj!

(DONCHUÁN spadne na zem a odtamtud začne mluvit s MATKOU.)

MATKA: Jak to šlo?

DONCHUÁN: Přišerně. Ta ženská je obluda. Nepřekvapuje mě, že nechcete, aby si vzala vašeho syna.

MATKA: S tím si nedělej starosti. Mám nápad.

DONCHUÁN: Jaký? Jaký nápad?

MATKA: Vrať se k ní a zavři pusu.

DONCHUÁN: Zavřít pusu?

MATKA: Přesně. Ani slovo.

DONCHUÁN: A můžete mi říct, jak se má do mě zamilovat, když nemůžu říct ani slovo?

MATKA: Klid. Nech hudbu, ať mluví za tebe.

(DONCHUÁN se vrátí zpátky na lavičku k ANĚ a sedí bez hnutí. Začne hrát hudba. V tu chvíli se za postavami začínou objevovat cedule s nápisy, jako by to byl komiks. Postavy na lavičce hrají němé divadlo.)

CEDULE: Slečno – Ano, mládenče? – Omlouvám se, že vás obtěžuji – Ale prosím vás, vy neobtěžujete – Já totiž... rozhodl jsem se, že vám to dnes řeknu – Ano? A proč zrovna dnes? – Protože jsem se dnes dozvěděl, že se budete vdávat – Ano, budu se vdávat – Takže už se nestydím vám to říct – Prosím, řekněte mi to, ať je to cokoli – Už deset let jsem do vás zamilovaný – To je ale smutné – Ano – *(Pauza.)* – Já se budu vdávat za muže, kterého nemiluji – Nemilujete ho? – Ne – A koho tedy milujete? – Já? Vás – *(Dívají se jeden druhému do očí. Tváří se přihloupě. Objeví se dvě srdíčka. Pauza.)* – Poslyšte *(Pauza.)* Vy byste zrušila svatbu a zítra se mnou utekla? – Po ničem jiném netoužím. *(Znovu se na sebe podívají a postupně se k sobě přibližují. Když už jsou velmi blízko, hudba se vypne.)*

ANA: Dobrou noc, můj rytíři.

DONCHUÁN: Na viděnou zítra, krásná dámo.

čtvrtá část

DONCHUÁN: Poslyš, poslyš... Jak se jen jmenovala? ... To jsem já, Donchuán. Můžeš na chvíli vyjít na balkon? ... Víím, že ta naše záležitost se nevyvíjí dobře... Vlastně, nechal jsem tě... Nevím, ještě jsem o tom přemýšlel a myslím, že jsi hodná holka a že... si zasloužíš druhou šanci. Doufám, že z toho máš radost. Já jsem nikdy žádné jiné druhou šanci nedal. A, no, také jsem ti přišel říct, že bych tě třeba tady mohl zítra ráno vyzvednout a, nevím, mohli bychom spolu utéct, navždy. Co myslíš? *(Nikdo neodpovídá a DONCHUÁN si sedne na lavičku.)*

(Přicházejí dvě ŽENY. Posadí se na lavičku vedle DONCHUÁNA.)

ŽENA 1: Ahoj...

DONCHUÁN: Ahoj.

ŽENA 2: Ahoj...

DONCHUÁN: Ahoj.

ŽENA 1: Pamatuješ si mě?

DONCHUÁN: Ne.

ŽENA 2: A mě si pamatuješ?

DONCHUÁN: Taký ne.

ŽENA 1: Jmenuji se Teresa...

DONCHUÁN: Znáím hodně Teres...

ŽENA 2: Já se jmenuji Susana.

DONCHUÁN: Znáím hodně Susan...

ŽENA 1: Ale, když si tak vzpomínám, neříkal jsi mi Tereso. Říkal jsi mi číslo 4528.

DONCHUÁN: Á ano, teď už si vzpomínám. Prožili jsme spolu hezké chvíle, vid'?

ŽENA 1: Ano, moc hezké.

ŽENA 2: Já jsem číslo 1000.

DONCHUÁN: Číslo 1000? A to jsem nevyhrál žádnou cenu, jako to bývá v soutěžích na jogurtech?

ŽENA 1: Ne. Vlastně ano. Ty jsi byl moje výhra.

DONCHUÁN: No. Tak fajn, holky. Jsem rád, že jsem vás zase viděl.

ŽENA 1: A co teď?

DONCHUÁN: Co co teď?

ŽENA 1: U mě doma...

ŽENA 2: ... u mě doma...

ŽENY: ... nebo u tebe?

ŽENA 1: Nebo přímo tady na lavičce?

ŽENA 2: Nám je to jedno.

DONCHUÁN: Ne, ne, ne, tak počkat, počkat. Já nemůžu jít s oběma.

ŽENA 2: Proč? Chceš to radši popořadě? To není problém.

DONCHUÁN: Ne, o to nejde, já totiž... totiž...

ŽENA 1: Co?!

DONCHUÁN: Totiž... Jsem zamilovaný.

ŽENA 1: Cože?!

ŽENA 2: Cože?!

DONCHUÁN: Ano... Do té, které patří tady ten balkon.

(V tu chvíli přichází DONCHUÁN 2, má dlouhý plášť a klobouk.)

DONCHUÁN 2: *(Sundá si klobouk.)* Dobrý večer...

ŽENA 1: Fuj, žebrák, to je odporné. Jděte pryč, jděte, žádné peníze nemáme.

DONCHUÁN 2: Ne, slečno, já nejsem žádný žebrák, a ani nechci peníze.

ŽENA 1: Aha, ne? Tak co chcete?

ŽENA 2: To bude určitě nějaký perverzák, takový ten exhibicionista, jak rozevře plášť a udělá takhle...

ŽENA 1: Opravdu? To dělá? Tak se na to podíváme...

DONCHUÁN 2: Ne, exhibicionista také nejsem. Jenom jsem přišel dát tohle Donchuánovi.

(Vytáhne z kapsy papír a dá mu ho.)

DONCHUÁN: Pro mě? A co to je?

DONCHUÁN 2: Musíte to podepsat...

DONCHUÁN: Ale ptám se, co to je!

DONCHUÁN 2: Vaše výpověď, končíte, už nebudete dál Donchuánem.

DONCHUÁN: Asi jsem nahluchlý. Můžeš mi to zopakovat.

DONCHUÁN 2: Podívejte. Slyšel jsem, že jste se zamiloval, a to je proti pravidlům. Když se zamilujete, už nemůžete být Donchuán.

ŽENA 1: To je pravda. Už nejsi náš Donchuán.

Žena 2: Ano, a muž, který není Donchuán, není muž, není nic.

DONCHUÁN: *(Vstává.)* A dost! Co to má znamenat, že už nejsem Donchuán!? V téhle čtvrti jsem já Donchuán! Kdybych nebyl Donchuán já, tak kdo, co?

DONCHUÁN 2: No... já bych vás mohl nahradit.

DONCHUÁN: Tak hele, ty všiváku, jdi si zpátky domů nebo pod most nebo kde to bydlíš a přestaň otravovat a snít s otevřenýma očima. Co ty víš, kdo je to Donchuán!

DONCHUÁN 2: No... já chodil na vysokou.

DONCHUÁN: Aha, ano? A co jsi studoval? Tělocvik?

DONCHUÁN 2: Ne... Studoval jsem... No, tohle... DONCHUANismus.

DONCHUÁN: DONCHUANismus? To se teď učí na vysoké? A ty si myslíš, že umění

Donchuánství se naučíš z knížek? Co, pitomče? Tak schválně, co tě tam naučili.

DONCHUÁN 2: Nevím... Nějaké věci...

DONCHUÁN: Jaké věci?

DONCHUÁN 2: Chcete, abych vám to ukázal?

DONCHUÁN: Jo, chci, abys mi to ukázal. Schválně, uvidíme, co umíš.

DONCHUÁN 2: Tak třeba... umím... tohle.

(Luskne prsty a jedna z ŽEN mu přinese tyč nebo klacek, DONCHUÁN 2 přistoupí k DONCHUÁNOVI a zmlátí ho do bezvědomí.)

ŽENA 2: A my?

ŽENA 1: Napadá něco našeho nového Donchuána?

DONCHUÁN 2: Dobře... Ty, přesně ve dvanáct budeš u mě doma. Tady máš klíče...

ŽENA 2: A já?

DONCHUÁN 2: Ty taky. A teď, pryč odsud! Jděte! *(Obě ŽENY odběhnou spokojeně pryč.) (Na balkon vyjde NEVĚSTA.)*

NEVĚSTA: No prosím, tak co chceš? Můžeš mi říct, co děláš na té zemi? Už jsi zase opilý? To kvůli tomu jsi chtěl, ty idiote, abych vyšla na balkon? *(DONCHUÁN 2 si odkašle, aby na sebe upozornil.)*

NEVĚSTA: A vy jste kdo?

DONCHUÁN 2: Já? Nikdo. Jen obdivovatel.

NEVĚSTA: Obdivovatel... A čeho?

DONCHUÁN 2: Obdivovatel... Vaší krásy... Samozřejmě.

NEVĚSTA: Aha. Vy jste další Donchuán. Víte co? Už mám lidi, jako jste vy, po krk.

DONCHUÁN 2: Věříte v lásku na první pohled?

NEVĚSTA: Prosím vás, dejte mi pokoj.

DONCHUÁN 2: Budete mi věřit, když vám řeknu, že... vás miluji?

NEVĚSTA: Prosím vás, copak já vím...

DONCHUÁN 2: Nikdy jsem neviděl nic tak... krásného, jako jste vy.

NEVĚSTA: Nechte toho...

DONCHUÁN 2: A víte proč?

NEVĚSTA: Proč...?

DONCHUÁN 2: Protože nic tak krásného neexistuje.

NEVĚSTA: Prosím vás, co chcete?

DONCHUÁN 2: Vás... Zítra ráno přímo tady. Budu na vás čekat. A odejdeme spolu. Nechcete... Abychom odsud odešli spolu?

NEVĚSTA: Já... Nevím, co chci.

DONCHUÁN 2: Ted' už musím jít. Čekají na mě. Ale rozhodněte se, než odejdu... Protože

když to neuděláte, už se nikdy nevrátím. (*DONCHUÁN 2 se otočí a jde. Odchází. Přejde celou scénou a už je skoro pryč.*)

NEVĚSTA: Ano, Donchuáne, ano, zítra ráno, půjdu s tebou!

DONCHUÁN: (*Na zemi, probírá se. Usmívá se.*) Se mnou? Já to věděl. Já to věděl.

pátá část

(Svítá. Zpívají ptáci. Přichází ANA a sedá si na lavičku. Po chvíli přichází DON LUIS ve svatebním.)

DON LUIS: Ale, lásko, co tady ještě děláš? A nejsi oblečená. Lidé už přicházejí do kostela!

ANA: Hmm... Sedni si tady. Musím ti něco říct.

DON LUIS: Ne. Na to nemáme čas. Musíš si obléct svatební šaty. Tak honem, běž.

ANA: Já... si tě... nevezmu.

DON LUIS: Přišli úplně všichni. Kostel je plný. Jsou tam lidé, které ani neznám.

ANA: Mám tě ráda... ale nemiluji tě.

DON LUIS: A farář. Už přišel i farář. Kdybys ho vidět. Je celý v černém.

ANA: Popravdě... je tu jiný muž.

DON LUIS: A venku stojí limuzína. Odveze nás do hotelu. A potom nás odveze na letiště a poletíme, nevím, hodně daleko... hodně vysoko a...

ANA: Je to Donchuán. Řekl mi, že mě miluje a, vlastně popravdě řečeno, já jsem do něj taky zamilovaná. Ne do tebe; do něho.

DON LUIS: Říkal jsem si, že jestli nechceš, nebudeme mít děti. Víc svobody... a ty neztlostneš a...

ANA: Ty mě neposloucháš.

DON LUIS: Poslouchám tě! Ale... radši to nechci slyšet. To s tím Donchuánem... S Donchuánem!

ANA: Je mi to líto.

DON LUIS: Ne, není ti to líto.

ANA: Máš pravdu. Není mi to líto.

DON LUIS: Podvedla jsi mě. Podvedla jsi mě.

ANA: To ti právě říkám.

DON LUIS: V den naší svatby.

ANA: To je jen náhoda.

DON LUIS: Jak dlouho jste spolu, co, jak dlouho se vídáte a... spíte spolu?

ANA: Nikdy k ničemu nedošlo.

DON LUIS: To ti mám fakt věřit? Lhářko prolhaná!

ANA: Nenadávej mi. Už jsme si všechno řekli.

DON LUIS: Ne, neřekli jsme si všechno!

(DON LUIS mluví dál, ale není ho slyšet. Je slyšet jen hudbu. ANA také mluví. Potom přestane. Mluví jenom DON LUIS. Potom odejde. ANA zůstane sama.)

(Přichází DONCHUÁN.)

DONCHUÁN: Dobrý den.

ANA: Donchuáne, Donchuáne, už jsi tady. Mám takovou radost.

DONCHUÁN: Mockrát děkuji. Ty máš vždycky radost, když mě vidíš, že ano?

ANA: Zrovna jsem mluvila s tím idiotem Luisem. Řekla jsem mu, že si ho nevezmu, a nechtěj vědět, jak vypadal. Myslím, že se snad i rozbřečel.

DONCHUÁN: To mě nepřekvapuje. A proč si ho nevezmeš?

ANA: Cože... Proč si ho nevezmu...? Protože... protože spolu odejdeme...

DONCHUÁN: Kdo?

ANA: Ty a já.

DONCHUÁN: Kam?

ANA: Nevím... Kam... kam budeš chtít...

DONCHUÁN: Ale já nikam nechci.

ANA: Ale... včera, tady, na lavičce, jsi mi řekl, že jsi do mě zamilovaný... A že spolu dnes utečeme a...

DONCHUÁN: Aha, ano... Ale to byla legrace.

ANA: Co... cože...

DONCHUÁN: Ano, legrace, nevím. Někdy si z lidí rád utahuju.

ANA: Takže my... spolu... neodejdeme?

DONCHUÁN: Samozřejmě že ne. Já miluju tu... tu... Sakra, ještě nevím, jak se jmenuje.

ANA: Ty... jsi mě podvedl.

DONCHUÁN: Ano, nebo ne, nevím. Je pravda, že si ani nepamatuju, proč jsem ti to řekl. Ale no tak, jestli jsi z toho moc smutná, nevím, najdeme si nějaký hotel a... Mám ještě chvíli čas.

ANA: Měla jsem si vzít toho idiota Luise.

DONCHUÁN: Jo, to jo. Když tě miluje...

ANA: A co mám teď dělat?

DONCHUÁN: Nedělej si starosti. Já ti pomůžu. *(DONCHUÁN jí pomůže posadit se na lavičku. Potom dojde pro lahev s jedem a pro skleničku.)* Tenhle jed je ze sklizně 2004. Je výborný. *(Vrátí se k lavičce, nalije a dá ji napít.)* Kdopak to vypije? Za maminku... za tatínka... Šup tam... Uvidíš, že hned umřeš. *(ANA pomalu umírá. Zůstane ležet mrtvá na lavičce. DONCHUÁN ji položí tak, aby to vypadalo, že spí.)*

(DONCHUÁN se dívá na balkon a čeká, že vyjde jeho milá. V tu chvíli se za ním objeví DON LUIS s nožem v ruce, chce se mu pomstít. Hudba. Není slyšet, co si říkají. Chvíli se perou. Nakonec DONCHUÁN zabije DONA LUISE. Uloží ho na lavičku vedle ANY.)

DONCHUÁN: Sakra, nějak se mi tu množí mrtvolky.

(Z balkonu se vykloní NEVĚSTA. Potom vyjde ze dveří.)

NEVĚSTA: Panebože, pokaždé když vyjdu ven, narazím na tebe. To bydlíš na ulici nebo co?

DONCHUÁN: Žiju pod tvým balkonem.

NEVĚSTA: Tak to žij radši pod zemí.

DONCHUÁN: V metru?

NEVĚSTA: V pekle.

DONCHUÁN: Vidím, že po ránu nemíváš moc dobrou náladu. Ale počkej. Mám pro tebe dárek.

NEVĚSTA: Dárek pro mě by byl, kdyby... Nevím, kdyby sis třeba zlomil nohu.

DONCHUÁN: Koukej!

NEVĚSTA: Koukám.

DONCHUÁN: Dva lístky na vlak!

NEVĚSTA: ?????????

DONCHUÁN: Pro nás dva. Na cestu do Madridu. Na pláž.

NEVĚSTA: Zbláznil ses? Kdo ti ty lístky prodal?

DONCHUÁN: No...

NEVĚSTA: *(Všimne si mrtvol na lavičce.)* Tak moment. A co je jim?

DONCHUÁN: Nic... nic. Celou noc propovíдали a podívej, usnuli na lavičce.

NEVĚSTA: Tak bychom je měli probudit, ne? Mají se dnes brát.

DONCHUÁN: Ne, ne, nebuď je. Takhle jim je dobře, jsou... v sedmém nebi.

NEVĚSTA: Tak počkej. Jak to, že dva lístky pro tebe a pro mě. Já bych s tebou nešla ani vybrat peníze.

DONCHUÁN: Tak a dost. Já se z tebe zblázním. Včera jsi mi řekla, že se mnou odjedeš.

NEVĚSTA: Já???

DONCHUÁN: Ano, ty, z balkonu, řekla jsi: „Ano, ano, Donchuáne, uteču s tebou.“

NEVĚSTA: A to sis myslel, že to říkám tobě?

DONCHUÁN: Samozřejmě. Komu jinému?

NEVĚSTA: Jinému.

DONCHUÁN: Jinému. Jinému? Jak jinému?

NEVĚSTA: Jinému muži.

DONCHUÁN: Ne, tak to ne. Žádný jiný muž neexistuje!

NEVĚSTA: Jo, existuje.

DONCHUÁN: Ty šl... ču... kr... grptcb... Už pro tebe nejsem Donchuán!

NEVĚSTA: Jo? Tak to děláš špatně. Mně se totiž DONCHUÁNi líbí.

DONCHUÁN: DONCHUÁNi? Takže ty chceš odejít s tím... vysokoškolačkem, s tím... v plášti... a s kloboukem...?

NEVĚSTA: Je tak krásný. A takový romantik.

DONCHUÁN: Romantik? Je to Donchuán! Lže ti!

(Mrtvoly se sesunou z lavičky.)

NEVĚSTA: Ale... ti dva... Proboha!!! Jsou mrtví!!!

DONCHUÁN: No dobře, tak jsou mrtví, jsou mrtví. Na tomhle světě jsou jen dvě možnosti, být mrtvý nebo živý, a oni jsou mrtví.

NEVĚSTA: Ty jsi je zabil!

DONCHUÁN: Jo, já jsem je zabil. Ale to na věci nic nemění. Nejsou mrtvější proto, že jsem je zabil já.

NEVĚSTA: Nesnáším tě! Nesnáším! Nesnáším!

DONCHUÁN: Zlatíčko... od nenávisti k lásce je jen kousek.

(DONCHUÁN roztáhne ruce, aby ho NEVĚSTA objala. Zezadu přijde DONCHUÁN 2 a NEVĚSTA jde obejmout jeho. Obejmou se.)

DONCHUÁN: Ale! Tak ty ses opovážil přijít, jo? Takže... takže ty jsi přišel.

DONCHUÁN 2: *(Pomalů přichází k DONCHUÁNOVI a vezme mu lístky z ruky.)* Ano, přišel jsem, a co? Co je za problém? *(Obrátí se, vezme NEVĚSTU kolem pasu a odchází.)*

DONCHUÁN: Počkej. Počkej. To si vážně myslíš, že můžeš odejít s... s... pořád nevím, jak se jmenuje... s ní?

DONCHUÁN 2: Ano.

DONCHUÁN: Tak to teda ne! To teda ne! To... to... to ne!

DONCHUÁN 2: A proč ne?

DONCHUÁN: Protože tohle je nejdůležitější okamžik tohoto... naší... celého... tohoto divadla!

DONCHUÁN 2: Jo, fakt?

DONCHUÁN: Jo! Tohle je chvíle velké... závěrečné bitvy! Té ukrutné bitvy mezi seuperdonchuánem, to jsem já, samozřejmě, a DONCHUÁNKem... to jsi ty, samozřejmě! *(DONCHUÁN 2 vykročí k DONCHUÁNOVI.)* A... varuju tě... já už jsem zabil dva muže.

DONCHUÁN 2: Ne. Ty jsi zabil ženu a idiota.

NEVĚSTA: Hej, ty, to je můj bratr.

DONCHUÁN 2: Jo, zlato, ale byl to debil.

NEVĚSTA: Jo, to máš pravdu.

DONCHUÁN 2: *(K DONCHUÁNOVI.)* A ty se odsud ani nehni, nechci ti ublížit. *(Odchází s NEVĚSTOU.)* Hohó, vyrazíme... Na pláž do Madridu.

NEVĚSTA: V Madridu je pláž?

DONCHUÁN 2: Jasně.

NEVĚSTA: Určitě?

DONCHUÁN 2: Ale jo, nedávno ji tam udělali. *(Odejdou.)*

konec

DONCHUÁN: No do háje, to snad není možné. Nechali mě tu samotného. Opustili mě. Zůstal jsem bez ženské. To není možné. Já jsem Donchuán. Potřebuju ženskou! *(Na balkon vyjde MATKA. DONCHUÁN jde k ní.)*

DONCHUÁN: Dobrý den.

MATKA: Dobrý den.

DONCHUÁN: Můžu se na něco zeptat?

MATKA: Ano.

DONCHUÁN: Čistě náhodou byste pro mě neměla kousek místa u sebe doma, nebo ve své posteli?

MATKA: Ano...

DONCHUÁN: A jak se dostanu dovnitř?

MATKA: Mám ti spustit cop?

DONCHUÁN: Ne. Radši mi hod'te klíče. *(Hodí mu klíče a DONCHUÁN vejde dovnitř.)*

MATKA: Bůh existuje. Bůh existuje. Bůh existuje.

DONCHUÁN: *(Už na balkoně.)* A na co chceš Boha, když máš mě? *(Vejdou dovnitř.)*
(Scéna zůstane prázdná, je tam lavička a dvě mrtvoly.)

ANA: Takže, jsme mrtví, co?

DON LUIS: Jo. Taková sviňárna, co?

ANA: Chodili jsme spolu patnáct let. Každý den jsme sedávali na téhle lavičce. A teď...

DON LUIS: Teď na té lavičce zůstaneme celou věčnost.

ANA: *(Dotkne se lavičky.)* Doufám, že vydrží.

(Dotknou se prstem, aby zjistili, jestli sebou projdou.)

DON LUIS: Ještě z nás nejsou duchové.

ANA: Ne. A kdy budou?

DON LUIS: Nevím.

ANA: Až budeme moct létat a procházet zdmi?

DON LUIS: Mně se zdá, že se moc díváš na filmy.

(Zahledí se před sebe. Nevědí, co dělat, ani co říkat.)

ANA: Myslím, že to bude nuda.

DON LUIS: Počkej. Přinesl jsem ti sudoku.

ANA: Paráda. Můžeme luštit.

DON LUIS: Jasně.

ANA: Je těžké?

DON LUIS: To nejtěžší.

ANA: Tím líp. Musí nám vydržet na věčnost.

(Oba se dívají na sudoku.)

ANA: Jaké číslo napíšeme sem?

DON LUIS: Nevím. Už jsem říkal, že je hodně těžké.

ANA: Jo. Ale jaké číslo bys tam napsal?

DON LUIS: Já. Nevím. Možná desítku.

ANA: Desítku? Desítku? *(Začne ho tlouct.)* Copak jsi blbej? Jak chceš napsat do sudoku desítku, ty idiote?

DONCHUÁN: Nevím. To číslo se mi líbí.

ANA: Že se ti líbí desítka? Desítka se ti líbí? Hele, nezahrávej si, jo? Nezahrávej si se mnou!!

DON LUIS: Dobře, tak jedenáctku.

ANA: Jedenáctku? Vysmíváš se mi? Co? Vysmíváš se mi?

(Oba mrtví se dál perou a hádají, ale už je není slyšet, protože začne hrát hudba a padá opona.)

blázinec

1

(Pokoj blázince. Bílé světlo. Tři nepohodlné židle, velký nepořádek a podlaha plná odpadků. Dvě spící osoby. Na zemi maňásek.)

BŘICHOMLUVEC: *(Probudí se a zjistí, že jeho maňásek leží na zemi. Zvedne ho.)* Můžeš mi říct, co jsi tam dělal, takhle se válet po zemi? Aha, tebe bolely záda. *(Maňásek se zadívá na KLEPTOMANKU.)* Líbí se ti, vid'š? Je hezká? *(Maňásek kývá hlavou na souhlas.)* Bohužel to ale není žena pro tebe. A víš proč? Protože to je kleptomanka s rozdvojenou osobností. Ty tomu nevěříš? Tak se dívej. *(Kopne do KLEPTOMANČINY židle a KLEPTOMANKU tím probudí.)*

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: *(Hrubě.)* Co děláš, debile! Můžeš mi říct, proč mě do prdele budíš! *(BŘICHOMLUVEC pískne. Od této chvíle víme, že na zapískání se KLEPTOMANCE mění osobnost.)* *(Velmi jemně, něžně a nevinně.)* Ach, už je den. A svítí sluníčko. A je teplo. Měli bychom vstávat. *(Další písknutí.)* Ty jsi neuvěřitelný idiot! Zrovna se mi zdál krásnej sen! *(Písknutí.)* Trošku si zacvičíme, půjdeme na procházku... Ach, život může být tak krásný. *(Písknutí.)* Ty jsi ještě nechcípnul?

BŘICHOMLUVEC: Ne, jenom jsem spal.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Tak zase spi, nebo radši začni pomalu umírat.

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Jestli chceš, abych umřel, tak já umřu. Vždyť víš, že pro tebe bych udělal cokoli.

BŘICHOMLUVEC: Zatím bude stačit, když mi uděláš snídani.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Cha!

BŘICHOMLUVEC: Kávu s mlékem, dvě volská oka, pomerančový džus a trochu... trochu...

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jedu!

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Dobře, jed. Když mi ho připravíš ty, určitě mi bude chutnat.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: A dej pokoj s tím panákem! Ta zatracená věc mě znervózňuje!

BŘICHOMLUVEC: No jestli tě znervózňuje, tak dýchej zhluboka a uklidni se. A uklid' to trochu.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Uklid' si to sám!

BŘICHOMLUVEC: Je to nejspínavější pokoj z celého blázince.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: A můžeš za to ty, jsi pěkný prase.

BŘICHOMLUVEC: Ty za to můžeš, když ten bordel neuklidíš.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Kdybych měla uklidit všechnen bordel, skončil bys v popelnici i ty.

BŘICHOMLUVEC: Hele, tak moment. Mám rád výrazné ženy, ale ne chytré ženy. Ženská by nikdy neměla být chytrější než chlap.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jasně. A ty jsi, předpokládám, zářný příklad inteligentního muže, vid'?

BŘICHOMLUVEC: Jo, jasně, proč by ne?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jak proč by ne? Třeba proto, že si celý život povídáš s tím pitomým panákem?

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Au, ty nadávky zní úplně jinak, když je říkáš ty.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Uklid' ten krám, ti říkám!

BŘICHOMLUVEC: To nejde. Jsem totiž blázen. A ty taky!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Já nejsem blázen. Já jsem jenom kleptomanka.

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Jo, kleptomanka. A mně jsi ukradla srdce.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ať už toho panáka nevidím! *(Rvačka. Hudba.*

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA nejdříve nožem zaútočí na maňáska, potom jí to dojde a zaútočí na BŘICHOMLUVCE, který se brání nějakým absurdním předmětem. Do lomozu rvačky někdo zapíská.) Počkat. Co to děláš? Násilí... násilí je špatné. Prosím vás, promiňte jí to. Už dvacet let, v podstatě od narození, se chová trochu divně, ale věřím, že už se to zlepšuje.

BŘICHOMLUVEC: Neotravuj a vypadni. Nech nás o samotě.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Dobře, dobře, už jdu.

BŘICHOMLUVEC: *(Pískne.)* Podívej, mně je jedno, že máš nůž. Ale když už ho máš v ruce, tak bys mohla jít oloupat brambory, ne?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ani nevíš, jak ráda ti podříznu krk.

BŘICHOMLUVEC: To nejsi jediná. Ruská tajná služba by mě taky nejradši odstranila.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: *(Chytne se toho, vysmívá se mu.)* Já jim rozumím. Ty jsi pro ně velká hrozba.

BŘICHOMLUVEC: Hodně toho vím...

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jasně...

BŘICHOMLUVEC: Tajemství, která nesmím vyzradit z důvodu... národní bezpečnosti.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ne, prosím tě, nic neříkej. Nechci, aby ti něco udělali.

BŘICHOMLUVEC: Tak to bude lepší. I zdi mají uši... Víš, někdy najdu pod židlí štěnici. A nejsem si úplně jistý, ale mám pocit, že jednou v noci, když jsem spal, někdo přišel a přidal mi mikročip na stoličku. Podívej. *(Otevře pusou.)* Áááá.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Do hajzlu. Vypadnu odsud. Už jsem v tomhle blázinci strávila až moc času.

BŘICHOMLUVEC: Aha, jo? A jak to chceš udělat? Hlídej nás. Hlavně mě.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jednoduše. Uteču.

BŘICHOMLUVEC: Jo, já bych taky rád utekl. Kolikrát už jsem utekl z ruského vězení! ... Ale nevím, teď bych nemohl utéct, ruská tajná služba by mě na ulici nenechala udělat ani krok. *(Ukáže si na hlavu.)* Mám tady moc informací.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Informace? Ty tam máš tak deformace. Mám ti dát radu,

blázne?

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Ne, byl bych radši, kdybys mi dala pusinku, blázne.

(Je slyšet spláchnutí.)

MANIAČKA: *(Přichází.)* Já už to dál nevydržím! Tohle už je moc!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ženská, co se ti stalo?

MANIAČKA: Co se mi stalo? Co se mi stalo? Vejdu do koupelny a... Víte, co bylo na vaně? Co tam bylo a dívalo se mi to přímo do očí?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Lev.

BŘICHOMLUVEC: Krokodýl.

MANIAČKA: Ne. Byl tam... byl tam... Vlas.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Bože můj. To je ale odporné.

MANIAČKA: Snažila jsem se ho spláchnout vodou, ale nechtěl se pustit. Myslím, že uměl plavat. Pak jsem to zkoušela toaletákem, ale nechtěl se odlepit, držel se, držel se zuby nehty. Tak jsem ho musela vzít mezi prsty. Bože, to byl hnus. Musela jsem si pak třikrát umýt ruce louhem. A já si myslím, že ten vlas byl tvůj! *(Začne hledat místo, kam vyhodit papírový ručník, kterým si utírá ruce.)*

BŘICHOMLUVEC: Můj? Proč? Jak to víš? Byly na něm vši?

MANIAČKA: Áááá, neříkej to slovo!

BŘICHOMLUVEC: Jestli tam byly vši, tak byl určitě můj.

MANIAČKA: Fuj, proboha.

BŘICHOMLUVEC: Hele, kleptomanko, nechceš mi ukrást vši? Dám ti je klidně všechny.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Radši si je strč do pusy a sněz je, tak jako to děláš se vším.

MANIAČKA: Kde je můj koš?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Aha, ten byl tvůj?

MANIAČKA: Už zase jsi mi ho ukradla, ty zvrácená kleptomanko?

BŘICHOMLUVEC: Hele, a neviděla jsi někoho v koupelně?

MANIAČKA: Ne, byla jsem tam sama, samozřejmě.

BŘICHOMLUVEC: Určitě?

MANIAČKA: Jo, určitě.

BŘICHOMLUVEC: Nebyl tam žádný Rus.

MANIAČKA: Ne, byl tam jenom vlas.

BŘICHOMLUVEC: A jak víš, že to byl vlas? Třeba to byl Rus převlečený za vlas. Rusové na sebe někdy berou zvláštní podoby.

MANIAČKA: To je fakt. Když to tak říkáš, myslím, že to byl Rus.

BŘICHOMLUVEC: Jo? Jak to víš?

MANIAČKA: Protože... protože... protože mi předal zprávu.

BŘICHOMLUVEC: Pro mě? Jakou? Jakou zprávu?

MANIAČKA: Je napsaná tady, na tom toaletáku.

BŘICHOMLUVEC: Zpráva napsaná na toaletáku. Jo, to je způsob komunikace zpravodajské služby. Dej mi to!

(Hudba. MANIAČKA jde po špičkách, aby se nedotýkala odpadků, k BŘICHOMLUVCI a předává mu papír. BŘICHOMLUVEC ho rozloží a čte.)

BŘICHOMLUVEC: Tak se na to podíváme...

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Co píšou?

MANIAČKA: Asi nic. Co by psali.

BŘICHOMLUVEC: *(Vyskočí.)* Panebože!

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Panebože!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Co se děje? Co píšou?

MANIAČKA: *(Nevzrušeně.)* Je od Rusů?

BŘICHOMLUVEC: *(Rozhlíží se kolem sebe.)* Ne... To je od naší vlády. Žádají mě, abych opustil blázinec, protože... Mám tam venku misi.

MANIAČKA: Fakt? Tak tady uvnitř máš důležitější misi. Kdy jsi naposledy zametal?

BŘICHOMLUVEC: Jen by mě zajímalo, jak se odsud dostanu. Nic mě nenapadá.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Mě jo, mě něco napadlo.

BŘICHOMLUVEC: Vážně?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo. Napadlo mě, že bys mohl vyskočit oknem.

BŘICHOMLUVEC: Oknem? Jsme v pátém patře! Zabil bych se!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, jasně.

BŘICHOMLUVEC: A ty bys tady zůstala sama, smutná, neměla bys komu dělat večeri.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: *(Ironicky.)* To je pravda. Nevím, jestli bych to vydržela.

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Neboj se. Já bych s tebou zůstal. Nevadilo by ti nasadit si mě a mít mě na ruce celý život?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: To by nešlo. Potřebuju mít obě ruce volné. *(Vstane a sedne si na MANIAČČINU židli.)*

MANIAČKA: Hej, co to děláš? Zmiz z mojí židle. Máš na sobě čisté oblečení?

(ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA vezme její tašku, strčí dovnitř ruku a začne krást věci.)

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Lahev... *(Lokne si.)* To je čistý líh... To si nechám.

MANIAČKA: Nech to. Nesahej na to. Kdo ví, kam všude jsi ty svoje pracky strkala!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Insekticid... Ten si taky nechám.

MANIAČKA: *(Snaží se k ní dostat, ale odpadky jí to nedovolí.)* Infikuješ mi to. Infikuješ mi to. Potřebuju mýdlo.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Deset kostek mýdla. Ty si samozřejmě taky nechám.

MANIAČKA: (*Prochází mezi odpadky.*) Useknu ti ruce, ty zvrácená kleptomanko.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: (*Vezme svoji tašku, která je plná odpadků, a začne je házet na MANIAČKU.*) Zpátky! Zpátky!

MANIAČKA: (*Couvne a potom působí, jako by ji bolelo nebo pálilo, když se dotkne některého z odpadků, dokonce odevzdaně padne na kolena, jako by chtěla umřít.*) Bože můj! To je tak ponižující!

BŘICHOMLUVEC: To nic není. Ruská tajná služba používala mnohem krutější způsoby mučení. Některé jsem zažil.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Tak takhle se ti to stalo. To ti asi museli hodně mučit mozek, vid'?

BŘICHOMLUBEC: No tak, ženská, co mluvíš? Dovolil jsem ti snad, abys mluvila?

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Ne, nebuď naštvaná, ten hnusnej bídák za to nestojí. To já jsem milý a okouzlující muž. Nechceš zůstat se mnou?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ty nejsi muž. Ty jsi maňásek.

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Já? Já jsem maňásek?

BŘICHOMLUVEC: A co jsi čekal? Do tebe se může zamilovat jenom někdo, kdo není člověk.

MAŇÁSEK BŘICHOMLUVEC: Já jsem maňásek?

MANIAČKA: (*Vstává.*) Ale ne, myslím, že mám tyfus nebo lepru, určitě mi začnou odpadávat prsty na rukou. Kde jsou léky?

ŘEDITEL: (*Přichází.*) Pozor! (*Všichni se postaví.*) Tak se na to podíváme... Copak to tu máme. (*Všichni v pozoru.*) Fuj, co to je? To je ale špína. To je ale špína! (*Všichni se třesou.*) Že je to špína?

MANIAČKA: Ano, mně to teda přijde hodně špinavé.

ŘEDITEL: Generální úklid! (*Zvuk přetáčení filmu. Všechno posbírají. Když skončí, znovu se postaví do pozoru, jsou unavení a ztěžka oddychují.*) To je hrůza, vážně hrůza. Jste unavení? (*Všichni se třesou.*) Jste unavení. To je proto, že málo cvičíte. Cvičíte? Co? Cvičíte? Cvičit! (*Všichni obíhají židle.*) Kliky! (*Všichni dělají před židlemi kliky.*) Běh! (*Všichni běží stejně jako předtím.*) Sklapovačky! (*Všichni dělají před židlemi sklapovačky.*) Stačí! (*Všichni zničeně leží na zemi na zádech.*) Vztyk! (*Všichni se znovu postaví do pozoru.*) Kdybych nebyl ředitelem tohoto blázince já, kdo by to byl?

MANIAČKA: Vy.

ŘEDITEL: Proč?

MSNISČKA: Protože jenom vy můžete být ředitelem tohoto blázince.

ŘEDITEL: Velmi dobře. Kdo je nejkrásnějším ředitelem tohoto blázince?

BŘICHOMLUVEC: Vy.

ŘEDITEL: Velmi dobře.

BŘICHOMLUVEC: A taky ten nejošklivější.

ŘEDITEL: Co jsi to řekl?

BŘICHOMLUVEC: Protože je jen jeden: vy.

ŘEDITEL: Aha, jasně, dobře promyšlené, dobře promyšlené. A kdo je nejmilejším ředitelem?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Vy...

ŘEDITEL: *(Vezme ji za ruku a čichne si k ní.)* Tak počkat. Tahle ruka je cítit alkoholem.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ne, alkohol je cítit z pusy. Z rukou je cítit tabák.

ŘEDITEL: Kdo je tady ředitelem?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Vy.

ŘEDITEL: Dobře. Tím pádem jsou ruce cítit alkoholem. A tvoje ruka je cítit alkoholem!
(Zbylí dva se roztřesou.)

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: To si nemyslím...

ŘEDITEL: Pila jsi alkohol!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ne...

ŘEDITEL: Pila jsi alkohol!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Fakt ne...

ŘEDITEL: Přiznej se! Ty jsi pila!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Říkám vám, že ne...

ŘEDITEL: Tak ukaž. Dýchni na mě.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Áááá.

ŘEDITEL: Fuj. To je whisky.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Žádnou whisky tady nemáme, idiote.

ŘEDITEL: Cože? Takže nelegálně držená whisky, co?

BŘICHOMLUVEC: Třeba to bude ruská whisky.

MANIAČKA: Jo?

BŘICHOMLUVEC: Jasně. Ruská whisky je výborná.

MANIAČKA: Vážně? A prochází hygienickou kontrolou?

ŘEDITEL: Ožralo! Já tě naučím dodržovat pravidla! *(Jedna židle uprostřed jeviště.*

ŘEDITEL na ni posadí ZVRÁCENOU KLEPTOMANKU a přiváže ji.) Kolik jsi toho vypila!?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Nic!

ŘEDITEL: Hudba! *(Hudba. Fackuje ji.)* Kolik jsi toho vypila!?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Hodně.

ŘEDITEL: Já to věděl. Co jsi pila? Jaký alkohol?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Pivko.

ŘEDITEL: Lžeš! Hudba! *(Hudba. Mučí ji kleštěmi.)* Co jsi pila?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Víno, whisky, rum, vodku, tequilu, absint...

ŘEDITEL: S kým?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: S nikým... Jen já sama.

ŘEDITEL: Ty sama? Myslíš, že jsem idiot? Hudba! (*Hudba. Mučí ji elektrošoky.*) S kým jsi to pila?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Se svými kamarády... (*Zbylí dva se rozklepou.*)

ŘEDITEL: Takže s vámi, co? Nezbude mi nic jiného, než vás mučit.

BŘICHOMLUVEC: Mně nevadí, když mě budete mučit. Jsem na to zvyklý. Ruská zpravodajská služba...

ŘEDITEL: Zmlkni!

MANIAČKA: Mě taky můžete mučit. Ale nedotýkejte se mých rukou, jo? A vydezinfikujte předtím všechny ty nástroje...

(*ŘEDITEL je posadí na zbylé dvě židle a přiváže je.*)

BŘICHOMLUVEC: Přijde mi jako blbost, abyste mučil mě, když můžete mučit je.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Tak tomuhle zdůvodnění teda nerozumím.

BŘICHOMLUVEC: To je jednoduché. Neříkáte náhodou, že ženy jsou silnější a tvrdší než muži? Tak teď, teď máte příležitost to dokázat.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Tak hele. Máš štěstí, že mám svázané ruce, protože kdybych neměla...

MANIAČKA: Já myslím, že byste měl mučit ji.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Cože?

MANIAČKA: No, jasně. Tebe už chvíli mučil. Už to znáš. Už sis zvykla. Určitě už tě to bude bolet mnohem méně.

BŘICHOMLUVEC: Jo, jasně. Mnohem méně.

ŘEDITEL: (*S nůžkami v ruce.*) Hudba! (*Žádná hudba nehraje. Podívá se směrem ke zvukařské kabině.*) Hudba! (*Nic.*) (*Dívá se a mluví přímo ke kabině.*) Hudba! (*Zase nic.*) Je to vůbec možné? Já bez hudby nemůžu mučit. (*Odejde.*)

MANIAČKA: Odešel. Honem, honem, jdeme.

BŘICHOMLUVEC: A jak asi půjdeme, ty idiote, když jsme přivázaní?

MANIAČKA: Přerežeme provazy.

BŘICHOMLUVEC: Aha, jo? Výborně. A můžeš mi říct, jak to uděláme?

MANIAČKA: Tahle řediteli ukradla nůžky.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Já jsem nikomu nic neukradla.

MANIAČKA: Ne? Tak to jsi kleptomanka pěkně na hovno.

BŘICHOMLUVEC: To je ale ostuda. Je to druhořadá kleptomanka.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: A co ty? Proč nezavoláš ty svoje Rusy, aby nás rozvázali?

BŘICHOMLUVEC: Taky to udělám. Jen co se rozvážu, zavolám je, aby mě rozvázali.

MANIAČKA: To je skvělý nápad. Všichni tři jsme svázaní, ne? Tak to uděláme jednoduše.

Jeden se rozváže a pak rozváže ty další dva. A potom jeden z těch, co už jsou rozvázaní, rozváže toho, který se rozvázal, aby rozvázal ty dva. Jo?

BŘICHOMLUVEC: Tys to pochopila?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, úplně.

BŘICHOMLUVEC: A co to teda znamená?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Znamená to, že je blbá, ale úplně blbá.

MANIAČKA: No jasně, hlavně že ty jsi prudce inteligentní. Máš snad nějaký nápad?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Samozřejmě že mám nápad!

BŘICHOMLUVEC: No tak ven s ním.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ať nás rozváže ten tvůj maňásek.

MANIAČKA: Jo. To je skvělý nápad. Geniální. Kdybych mohla, zatleskala bych ti.

BŘICHOMLUVEC: Ne. To můj maňásek neumí. Ruští maňásci to umí, ale ten můj ne.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Panebože.

MANIAČKA: Co je zase?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Mám v noze mravence. *(Začne hýbat nohou.)*

MANIAČKA: To mi ani neříkej.

BŘICHOMLUVEC: Já mám taky v noze mravence. *(Začne hýbat nohou.)* A ty?

MANIAČKA: Ne, já nemám v noze mravence. Já mám mravence v obou nohách. *(Začne hýbat oběma nohama.)*

(Všichni tři hýbou rytmicky nohama, jako by tancovali, potom začne hrát hudba na step a hýbou nohama do rytmu.)

(Přichází SESTRA.)

SESTRA: Výborně, výborně. Udělali jste to moc dobře.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Díky, moc děkujeme. Můžete mě rozvázat, prosím?

BŘICHOMLUVEC: A mě.

MANIAČKA: A mě.

SESTRA: Když jsem byla malá, taky jsem chtěla tancovat.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Opravdu? To je úžasné. Tak mezitím, co mi to budete povídat, mě rozvažte.

BŘICHOMLUVEC: A mě.

MANIAČKA: A mě.

SESTRA: Ale nevěděla jsem, co si vybrat. Existuje hrozně moc tanců.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jasně. Když je tolik tanců...

BŘICHOMLUVEC: Hodně...

MANIAČKA: Hele, rozvážete mě, prosím?

SESTRA: Chtěla jsem tancovat tango. Ale tango je hrozně těžké... A musíte mít na sobě ty

sukně a punčochy...

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Samozřejmě.

BŘICHOMLUVEC: To chápu.

MANIAČKA: Byla byste tak laskavá a rozvázala mě?

SESTRA: Salsa. Uvažovala jsem i o salse. Ale chtěli po mně samé otočky, až jsem z toho byla celá rozcuchaná.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: To dá rozum.

BŘICHOMLUVEC: Vlasy jsou to nejdůležitější.

MANIAČKA: Rozvázete mě?

SESTRA: Ale pak jsem objevila bolero. Je tak romantické... Umí někdo z vás bolero?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Já ho umím.

BŘICHOMLUVEC: Já ho taky umím.

MANIAČKA: A já, samozřejmě, taky. Rozvázete mě?

SESTRA: To je ale škoda. Teď mi došlo, že si ho společně zatancovat nemůžeme.

MANIAČKA: Ale ano. Stačí, když nás rozvázete.

SESTRA: Ale jsme tu samé ženy.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: To je jedno. Žena může tancovat se ženou!

MANIAČKA: Jasně. Rozvázané ženy můžou tancovat se ženami.

BŘICHOMLUVEC: Tak počkat. Já jsem muž.

SESTRA: Opravdu?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ne, to je ženská převlečená za chlapa.

BŘICHOMLUVEC: Já? No dovol.

MANIAČKA: A navíc se jmenuje Katka.

SESTRA: Jmenuje se Katka?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, Katka Sýkorová.

MANIAČKA: Ale všichni jí říkají Mařenka.

SESTRA: Fakt, a proč?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Protože je podobná Mařence.

SESTRA: Aha.

BŘICHOMLUVEC: Ale to je mé druhé já. Teď zrovna hraju. Jsem mužská postava.

MANIAČKA: Nevěřte jí.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Je to schizofrenik, trpí stihomamem.

SESTRA: Chudáček.

MANIAČKA: Říká, že po něm jdou Rusové.

SESTRA: To je mi líto.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ano. Ani to nestojí za to ji rozvazovat.

MANIAČKA: Taký říká, že může naučit mluvit maňáska.

SESTRA: Tamtoho?

BŘICHOMLUVEC: Ano, samozřejmě, díky mně maňásci ožívají.

SESTRA: To není možné.

MANIAČKA: Samozřejmě že to není možné.

SESTRA: Ten maňásek je mrtvý. *(Jde pro maňáska, zvedne ho ze země.)*

BŘICHOMLUVEC: Cože? Co se mu stalo?! Co se mu stalo?!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Nedělejte si s ním starosti. Je mrtvý, tak ho klidně vyhod'te do koše.

MANIAČKA: Jo, a hlavně s ním nechod'te ke mně. Z mrtvol se přenáší hodně nemocí.

BŘICHOMLUVEC: Cože? Rozvažte mě, rozvažte mě.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ukažte. *(SESTRA jí přinese maňáska.)* Prosím vás, vždyť je prolezlý červy.

MANIAČKA: Fuj, a těch much.

SESTRA: Myslím, že je vyřízený. Padnul únavou.

BŘICHOMLUVEC: To je vina toho zpropadeného ředitele. Nutil nás dělat příliš cvičení. Rozvažte mě, prosím.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Zkoušela jste mu udělat masáž srdce?

SESTRA: Aha, ne, tak já to zkusím. *(Položí maňáska na stůl a začne s masáží srdce.)*

BŘICHOMLUVEC: Funguje to?

SESTRA: Srdce mu nebije.

BŘICHOMLUVEC: Panebože...

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Dýchání z úst do úst. Dejte mu dýchání z úst do úst.

SESTRA: Aha, jasně, dobrý nápad. *(Dá mu dýchání z úst do úst.)*

BŘICHOMLUVEC: Tak co? Dýchá?

SESTRA: Já bych řekla, že ne.

MANIAČKA: Odpočívej v pokoji.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Pomodleme se za jeho duši.

BŘICHOMLUVEC: Buďte zticha! Já bych ho zachránil. Jenom já umím oživit maňásky.

SESTRA: Dobře, tak to zkuste vy.

BŘICHOMLUVEC: A jak to mám zkusit, když jsem svázaný!

SESTRA: Aha, vy jste svázaný? A proč jste to neřekl dřív?

(Rozváže ho.) (BŘICHOMLUVEC běží k maňáskovi a vezme ho do rukou.)

BŘICHOMLUVEC: No tak, řekni něco. *(Maňásek neodpovídá.)* Řekni něco, řekni něco. Proč nic neříkáš? *(Nereaguje.)* Zvedni hlavu. To už stačí. To není vůbec vtipné. *(Nic.)*

Podívej, kleptomanka na tebe volá. Říká, že máš moc pěkné vlásky. *(Vůbec nic.)* Do háje, je to pravda. Je mrtvý. *(Obejme ho.)* Rusové mi ho zabili. *(Nechá ho na stole.)*

SESTRA: Rusové?

BŘICHOMLUVEC: Ano, i on toho hodně věděl.

(Přikryjí ho prostěradlem.)

SESTRA: *(Doprovází BŘICHOMLUVCE na jeho židli.)* Dobře, dobře, uklidněte se. Dnes to byl náročný den, že jo? Nevadí. Všichni si vezmete tady ty prášky a uvidíte, jak se vám bude krásně spát a jak si odpočínate. *(Každému dá do pusy prášek.)* Jste šikulové, sladké sny, uvidíme se zítra. *(Odejde.)*

(Uplyne pár vteřin.)

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: *(Výplivne prášek.)* Musíme z toho blázince zdrhnout.

MANIAČKA: *(Výplivne prášek.)* Určitě. Já už to tady nevydržím. Hej, rozvaž nás.

BŘICHOMLUVEC: *(Padá mu hlava, v polospánku.)* Co? To mluvíš se mnou?

MANIAČKA: Ty idiote, ty jsi spolknul ten prášek?

BŘICHOMLUVEC: Pardon. *(Žívne.)* To bylo omylem...

(Spí, jako náměsíčný se zvedne a rozváže je. Sedne si a spí dál.)

MANIAČKA: Dobře. Potřebujeme nějaký plán. *(Vytáhne z tašky hadr a jde ke stolu, maňáska hodí na zem, stůl utře a rozloží na něm obrovský papír.)* Podívejte, tohle je plánec blázince. Nejlepší by bylo utéct v noci. Vylezeme z pokoje, půjdeme po chodbě, zahneme doprava a...

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: ... a tam má pokoj sestra.

MANIAČKA: To je fakt. Ale když se budeme pohybovat opatrně, nemyslím, že by nás slyšela.

BŘICHOMLUVEC: *(Zachrápe a tím se probudí.)* Mě nechytíte, vy zatracení Rusové.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Dobře, kdy by se probudila, já se o ni postarám. Nevypadá, že by měla nějakou extra sílu.

MANIAČKA: Fajn. Takže, projdeme společenskou místností, v tu dobu už bude prázdná. Sejdeme tady po těch schodech a dojdeme...

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: ... dojdeme ke kanceláři ředitele.

MANIAČKA: Jo, ale v takovou hodinu už tam nikdo nebude.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: No, nevím. Nebyla bych si tím tak jistá. Povídá se, že si tam vodí milenky.

MANIAČKA: Tím líp. Bude mít co na práci a nevšimne si nás. A potom dojdeme k poslední chodbě, kde jsou dveře ven.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, a taky hlídač. Co s ním uděláme? Zabijeme ho?

MANIAČKA: Prosím tě, hlídač tady pracuje už dvacet let a za tu dobu se nikdo nepokusil utéct. Jestli je normální, bude spát.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Takže počkáme, než se setmí? *(Podají si ruce.)*

MANIAČKA: Počkáme, než se setmí. *(Poodejdou.)*

BŘICHOMLUVEC: *(Najednou se probudí a vstane ze židle. V polospánku jde a mluví jako opilý.)* Tak moment! Tak moment! Kdo je tady muž? To jsem já, že jo? Tak se tady bude dělat to, co řeknu já. Plán je následující: utečeme a uděláme to tak, že... *(Upadne a usne. Pauza.) (Znovu se probudí.)* Vy hnusní Rusáci! Mě živého nedostanete! *(K publiku.)* Viděli jste tady nějakého Rusa? Ne? Dobře se schovávají. A někdy se maskují. Já jsem jednou potkal Rusa převlečeného za jogurt. Nedošlo mi to a snědl jsem ho. Začal mě špehovat zevnitř. Jsou pěkně vychytralí. *(Znovu usne a tentokrát i padá opona.)*

(Zvedne se opona, scéna je potemnělá. Na kraji jeviště jsou všichni tři blázni a chodí z jedné strany na druhou, jako by chodili po chodbách a vcházeli do pokojů a zase z nich vycházeli. BŘICHOMLUVEC je na této fiktivní cestě tak unavený, že několikrát upadne, zbylí dva blázni ho zvedají. Potom se rozsvítí světla a scéna představuje malou společenskou místnost hned vedle východu, kde je stůl, sedačka, židle... Na sedačce sedí SESTRA, čte si dojemný román a vzlyká u toho.)

MANIAČKA: Hele, hele, tam je východ.

SESTRA: To je tak smutný příběh. Muži jsou tak zlí.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Do háje, to je ale směla. Zrovna teď si musí číst!

MANIAČKA: Počkáme, až usne?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: To těžko. Je do toho tak zažraná, že nepůjde spát ani zítra ráno.

BŘICHOMLUVEC: *(V polospánku.)* Sedačka. To jsem přesně potřeboval. *(Jde k sedačce.)*

MANIAČKA: *(Chytne ho a vrátí zpátky.)* Kam jdeš, ty idiote?

BŘICHOMLUVEC: Na sedačku. Chce se mi hrozně spát. Myslím, že mi Rusové přimíchali něco do pití.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Už vím, co uděláme.

MANIAČKA: Máš plán?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo. Doplazíme se k té pohovce. Tam se schováme, a když si bude sestra dál číst, půjdeme ke dveřím, postupně, jeden po druhém, potichu.

MANIAČKA: Ty... ty... ty chceš, abych se plazila?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, řekla bych, že když půjdeme, tak nás uvidí, ne?

MANIAČKA: Ale... ale... to se ušpiním.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ušpiníš, ano, ušpiníš se, pro jednou se ti nic nestane.

MANIAČKA: Jak často tu podlahu vytírají?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Každých patnáct let. To je ale klika. Dneska budeš vytírat ty.

MANIAČKA: *(Lehá si na zem.)* Bože můj. Tady musí být biliony mikrobů. Ještěže je nevidím.

(Plazí se. ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA při tom něco ukradne, MANIAČKA si před sebou čistí podlahu a BŘICHOMLUVEC po cestě uprostřed jeviště usne. ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA a MANIAČKA se doplazí k sedačce a schovají se za ni. BŘICHOMLUVEC začne chrápat, SESTRA si přestane číst a všimne si ho. Vstane a jde k němu.)

SESTRA: Panebože, co to je? Zvíře? *(Lépe si ho prohlédne.)* Aha, ne, to je jeden blázen. On v tom není moc rozdíl. *(Jde blíž a šťouchne do něj nohou.)* Haló, jste živý?

(BŘICHOMLUVEC zachrápe a SESTRA vyjekne a uskočí.) No tak, honem, zpátky do pokoje. Šup, honem, do postele. Spí, jasně. To bude po těch prášcích. No nic, dám mu jiný prášek, tentokrát na probuzení. *(Dá mu ho. BŘICHOMLUVEC vytřeští oči. Zadíává se na*

SESTRU. Je zřejmé, že se mu líbí.)

BŘICHOMLUVEC: Jé, to mám ale štěstí, otevřu oči a přede mnou taková krasavice.

SESTRA: No tak, jdeme, do postele.

BŘICHOMLUVEC: Vážně? Takhle zhurta? No dobře, užijeme si to.

SESTRA: Ne, ne, ne, do postele, ale spát.

BŘICHOMLUVEC: Spát? To je ale pěkná nuda, ne?

SESTRA: Ano, je to nuda, ale já nic víc nemůžu.

BŘICHOMLUVEC: A proč, ženská?

SESTRA: Protože... protože já jsem... Hodně nábožensky založená a poslouchám jenom příkázání... Boží. *(Ukáže na nějaký kříž na jevišti.)*

BŘICHOMLUVEC: Opravdu? *(Vstane a vezme kříž.)* Tak schválně... *(Zvedne kříž do vzduchu nad SESTRU a začne ji ovládat, jako by to byla loutka.)* No jo, máte pravdu. *(Hýbe s ní, jak se mu zachce.)* Chceš jít se mnou do postele? *(Hýbe jí hlavou na souhlas.)*

Opravdu? Vážně se ti chce? *(Pohne jí rukou, aby udělala gesto, které znamená „hodně“.)*

Tak dobře, když po tom tak toužíš... *(Zvedne ji a vede ji k okraji jeviště. Tam ji zastaví a začne s ní hýbat mnohem smyslněji.)* To je ono! Tak je to mnohem lepší, mnohem.

(MANIAČKA a ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA vylezou zpoza sedačky.)

MANIAČKA: To je ale debil!

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, je to chlap, je to debil. Je jistější, že je debil, než že je to chlap. To je jedno. On tady zůstane. My jdeme. Pojď.

(Najednou slyší hlasy. Někdo přišel. MANIAČKA a ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA se utíkají schovat zpátky za sedačku.)

MILENKA: Cha, cha, cha, ty jsi tak zábavný.

ŘEDITEL: Ano, já vím.

MILENKA: A jsi tak elegantní.

ŘEDITEL: Jo, to taky vím.

MILENKA: A bohatý, vid'? Jsi velmi bohatý muž.

ŘEDITEL: Samozřejmě že jsem bohatý. Být bez peněz je k ničemu. A chytrý. Taky jsem hrozně chytrý. Nebo ti nepřipadám chytrý?

MILENKA: Ale ano, samozřejmě. To já jsem jen chudák herečka, která má tak akorát potlesk publika.

ŘEDITEL: Potlesk publika? Ale za potlesk si nekoupíš ani jedno ubohé soukromé letadlo.

MILENKA: Mluvím tady o vnitřním bohatství: uspokojení, harmonie, láska.

ŘEDITEL: Aha, tak já tady mluvím o vnějším bohatství: auta, kreditky, luxusní hotely.

MILENKA: Tak to jsme každý z jiného světa. Jsme jako noc a den, jako sníh a oheň, jako knedlík a medovník, to nejde dohromady. Sbohem

ŘEDITEL: Počkej, počkej. To jsi mě nepochopila. Mluvil jsem o vnějším bohatství protože... protože... protože za něj si můžeš koupit bohatství vnitřní.

MILENKA: Ne, vnitřní bohatství si nejde koupit. Vnitřní bohatství je dar od Boha.

ŘEDITEL: Postavím ti tvoje vlastní divadlo, jenom pro tebe.

MILENKA: Prosím?

ŘEDITEL: Tady. Nechám ti postavit divadlo. Postaví ti ho naši blázni. Všichni budou pracovat, aby ti postavili divadlo. Stejně jako Egyptané stavěli pyramidy pro své faraony.

MILENKA: A to ty můžeš?

ŘEDITEL: Jasně že jo. Tohle všechno můžu udělat. Jsem přece ředitel a kromě toho milionář, takže si dělám, co se mi zachce.

MILENKA: Divadlo, divadlo... To budeme potřebovat nějakého herce. Ty znáš nějakého herce?

ŘEDITEL: Ne, ale můžu si ho koupit. Když mám tolik peněz...

MILENKA: Jen si nemysli. Najít dobrého herce je dneska hodně těžké.

BŘICHOMLUVEC: Já, já, já! Já jsem dobrá herečka.

MILENKA: Ježíš, to je vtipné. Řeknu „divadlo“ a dostanu divadlo, řeknu „herec“ a přijde herec. Brad Pitt! ... Co se stalo?

BŘICHOMLUVEC: Nic, Brad Pitt tady není.

MILENKA: Ne? (*K ŘEDITELI*) Kup mi ho, kup mi ho.

ŘEDITEL: Tak moment, co ty tady děláš? Proč nejsi ve svém pokoji?

BŘICHOMLUVEC: No, protože... protože... protože...

ŘEDITEL: Sklapovačky!

BŘICHOMLUVEC: Kolik?

ŘEDITEL: Deset tisíc, plus minus. (*Dovede svou MILENKU ke stolu.*) Dobře, nemluvme už o tobě. Mluvme teď o mně, to je zajímavější. No tak, řekni mi, jak jsem úžasný.

MILENKA: Strašně moc úžasný.

ŘEDITEL: Správně. A dál?

MILENKA: A... a... Je mi to líto, ale nemůžu se soustředit, když ta chudák herečka tam leží na zemi a dělá sklapovačky.

ŘEDITEL: S tím si nedělej starosti. Hej, ty!

BŘICHOMLUVEC: Jo?

ŘEDITEL: Zvedni se a dojdí pro nějaké skleničky. Musíme si připít, ne?

MILENKA: Hmm, to je ale dobré víno, vid'?

ŘEDITEL: To nejlepší. Já mám vždycky jen to nejlepší. A to nejdražší. Tohle víno mě stálo pět set eur.

MILENKA: (*Překvapeně pískne.*)

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: (*Vyleze zpoza sedačky.*) Já jdu do svého pokoje. Utíkat je zakázané. (*MANIAČKA ji zadrží a schová zpátky.*)

BŘICHOMLUVEC: Tady jsou ty skleničky.

ŘEDITEL: Přinesl jsi tři skleničky?

BŘICHOMLUVEC: *(Sedne si k nim.)* Ano, nebude nám vadit, když si tu budeš pít, zatímco my si popovídáme o našem obchodu, že?

MILENKA: Přesně tak.

BŘICHOMLUVEC: Tak podívejte, je to jednoduché: Vy máte divadlo, já jsem nejlepší herečka na světě. Potřebujete vědět něco dalšího?

MILENKA: Ty jsi ale roztomilá, řekni mi, odkud jsi?

BŘICHOMLUVEC: Já? Odsud, z Prahy. A Vy? Vy jste taky z Prahy?

MILENKA: Ne, ne, já se narodila v Moskvě. Jsem Ruska.

BŘICHOMLUVEC: *(Vyděšeně.)* Cože? Ruska?

MILENKA: Ano, Ruska.

BŘICHOMLUVEC: Jako vážně Ruska, ruská Ruska?

MILENKA: Ano.

BŘICHOMLUVEC: Úplná Ruska?

MILENKA: Úplná Ruska. A jsem moc ráda, že tady mohu být s tebou u jednoho stolu. Dej si, napij se trochu vína. *(Nalije jí skleničku.)*

BŘICHOMLUVEC: *(Zadívá se na víno, myslí si, že je otrávené.)* Ne, nemám chuť.

MILENKA: Jak to, že ne? Vždyť sis sama přinesla skleničku.

BŘICHOMLUVEC: Já totiž.... Nevím, přešla mě chuť.

MILENKA: Jen se trochu napij... Udělej to pro mě...

BŘICHOMLUVEC: Vy první.

MILENKA: Ne, ne, to víno je na mě... moc silné. Napij se.

ŘEDITEL: Pij.

MILENKA: *(Mile.)* Pij.

ŘEDITEL: *(Mile.)* Pij.

MILENKA: *(Tvrdě.)* Pij.

ŘEDITEL: *(Tvrdě.)* Pij.

MILENKA: Co děláš? Vždyť to všechno bryndáš kolem.

MANIAČKA: *(Zvedá se zpoza sedačky.)* Tak to bude potřeba uklidit.

BŘICHOMLUVEC: Ještěže jsi přišla. Je to Ruska a chtěla mě tímhle zabít.

MANIAČKA: Bože můj, vždyť na tohle se umírá!

BŘICHOMLUVEC: Jo? Víš, co je to za jed?

MANIAČKA: Ne, ale ta sklenička je hrozně špinavá.

ŘEDITEL: Tak moment! Co to má být? Ty taky nejsi ve svém pokoji?

MANIAČKA: Ne...

ŘEDITEL: A můžeš mi říct proč?

MANIAČKA: No, protože... protože... protože... prostě protože tohle někdo musí uklidit.

ŘEDITEL: Uklízečka to ráno uklidí.

MANIAČKA: Ráno? To ne, ráno už může být příliš pozdě.

ŘEDITEL: Jak příliš pozdě? Co znamená příliš pozdě?

MANIAČKA: To znamená, že ve víně jsou mikrobi. Je plné, plné, plničky mikrobů a jestli to brzy nevyčistíme, tak ti mikrobi z vína, a to jsou ti nejhorší, pokryjí celý tenhle stůl a celou židli a celou podlahu a potom se po zdech dostanou až na strop a budeme je mít úplně všude. A něco vám řeknu, vy neznáte mikrobiy z vína. Když se jim zachce, můžou vás zabít tím nejbolestivějším způsobem, jaký existuje.

BŘICHOMLUVEC: To je strašné. Jsou snad horší než Rusové.

MANIAČKA: Jsou mnohem horší.

BŘICHOMLUVEC: Fakt?

MANIAČKA: Jasně. Mikrobi z vína nejsou vidět.

BŘICHOMLUVEC: No dobře, ale Rusové taky nejsou vidět. Někdy se maskují.

MANIAČKA: To je fakt.

BŘICHOMLUVEC: Třeba jsou Rusové převlečeni za mikrobiy ve víně.

MANIAČKA: Myslíš?

ŘEDITEL: Ticho! Sklapovačky!

MANIAČKA: Já nemůžu.

ŘEDITEL: Jak to, že nemůžeš?

MANIAČKA: To nejde, nemůžu, ta podlaha je hrozně špinavá.

ŘEDITEL: Mně je jedno, že ta podlaha je hrozně špinavá. Sklapovačky!

MANIAČKA: Ale mně to jedno není. Hele.

ŘEDITEL: Co?

MANIAČKA: Tamhle, bakterie, miliony bakterií. Když si tam lehnu, abych mohla dělat sklapovačky, zabiju miliony bakterií. A víte, co by se mnou udělal ten zbytek bakterií, kdyby viděly, jak jsem zabila jejich kamarády? Myslíte, že by se na to dívaly se založenýma rukama? To vám nedochází, že by se chtěly pomstít?

ŘEDITEL: Já už nemůžu, fakt už nemůžu.

MILENKA: Co ti je?

ŘEDITEL: Tohle je nad moje síly. Zavolám hlídače, aby se o to postaral. *(Pískne.)*

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Já chci jenom svůj klid. Viděli jste, kolik je hodin? To zítra nikdo nevstaneme. Tak honem, jdeme spát.

ŘEDITEL: Co se tady dneska v noci děje? Kolik lidí za tou sedačkou ještě je?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Už tam nikdo není. Já jsem byla poslední.

BŘICHOMLUVEC: Vážně? Nebudou tam třeba Rusové?

MANIAČKA: A uklidíš to tam všechno, než půjdeš, vid'?

ŘEDITEL: Ze mě bude brzy blázen, jako jsou oni. (*Vypije skleničku vína.*)

BŘICHOMLUVEC: Co děláte? Nepijte to. Je to strašně otrávené.

MILENKA: No tak, nebreč, půjdeme do pokoje.

ŘEDITEL: Ne, počkej, nemůžeme tady tyhle tři nechat samotné.

MILENKA: Klid. Nemyslím, že by udělali něco špatného. A navíc, zavoláme znovu toho hlídače. (**Pískne.**) Hlídači, hlídači! (*Odejdou.*)

MANIAČKA: Zase. Zase sami. Teď už je to jasné. Jdeme.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Konečně uvidím ulici.

BŘICHOMLUVEC: Já taky. Taky uvidím ulici. Po tolika letech.

HLÍDAČ: Ehm, moment. Kam si myslíte, že jdete?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: A do prdele, hlídač, hrůza.

MANIAČKA: Hrůza, jo, podívejte se na něj, boty má celé od bahna a roznáší ho všude po podlaze.

HLÍDAČ: Copak mě neslyšíte? Ptám se, kam jste chtěli jít?

BŘICHOMLUVEC: Do... do... do cukrárny pro dorty.

HLÍDAČ: Ale, opravdu?

BŘICHOMLUVEC: Jo, kuchařka nám řekla, že jí chybí dorty na zítra a...

HLÍDAČ: Za těch dvanáct let, co jste tady, kolikrát jste měli k jídlu dort?

BŘICHOMLUVEC: Nikdy.

HLÍDAČ: Přesně tak. Nikdy. Takže mi nelži.

MANIAČKA: No tak dobře. Nešli jsme pro dorty.

HLÍDAČ: Takže ne, co? A kam jste teda šli?

MANIAČKA: Otevřít dveře.

HLÍDAČ: To je zakázané.

MANIAČKA: Někdo ale zvonil.

HLÍDAČ: Ty dveře nemají zvonek.

MANIAČKA: Aha, tak nic.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Naši příbuzní. Přišli nás navštívit příbuzní. Jsou venku, čekají na nás.

HLÍDAČ: Ahááá, vaši příbuzní.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, naši rodiče, babičky a dědečkové, tetičky a strýčkové, jedna prababička a vnuk.

HLÍDAČ: Vy nemáte rodinu. A jestli ji máte, tak s vámi nechce mít nic společného, což mě nepřekvapuje.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Ale jo, jo, jsou tam, proto jsme chtěli jít ven, aby, aby...

HLÍDAČ: Abyste utekli. Chtěli jste utéct!

MANIAČKA: Ale ne, utéct? My? Ne. Kam bychom asi šli?

BŘICHOMLUVEC: To je ale blbost, utéct, když je to venku sám Rus.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Utéct? Utéct? Co to slovo znamená? (*Smějí se.*)

HLÍDAČ: Už jste skončili?

BŘICHOMLUVEC: Tak dobře. Nechte to na mně, jsem chlap. Jo, chceme utéct. A co, v čem je problém?

HLÍDAČ: Problém je v tom, že utíkat je zakázané.

BŘICHOMLUVEC: Zakázané, zakázané, to je ale škoda, to je jediné, co chceme dělat, a je to zakázané. Jak dlouho už jste v tomhle blázinci?

HLÍDAČ: Já? Šest měsíců.

BŘICHOMLUVEC: Aha, no vidíte, já jsem tady už dvanáct let, takže odteď tady pravidla určuju já.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Přesně!

BŘICHOMLUVEC: A my dneska v noci utečeme!

MANIAČKA: No jasně!

BŘICHOMLUVEC: A už se nikdy nevrátíme! Tak co myslíte? Je v tom nějaký problém?

HLÍDAČ: Problém je klíč od těch dveří, ten mám totiž já.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: (*Směrem k technické kabině.*) Už můžeme! Klíč!

MANIAČKA: Vždycky musí být nějaký klíč.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: V každé divadelní hře je klíč.

MANIAČKA: A nejen tak ledajaký klíč, ale takový, který otvírá dveře.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Klíč, který otevře dveře, které chceme otevřít. Je to vždycky stejné!

MANIAČKA: To je ale neoriginální.

HLÍDAČ: Já nepotřebuju být originální. Já musím fungovat. Takže těmi dveřmi nikdo neprojde, tak honem, každý zpátky do svého pokoje!

BŘICHOMLUVEC: Klid, holky, nechte to na mně, já jsem chlap: Tak zaprvé, nemůžeme jít každý do svého pokoje, protože spíme všichni v jednom, a za druhé, vy nám ten klíč prostě dáte, po dobrém, nebo po zlém.

HLÍDAČ: Řekl jsem ti, že ti ten klíč nedám.

BŘICHOMLUVEC: Po dobrém tedy ne. Takže chcete, abychom přešli k násilí?

HLÍDAČ: Ne, nechci, abyste použili násilí. Honem, spát.

BŘICHOMLUVEC: Takže vy se se mnou nechcete prát?

MANIAČKA: To je ale houby chlap.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Určitě je to chlap?

MANIAČKA: To je fakt. Třeba to není chlap.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Třeba je to zbabělec.

MANIAČKA: Jo. Zbabělec zbabělá.

HLÍDAČ: Já nejsem žádný zbabělec.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: *(Posměvačně.)* Ne, jasně že ne.

MANIAČKA: Ne, vůbec ne.

BŘICHOMLUVEC: Jasně že ne, jasně že ne.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Vlastně je hrozně statečný, strašně.

HLÍDAČ: Kdybych byl zbabělec, nebyl bych noční hlídač v blázinci.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: A navíc máte ten klíč u sebe už šest měsíců. Už je načase, abychom si ho taky užili, ne?

HLÍDAČ: Klíč je můj a budu si s ním dělat, co se mi zachce.

BŘICHOMLUVEC: Dej mi ten klíč!

HLÍDAČ: Nikdy.

BŘICHOMLUVEC: Tak se se mnou o něj poper.

MANIAČKA: Zbabělče, zbabělče, zbabělče...

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Zbabělče, zbabělče, zbabělče...

HLÍDAČ: Tak fajn! Budu se prát!

BŘICHOMLUVEC: Dobře. Vyber si zbraně.

HLÍDAČ: Fajn. Tady jsou. *(Vyndá dvě pistole.)*

BŘICHOMLUVEC: Sakra, to jsou to dvě pistole.

HLÍDAČ: Jasně. Čím jsi myslel, že budeme bojovat? Taškami?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Nebojíš se, že ne?

MANIAČKA: Ne, jasně že ne. On s ní umí zacházet. Určitě už s podobnou pistolí zabil několik Rusů.

HLÍDAČ: Dáme si souboj. Zády k sobě. Sedm kroků dopředu. Pak se otočit a bum! Ten, kdo zemře, prohrál.

MANIAČKA: A ten, co nezemře?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: *(Velmi slavnostně.)* Ten, kdo nezemře, také prohrál, ve válce není vítězů jen poražených.

HLÍDAČ: Začínáme!

(Zády k sobě. Začnou odpočítávat kroky. BŘICHOMLUVEC jde stejným směrem jako HLÍDAČ. HLÍDAČ se po sedmi krocích otočí, aby vystřelil, ale BŘICHOMLUVEC je u něj tak blízko, že ho pistolí udeří do hlavy.)

MANIAČKA: Ježíši, co dělá?

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Vždyť ho zabije.

HLÍDAČ: Byl moc blízko, to neplatí.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, a protože to neplatí, tak ho praštíte pistolí do hlavy.

HLÍDAČ: Já jsem ho nechtěl praštit, jenom jsem ho chtěl střelit do srdce.

MANIAČKA: Aha, ještě lepší, hned jsme všichni mnohem klidnější.

HLÍDAČ: No tak ještě jednou, a teď žádné triky, jasný?

(Zády k sobě. Vyrazí a počítají do sedmi. HLÍDAČ se otočí a chce vystřelit a BŘICHOMLUVEC říká...)

BŘICHOMLUVEC: Počkat!

HLÍDAČ: Co se zase děje?

BŘICHOMLUVEC: Někdo mi volá. To je máma. Ahoj, mami... Neboj, nespál jsem... Ne... Jo... Ne... V blázinci, jasně... Ne, nevím... Zrovna mě chtějí zabít... Jo... Hlídač... Nemůžu, on má klíč... Počkej, já ti ho dám... To je moje máma.

HLÍDAČ: Haló? ... Ano, to jsem já... Ne, je mi líto, ale to nemůžu udělat... Ne, platí mě, abych dělal to, co se očekává, že budu dělat, za peníze... Ne, nedělejte si starosti... Ano, do srdce... Nebude trpět... moc... Na, tady ji máš, asi se s tebou chce ještě jednou rozloučit, možná už navždy.

BŘICHOMLUVEC: Ahoj, mami, co ti řekl? ... Nevím... Jsi si jistá? Není to trochu nebezpečné? ... Jo, jasně... Dobře, zkusím to... Posílám pusku, ahoj.

HLÍDAČ: Tak co? Můžeme pokračovat? *(Zády. Sedm kroků. HLÍDAČ se otočí a vystřelí první. BŘICHOMLUVEC zůstane stát, ani se nehne.)*

MANIAČKA: Netrefil se. Netrefil.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Pravda. Je naživu.

MANIAČKA: No tak, honem, vystřel.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Jo, jo, vystřel. Proč nestřílí?

(BŘICHOMLUVEC upustí pistolí a padne na kolena, potom zůstane ležet na zemi jako mrtvý.)

HLÍDAČ: *(Jde k mrtvému.)* Cha, cha, cha, vyhrál jsem, vyhrál jsem, superhlídač pistolník zase jednou vyhrál. *(Sehne se pro pistolí.)*

BŘICHOMLUVEC: *(Probudí se a namíří na něj pistolí.)* Ne, nevyhrál jsi, vlastně jsi prohrál a ten, kdo prohraje...

MANIAČKA: Ten, kdo prohraje, zemře.

ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA: Zemře ten, kdo prohraje.

HLÍDAČ: Ne, prosím...

BŘICHOMLUVEC: Ten, kdo prohraje, minimálně dá klíč tomu, kdo vyhraje. *(Dá mu ho.)* A teď jdeme. *(HLÍDAČ, samozřejmě, zůstane. Zbylí tři odcházejí, jen MANIAČKA zůstává trochu pozadu.)*

MANIAČKA: No, popravdě řečeno, já vlastně nevím, jestli chci odejít. Zůstane to tady špinavé. Podívej na ten bordel. A ten prach tam na stole. Ne, ne, ne, neodcházela bych v klidu, víte, nebyla bych v klidu. *(ZVRÁCENÁ KLEPTOMANKA a BŘICHOMLUVEC se vrátí, chytí ji v podpaží a odvedou ji.)*

HLÍDAČ: Bože můj, Bože můj, utekli, utekli. Co jsem to za hlídače? Co jsem udělal špatně? Jak to, že jsem nedokázal prohnat kulku takovým nanicovatým bezvýznamným bláznem?

MILENKA: Co se stalo? Co to bylo za hluk?

HLÍDAČ: To byly výstřely.

MILENKA: Výstřely! Já to říkala. V tomhle blázinci se prostě nedá... spát.

HLÍDAČ: Pistole je ještě teplá.

MILENKA: A zabil jste někoho?

HLÍDAČ: Ne.

MILENKA: Ne? To je ale škoda. Nikdy jsem neviděl mrtvolu, už jsem se těšila...

HLÍDAČ: Ale utekli mi.

MILENKA: Utekli?

HLÍDAČ: Jo, ti zpropadení blázni. Všichni utekli.

MILENKA: No, dobře, a co jako? V čem je problém? Nejsou blázni, není hluk, budu moct... klidně spát. Tak šup, jdeme všichni do postele.

SESTRA: (**Přichází.**) Do postele? Jak můžeš myslet na postel? To nemyslíš na ředitele?

MILENKA: No, ono totiž, pro mě, myslet na ředitele a na postel je prakticky to samé.

SESTRA: Nechápeš to? Ředitel se naštvě. A... a... zabije nás. Nechali jsme utéct ty blázny. A ty nebudeš mít bez bláznů koho hlídat. Bez bláznů tady pro tebe nikdo nepostaví divadlo. Bez bláznů nebudu mít komu dávat prášky na spaní.

MILENKA: Do hajzlu, má pravdu.

HLÍDAČ: No jo, to je fakt, co teď s námi bude?

ŘEDITEL: Pozor! Ale, ale, copak to tady máme? Někoho, kdo neplní své povinnosti. Je to tak, že jste nesplnili svoje povinnosti?

MILENKA: Já ti nevím, myslím, že v posteli jsem svůj úkol splnila dobře, ne?

ŘEDITEL: Sklapovačky! (**Všichni dělají sklapovačky.**) Stačí! Vstaňte! (**Vstanou a postaví se do řady.**) Blázni utekli. Čí je to vina, co?

SESTRA: Já bych řekla, že je to chyba...

ŘEDITEL: Ano, já si taky myslím, že je to vaše chyba. A zaslouží si potrestat. Je to tak, že si to zaslouží trest? Hudba! Hudba! Hudba! (**Hraje hudba, která hrála o přestávce, herci se chytí za ruce, a pomalu padá, pokud je v divadle – což asi nebude – opona.**)

jedna strašidelná

(Na scéně se objeví uvaděč. Má na sobě oblek a v ruce drží mikrofon.)

UVADĚČ: Dobrý večer, dámy a pánové. Řekněme si to na rovinu. Vy a já nejsme přátelé. Neznáme se. A je naprosto jisté, že kdybychom se znali, nevycházeli bychom spolu dobře. Vy jste tam dole, protože máte mizerný, nudný život na houby, a chcete se dostat sem nahoru, protože tady, nahoře, se odehrává veškeré dění. Vím, že byste se chtěli vejít sem do začarovaného zámku a najít klíč, abyste se dostali ven. Ale to je, bohužel, nemožné. Nebo ne? Je mezi vámi někdo, kdo by se chtěl stát hercem? *(Dva reflektory nasvítí dvě osoby z publika.)* Vy? Nebo vy? *(Vstanou a jdou na jeviště.)*

STUDENTKA: Dobrý večer.

UVADĚČ: Výborně, tak tady máme našeho prvního účastníka konkurzu. Řekněte nám něco o sobě. Co děláte?

STUDENTKA: No, víte, já, někdy spím a jindy křičím.

UVADĚČ: Hmm, to je zvláštní. A co to je za práci?

STUDENTKA: Studuju.

UVADĚČ: Aha, jasně, že mě to nenapadlo. A vy? Co děláte?

PROFESOR: Já učím fyziku. Tedy fyziku, chemii, matematiku, biologii, informatiku. Jsem prostě vědec. Znáte Einsteina?

UVADĚČ: Ano.

PROFESOR: Tak něco takového.

UVADĚČ: Aha. A řekněte nám, co cítíte, když stojíte na prahu tohoto začarovaného zámku? Nemáte strach z nemrtvých?

PROFESOR: Ne. Jsem v klidu. Ve vědě nikdy nebyla prokázána existence žádného nemrtvého. Někdo může být buď mrtvý, nebo živý, ale aby byl nemrtvý a neznamenal to, že je živý, to nejde.

UVADĚČ: *(Ke STUDENTCE.)* A vy? Také jste v klidu?

STUDENTKA: Ne, ne, já jsem hrozně nervózní. Můžu jít na záchod?

UVADĚČ: Ne. Už není čas na to někam chodit. Jedině do zámku. Běžte těmi dveřmi. A pamatujte: musíte jenom najít klíč, abyste se dostali ven. *(K publiku.)* Prosím vás, jestli je mezi vámi někdo, kdo má slabé srdce, ať opustí sál. To, co uvidíte tady nahoře, může být zdraví nebezpečné. *(Odejde.) (Zvedá se opona.)*

STUDENTKA: To je super! Nikdy jsem nebyla na hradě v noci! Nepřijde vám to vzrušující?

PROFESOR: Ani ne. Já si myslím, že noc je od toho, aby se spalo. Tělo si potřebuje po celodenní námaze odpočinout. To je čistá biologie!

STUDENTKA: Já si připadám jako dobrodruh. Kdoví kolika nebezpečím budeme vystaveni, než se dostaneme k tomu klíči! Nepřipadá vám, že nás pozorují duchové?

PROFESOR: Tady není žádné nebezpečí ani duchové. Rozdíl mezi hradem ve dne a hradem

v noci je ten, že v noci je tu méně světla. To je čistá fyzika!

STUDENTKA: Já se tedy bojím. Podívejte, mám husí kůži.

PROFESOR: Jestli se bojíš, je to proto, že se moc díváš na filmy. A filmy nejsou věda.

STUDENTKA: Hele!

PROFESOR: Co?

STUDENTKA: Panenka, ne, dvě panenky.

PROFESOR: Já panenky nemám rád. Představují dětství a dětství je nejméně racionální období v životě člověka.

STUDENTKA: Ty jsou ale pěkné! Čí asi budou? Budeme si s nimi hrát!

PROFESOR: Hrát? Taková ztráta času!

STUDENTKA: Ahoj, jak se jmenuješ? „Nevím, nemám jméno.“ Ale ne, chudinko. Jsi smutná, protože nemáš jméno? „Ano, trochu.“ Máme ti dát jméno? „Ano. To byste pro mě opravdu udělali?“ Samozřejmě že ano, budeš se jmenovat, budeš se jmenovat... Jak ji pojmenujeme?

PROFESOR: Copak já vím?

STUDENTKA: No tak, vezměte si tuhle panenku a pojd'te si se mnou hrát.

PROFESOR: No, víš... Já nevím, jestli by takové věci měl dělat profesor fyziky, tedy, fyziky, matematiky, biologie...

STUDENTKA: Ale ano, ano... Udělejte mi radost a hrajte si se mnou!

PROFESOR: Dobře tedy...

STUDENTKA: Super. Budeme ti říkat, budeme ti říkat...

PROFESOR: „Budeme ti říkat Albert Einstein.“

STUDENT: Co to je za blbost! Jak můžeme říkat panence Albert Einstein?

PROFESOR: „Co je? Mně se to zdá jako hezké jméno.“

STUDENTKA: Co chcete? Aby byla nešťastná po zbytek života?

PROFESOR: „Poslyš, já taky nemám jméno a nestěžuju si.“

STUDENTKA: O čem to mluvíte? Jak to, že nemáte jméno?

PROFESOR: Na mě nekoukej. To řekla ona. „Ano, to jsem řekla já. A můžeš mi říct, proč se mi nedíváš do očí, když se mnou mluvíš?“

STUDENTKA: „No tak dobře, změním ti jméno. Ty se budeš jmenovat Albert Einstein.“

PROFESOR: „Ne, to nejde. Já už jsem si jméno vybrala.“

STUDENTKA: Aha, jo? A jaké?

PROFESOR: Darth Vader.

STUDENTKA: Tak počkat, o co vám jde? Chcete mě naštvat?

PROFESOR: Ne, já si jen hraju. Že si jen hrajeme?

PANENKA: Ano.

PROFESOR: Áááá! ... Promluvila na mě! Viděla jsi to? Ta zpropadená panna na mě promluvila!

STUDENTKA: To je úžasné.

PROFESOR: Jsi blbá? Panenky nemluví!

STUDENTKA: Panenky nemluví. Panenky nemluví. Co vy víte! Třeba díky té vaší slavné vědě už panenky mluví.

PROFESOR: To je pravda. Třeba jde o nový zázrak vědy.

STUDENTKA: Poslyš, ty taky mluvíš?

PANENKA: Ne, ona nemluví. Je naprogramovaná, aby dělala jen jeden zvuk.

PROFESOR: Vážně? A co to je za zvuk?

PANENKA: Počkej. Za chvíli ho udělá. *(Zazní něco děsivého.)*

STUDENTKA: Hele, nevíš, kde bychom našli klíč od zámku?

PANENKA: Zeptej se jí. Ví toho o těchhle věcech víc než já.

STUDENTKA: Jí? Ale vždyť nemluví. Víš, kde je ten klíč? *(Kýve hlavou, že ví. Potom jí dá herní konzoli, vezmou stůl, na kterém do té doby seděly, a odběhnou.) (STUDENTKA si s konzolí začne hrát a dojde jí, že tím ovládá PROFESORA, jako by to byla postava z videohry.)* Hele, koukejte, já vás tím ovládám!

PROFESOR: Do háje, co to děláš!

(Přichází PŘÍŠERA z videohry.)

PŘÍŠERA: Zdálo se mi, že jsem zaslechl, že si chce někdo odnést náš klíč?

STUDENTKA: Ano, my!

PŘÍŠERA: *(Drsný smích.)* Jen přes moji mrtvolu.

(Hudba. PROFESOR vyběhne dopředu, proběhne v uctivé vzdálenosti od PŘÍŠERY a potom se pozadu vrací.)

(Hudba. Kopance a boxování na prázdnou.)

(PROFESOR běží k PŘÍŠEŘE. Ta ho chytne pod krkem, začne ho mlátit a shodí ho na zem.)

STUDENTKA: Ježíš! A jak vás teď zvednu?

PROFESOR: Radši to nech být, prosím, radši mě nezvedej. Ať to ještě víc nepokazíš.

STUDENTKA: Tak hele, fešáku, já dělám, co můžu.

PROFESOR: Tak to teda můžeš dost málo. Já bych měl mít tu konzoli. Vy ženské o technice nic nevíte.

PŘÍŠERA: Tak co, budeme hrát dál?

STUDENTKA: Jo.

PROFESOR: Ne.

STUDENTKA: Jak to, že ne?! Musíme najít ten klíč.

DĚVČE: *(Přichází.)* No tak, prosím tě, dej mi to. *(Vezme jí herní konzoli.)* Ach jo, vy staří

jste tak nešikovní. Proč se nikdy nenaučíte používat věci, které jsou životně důležité?

(DĚVČE zvedne PROFESORA a namíří ho proti PŘÍŠEŘE, poperou se a PROFESOR samozřejmě vyhraje.) A je to. Je to primitivní. Je jenom potřeba využít tu sílu, kterou v sobě máme.

STUDENTKA: Jo, jasně...

DĚVČE: Fajn, tak nashle, a trénujte, jasný? *(Odchází.)* Jo, teď byste se měli podívat příšeře do kapes a něco jí ukrást.

STUDENTKA: Proč?

DĚVČE: Protože to je součástí hry...

(Ukradnou PŘÍŠEŘE hodinky.)

STUDENTKA: No... tak jsme vyhráli. To je super. Dobro zvítězilo nad zlem.

PROFESOR: Jsme vyhráli? Jak to, že „jsme“ vyhráli? Řekl bych, že ty jsi teda nevyhrála nic. Nebýt toho děvčete, ta příšera by mě... by mě... Do háje, nechci na to ani pomyslet.

STUDENTKA: Dobře, dobře, tak na to nemyslete a jdeme.

PROFESOR: Jdeme? Kam? Já s tebou nikam nejdu. Jsi příliš nebezpečná. Věda by věděla, co s tebou udělat.

STUDENTKA: Věda? Se mnou? A co?

PROFESOR: Nevím. Třeba tě proměnit v něco jiného. V krávu třeba.

STUDENTKA: V krávu?

PROFESOR: Ano, nevím, to byl jenom nápad. Celý život bys žrala travu a všem bys nám dala pokoj.

STUDENTKA: Co jste to řekl? A víte co? Tohle bolelo. To mě moc bolelo. Sbohem. Dostanu ten klíč sama. Nepotřebuju ničí pomoc. A už vůbec ne vaši! *(Odejde.)*

PROFESOR: Výborně, konečně sám. Doufám, že tohle byl dneska večer poslední šok.

(Přichází DUCH.)

DUCH: *(Přibližuje se k PROFESOROVÍ.)* Uááá!

PROFESOR: Áááá!

DUCH: Působíte vysloveně odvážně.

PROFESOR: Vy jste, vy jste... duch.

DUCH: Jo.

PROFESOR: Takže... duchové existují.

DUCH: Člověče, existují, existují... Nevím, jestli je to úplně to správné slovo.

PROFESOR: Upozorňuji vás, že popíráte veškeré vědecké zákonitosti.

DUCH: Ale, tak to mě mrzí.

PROFESOR: A co tady děláte? Proč nejdete někam, nevím, na hrad nebo na hřbitov nebo do nějakého hororového filmu?

DUCH: Ach, to je velmi smutný příběh. Zúčastnila jsem se konkurzu stejně jako vy. Jednoho

dne mě poslali do tohoto zámku... abych našla klíč. Jenomže já ho nenašla. Nechali mě tady umřít a postupem času se ze mě stal duch.

PROFESOR: Nechali vás tady umřít? Takže, tohle všechno je doopravdy? (*Dostane strach a posadí se.*)

DUCH: Poslyšte... Víte, že vám ten plášť sluší?

PROFESOR: No to je moje uniforma. Už jsem vám říkal, že jsem vědec?

DUCH: Jste moc hezký, že?

PROFESOR: Hezký? Nevím. Moje matka říká, že ano. Ale, jasně, je to moje matka a její názor není nijak vědecky podložen.

DUCH: Jsem tady zavřená už pět let. To je hodně dlouho.

PROFESOR: Hodně dlouho? Vesmír je starý miliony let. To je teprve hodně dlouho!

DUCH: Jo, ale na to, být bez chlapa... Na to je pět let dost dlouhá doba, nebo ne?

PROFESOR: Tak to vám neřeknu. Já jsem bez chlapa už dvacet sedm let a nestěžuju si.

DUCH: Já už vážně nevím, jak vám to mám říct srozumitelněji.

PROFESOR: Mně? Co?

DUCH: Chtěl byste...?

PROFESOR: Sex?

DUCH: Fuj, sex, to je tak ošklivé slovo. Řekla bych spíš lásku... něžnosti, objetí...

PROFESOR: No sex.

DUCH: Dobře, fajn, jo, sex. Chcete?

PROFESOR: Ale vždyť vy jste mrtvá!

DUCH: No a vy jste živý. V čem je problém?

PROFESOR: No v tom, že... budete zapáchat!

DUCH: Ne, já nesmrdím. Každý den používám deodorant.

PROFESOR: Tak budete hrozně hubená.

DUCH: Ne, nejsem hubená. Ale držím dietu. Jím jenom salát.

PROFESOR: No, to je jedno, s kostlivci nespím.

DUCH: S kostlivci nespím, s kostlivci nespím, to protože jste to ani nezkusil. Mohla bych vás udělat šťastným.

PROFESOR: A co když otěhotníte?

DUCH: Jste blbej? Jak bych asi mohla otěhotnět, když jsem mrtvá.

PROFESOR: Prosím, to už neříkejte.

(*Přichází ĎÁBLÍK a ANDÍLEK.*)

ĎÁBLÍK: No tak, chlape, co je? Vždyť je to ženská.

PROFESOR: Ne, to byla ženská.

ĎÁBLÍK: Dobře. To je jen nepodstatný detail.

PROFESOR: Ne, to si nemyslím.

ĎÁBLÍK: Podívej, dobře si ji prohlédni. Umíš si jen představit, co má pod těmi prostěradly?

PROFESOR: Ne...

ĎÁBLÍK: Tím líp, aspoň popustíš uzdu fantazii... A až se pak budeš bavit s kámoši a budou ti říkat, jak byli s nějakou blondýnou, brunetou nebo zrzkou... tak ty jim řekneš, že to nic není, že jsi byl s... se ženou z jiného světa. Puknou závistí...

PROFESOR: No jenomže já jsem přišel z jiného důvodu.

ĎÁBLÍK: S tím si nedělej hlavu, když s ní půjdeš, řekne ti, kde je klíč, že jo?

DUCH: Samozřejmě že ano.

PROFESOR: **(K ANDÍLKOVĚ.)** Řekni mi, co mám udělat?

ANDÍLEK: Co bys asi měl udělat, člověče, jdi s ní, no tak, šup, šup.

PROFESOR: Počkat, neměla byste mi říct pravý opak?

ANDÍLEK: No, jo, ale mě nikdo nikdy neposlouchá. Tady v téhle zemi jsou všichni ateisté. No tak. Běžte s ní.

PROFESOR: Dobře, fajn, nestrkejte do mě. **(K DUCHOVĚ.)** Tak tedy... Jdeme?

DUCH: Ano.

PROFESOR: Ale nemysli si, že s tebou jdu, protože se mi líbíš, jasný?

DUCH: Ne?

PROFESOR: Samozřejmě že ne. Je to vědecký experiment. Chci vědět, k jakým chemickým reakcím dojde, když se dá dohromady živé a zdravé tělo s mrtvým tělem v rozkladu.

DUCH: Ty vado, ty jsi mi teda romantik. **(Odejdou.)**

ANDÍLEK: No, byly jsme dobré, ne? Byly jsme dobré.

ĎÁBLÍK: Jo, já jsem byla dobrá.

ANDÍLEK: Cože? Co znamená JÁ jsem byla dobrá?

ĎÁBLÍK: Nic, nic.

ANDÍLEK: Ne, ne. Řekni mi to.

ĎÁBLÍK: Prostě přesně to, že já jsem byla dobrá.

ANDÍLEK: Nemůžu tomu uvěřit. To znamená, že já jsem nebyla dobrá?

ĎÁBLÍK: Nebud' naštvaná. Ne že bys nehrála dobře. Jen bylo poznat, že hraješ.

ANDÍLEK: Asi proto, že jsem hrála.

ĎÁBLÍK: A o tom mluvím. Já působím přirozeněji.

ANDÍLEK: Ne, to není tím. Ty totiž, abys byla d'ábel, nemusíš nic hrát.

ĎÁBLÍK: Cože, cože, co jsi to řekla?

ANDÍLEK: Tohle. Že jsi špatná.

ĎÁBLÍK: Špatná? Chceš říct, že neumím hrát?

ANDÍLEK: Ne, chci říct, že jsi špatný člověk.

ĐÁBLÍK: Aha, už jsem se lekla. Už jsem myslela, že chceš říct, že jsem špatná herečka... Hele, jestli chceš, můžeme si vyměnit role. Jestli chceš, já budu anděl. Já se přizpůsobím čemukoli.

ANDÍLEK: Ne, to by nešlo. Já nejsem jako ty. Já bych musela strašně moc hrát, abych byla ďábel. *(Pauza.)* Podívej...

ĐÁBLÍK: Co?

ANDÍLEK: Publikum.

ĐÁBLÍK: Kde?

ANDÍLEK: Tam. Před námi.

ĐÁBLÍK: No, jo. Vždycky tam je.

ANDÍLEK: Jo, je pěkně otravné. Proč tam vždycky musí být? To nemá nic jiného na práci?

ĐÁBLÍK: Dívá se na mě.

ANDÍLEK: Co?

ĐÁBLÍK: To publikum... Že se na mě dívá.

ANDÍLEK: Dívá se na tebe, protože mluvíš. Když budu mluvit já, bude se dívat na mě.

ĐÁBLÍK: Prosím tě. I když budeš mluvit ty, publikum se bude dívat na mě. Ach, vždycky se dívá na mě.

ANDÍLEK: Ty jsi ale egocentrik!

STUDENTKA: *(Přichází.)* Obě. Obě jste tak trochu egocentrické. Zdá se vám snad normální, co děláte? Že skončí vaše scéna s Markem a vy tady v klídku zůstanete a drbete?

ĐÁBLÍK: A co je na tom špatného?

STUDENTKA: Špatného je na tom to, že já jsem tam vzadu už pěkně dlouho a čekám, až vypadnete, abych mohla začít se svým textem. A už mě to trochu znervózňuje!

ĐÁBLÍK: Dobře, dobře, uklidni se, my už jdeme. *(Odejde.)*

ANDÍLEK: *(Jde ke STUDENTCE.)* Hele... Na koho si myslíš, že se publikum dívá?

STUDENTKA: Ty jsi mě neslyšela? Řekla jsem, ať odsud zmizíš.

ANDÍLEK: Myslíš, že jednou přijde den, kdy se bude publikum dívat na mě, i když nebudu mluvit?

STUDENTKA: Jo, už za chvíli, jen co tě zabiju a nechám tě tady ležet. Nebudeš moct mluvit, ale i tak se bude publikum dívat na tebe.

ANDÍLEK: Vážně?

STUDENTKA: Ven! *(ANDÍLEK polekaně odběhne.)*

(Přichází KOUZELNÉ ZRCADLO, jde po špičkách.)

STUDENTKA: Můžu vám s něčím pomoci?

ZRCADLO: Pssst, ticho, musí být naprosté ticho.

STUDENTKA: Proč?

ZRCADLO: Nechci, aby se probudil.

STUDENTKA: Kdo?

HLAS: **(Ze zákulisí.)** Zrcadlo! Zrcadélko!

ZRCADLO: Do háje, už se probudil.

STUDENTKA: Ale kdo?

KOUZELNÍK: **(Přichází.)** Zrcadélko, zrcadélko, kde jsi? Aha, tady jsi, to jsem se lekl. Kam jsi šlo?

ZRCADLO: Jen jsem se šlo trochu projít. Chtělo jsem se vrátit za... patnáct nebo dvacet let.

KOUZELNÍK: Ne, to nesmíš. Potřebuju, abys mi něco řeklo. Zrcadlo, zrcadlo, kdo? Kdo je tady nejlepší kouzelník?

ZRCADLO: Asi ty.

KOUZELNÍK: Ne, ne, na zámku. Kdo je na zámku nejlepší kouzelník?

ZRCADLO: No, na zámku žádný jiný kouzelník není, takže asi ty.

KOUZELNÍK: A ve městě? Kdo je nejlepší kouzelník ve městě? Taky já, že jo?

ZRCADLO: No, to už nevidím tak jasně.

KOUZELNÍK: Ne? To bude tím, že jsi špinavé. **(Výčistí ho namočeným hadrem.)**

ZRCADLO: Co děláš? Jsi blbej?

KOUZELNÍK: Čistím tě, nevidíš?

ZRCADLO: Ty vado, proč si radši nevyčistíš...

(STUDENTKA si odkašle.)

KOUZELNÍK: Ježíš, a vy jste kdo? Ne, neříkejte mi to. Uhodnu to. Když jsem kouzelník...

Už to mám! Už to mám! Moje publikum, jste moje publikum. Že jste moje publikum?

(K ZRCADLU.) Vidiš, jaké mám publikum, ty tupče? A ty mi vždycky říkáš, že nemám publikum.

ZRCADLO: Gratuluju. To je velmi početné publikum.

KOUZELNÍK: Ukážu jí trik.

ZRCADLO: Bože můj, a je to nutné?

KOUZELNÍK: Podívejte se, klobouk. Nic v něm není... Tady ne, tady také ne... Teď si vyhrnu rukávy, abyste si nemyslela, že v nich něco schovávám. Strčte do klobouku ruku... Až dolů. Je tam něco?

STUDENTKA: Ano.

KOUZELNÍK: Ano? Co?

STUDENTKA: Lupy... vlas... A sponka.

ZRCADLO: Voilà! A to to vypadalo, že je prázdný!

KOUZELNÍK: Ty buď zticha! A teď, dávejte pozor, protože vykouzlím králíka. Tady nic... taky také ne... abraka dabra... a teď... Tadá! Králík!

STUDENTKA: Kde?

KOUZELNÍK: Tady, copak ho nevidíte?

LXXX

ZRCADLO: Můžu vědět, co to k čertu děláš?

KOUZELNÍK: Ty vado, králík. Mám tady králíka.

STUDENTKA: Já ale opravdu nic nevidím.

ZRCADLO: Ani já ne.

KOUZELNÍK: Nic nevidíte, protože to je neviditelný králík. Amatérští kouzelníci mají opravdové králíky. Ale já, velký kouzelník, mám neviditelné králíky, to je mnohem těžší.

STUDENTKA: Promiňte, ale zdá se mi, že se nám vysmíváte.

KOUZELNÍK: Vysmívat se vám? Taková neslýchanost! To jenom vy jste to nejhorší publikum, jaké jsem kdy měl. No nic, zkusím vymyslet nějaký další trik. Tu máte, podržte mi toho králíka. Tak, co vymyslím... Hej, co to děláte, vždyť vám ten králík spadne! **(Honí neviditelného králíka, volá na něj, běhá dokola, dokud ho nechytne. Pak ho obejmě, dá mu pusku a strčí ho zpátky do klobouku.)** Buď hodný, nedováděj tolik...

ZRCADLO: Víím, jaký trik bys mohl udělat.

KOUZELNÍK: Jo? Jaký?

ZRCADLO: Ten ze všech nejlepší...

KOUZELNÍK: Jo, jasně! Máš pravdu! Ten ze všech nejlepší! ... A jaký je ten ze všech nejlepší?

ZRCADLO: Mohl bys nechat zmizet sám sebe.

KOUZELNÍK: Nechat se zmizet? Sám sebe?

ZRCADLO: Jo, a už se nikdy nevracet.

KOUZELNÍK: To by bylo úžasné... Vám se líbí triky, kdy se něco nechá zmizet?

STUDENTKA: Ne, já mám radši ty s kartami.

KOUZELNÍK: Aha, tak o těch toho víím hodně. To je moje specialita.

ZRCADLO: Rozmysli si to dobře. Já myslím, že by bylo lepší, kdybys zmizel.

KOUZELNÍK: Vyberte si kartu. Podívejte se na ni. Ukažte ji zbytku publika. Já se nebudu dívat. Už? Výborně. Teď mě nechte soustředit se. Podíváme se na to... Tak... Vaše karta... vaše karta je...

ZRCADLO: **(Do ucha.)** Srdcová pětka.

KOUZELNÍK: Srdcová pětka!

STUDENTKA: Ne. Je to kárová sedma.

KOUZELNÍK: Ty jsi ale blbé zrcadlo! Zkazilo jsi mi jeden z mých nejlepších triků.

ZRCADLO: Promiň, to víš, už jsem si kvůli tobě zvyklo lhát...

KOUZELNÍK: To je jedno. Ještě mám ten trik s hodinkami. Máte nějaké hodinky?

STUDENTKA: Ano.

KOUZELNÍK: Ukažte.

STUDENTKA: Tady jsou. **(Vyndá je, ukáže mu je, KOUZELNÍK se na ně zadívá a zůstane zhyponizovaný.)** Hej, haló, slyšíte mě? Co vám je! Vy jste umřel?

ZRCADLO: Sakra, zhypnotizovala jste ho.

STUDENTKA: Zhypnotizovala? Ale nebyl tady kouzelník on?

ZRCADLO: Já si myslelo, že jo. Ale teď mi dochází, že kouzelnice jste tady vy, vy.

STUDENTKA: Já? Tomu nevěřím.

ZRCADLO: Ale jo. A já bych mohlo být vaše kouzelné zrcadlo.

STUDENTKA: Ne, vážně, nechte toho, já se jenom odsud chci dostat pryč.

ZRCADLO: Jasně, já taky. Dostat se odsud a provádět tisíce triků. Mohla byste být největší kouzelnice všech dob. Hlavně s tím trikem s hodinkami.

STUDENTKA: Ale o čem to mluvíte? Vždyť tohle jsou normální hodinky. *(Ukáže je ZRCADLU a také ho zhypnotizuje.)* Panebože. *(Odchází.)* Co s těmi hodinkami je? *(Podívá se na ně a také zůstane zhypnotizovaná.)*

(Objeví se HEREČKA 1, ta, která hrála ANDÍLKA, a na chvíli se zadívá do publika. Je spokojená a ujistí se, že ji publikum dobře sleduje. V tu chvíli se objeví HEREČKA 2, která hrála ĎÁBLÍKA a KOUZELNÉ ZRCADLO, sundává si převlek Kouzelného zrcadla a bere si kostým Čarodějky.)

HEREČKA 2: Katko, co to děláš?

HEREČKA 1: Já? Nic.

HEREČKA 2: Hned odsud vypadni.

HEREČKA 1: Já? Proč? Co je?

HEREČKA 2: Teď není řada na tobě.

HEREČKA 1: Aha, jo, já vím, ale podívej, dokázala jsem to: publikum se na mě dívalo, i když jsem nemluvila.

HEREČKA 2: Jasně. Dívalo se na tebe, protože na jevišti nikdo jiný nebyl.

HEREČKA 1: Ty mi totiž jen závidíš.

HEREČKA 2: Fajn. Jak chceš. Ale vypadni ze scény. *(Jde k ní.)*

HEREČKA 1: Hej, počkej! Kam jdeš? Zůstaň tam! Nehýbej se!

HEREČKA 2: Dobře, už nikam nejdu, ale ty jdi pryč.

HEREČKA 1: Ne, nepůjdu, publiku se totiž líbím.

HEREČKA 2: Musíš jít. Teď mám hrát já.

HEREČKA 1: Cože? Ty? Proč?

HEREČKA 2: Protože mám být čarodějka.

HEREČKA 1: Ty čarodějka? A já? Co budu já?

HEREČKA 2: Ty nic.

HEREČKA 1: Takže ty máš víc rolí než já?

HEREČKA 2: No jo...

HEREČKA 1: Proč?

HEREČKA 2: Nevím, asi proto, že režisérovi došlo, že jsem lepší herečka než ty.

HEREČKA 1: Režisér je idiot. Všichni vědí, že jsem lepší než ty.

HEREČKA 2: Prosím tě, nebuď směšná.

HEREČKA 1: Tak schválně, rozesměj mě.

HEREČKA 2: Vážně, nech toho.

HEREČKA 1: Nebo mě rozbřeč.

HEREČKA 2: Prosím tě, vrať se do šatny, po představení se uvidíme a půjdeme na večeři.

HEREČKA 1: Dáme si Shakespeara. *(Přehrává.)* Být... nebo nebýt... To je otázka.

HEREČKA 2: *(Napodobuje ji.)* „To je otázka.“ Vypadá to, jako že sis právě nadělala do kalhot.

HEREČKA 1: No, z Shakespeara by se totiž jeden posral.

HEREČKA 2: Tak už, běž.

HEREČKA 1: Ne, nemůžu.

HEREČKA 2: Proč?

HEREČKA 1: Čekáme na Godota.

HEREČKA 2: K čertu...

HEREČKA 1: Líbilo se ti to?

HEREČKA 2: Jo, hrozně.

HEREČKA 1: No tak to zopakuj.

HEREČKA 2: Ne, já mám svůj vlastní text.

HEREČKA 1: Svůj vlastní text? Určitě ho říkáš špatně. Mám ti to předvést?

(Přichází PROFESOR. Je úplně zničený.)

PROFESOR: Ach... ach...

HEREČKA 2: Co ti je?

HEREČKA 1: *(Snaží se hrát lépe než HEREČKA 2.)* Co ti je?

PROFESOR: Jsem unavený.

HEREČKA 2: Proč?

HEREČKA 1: Proč?

PROFESOR: Ten duch už opravdu dlouho neměl žádného chlapa.

HEREČKA 2: He he, užili jste si to?

HEREČKA 1: Hi hi, chceš vitamíny?

PROFESOR: A co ty tady děláš?

HEREČKA 1: Snažím se jí ukázat, jak se má hrát, ale je nepoučitelná, nepoučitelná...

PROFESOR: Aha, ne, nechci vitamíny, já potřebuju tady to koště.

HEREČKA 2: Moje koště?

HEREČKA 1: Cože? Moje koště?

PROFESOR: Ano, ten duch mi řekl, že mě to koště konečně donese ke klíči.

HEREČKA 2: Jo, to je pravda. To by moje koště dokázalo.

HEREČKA 1: Samozřejmě! (*Podívá se na ně.*) Je to kouzelné koště.

HEREČKA 2: A co dostanu na oplátku?

HEREČKA 1: Cha cha, a co dostanu na oplátku?

PROFESOR: Nevím, nevím, co vám mohu nabídnout... Peníze?

HEREČKA 2: Peníze? Na co mi budou tady na zámku peníze?

HEREČKA 1: ... Hlupáku?

HEREČKA 2: Já bych chtěla duši.

PROFESOR: Co?

HEREČKA 1: Duši, jsi hluchý?

HEREČKA 2: Smrtnou duši...

PROFESOR: Na co?

HEREČKA 1: K čemu to bude...?

HEREČKA 2: K jídlu...

HEREČKA 1: Jasně.

PROFESOR: A kde mám vzít duši?

HEREČKA 2: Nevím. Ona asi nějakou má, ne?

HEREČKA 1: Samozřejmě, ona asi nějakou má... Cože? Já?

HEREČKA 2: (*Podá PROFESOROVÍ nůž.*) Přineste mi její duši.

PROFESOR: A kde ji má?

HEREČKA 1: Doma. Nechala jsem ji doma.

HEREČKA 2: V hrudníku.

HEREČKA 1: V hrudníku je srdce, ty blbko.

HEREČKA 2: Za srdcem.

HEREČKA 1: Za? (*Otočí se dokola jako pes, co se honí za ocasem.*) (*PROFESOR do ní zabodne nůž.*) Hej, nech mě být, nesahej na mě, ještě nás ani nepředstavili.

PROFESOR: Nemůžu ji najít.

HEREČKA 2: Víc nahoru.

HEREČKA 1: Tohle je ponižující. Já ji nemám, vážně, nechala jsem ji doma, uklidila jsem ji do skříně.

PROFESOR: Jak vypadá?

HEREČKA 2: Je měkká a hnusná.

HEREČKA 1: Cože? Hnusnej bude tak tvůj otec.

PROFESOR: Tady je. Už ji mám.

HEREČKA 2: Jo! Vyrvi ji!

(PROFESOR vytáhne sépii.)

PROFESOR: To je duše?

HEREČKA 1: Samozřejmě, co sis myslel. Dám si na to trochu citronu a budu mít výbornou večeři. **(Odejde.)**

HEREČKA 1: **(Odchází.)** Hej, moje duše, moje duše, vrať mi ji. Copak to nechápeš? Herec nemůže hrát bez duše.

PROFESOR: **(S koštětem.)** A co teď s tím mám jako dělat? **(Přichází STUDENTKA.)** Jak to funguje? **(Dá si koště mezi nohy.)**

STUDENTKA: **(Stále zhypnotizovaná.)** Vy doma moc nezametáte, co?

PROFESOR: Co?

STUDENTKA: Takhle se koště nedrží.

PROFESOR: Aha, ne? Ty víš jak?

STUDENTKA: No jasně, dejte mi to. **(Začne zametat.)** Musíte pořádně, abyste dostal všechen ten bordel na jednu stranu. Mimochodem, to jeviště je pěkně špinavé.

PROFESOR: **(Vezme jí koště a znovu na něj nasedne.)** Blbečku. Tohle není normální koště. To je létající koště.

STUDENTKA: Aha...

PROFESOR: Ale nevím, jak ho nahodit. **(STUDENTKA také nasedne na koště).** Co děláš?

STUDENTKA: Je to taxi volné?

PROFESOR: Ty vado...

STUDENTKA: Do Pařížské, prosím.

PROFESOR: Kam že?

STUDENTKA: Chci si koupit něco od Chanela.

PROFESOR: Jak se to startuje...?

STUDENTKA: Udělejte mi tu radost a nesundávejte ruce z volantu. A zapněte si bezpečnostní pás.

PROFESOR: Nehýbe se to.

STUDENTKA: Natankoval jste benzín?

PROFESOR: To nejedí na benzín!

STUDENTKA: Aha, a na co? Na naftu?

PROFESOR: Na nic!

STUDENTKA: Na nic? Poslyšte, určitě máte řidičák?

PROFESOR: Řidičák na létající košťata? Ne!

STUDENTKA: Já si to myslela. Uvidíte, jak nás zastaví policie.

PROFESOR: Počkej, mám nápad. Třeba to musím roztlačit. Sedni si na moje místo! **(PROFESOR začne tlačit.)**

(Přicházejí dvě UKLÍZEČKY, jsou to HEREČKA 1 a HEREČKA 2.)

UKLÍZEČKA 1: ***(Povídají si spolu.)*** ... A taky že jsem mu to řekla, a pěkně od plíc...

UKLÍZEČKA 2: Jo, jo...

UKLÍZEČKA 1: Řekla jsem mu: Máš pěkně nezdravou barvu. Jdi k doktorovi. Neposlechnul mě a samozřejmě za dva týdny umřel.

UKLÍZEČKA 2: Samozřejmě.

UKLÍZEČKA 1: ***(Uvidí je.)*** No, tohle... Hele, kde je moje košť. Celý den ho hledám a podívej, kdo ho má. Ale co to s ním děláte? ***(Vezme si ho.)***

STUDENTKA: Nezlobte se. Došel benzín.

PROFESOR: ***(Všimne si klíčů na krku uklízečky.)*** Vy, vy máte ten klíč.

UKLÍZEČKA 2: Jasně, kdybych neměla, jak bych se dostala do divadla, člověče.

PROFESOR: Dejte mi ho, prosím.

UKLÍZEČKA 2: Dát vám ho? Ale jak bych vám ho mohla dát? Jak bych se pak dostala do šaten?

UKLÍZEČKA 1: A kromě toho, na co vy ten klíč chcete?

(Začnou chodit do kruhu.)

STUDENTKA: Abychom se dostali pryč ze zámku.

UKLÍZEČKA 1: Ze zámku?

UKLÍZEČKA 2: To je ta hra, kterou hrají.

UKLÍZEČKA 1: Aha.

PROFESOR: Ne, já žádné divadlo nehraju. Já jsem vědec!

UKLÍZEČKA 2: Aha. A vy?

STUDENTKA: Nevím. Už si úplně nevzpomínám. Myslím, že jsem byla publikum.

UKLÍZEČKA 1: Aha, a řekli vám, že tady najdete klíč, který vám otevře cestu zpět do minulého života, že jo?

PROFESOR: Přesně tak.

UKLÍZEČKA 2: Tak to vám lhali.

UKLÍZEČKA 1: Žádný klíč neexistuje.

UKLÍZEČKA 2: Odsud není úniku.

UKLÍZEČKA 1: Postavy mohou být jen postavy.

UKLÍZEČKA 2: Jo a tahle hra má každý večer o dvě postavy víc.

STUDENTKA: Jak o dvě postavy víc?

UKLÍZEČKA 1: Už jde.

UKLÍZEČKA 2: Jo, utíkej.

(Sundají si kostýmy uklízeček, znovu se z nich stanou panenky a lehnou si zpátky na stůl. PROFESOR se nehýbe, vypadá unaveně, má v ruce nůž, stejně tak STUDENTKA má

vytřeštěné oči, jako by byla šílená, zhypnotizovaná. V tu chvíli přichází UVADĚČ. Za ním padá opona.)

UVADĚČ: Dobrý večer, dámy a pánové. Řekněme si to na rovinu. Vy a já nejsme přátelé. Neznáme se. A je naprosto jisté, že kdybychom se znali, nevycházeli bychom spolu dobře. Vy jste tam dole, protože máte mizerný, nudný život na houby, a chcete se dostat sem nahoru, protože tady, nahoře, se odehrává veškeré dění. Vím, že byste se chtěli vejít sem do začarovaného zámku a najít klíč, abyste se dostali ven. Ale to je, bohužel, nemožné. Nebo ne? Je mezi vámi někdo, kdo by se chtěl stát hercem? Vy? Nebo vy? ***(Vytáhne se opona. Děkovačka.)***

poslední Kupidův šíp

PRVNÍ VÝSTUP

(Je noc. V domě je ZLODĚJ. Najednou zazvoní telefon.)

ZLODĚJ: *(Nesměle.)* Ano? Prosím? *(Udělá zoufalé gesto.)* Mami. To jsi ty? ... Kolikrát jsem ti říkal, abys mi nevolala do práce? ... No nic, to je jedno, co jsi chtěla? ... No... Hodiny v kuchyni... se ti rozbily... A? ... Aha. *(Rozhlédne se kolem sebe.)* No, nevím, jestli tady nějaké budou mít... Nechceš radši židli? ... Malou červenou... Ne... A stůl? ... Pro čtyři... Taký ne... A záclony? ... *(Zatímco ZLODĚJ mluví, za zády mu vejde do pokoje MAJITEL domu a beze slova se posadí na židli.)* No, tak já už nevím, co ti mám nabídnout... Mám tady... tady... *(Otočí se a spatří MAJITELE domu.)* Tady... *(Nervózně se usměje.)* He, he, he, tomu nebudeš věřit, mami, ne, tohle... A co chlap? Nehodil by se ti chlap? *(Dá si telefon dál od ucha, jako by mu matka nadávala nebo na něj křičela nebo oboje najednou.)* Dobře, to byla jen otázka. *(Poslouchá.)* No, je... vysoký... hubený... Nevím, podle mě vypadá moc dobře, asi máš štěstí, protože vypadá jako podivín, který rád svádí vdovy. *(MAJITEL vyndá mobil a začne vyťukávat číslo.)* No, mami, myslím, že už budu muset jít, ano, ahoj, a už mi do práce nevolej. *(Zavěsí.)* Poslyšte... tohle... to je ale situace, že jo? Taková... taková...

MAJITEL: Nelegální? Kriminální? Výtržnická?

ZLODĚJ: Ale, pán má rád synonyma. No, a komu to voláte?

MAJITEL: Policii.

ZLODĚJ: Policii? To je ale blbost, co? Proč?

MAJITEL: Mám vám to vysvětlit?

ZLODĚJ: Jo. V tuhle dobu už policajti spí. Nevím, proč máte zapotřebí je budit.

MAJITEL: Chtěl jste mi vykrást dům.

ZLODĚJ: Kdo? Já? Prosím vás! Já jsem jen chudý úředníček. Chodím do domů jen sbírat věci, které už dosloužily.

MAJITEL: No, mně tedy připadáte úplně jako zloděj. Když jsem byl malý, zloději z komiksů vypadali přesně jako vy.

ZLODĚJ: *(Dotčeně.)* No tak to už stačí. To musíte pořád někoho urážet? A co mi řeknete o sobě? Jako kdo vypadáte vy?

MAJITEL: Já? Jako slušný člověk, kterému vykrádají dům.

ZLODĚJ: Hele, hele, tak moment. Řekl bych, že máte dost bujnou fantazii. Vy si snad myslíte, že je v tomhle domě něco, co by stálo za ukradení? Podívejte se na ten nábytek, takovej shit.

(Přichází muž celý v černém. Je to CENZOR. Jde klidně. Přijde ke ZLODĚJI a dá mu facku.)

CENZOR: Hlídejte si laskavě svůj slovník.

ZLODĚJ: Hej, co to sakra děláte?

CENZOR: Řekl jste slovo shit. To je absurdní. To Španělé nikdy neříkají. Říkají hovínko nebo

exkrement... Nebo třeba: „Mám tě po krk. Jdi k šípku!“

ZLODĚJ: (*K MAJITELI.*) Kam?

MAJITEL: Nevím.

ZLODĚJ: Co to ten chlápek mele?

MAJITEL: Nechte ho být. Je to cenzor a cenzura říká jen samé blbosti.

CENZOR: Blbosti? Blbosti? (*Vytáhne z kapsy papír a pročítá ho.*) Nevím, jestli mám tohle slovo cenzurovat. Nevím... nevím... tak... No, nejsem si moc jistý, ale kdyby náhodou... Radši vám dám facku, ano?

MAJITEL: Ano, samozřejmě, dělejte svou práci.

CENZOR: (*Dá mu facku.*) Tak, pánové, hezký den. (*Odchází.*)

ZLODĚJ: Proč pouštět na scénu takové idioty?

CENZOR: (*Rychle se otočí a sundá si botu.*) Co jste to řekl? Pojd'te sem. (*Chytne ho za ucho a dotáhne k židli, hodí ho na ni a začne ho mlátit botou.*) (*Hraje rychlá hudba.*) Tu máš, tu máš, tu máš!

ZLODĚJ: Au, au, au! (*Najednou vstane a zaujme bojové postavení. CENZOR také vstane ze židle. ZLODĚJ se mu několikrát snaží jednu vrazit, ale CENZOR ranám urážlivě snadno uhýbá nebo je bez větší námahy zastavuje. ZLODĚJ potom zaútočí, jako by byl býk, CENZOR uhne a ZLODĚJ se hlavou zaboří do břicha MAJITELI, který sedí v křesle. Ted' už jsou dva – ZLODĚJ a MAJITEL – a společně útočí na CENZORA. Vrhnou se na něj, krouží kolem něho, až jim nakonec dojde, že se ve skutečnosti mlátí navzájem. CENZOR jim vyklouzl a nezkřivil mu ani vlásek. ZLODĚJ a MAJITEL se zarazí a podívají se na sebe. Oddychují po vynaloženém úsilí. Hudba skončí.*)

MAJITEL: To je marné. Proti cenzuře se bojovat nedá.

ZLODĚJ: No, kde jsme to skončili?

MAJITEL: Nevím. Už nevím, co jste to říkal. (*Pauza. Přemýšlí.*)

(*V tu chvíli se zvedne někdo z publika.*)

DIVÁK: Říkal jste mu, že voláte na policii.

MAJITEL: (*K DIVÁKOVI.*) Aha, pravda, mockrát děkuju.

DIVÁK: Není zač.

ZLODĚJ: (*Dojde na kraj jeviště, zacloní si oči rukou a zaměří se na DIVÁKA.*) Abys věděl, budu si tě pamatovat. (*K MAJITELI.*) Ne, ne, poslyšte, vždyť já jsem jenom pracoval.

MAJITEL: Pracoval? To není práce!

ZLODĚJ: Ale! Tak pán opovrhne mým povoláním. Moje práce je pěkně tvrdá. (*Rozhlédne se kolem sebe.*) Protože tady můžu ukrást červenou židli, jinde třeba zase zelený stůl a v dalším bytě si budu moct vzít třeba jenom žluté záclony. A vy si myslíte, že si domu můžu dát červenou židli, zelený stůl a žluté záclony? To neladí!

MAJITEL: (*Zaujatě.*) Aha, jo... Poslyšte, a nezkoušel jste krást v Ikeji?

ZLODĚJ: Samozřejmě že ano, ale to je ještě horší, protože nejenže musím krást, ale když potom přijdu domu, musím všechno, co jsem ukradl, smontovat. A to dá hrozně práce.

MAJITEL: To chápu.

ZLODĚJ: No, ale nemluvme už o mně, mluvmě teď zase trochu o vás. Co děláte, jestli to můžu vědět?

MAJITEL: Já... já... No, popravdě řečeno, trochu se stydím to říct.

ZLODĚJ: Stydíte? Proč?

MAJITEL: Nevím... Ono to totiž nevypadá jako práce.

ZLODĚJ: Aha, chápu, vy jste tělocvikář.

MAJITEL: Ne, ne, proboha, tak vážné to se mnou není.

ZLODĚJ: Takže?

MAJITEL: Já jsem... jsem spisovatel.

ZLODĚJ: Ale, chudáku, takové mrhání časem. A jaký typ spisovatele? Ten, který píše, ale nepublikuje, nebo ten, který publikuje, ale neumí psát?

MAJITEL: Ani jeden. Jsem autor dramát.

ZLODĚJ: Autor dramát? *(Najednou padne na kolena a sepne ruce, jako by se modlil.)*

Prosím, dejte mi roli! Dejte mi roli! Je mi jedno jakou! Jakoukoli! Hlavní, například! Vezmu cokoli!

MAJITEL: Udělal byste cokoli, abyste dostal roli?

ZLODĚJ: Ano.

MAJITEL: Jste si jistý?

ZLODĚJ: Ano. Prosíím! Prosíím! Prosííím! *(Přichází CENZOR s velkou cedulí, na které je napsáno „cenzurováno“. MAJITEL a ZLODĚJ se postaví za cedulí. První vezme druhého za hlavu a nutí ho si kleknout. Provozují orální sex. Netrvá to dlouho. Potom přijde ŽENA 1.)*

ŽENA 1: No tak, honem, pryč, nechte nás pracovat.

ZLODĚJ: Co jste to říkala?

ŽENA 1: Abyste uhnuli, člověče, my tady pracujeme!

MAJITEL: Proč?

ŽENA 1: Protože jsem to řekla.

ZLODĚJ: Aha, jo? A kdo jako jste?

ŽENA 1: Jsem zaměstnankyně divadla. A především jsem žena.

MAJITEL: A to znamená jako co?

ŽENA 1: Že tady velím já!

ZLODĚJ: To je pravda...

MAJITEL: Ano, ano, to je nepopíratelné... *(Odejdou.)*

DIVÁK: *(K MAJITELI.)* Hej, poslyšte.

MAJITEL: To je na mě?

DIVÁK: Ano, na vás. Co dělají ti lidé?

XC

MAJITEL: Tihle lidé? Mění scénu.

DIVÁK: To jsem si myslel. Ale proč ji nezmění až potom?

MAJITEL: Potom? A kdy potom?

DIVÁK: No, potom. Po první scéně. Až se zatáhne opona.

MAJITEL: Drahý příteli. Já už hraju školní divadlo čtyři roky a ještě nikdy jsme neměli divadlo, kde by byla opona...

DIVÁK: A proč?

ZLODĚJ: Ehm, sedni si už, zavři zobák a nech nás na pokoji.

MAJITEL: No tak, takhle nemluv...

ZLODĚJ: Ale když je otravný...

MAJITEL: Ale zaplatil si to...

ZLODĚJ: Člověče, to si jen myslíš, tady neplatí nikdo...

DIVÁK: No, dobře, pardon, hrajte dál...

ZLODĚJ: Tak to mockrát děkujeme.

(Otočí se a vidí scénu, která teď představuje vnitřek autobusu. Je plný starých žen. Některé sedí, jiné stojí. Je tam jenom jedna mladá, která vypadá atraktivně, alespoň v porovnání s ostatními.)

MAJITEL: Která se vám nejvíc líbí?

ZLODĚJ: Tak to je jasné, ne?

MAJITEL: Je hezká, že jo?

ZLODĚJ: Je nádherná.

MAJITEL: No tak, jděte, sbalte ji.

ZLODĚJ: Co jste říkal?

MAJITEL: Říkám, abyste ji sbalil. Nechcete snad hlavní roli? Tak ji sbalte. Dokažte mi, čeho jste schopný.

ZLODĚJ: Děláte si srandu?

MAJITEL: Je mi to jasné. Vy jste ztracený případ.

ZLODĚJ: Hej, neurážejte mě.

MAJITEL: Jste prostě jenom zloděj.

ZLODĚJ: Ale...

MAJITEL: Jste jen sračička.

ZLODĚJ: Tak dost! Ted' hned jdu za ní. *(Ukazuje na ni prstem.)* Budete litovat toho, co jste řekl.

MAJITEL: *(K publiku.)* Chudáček. *(Odchází. Než odejde, objeví se CENZOR a dá mu facku. Odchází.)* Co to bylo?

CENZOR: Řekl jste sračka.

MAJITEL: Ne, řekl jsem sračička.

CENZOR: To je to samé.

MAJITEL: Ne, to není to samé.

CENZOR: To je jen otázka velikosti.

MAJITEL: Jo, ale na velikosti někdy hodně záleží.

CENZOR: Neříkejte dvojsmysly nebo vám dám další facku.

(Odejdou.)

DRUHÝ VÝSTUP

(Vnitřek autobusu. Je tam několik žen, přesný počet nevím, ten vyplyne v průběhu psaní této hry. Všechny sedí a dívají se z okýnka. Slečna z předešlé scény stojí a drží se tyče, aby nespadla. Je tam i řidič. Do autobusu nastoupí ZLODĚJ.)

STAŘENA 1: Hele, holky, přistoupil k nám nějaký muž.

STAŘENA 2: *(Nasazuje si brýle.)* Jak víš, že je to muž?

STAŘENA 1: Ve svém věku už je poznám po čichu. *(Začne věřit jako pes.)*

STAŘENA 2: A jak voní tenhle?

STAŘENA 1: Tenhle? Ten nevoní. Ten páchne!

STAŘENA 2: Čím páchne?

STAŘENA 1: Čím páchne? Jako všichni. Lhaním, tabákem a fotbalem!

STAŘENA 2: No vážně, já nevím, proč je pouštíme do autobusu.

STAŘENA 3: *(Háčkuje.)* No, mně se zdá hezký.

STAŘENA 1: Ty ho snad vidíš?

STAŘENA 3: Ne, ale představuju si ho. V mých představách jsou všichni muži hezcí a slušní.

STAŘENA 1: Ty máš ale fantazii!

(ZLODĚJ přijde k mladé DCEŘI. Párkrát se jí snaží něco říct, ale neodvází se. DCEŘINA MATKA si toho všimne a vloží se do toho.)

MATKA: A vy jdete jako kam? Můžete mi to říct?

ZLODĚJ: Já? *(Ukáže na místo vedle DCERY.)* Tam.

MATKA: To je ale náhoda, zrovna tam se jít nesmí. Máte smůlu.

ZLODĚJ: A proč?

MATKA: Protože se mi to nelíbí! Potřebujete nějaké další vysvětlení?

ZLODĚJ: Jo. Tohle je svobodná země.

MATKA: Země svobodná možná je. Ale tenhle autobus ne. A moje dcera už vůbec ne. Takže si tady teď sedněte a buďte zticha, nebo si na další zastávce vystupte.

STAŘENA 1: Hele, Mari, co se to tam děje?

MATKA: *(Chytne se za hlavu.)* Panebože, nebudete věřit, co se tady děje.

STAŘENA 2: No, povídej, holka, povídej.

MATKA: Bože můj!

STAŘENA 1: Tak nám to řekni!

ŘIDIČ: Buďte trochu potichu! Prosím vás!

MATKA: Ty buď zticha a řid'. A zpomal, nestíháme si prohlížet výlohy.

STAŘENA 1: Co, co se to tam vepředu děje?!

MATKA: Tomu neuvěříš!

STAŘENA 1: Ta je úplně blbá, nic nám neřekne.

ŘIDIČ: No tak, buďte zticha, nemůžu se soustředit!

MATKA: Ty se drž volantu. A ne tak rychle, nestíháme slevy.

(Prudké zabrzdění. Zpomalený záběr. Všichni setrvačností pokračují dopředu. ZLODĚJ skončí s hlavou mezi MATČINÝMI prsy.) (DCERA vystoupí.)

STAŘENA 2: Kdopak to vystoupil?

STAŘENA 1: Nevím, vypadá to na to děvče.

STAŘENA 2: A jak to jde? To je divné. Takhle její otec nechodí.

STAŘENA 1: Třeba není dcerou svého otce.

STAŘENA 2: Ale co to říkáš?!

STAŘENA 1: To, co slyšíš. *(Nenápadně ukazuje na MATKU.)* Její manžel se nevešel do dveří!

STAŘENA 2: Podívej, zastavila se. Třeba na někoho čeká.

STAŘENA 1: Nebo na několik.

STAŘENA 2: Nebo na několik, protože té jeden stačit nebude.

STAŘENA 3: Mně tedy připadá moc hezký. Nevadilo by mi si s ním něco začít.

STAŘENA 1: Co to plácáš, ty káčo pitomá, vždyť je to žena.

STAŘENA 3: To už v mém věku nehraje roli.

(DCERA odejde.)

MATKA: Ne!

ZLODĚJ: Ano!

MATKA: Ne!

ZLODĚJ: Ale ano! Jenom jsem si s ní chtěl trochu popovídat.

MATKA: S mojí dcerou?

ZLODĚJ: Poslyšte, na povídání si není nic špatného.

MATKA: A proč s ní chcete mluvit?

ZLODĚJ: No... popovídat si.

MATKA: Popovídat si.

ZLODĚJ: Ano.

MATKA: Takže vy si chcete povídat, jen tak si poklábosit.

ZLODĚJ: Přesně.

MATKA: *(Ukáže na stařeny.)* No tak si, do háje, popovídej s některou z nich.

STAŘENA 1: Co se to tam děje?

MATKA: Tenhle chlap chce něco mít s mojí holčičkou.

STAŘENA 3: Co říká?

STAŘENA 2: Nic, že ten chlap udělal té holce dítě.

STAŘENA 3: Už? To je fofr! Ne? Vždyť nastoupil před pěti minutami.

STAŘENA 1: Co ti na to mám říct, ten chlap za nic nestojí.

STAŘENA 2: Vůbec za nic. Ona stojí za víc.

STAŘENA 3: A navíc je vychrtlý, že jo?

STAŘENA 2: Možná je nemocný.

STAŘENA 1: Já myslím, že bere drogy.

STAŘENA 2: A co asi dělá?

STAŘENA 3: Třeba ani nemá práci.

STAŘENA 1: Nebo bude mít některé z těch nových povolání, nevím, poradce nebo asistent nebo porotce v případě Operace triumf.

STAŘENA 3: No, urážet ho zase nemusíme. Kromě toho mně připadá jako slušný člověk.

STAŘENA 1: Copak ty ho znáš?

STAŘENA 3: Ne, ale představuju si ho. A v mých představách jsou všichni muži velmi hezcí a slušní. Velmi slušní!

STAŘENA 1: Aha, jasné, tak si dál žij ve svých představách.

MATKA: Dobře, předpokládejme tedy, že byste s ní mluvil. Co byste jí řekl?

ZLODĚJ: Řekl bych jí, že s ní chci mluvit.

MATKA: O čem?

ZLODĚJ: Nevím... O ničem...

MATKA: Takže, vy přijdete k mojí dceři a řeknete jí, dobrý den, chci s vámi mluvit, abych vám řekl, že s vámi o ničem mluvit nechci.

ZLODĚJ: No tak bych jí řekl, že ji chci pozvat na horkou čokoládu.

MATKA: Proč? Je vám snad zima?

ZLODĚJ: Ne. To abychom si mohli popovídat víc v soukromí.

MATKA: Aha.

ZLODĚJ: Potom bychom šli na procházku.

MATKA: Proč?

ZLODĚJ: Abychom se trochu prošli.

MATKA: Prošli? Kam?

ZLODĚJ: Nikam.

MATKA: A co má za smysl chodit nikam?

ZLODĚJ: Vždycky se přece někam dojde. Na nějaké... intimnější místo.

MATKA: Takže k někomu domů.

ZLODĚJ: Třeba.

MATKA: K vám.

ZLODĚJ: Nebo k ní.

MATKA: U ní bydlím já.

ZLODĚJ: V tom případě ke mně.

MATKA: A na co potřebuje v noci u někoho být?

ZLODĚJ: No...

MATKA: Abyste spali?

ZLODĚJ: Ano, potom.

MATKA: Po čem?

ZLODĚJ: Po... no, vždyť víte.

MATKA: Ne, nevím. Po čem?

ZLODĚJ: Potom, co se zcela poznáme.

MATKA: **(Pauza.)** To mluvíte o sexu? **(Vyjde CENZOR.)**

ZLODĚJ: Ano, to je mezi mladými normální.

MATKA: Pane řidiči, otevřete dveře, pán si chce vystoupit!

ŘIDIČ: Mám zastavit?

MATKA: Není třeba. No tak, holky, pomozte mi ten odpad vyhodit.

(Vezmou ho za ruce a za nohy.)

ZLODĚJ: **(Ve dveřích.)** Chcete mě vyhodit na ulici?

MATKA: Ano, to je mezi starými normální. **(Vyhodí ho z autobusu.)**

ZLODĚJ: Au, au, au.

CENZOR: Promiňte, prosím vás, zdálo se mi, že jsem slyšel slovo „sex“?

ZLODĚJ: Jo, to bylo tam, v autobuse.

CENZOR: Aha, tak to musím ihned zcenzurovat.

ZLODĚJ: Poslyšte, a co násilí?

CENZOR: Ne. Násilí necenzurujeme. Festivaly školních divadel jsou plné násilí, krve, dětí umírajících na jevišti, a tím vším se dobře bavíme. Cenzurujeme jenom sex.

ZLODĚJ: Mně teda přijde násilí horší.

CENZOR: Pche, to říkáte proto, že vás právě vyhodili z autobusu. **(Přijde blíž k autobusu.)**

Pane řidiči, zastavte, ve jménu cenzury! **(Prudké zabrzdění. Nastoupí do autobusu.)** Tak kdo tady řekl slovo sex?

MATKA: To jsem byla já, o co jde?

CENZOR: Můžu vědět proč?

MATKA: Protože se mi chtělo. Protože jsem starší než Satanáš. Znáte Satanáše?

CENZOR: Ne, neměl jsem tu čest.

MATKA: Tak ten je mi podobný.

CENZOR: Zcenzurujeme vás v celé hře.

MATKA: Mě budete cenzurovat? No tohle, hned bych vám jednu ubalila... Ale nevím, jestli jste muž, nebo žena.

STAŘENA 3: Třeba je cenzura bezpohlavní.

MATKA: Fakt? No tenhle mě teda furt jen jebe.

STAŘENA 3: Mně se zdá moc hezký.

CENZOR: Pojd'te se mnou.

MATKA: Nechte mě být.

CENZOR: Vystupte z autobusu!

MATKA: Ne!

CENZOR: Půjdete se mnou do pekla zcenzurovaných.

MATKA: Jděte a nechte mě na pokoji!

DIVÁK: Paní, jestli vám říkají, že máte jít, tak jděte, jinak se nedočkáme konce.

MATKA: A vy jste jako kdo?

DIVÁK: Já? Já jsem publikum.

CENZOR: Ano, a publikum má vždycky pravdu.

STAŘENA 3: Já ho odsud moc dobře nevidím, ale je hezký, ne?

MATKA: *(Vystupuje s CENZOREM z autobusu.)* To je neuvěřitelné! Člověk už si ani nesmí říkat, co chce!

CENZOR: Samozřejmě. *(K lidem, kteří zůstali v autobuse.)* A vy všichni jste taky zcenzurováni. Všichni. Všichni zcenzurováni.

STAŘENA 2: Ale proč?

CENZOR: Protože proto.

ŘIDIČ: Já také?

CENZOR: Vy jako první.

ŘIDIČ: A co jsem provedl?

CENZOR: Nevím. Však já něco vymyslím.

DCERA: *(Přijde k němu. Velmi mile.)* A já? Mně také zcenzurujete?

CENZOR: Ne, vás ne, na vás je poznat, že jste slušná žena.

(MATKA a všechny tři STAŘENY mezitím odnášejí autobusové kulisy. Scéna představuje běžnou ulici.)

ŘIDIČ: Poslyšte, co to jako děláte s mým autobusem?

STAŘENA 1: Ale jaký autobus, vždyť to jsou jen čtyři židle, které jsme našly tam vzadu!

(Všichni odejdou. Zůstane jen ZLODĚJ a DCERA.)

TŘETÍ VÝSTUP

ZLODĚJ: Ahoj.

DCERA: Ahoj.

ZLODĚJ: Jak se jmenuješ?

DCERA: A co je ti do toho?

ZLODĚJ: Já se jmenuju Sigfrido.

DCERA: Tak to je mi moc líto.

ZLODĚJ: Víš, že jsem si tě všiml?

DCERA: Víš, že já tebe ne?

ZLODĚJ: Připadáš mi moc hezká.

DCERA: Víš, že ty mi zase pro změnu připadáš docela ošklivý?

ZLODĚJ: Neprojdeme se?

DCERA: Jdi k čertu.

ZLODĚJ: Nevím proč, ale mám pocit, že se to nevyvíjí moc dobře.

(Přichází strhaný anděl, je mu přes dva tisíce let. Je to samozřejmě KUPID.)

KUPID: Mám pocit, že tady někdo potřebuje moji pomoc.

ZLODĚJ: *(Zatím se na něj nepodíval.)* To budu určitě já. *(Otočí se a uvidí ho.)* Ale... Kdo proboha jste?

KUPID: Není to snad jasné? Já jsem Kupid.

ZLODĚJ: No tohle, nebyl Kupid dítě?

KUPID: To je vtipné. Dítě říkáte. A co si myslíte, že se čas zastavil?

ZLODĚJ: No, ale... No nic... Přinesl jste si šípy?

KUPID: Popravdě řečeno už mi zbývá jenom jeden.

ZLODĚJ: Tak to dobře miřte. *(Ukáže na DCERU.)* Tam máte oběť. *(KUPID vezme šíp a třesoucí se rukou se snaží zamířit.)*

KUPID: Schválně, jestli se trefím...

ZLODĚJ: Ale, člověče, vy jste si nepřinesl luk?

KUPID: Luk se mi rozbil už před více než sto lety. Vy znáte dodavatele Kupidova materiálu?

ZLODĚJ: Ne.

KUPID: Já taky ne. *(Dál míří.)*

(Přijde MATKA.)

MATKA: Aha, tady jsi. Pojď, jdeme domů.

DCERA: Copak tebe ten cenzor nezatl?!

MATKA: Ano, ale nakonec jsme se dohodli.

DCERA: Na čem?

MATKA: To je jedno. Uvidíš.

DCERA: Já?

MATKA: Ano, dceruško, už je načase, aby ses vdala.

DCERA: Já? Vdávát se? Za koho? Zbláznila ses?

KUPID: Schválně, jestli se trefím... *(MATKA stojí mezi nimi.)*

ZLODĚJ: Počkejte, počkejte, chci mít holuba v hrsti, ne na střeše. *(Vezme mu šíp a zamíří.)*
Poslyšte, je to házení nutné?

KUPID: Ne, ale je to efektnější.

ZLODĚJ: Aha, takže ho můžu přímo zabodnout.

KUPID: No, ano.

(Se zdviženým šípem se přikrade za DCERU.)

DCERA: Mami, já ti nerozumím. Nejdřív nechceš, aby se mnou kdokoli mluvil, a teď chceš, abych se najednou vdávala. Můžeš mi říct, o co ti jde?

MATKA: Jde mi o... o... o to... že čas utíká jako voda, už jsem stará a mohlo by se mi něco stát, to víš, děvenko, můžu kdykoliv zemřít. A kdo by se o tebe postaral?

DCERA: *(Mile.)* Ale neříkej hlouposti. Proč bys umírala. Budeš tady ještě spoustu let. Neslyšela jsi, že plevelu se nedá zbavit?

MATKA: *(Vidí, že ZLODĚJ chce bodnout DCEŘI šíp do zad.)* Dceruško, pozor! *(Vstoupí mezi ně a šíp se jí zabodne do prsou.)* Ach, ach, vidíš to? Co jsem říkala? Zabili mě, takové neštěstí, umírám, umírám, aniž jsem si koupila chalupu na horách, všechny sousedky by mi ji záviděly, ach, promarněný život, dceruško, co myslíš? Přijdu do nebe, nebo do pekla?

DCERA: Nevím. Být sebou, šla bych do pekla. Tam je určitě větší zábava.

MATKA: Máš pravdu. Nebe je nejspíš plné laviček a lidí, kteří krmí holuby. Ach, ach, ach. *(Hudba jako při zmrtvýchvstání.)* No vida, na to, že jsem mrtvá, se cítím docela dobře. *(Uvidí ZLODĚJE.)* Ale copak, co je to za fešáka? Toho já znám.

ZLODĚJ: Ano, m... m... moc rád vás zase vidím.

MATKA: Ale my se nebudeme jenom vídat.

ZLODĚJ: To si nemyslím.

MATKA: Ale ano, hlupáčku, mohla bych tě udělat šťastným.

ZLODĚJ: Jo, ale jste na mě trochu stará.

MATKA: Ne, nejsem stará. Já mám jenom zkušenosti.

ZLODĚJ: Jo, zkušenosti se slavením narozenin.

MATKA: Nebuď protivný a pojď ke mně, zajíčku.

(Utíkají pryč, ona ho pronásleduje.)

DCERA: *(Bere šíp. Ke KUPIDOVI.)* Podívejte, co jste udělal! Matka ztratila hlavu. Taková ostuda! Láska, láska, láska. Jste příčinou všeho zla na světě. *(Hodí po něm šíp a nechtěně mu ho zabodne do srdce.)*

KUPID: Ach, ach.

DCERA: Jo, chcípni.

KUPID: Umřít? Vždyť právě teď si připadám tak živý a mladý.

DCERA: Ale ne, Bože můj, co jsem to udělala?

KUPID: Lásko moje, s naším věkovým rozdílem si nedělej starosti. Mám uvnitř duši dítěte.

DCERA: Uvnitř? Tam musíš mít ropu!

(Utíkají stejně jako ti před nimi.)

ČTVRTÝ VÝSTUP

(Vnitřek domu. Stůl, pohovka, televize atd. DCERA je v pyžamu, leží na pohovce a dívá se na televizi.)

MATKA: Ale dceruško! Jak to, že jsi ještě takhle?

DCERA: Jak takhle?

MATKA: Takhle, v pyžamu.

DCERA: A co mám dělat?

MATKA: Nevím, trochu se zkrášli. Namaluj se, učeš se, vezmi si minisukni.

DCERA: Proč? Copak někam jdu?

MATKA: Ne. To vůbec.

DCERA: Já ti vážně nerozumím. Takže nikam nejdu, ale mám vypadat dobře, a přitom když jdu ven, říkáš mi, že jsem „příliš“ hezká.

MATKA: Ona totiž přijde návštěva.

DCERA: Aha, tak s tím si nedělej starosti, až dorazí, půjdu k sobě a nechám vás tady. Mě vidět nemusí.

MATKA: Jenomže přijde za tebou.

DCERA: Cože?

MATKA: Dala jsem si schůzku s jedním mužem, který ale jde ve skutečnosti za tebou.

DCERA: Ale, mami, o čem to mluvíš? Tebe by snad radši měli zavřít.

MATKA: Dceruško, prosím, už tady každou chvíli bude.

DCERA: Ale kdo?!

(Zazvoní zvonek.)

MATKA: Ach, panebože, už je tady! *(Běží otevřít dveře. Do obývacího vrazí KAMARÁDKA 1.)*

KAMARÁDKA 1: *(Sedne si na pohovku, dívá se na televizi.)* Už to začalo?

DCERA: Ne, zatím jdou reklamy.

MATKA: Co to jako má být? Ty mazej k sobě domů a ty do svého pokoje převléknout se.

KAMARÁDKA 1: Kdo to je?

DCERA: Máma.

KAMARÁDKA 1: Trochu hysterická, ne?

DCERA: Jo.

MATKA: Ano, já jsem její matka, a tohle je můj dům a tohle moje pohovka a moje televize.

KAMARÁDKA 1: A taky je egoistická, co?

DCERA: Taky.

KAMARÁDKA 1: A egocentrická. Vždycky mluví o sobě... já... moje... moje... já... Hele,

už začíná ten film!

MATKA: Řeknu ti to jasně, holčičko. My nemáme peníze.

KAMARÁDKA 1: My taky ne a podívejte se, o nic nejde. No tak, udělejte nám nějaké sendviče a pojd'te se dívat s námi.

MATKA: Dceruško, já už tě nemůžu dál živit. Nemáme moc na vybranou. Mám tě dát snad do kláštera?

KAMARÁDKA 1: *(Vybuchne smíchy.)* Tahle a jeptiška? Řekla bych, že na to už je trochu pozdě, ne?

DCERA: Nech toho.

MATKA: Přesně tak. Nechtěla bys jít domů a nechat nás být?

KAMARÁDKA 1: Hmm, tvoje matka má narušený oběh čchi.

MATKA: Co jsi to říkala?

KAMARÁDKA 1: Čchi, máte narušený oběh.

MATKA: Jestli mi to hned nevysvětlíš, tak ji takovou chytíš...

KAMARÁDKA 1: *(Začne si balit jointa.)* To je východní filozofie. Čchi je naše pozitivní energie a je jasné, že ve vás vůbec neobíhá.

MATKA: Co to sakra děláš?

KAMARÁDKA 1: Já? Jointa.

MATKA: A proč?

KAMARÁDKA 1: Protože mi doktor řekl, že si mám procvičovat prsty, ne asi. *(K DCEŘI.)* Tvoje matka žije na jiné planetě, ne?

MATKA: Dítě, kde ty svoje kamarády bereš?

DCERA: Tuhle jsem potkala v parku.

KAMARÁDKA 1: *(Vysmívá se.)* Kde bereš kamarády, kde bereš kamarády... Vy byste si vážně měla pročistit karmu.

MATKA: Co?

KAMARÁDKA 1: Karmu.

(Zazvoní zvonek.)

MATKA: Tak ale teď už je to určitě on.

KAMARÁDKA 1: Kdo?

DCERA: Copak já vím?!

KAMARÁDKA 1: Tvoje matka by potřebovala bahenní lázeň, ne?

DCERA: Nevím. Asi.

KAMARÁDKA 1: No ne, vážně, nevypadá dobře.

MATKA: *(Otevře dveře.)* Pojd'te dál, buďte tady jako doma.

(Vejde CENZOR.)

CENZOR: (*Rozhlédne se.*) Kdyby to takhle vypadalo u mě doma, rozbrečel bych se. Fuj, to je ale ošklivé a špinavé!

MATKA: Ano, postrádáme tady mužskou ruku.

CENZOR: Ne, postrádáte tady malířskou ruku... No nic... Kde je to zboží?

MATKA: Tam na pohovce. Vstávej! Pozdrav pána!

DCERA: A kdo to je?

MATKA: Dceruško, to je muž, kterého si vezmeš.

KAMARÁDKA 1: Hej, cože? Ty se budeš vdávat? Proč jsi mi nic neřekla?

DCERA: Protože já se vdávat nebudu. To se jenom matka zbláznila.

KAMARÁDKA 1: Budete mít církevní obřad? Nepůjdeš v bílém, že ne? To už se nenosí.

DCERA: Hele, buď tak laskavá a zmlkni.

KAMARÁDKA 1: Ach jo, ty máš teda ale taky špatnou karmu...

CENZOR: Měl bych si ten výrobek nejdřív prohlédnout, než to podepíšeme.

MATKA: No tak, vstaň, ať tě pán vidí. (*K CENZOROVÍ.*) A to je teď v pyžamu, když se upraví, vypadá mnohem lépe.

KAMARÁDKA 1: No tak, šup, vstaň, celý den se tu válíš na pohovce.

DCERA: Nechte mě být! (*CENZOR vytáhne zápisník a tužku a chodí kolem DCERY a něco si zapisuje.*)

KAMARÁDKA 1: Je hezký, co? A je vidět, že má vkus. (*Zavětrí.*) A navíc kouří dýmku. Copak ty nevíš, že vůně dýmky dodává duši klid?

DCERA: Zato ty rozhodně duši klid nedodáváš.

CENZOR: (*Pročítá svoje poznámky.*) Mám tady všechno. Blond vlasy, modré oči, dobře, celkem štíhlá, budiž, já mám radši silnější.

MATKA: No, před svatbou ji můžeme ještě vykrmit.

CENZOR: Ústa zdravá... bez zranění... Jizvy?

MATKA: Ne.

CENZOR: Tetování?

MATKA: Ne.

CENZOR: Takové ty piercingy, co nosí mladí?

MATKA: Samozřejmě že ne.

CENZOR: (*Vyndá kalkulačku.*) Dobře, dám vám za ni dvanáct tisíc eur.

KAMARÁDKA 1: To je tak romantické! Ne? To je celý majlant!

DCERA: Ty mě chceš prodat? Co si myslíš, že jsem? Zvíře?

MATKA: Za dvanáct tisíc bych mohla zrenovovat dům, pozvat sousedky a nechat je všechny puknout závistí.

DCERA: Ty jsi nemocná.

KAMARÁDKA 1: Tady je to tak zábavné. Zavolám ještě někomu, aby přišel. *(Výndá mobil a mluví.)*

CENZOR: No, problém bude povaha. Ta holka je pěkně drzá. To asi cenu trochu sníží.

MATKA: Slyšela jsi? Ty mě chceš snad zabít! *(Někdo zaklepe na dveře.)* A tohle je kdo?

DCERA: Poslyšte, vy jste ten cenzor?

CENZOR: No, ano.

KAMARÁDKA 1: Tak jděte příkladem.

(Otevřou se dveře.)

KAMARÁDKA 2: Ahoj.

MATKA: A ty jsi kdo?

KAMARÁDKA 2: Já jsem já. A vy?

MATKA: Já jsem taky já.

KAMARÁDKA 2: Ale, neříkejte mi, že jsme ta samá osoba.

MATKA: *(Ke KAMARÁDCE 1.)* Hele, princezno, mám pocit, že to je tvoje kamarádka, ne?

KAMARÁDKA 1: Jo, nejlepší.

KAMARÁDKA 2: Podívejte se, co jsem našla na schodech. *(Podívá se ven.)* No tak, pojďte, pojďte sem, nestyd'te se. *(Přichází KUPID.)*

KUPID: Ne, vždyť já se nestydím. Jen mě hrozně bolí nohy. Tenhle barák nemá výtah!

KAMARÁDKA 2: Chudáčku. *(Pohladí ho.)*

KAMARÁDKA 1: Hej, vidíš? Vidíš to? To je Kupid, to je Kupid!

DCERA: *(Zakryje si obličej polštářem.)* Panebože, ať mě nevidí.

KAMARÁDKA 1: Co děláš? Máš doma známou osobnost a schováváš se? Poprosíme ho o autogram!

MATKA: A co vy tady děláte?

KUPID: *(Jde pomalu. K DCEŘI.)* Přišel jsem, protože vás chci požádat, abyste si mě vzala.

DCERA: To bych se šla radši zahrabat.

KAMARÁDKA 1: Hmm, brát se, brát se, bude si brát tohohle, ale tak vždycky můžete být její milenec. *(K DCEŘI.)* Hele, to je ale megaúžasné. Já z toho snad dostanu infarkt. *(Posadí se do jógového sedu a začne zhluboka dýchat.)*

MATKA: Hej, vy, moje dcera už nápadníka má.

CENZOR: Přesně.

KUPID: No, tak teď má dva. Bude si muset vybrat.

KAMARÁDKA 1: Jak jako vybrat? Vždyť je to úplně jasné. Podívejte, tohle je cenzor, což je ta nejvíc opovrženíhodná a odporná práce, jaká existuje, a tohle je bůh lásky, což je... což je... což je to nejúžasnější, co může existovat.

MATKA: No, to je pravda. Tahle koza má pravdu. Mohla bych mít za zetě boha lásky. To by kamarádky určitě pukly závistí. Holčičko, už v tom mám jasno, musíš si vzít tohohle pána.

DCERA: Ale mami, o čem to mluvíš? Vždyť je mezi námi rozdíl přes dva tisíce let.

MATKA: Ano, ale když se máte rádi...

DCERA: Ale já ho nemám ráda.

KUPID: Ale proč ne?

KAMARÁDKA 2: Přesně, proč ne?

ZLODĚJ: *(Vyleze zpoza pohovky.)* Protože má ráda mě!

DCERA: Já se snad zabiju!

KAMARÁDKA 1: Je u tebe zloděj, hele, za pohovkou byl zloděj! Na co tady potřebujete televizi?

MATKA: *(Ke ZLODĚJI.)* Lásko moje! Přišel jsi za mnou! Pojd' ke mně! *(Běhají kolem pohovky.)* Promiň, že je tady tolik lidí. Hned je vyhodím a budeme tady jenom my dva.

ZLODĚJ: *(Kryje se za KAMARÁDKOU 2, používá ji jako lidský štít a výrazně gestikuluje, aby podpořil, co říká.)* Ne, mně víc lidí nevadí. Jen ať přijdou, ať přijde ještě víc lidí.

MATKA: Víc lidí? Máš rád, když se někdo dívá? No tohle, vyklubal se z tebe pěkný perverzák.

ZLODĚJ: Ale ne, já nepřišel za vámi.

MATKA: Aha, ne?

ZLODĚJ: Ne!

MATKA: To je ale mrzuté. A proč jsi tedy přišel?

ZLODĚJ: *(Ukáže na DCERU.)* Za ní.

MATKA: Za kým? Za mojí dcerou? A proč?

ZLODĚJ: Aby se do mě zamilovala. *(Potom si to lépe rozmyslí a začne pohybovat pánví dopředu a dozadu jako při sexu. KAMARÁDKA 2 na něj zůstane překvapeně zírat.)*

MATKA: *(Má ruku na srdci.)* To asi nerozdýchám!

KAMARÁDKA 1: Další? Co jim dáváš? A tohle je zloděj. To je síla! Přišel ti ukrást srdce!

DCERA: Výborně, tak ať mi ho ukradne a táhne, odkud přišel.

KUPID: Fajn, tak to už jsme tři.

CENZOR: Ano, ale já jsem přišel první.

ZLODĚJ: A já zase poslední.

KUPID: A já jsem nejstarší. Máte snad úctu k věku, ne?

CENZOR: Že vás všechny zcenzuruju!

ZLODĚJ: Že ti ukradnu těch dvanáct tisíc eur!

KUPID: Že do vás zabodnu šíp a zamilujete se do mě!

KAMARÁDKA 2: Fajn, tak dost, takhle nic nevyřešíte. Je jenom jedna cesta, jak dospět k nějakému výsledku.

DCERA: Aha, fakt? Jaká?

KAMARÁDKA 2: Charisma!

DCERA: Co?

KAMARÁDKA 2: Charismaaa! *(Světla a hudba na módní přehlídce nebo jakákoli jiná chytlavá nebo známá hudba. Jeden po druhém procházejí CENZOR, ZLODĚJ A KUPID. Každý z nich předvede krátké taneční číslo, potom zatančí dohromady. DCERA je pozorně, i když s odstupem, sleduje, protože celé to vystoupení je pro ni.)* Tak co, už ses rozhodla?

DCERA: Tenhle je moc vážný, tenhle moc starý a tenhle zločinec. Co si mám vybrat?

KAMARÁDKA 2: Ty jsi ale pesimista.

KAMARÁDKA 1: Má narušený oběh čchi stejně jako matka.

KAMARÁDKA 2: Musíš to brát z jiného úhlu pohledu. Podívej, s tímhle budeš mít moc, s tímhle lásku a s tímhle dobrodružství. Co chceš radši?

DCERA: Lásky, moc, dobrodružství... A nemůžu mít muže, který bude mít všechny ty tři věci najednou?

KAMARÁDKA 1: No, mohly bychom zkusit nějaké čáry.

KAMARÁDKA 2: Jo, to bychom mohly...

(Otevrou se dveře a vejde SOUSEDKA. Je velmi znepokojená.)

SOUSEDKA: Viděli jste to? Viděli jste to? Je tady?

MATKA: Kdo?

SOUSEDKA: Viděla jsem to oknem.

MATKA: Aha, ten zloděj. Je tady. S tím si nedělej hlavu. Už je skoro součástí rodiny.

SOUSEDKA: Ne... o to nejde... Jde o... *(Tajuplně se rozhlédne na jednu a na druhou stranu scény.)* Tam! Tam je!

(Všichni se pomalu přiblíží k místu, kam ukazuje.)

DCERA: Ale co?

SOUSEDKA: Vosa!

VŠICHNI: *(Uskočí dozadu.)* Áááá!

SOUSEDKA: Ano, je živá, je živá. *(Strašidelné zvuky.)* Musíme se kousnout do jazyka. Musíme se kousnout do jazyka. Říká se, že když se kousnete do jazyka, vosy vás nepíchnou. *(Všichni se kousnou do jazyka a nehýbou se. Zůstanou tak několik vteřin. Je to absurdní situace.)*

KAMARÁDKA 1: A jak dlouho bychom tak měli zůstat?

KAMARÁDKA 2: Pozor, pohnula se! *(Všichni utečou na druhou stranu. Sledují ji. Sedne si na stůl.)* Už si zase sedla. *(Všichni se trochu přiblíží, aby ji mohli pozorovat.)*

CENZOR: *(Ke ZLODĚJI.)* Hele, myslím, že se ta potvora dívá na tebe.

ZLODĚJ: Ne. Na mě? Na mě se nedívá.

SOUSEDKA: Ano, ano, dívá se na tebe. *(Všichni od ZLODĚJE poodejdou. Nechávací ho s vosou „o samotě“.)*

ZLODĚJ: Hele, hele, nenechávejte mě tady samotného.

CVI

DCERA: Když píchne jeho, třeba už nebude mít hlad a odletí, ne?

ZLODĚJ: Jste tak krutí, jak můžete něco takového říct?

KAMARÁDKA 2: No tak fajn. Je jasné, že tohle znamená válku. Musíme ji obklíčit. Vy zleva; vy jdete se mnou zprava.

CENZOR: Pánové, spolubojovníci, já nevím jak vy, ale já postrádám nějakou zbraň.

KAMARÁDKA 2: Potřebujeme botu. *(Někdo si sundá botu.)* Dobře, kdo chce být rukou zločinu?

KUPID: Ať to udělá zloděj, je na trestné činy zvyklý.

ZLODĚJ: *(Vezme botu.)* Dej mi to. V každé válce musí být hrdinové i zbabělci.

CENZOR: Ano, zbabělci jsou ti, kdo přežijí.

(ZLODĚJ přijde ke stolu a praští botou. Bota zůstane na stole. Pomalu ji zvedá. Všichni se dívají, jestli je vosa rozplácnutá na podrážce. ZLODĚJ botu zvedne. Všichni se dívají na stůl a na podrážku.)

MATKA: Tady není!

DCERA: Panebože! Je někde mezi námi!

(Hysterie. Štípance. Všichni se drbou.)

KAMARÁDKA 1: *(K DCEŘI.)* Máš ji na zádech!

(Všichni se od ní vzdálí. DCERA zůstane stát jak solný sloup.)

DCERA: Sundejte mi ji, sundejte mi ji, sundejte mi ji!

KAMARÁDKA 2: Hmm, vypadá to, že už se vosa rozhodla.

KAMARÁDKA 1: Jo, jednou vyhraješ, jednou prohraješ.

MATKA: Ach, chudinko moje, nemysli si, že mi to není líto.

PÁTÝ VÝSTUP

(Všichni odejdou. Světlo se několikrát zhasne a rozsvítí, aby se navodil dojem, že uběhlo několik dní a nocí. DCERA je stále strnulá, nehybně stojí. V tu chvíli přijde ANDĚL STRÁŽNÝ. Je to pořádný anděl s ohnivým mečem, jde pomalu a trochu znuděně.)

ANDĚL STRÁŽNÝ: Nejíte... nepijete... nespíte... nehýbete se... Takhle vás nemůžu hlídat. Do tří dnů zemřete. A když vy zemřete, já budu bez práce, a i kdybyste nezemřela, umřel bych nudou.

DCERA: Jo, ta vos a mě píchla. Už bych měla být mrtvá. Vidím svého prvního anděla.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Ale ne, kdepak, já jsem opravdový.

DCERA: Ale kdo teda jste?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Máte pravdu. Tolik let jsme spolu a ještě jsme se nepředstavili. Já jsem váš anděl strážný.

DCERA: Hmm, těší mě. *(Chytne ho za meč, jako by mu podávala ruku.)*

ANDĚL STRÁŽNÝ: Rád vás poznávám. Říkal jsem, že moje práce je vás hlídat, ale když zůstanete takhle, bez hnutí, mimo veškerá nebezpečí, nemá moje práce smysl.

DCERA: Ale, co to říkáte, vždyť tohle je ten nejnebezpečnější okamžik v mém životě.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Fakt? A co se vám děje?

DCERA: Mám na zádech vosu.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Cože?

DCERA: Jo, už pět dní... Poslyšte, nemohl byste ji ze mě sundat?

ANDĚL STRÁŽNÝ: *(Podívá se jí na záda.)* Ne...

DCERA: *(Plačky.)* Ale proč ne?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Protože už tam nic nemáte. Vy si myslíte, že vos a zůstane na něčích zádech sedět pět dní v kuse?

DCERA: Nevím, když si na ně nevidím... Ale měla jsem ji tam! Přísahám, že jsem měla vosu na zádech! A nikdo se neodvážil mi ji sundat! Nikdo! Ani ti tři muži, kteří se do mě zamilovali!

ANDĚL STRÁŽNÝ: Tři muži, kteří se do vás zamilovali?

DCERA: Copak o tom nevíte? Co jste to pak za anděla strážného?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Poslyšte, já pracuju osm hodin denně tak jako každý. Co se vám stane, když mám volno, není moje věc.

DCERA: To je ale ostuda!

ANDĚL STRÁŽNÝ: Ale! Co si jako myslíte? Já jsem anděl strážný, ne otrok.

DCERA: A teď pracujete?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Ne, ne, ne. Teď pracuju jen na půl úvazku. Jedu na letní provoz.

DCERA: Letní provoz? Vždyť je jaro?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Právě proto. Léto se blíží, tak si musím zvykat.

DCERA: Hmm. A zimní provoz máte kdy?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Ne, v zimě nepracujeme.

DCERA: Cože? To mě necháváte celou zimu samotnou?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Tak už dost hloupostí. Vyprávějte dál. Říkala jste, že se do vás zamilovali tři muži.

DCERA: Jo, ale jen si to vezměte. Jeden je starý; druhý takový seriózní; a ten další zločinec.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Tak to hodně štěstí... To je snad lepší zůstat sama.

DCERA: No ale blbý je, že vím, že jeden mi dá hodně lásky, druhý peníze a s tím dalším prožiju dobrodružství.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Těžká volba.

DCERA: Ne. Nemožná volba. Ach... kéž bych mohla mít z těch tří jediného muže.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Jo, tak to jo, to by šlo.

DCERA: Vážně? Cože?

ANDĚL STRÁŽNÝ: No, nevím... Je potřeba jenom... je potřeba jenom... Nevím... jenom...

DCERA: Jo, je potřeba jenom mít džina z lampy.

ANDĚL STRÁŽNÝ: *(Zadívá se na stolní lampičku.)* No, nevím, možná to můžeme zkusit.

DCERA: Jste snad na hlavu?

ANDĚL STRÁŽNÝ: *(Vezme lampu.)* Za zkoušku nic nedáme. *(Dá lampu DCEŘI.)* No tak, začněte ji leštit.

DCERA: *(Leští lampu.)* Vůbec nic se neděje.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Jen neříkejte. Je teď čistější. Předtím byla úplně zaprášená.

DCERA: To nemá smysl.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Možná jenom musíte leštit vehementněji.

DCERA: To je hovadina.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Hmm, fajn, aspoň jsme to zkusili.

DŽIN Z LAMPY: Ahoj.

(Nadskočí a vyjeknou překvapením.)

DCERA: Džin, džin! Geniální!

ANDĚL STRÁŽNÝ: *(Pomalů.)* Nemůžu tomu uvěřit.

DCERA: Vy jste džin!

DŽIN Z LAMPY: Ano, to musím být, abych se dostal ven z tak malé lampy.

DCERA: Tak co, co... Co budeme dělat?

DŽIN Z LAMPY: No...

DCERA: Co musím udělat, aby se mi splnila přání?

DŽIN Z LAMPY: No... nevím.

DCERA: Jak to, že nevíte?

DŽIN Z LAMPY: Nevím, nikdy jsem takové věci nedělal.

DCERA: Ne?

DŽIN Z LAMPY: *(Stydlivě.)* Ne. Tohle je moje poprvé.

DCERA: Vaše poprvé? A jak je to možné?

DŽIN Z LAMPY: Jak jak je to možné? Vy si myslíte, že je hodně lidí, kteří leští takovýchle lampy... které jsou navíc z Ikey?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Vy jste z lampy z Ikey?

DŽIN Z LAMPY: Ano, byla to vánoční nabídka.

ANDĚL STRÁŽNÝ: A bylo potřeba vás tam zamontovat?

DŽIN Z LAMPY: Ne, já už jsem byl vevnitř.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Tím lépe.

DCERA: Prosím, nemohli bychom mluvit o mém problému?

DŽIN Z LAMPY: Aha, ano, pardon, moment, jen si vyndám notýsek. *(Vyndá bloček a tužku.)* Povídejte.

DCERA: Zamilovali se do mě tři muži.

DŽIN Z LAMPY: Ano.

DCERA: Jeden by mě naplnil láskou.

DŽIN Z LAMPY: Ano.

DCERA: Druhý by mě zahrnul penězi.

DŽIN Z LAMPY: Ano.

DCERA: A s dalším bych zažila spoustu dobrodružství.

DŽIN Z LAMPY: Ano.

DCERA: Ale všechny tři mít nemůžu.

DŽIN Z LAMPY: Ne.

DCERA: Takže bych ráda měla tři v jednom.

DŽIN Z LAMPY: Ano.

DCERA: A to nedokážu udělat.

DŽIN Z LAMPY: Aha, ne? A proč ne?

DCERA: No... protože... protože ne.

DŽIN Z LAMPY: Ale proč ne?

DCERA: Protože prostě ne! Protože prostě ne! Protože to nejde!

DŽIN Z LAMPY: *(K ANDĚLOVI.)* Opravdu to nejde?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Opravdu. Lidé takové věci nedokážou.

DŽIN Z LAMPY: Taková omezená rasa, co?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Úplně hloupá rasa, ano.

DŽIN Z LAMPY: Musíme jenom namíchat čarovný nápoj.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Dobře...

DŽIN Z LAMPY: Máte skandinávskou pramenitou vodu?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Ne.

DŽIN Z LAMPY: A cukr z afrických plantáží?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Ne.

DŽIN Z LAMPY: A písek z amerických pouští?

ANDĚL STRÁŽNÝ: Ne.

DŽIN Z LAMPY: Vy nic nemáte.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Ne. Já nemám nic. A protože nemám nic, nemám ani pohlaví.

DŽIN Z LAMPY: Tak to si pro to budu muset dojít sám.

ANDĚL STRÁŽNÝ: Vy půjdete pro mé pohlaví?

DŽIN Z LAMPY: Ne, půjdu pro přísady na čarovný nápoj. *(Odejde.)*

DCERA: Bože, to je ale smůla!

ANDĚL STRÁŽNÝ: Nemyslete si. Už jsem si na život bez pohlaví zvykl.

DCERA: To jsem nemyslela. Neslyšel jste ho? Nevím co ze Skandinávie, nevím co z Afriky, nevím co z Ameriky... Bude trvat roky, než se vrátí. A to už budu ošklivá, stará a už nebudu mít tři muže, kteří se do mě zamilovali.

(Přichází DŽIN Z LAMPY a v ruce má balíček.)

DŽIN Z LAMPY: Tak tady to mám...

DCERA: To už jste to všechno sehnal? Vy jste úžasný, fantastický! Pro vás neexistuje čas ani prostor?

ANDĚL STRÁŽNÝ: *(Podívá se na balíček.)* To říkáte kvůli těm přísadám? Vždyť je právě koupil v Tescu. Tam mají všechno.

DCERA: Vy jste ty přísady koupil v Tescu?

DŽIN Z LAMPY: Koupil? Ukradl jsem je. Kdo dnes v Tescu nakupuje? *(Vysype to do šejkru a protřepe.)* Tak, to by bylo.

DCERA: Teď to musíme dát vypít těm mým zaláskovaným, že jo?

DŽIN Z LAMPY: Ne, to musíte vypít vy.

DCERA: Já?

(Dají jí šejkr a DŽIN a ANDĚL odejdou.)

(Po chvílce rozmyšlení se DCERA napije. Světla zablikají a spustí magická hudba.)

(Na scénu přijde muž, který má něco ze ZLODĚJE, z CENZORA i z KUPIDA. Má, například, kuklu a pytel přes rameno, sako, sandály a křídla. Tomuhle pánovi budeme říkat TŘI V JEDNOM. Jde pomalu, unaveně, stejně jako chodil KUPID, míří k DCEŘI.)

DCERA: *(Běží mu vstříc.)* Jak bylo v práci?

TŘI V JEDNOM: Ach, práce, práce, je strašně únavná, už bych šel nejradši do důchodu.
(Sedne si na pohovku.)

DCERA: *(Něžně.)* Víš, čekala jsem na tebe celý den.

TŘI V JEDNOM: To je v pořádku, to je v pořádku...

DCERA: *(Ještě něžněji.)* Těšila jsem se, až tě uvidím...

TŘI V JEDNOM: Ano... já jsem se na také těšil, až uvidím... film. *(Vezme ovladač a zapne televizi.)*

DCERA: Teď se budeš dívat na film? Necháš mě osm hodin zavřenou doma, přijdeš a budeš se dívat na film?

TŘI V JEDNOM: Jo, je skvělý, je to klasika.

DCERA: Aha. Poslyš, a nechtěl bys ten film nechat na později?

TŘI V JEDNOM: Ach, lásko, ty jsi tak naivní. Co si myslíš? Že můžu zavolat do televize a říct: „Poslyšte, prosím vás, posuňte ten film na později, mojí ženě se to v devět nehodí.“

DCERA: To jsem nemyslela. A neříkej mi lásko! V tomhle domě už není ani gram lásky! Myslela jsem, myslela jsem, že ty...

TŘI V JEDNOM: Tak to se pleteš. Nikdo z našich sousedů nemá víc lásky než my. Jenom je to rozumná, klidná a pokojná láska.

DCERA: Nudná!

TŘI V JEDNOM: Ne... Je perfektní. Já si tady sednu a budu se dívat na televizi a ty si sedneš tam a budeš se dívat na mě, a až půjdou reklamy, budu se dívat na tebe a vezmu tě za ruku a potom, až půjde zase film, budu se zase dívat na televizi a ty se budeš dál dívat na mě.

DCERA: Uf, to je teda plán na páteční večer.

TŘI V JEDNOM: No, film pak skončí a...

DCERA: A co?

TŘI V JEDNOM: A já si sednu k počítači.

DCERA: Na jak dlouho?

TŘI V JEDNOM: To je jedno, protože ty už budeš spát. Potom přijdu do pokoje a dám ti pusinku na dobrou noc a lehnu si. Budu tak unavený, že hned usnu. A zítra, víš, co budeme dělat zítra?

DCERA: Něco velmi zábavného, bezpečného, půjdeme na hřbitov nebo něco takového.

TŘI V JEDNOM: Ne, půjdeme ven a v nějaké kavárně si přečteme noviny. Co říkáš?

DCERA: Hned ti řeknu, co na to říkám. *(Vezme čarovný nápoj a lokne si.) (Znovu magická hudba a světla.) (TŘI V JEDNOM odchází, dojde na druhou stranu scény a vrátí se. Teď jde vážným krokem CENZORA.)*

TŘI V JEDNOM: Dobřej...

DCERA: *(Běží mu vstříc.)* Ahoj, jak bylo v práci?

TŘI V JEDNOM: Potkal jsem na schodech souseda z pátého. Můžeš mi říct, co dělal soused z pátého na schodech?

DCERA: Tak to nevím, šel nahoru nebo dolů....

TŘI V JEDNOM: A proč nejel výtahem?

DCERA: Možná proto, že v tomhle domě výtah není.

TŘI V JEDNOM: **(Přivoní k ní.)** Co je to z tebe cítit?

DCERA: Nevím, moje voňavka, řekla bych.

TŘI V JEDNOM: Takhle voní i manželka souseda z pátého.

DCERA: A co jako? Co si myslíš?

TŘI V JEDNOM: Není to snad jasné? Soused z pátého obejmě svou ženu, což je normální, protože je to jeho žena, a voňavka manželky souseda z pátého ulpí na oblečení souseda z pátého, který potom přijde sem a obejmě tebe, takže ta voňavka ulpí na tvém oblečení.

DCERA: Soused z pátého nemá manželku. A ty jsi nemocný.

TŘI V JEDNOM: Moje nemoc je morálka. A kromě toho, můžeš mi říct, proč se mě ptáš na práci, když přijdu domů?

DCERA: Ale vždyť...

TŘI V JEDNOM: Jasně, ty nepracuješ. Ty si jsi celý den tady, doma, jako královna, a děláš si, co se ti zlíbí...

DCERA: Ale já bych radši...

TŘI V JEDNOM: Víš co, už toho nech a přines mi pivo.

DCERA: Nehodlám ti nosit žádné pivo.

TŘI V JEDNOM: Ty jsi nekoupila pivo? Jediná věc, kterou máš za den udělat, a ty ji neuděláš? Nebo jsi ho možná i koupila, možná jo, ale všechno jsi vypila se sousedem z pátého.

DCERA: Slyšíš vůbec, co ti tady říkám?

TŘI V JEDNOM: To mi řekneš potom. Přines mi večeři.

DCERA: Večeře taky není!

TŘI V JEDNOM: Nevěřím, koho jsem si to vzal?

DCERA: Ty debile, už jdi do...

TŘI V JEDNOM: Ehm, ehm, ehm, bacha, jo? Dávej si pozor na pusu, jsme ve slušném domě.

DCERA: Sbohem. **(Vezme čarovný nápoj a znovu se napije.) (TŘI V JEDNOM odejde a vrátí se s osobností ZLODĚJE.)**

TŘI V JEDNOM: Dobrý večer!

DCERA: **(Běží mu vstříc.)** Jdeš pozdě. Jak bylo v práci?

TŘI V JEDNOM: Práce? Práce je pro chudáky.

DCERA: Jako jsme my.

TŘI V JEDNOM: Podívej, co jsem ti přinesl. **(Vyndá z pytlíku odpornou umělou kytku.)**

DCERA: Ehm, moc děkuju...

TŘI V JEDNOM: Dej ji do vody a přidej aspirin.

DCERA: Aspirin? Tahle by potřebovala tři kila paracetamolu. *(Kytku vyhodí.)* Fajn, převlékni se a objednáme si pizzu.

TŘI V JEDNOM: To nejde, musím ještě ven, jdeme do baru.

DCERA: Tak já se obléknu a půjdu s tebou.

TŘI V JEDNOM: Se mnou? To nejde. Jdeme s kamarády, bude to pánská jízda. *(Začne něco hledat.)*

DCERA: Co to hledáš?

TŘI V JEDNOM: *(Hledá.)* Bývalo to tady...

DCERA: Ale co?

TŘI V JEDNOM: Tady to je! *(Vezme ji kabelku, otevře ji a začne z ní vyndávat peníze.)*

DCERA: Moje kabelka! Co to do háje děláš?

TŘI V JEDNOM: *(Vyndá pár bankovek.)* To je dost málo. Můžeš mi říct, za co utrácíš?

DCERA: Tak hele, fešáku...

TŘI V JEDNOM: To je jedno, vysvětlíš mi to zítra.

DCERA: Zítra?

TŘI V JEDNOM: Ano, nečekej na mě a jdi spát. Zatím se měj. A buď hodná, jo? *(Odejde.)*

DCERA: *(Zhrouť se do křesla.)* Tomu říkám úspěch. *(Přichází DŽIN Z LAMPY.)*

DŽIN Z LAMPY: Ženská, nebuď naštvaná.

DCERA: Takové fiasko! Takové obludy jsi mi přičaroval!

DŽIN Z LAMPY: Obludy? Mně přišli jako tři normální chlapi.

DCERA: Jo, fakt? A kde jsou ti nenormální?

DŽIN Z LAMPY: Těch je taky hodně.

DCERA: No nic... Ty aspoň zůstaneš na večeři?

DŽIN Z LAMPY: Jestli si to přeješ...

DCERA: Co jsi říkal?

DŽIN Z LAMPY: Jestli je to tvoje přání... Já jsem tady, abych plnil tvoje přání.

DCERA: *(Něco ji napadlo. Vezme KUPIDŮV šíp.)* Všechna moje přání?

DŽIN Z LAMPY: Nevím, jestli všechna...

DCERA: *(Podá mu šíp.)* Vraz mi ten šíp do srdce.

DŽIN Z LAMPY: Jsi si jistá?

DCERA: Naprosto.

DŽIN Z LAMPY: Dobře... *(Vezme šíp a zabodne ji ho do srdce. Začne hrát zamilovaná hudba.)* Ublížil jsem ti?

DCERA: Neboj se. Bylo to úžasné. *(Vytáhne si šíp a zabodne ho do srdce DŽINOVI Z LAMPY.)*

DŽIN Z LAMPY: Ach! *(Hraje stejná hudba.)*

(Přiběhne KAMARÁDKA 1.)

KAMARÁDKA 1: Co jsi to udělala? Co jsi to udělala? Ty jsi zabila džina z lampy!

DCERA: Ne. Jenom je teď do mě zamilovaný. Je to ten pravý. Je to muž, který žije jen proto, aby plnil všechna moje přání.

DŽIN Z LAMPY: Samozřejmě...

DCERA: Půjdem ke mně do pokoje?

DŽIN Z LAMPY: Ne, raději půjdeme ke mně do lampy. Budeme víc... spolu.

DCERA: Víš, co ti řeknu? Že máš naprostou pravdu.

(Otočí se a jdou k lampě. Všechna světla zhasnou. Potom se rozsvítí jenom lampa.)

KAMARÁDKA 1: *(Mluví do lampy.)* Haló... Jste v pořádku? ... Kdybyste něco potřebovali, dejte vědět... Fajn, dobře... Hele, džine, nemáš bratra? Nebo bratrance? Ano, takového, který by měl stejnou práci jako ty... Já ti sice možná připadám veselá a tak... ale někdy se cítím hodně sama a... Cože? ... Aha, jo, už jsem zticha, užijte si to.

(KAMARÁDKA 1 pomalu odchází, zatímco se scéna postupně zhasíná a padá opona.)

hrdina

První výstup

(Je noc. Scéna představuje prázdnou ulici. V pozadí jsou obrovské dveře a nad nimi okno, ve kterém se svítí.)

(Objeví se žakěř oblečený jako žakěř, tedy tak, jak se očekává, že bude žakěř oblečený. Pohybuje se tajemně. Podezřívavě se dívá vlevo vpravo a pomalu dojde až na okraj jeviště.)

ŽAKÉŘ: *(K publiku.) (Dává si prst na pus.)* Psssssssssst... Bud'te potichu... Už jsem tady... Už jsem dorazil... A pojd'te blíž... A připravte si peníze... *(Po špičkách se mrštně přesouvá z jedné strany jeviště na druhou.)* Protože mám pro vás příběh, kterému budete naslouchat s otevřenou pusou.... Příběh, při kterém se vám zastaví srdce... Příběh, po kterém už možná nikdy nebudete moct usnout. *(Znovu se kolem sebe nedůvěřivě rozhlédne.)* Před mnoha a mnoha lety v jedné velmi, velmi vzdálené zemi žil jeden výjimečný muž. *(V tu chvíli se v pozadí objeví OPILEC. Má na sobě obrovský odporný plášť. V ruce má krabici od vína a občas se podrbe na hlavě, jako by měl vši. ŽAKÉŘ si ho zatím nevšiml. Okázale dál mluví.)* Byl to krásný muž... Silný... Statečný... Ale především... Byl to důstojný a čestný muž. *(OPILEC, v zadní části jeviště, přijde ke dveřím a začne močit nebo zvracet nebo brečet nebo cokoli jiného, co bude ponižující a ubohé.)* Žil na úžasném hradě v jedné úžasné vesnici v úžasných horách. Ale jednoho dne... Ale jednoho dne... Víte, co se stalo? *(K ŽAKÉŘI se pomalu, roztřeseně zezadu přibližuje OPILEC.)* Stalo se to, že do hradu vletěl oknem drak, obrovský zelený drak... Dostal se do pokoje našeho hrdiny... Přiblížil se k posteli našeho hrdiny... A viděl ženu našeho hrdiny... A svojí prackou ženu popadl a... *(V tu chvíli přichází zezadu OPILEC a položí ŽAKÉŘI ruku na rameno. Ten se strašně lekne.)* Ááá!

OPILEC: Krrrrrk. *(Říhne si.)*

ŽAKÉŘ: *(Chvěje se strachy.)* Přesně tak.

OPILEC: Moje žena mě nechala.

ŽAKÉŘ: Proč?

OPILEC: Protože piju. *(Znovu si říhne.)*

ŽAKÉŘ: A... A kde je?

OPILEC: Kdo?

ŽAKÉŘ: Vaše žena.

OPILEC: *(Ukáže na rozsvícené okno.)* Tam.

ŽAKÉŘ: S... S kým?

OPILEC: Se svým milencem.

ŽAKÉŘ: Aha, opravdu? A... A co tam dělají? *(Je slyšet vzdychání, spíše sexuální než zamilované.)* Aha... Už chápu... *(OPILEC se rozbřečí.)* A vy... A co vy děláte?

OPILEC: *(Najednou je melancholický.)* Já? Já nedělám nic. Každou noc chodím sem. A dívám se do toho okna, dokud se nerozední. Dokud nezhasne. Dokud se neunaví. A potom jdu pryč.

ŽAKÉŘ: Kam?

OPILEC: Pod most, do popelnice, do metra...

ŽAKÉŘ: Vy jste mi tedy ztracený případ!

OPILEC: *(Skloní hlavu.)* To jsem...

ŽAKÉŘ: Tak to ne! Vy musíte jít do toho domu a získat svou ženu zpět!

OPILEC: To nejde... Neotevřou mi.

ŽAKÉŘ: To je jedno! Jste hrdina. To si vsugerujte. Jste hrdina! Tak, honem, sundejte ten odporný plášť.

OPILEC: To ne, mně nevadí...

ŽAKÉŘ: No, dobře, ale upozorňuju vás, že já... *(OPILEC si sundá plášť, pohodí ho na zem a zůstane tam stát jen ve směšném pyžamu a obrovských papučích.)*

ŽAKÉŘ: Panebože, vy jste ale ubožák.

OPILEC: Jo, to říkala moje žena taky.

ŽAKÉŘ: To nic. S tím si hned poradím. Potřebujete jenom změnit image. *(ŽAKÉŘ se na chvíli vzdálí a přinese meč. Dá ho OPILCI. Ten ho sotva unese.)* No, vida, mnohem lepší. Mnohem lepší.

OPILEC: Ten je ale těžký. Neměl byste menší?

ŽAKÉŘ: Nemluvte hlouposti. Zvládnete tenhle a zvládl byste i větší. A teď jděte do toho domu a vezměte si, co je vaše!

OPILEC: *(Napije se z krabice, aby si dodal odvahy. Nabídne i ŽAKÉŘI.)* Chcete loka?

ŽAKÉŘ: Samozřejmě že ne! *(Odchází. Cestou udělá na publikum nějaké spiklenecké gesto, které je mnohem horší, než kdyby se napil vína, nevím jaké, něco už vymyslíme.)*

OPILEC: V pohodě. Jdu na to! *(Začne tlouct na dveře.)* Otevřete! Otevřete mi! Bídáci! Otevřete mi, nebo ty dveře vykopnu!

(Dveře se otevřou a objeví se DÍTĚ, podobně jako v Písni o Cidovi ve zpěvu o vyhnanství.)

DÍTĚ: *(Hodně afektovaně.)* Dobrý večer, pane. Jste Cid, ve šťastné chvíli zrozený?

OPILEC: Hmm, to nevím...

DÍTĚ: Nevadí, na tom nezáleží. Poprosil bych vás, abyste neklepal na naše dveře a abyste se nesnažil vstoupit do našich domů, protože nám řekli, že pokud vám nějakým způsobem budeme nápomocni, uříznou nám ruce a vydloubou oči, takže nás prosím takové situaci nevystavujete, pane, protože naším neštěstím nic nezískáte.

OPILEC: *(Sebere mu čepici a začne ho s ní mlátit.)* Co to říkáš, hlupáku?! Co se ti stalo s pusou? No tak, zmiz odsud nebo ti jednu vlepím! *(DÍTĚ s brekem odejde a OPILEC – kterému budeme od teď říkat HRDINA – vejde do domu a zavře za sebou.)*

Druhý výstup

(Na scénu se vrací ŽAKÉŘ, stoupne si doprostřed jeviště a mluví přímo k publiku.)

ŽAKÉŘ: Přistupte... Přistupte blíže... Budu pokračovat ve vyprávění příběhu... A prosím vás, nechte si nějaký ten peníz pro chudého žakěře, který žije z toho, že chodí po světě a přináší lidem zprávy... *(V pozadí se objeví HRDINA. Pořád má na sobě pyžamo a v ruce meč.)* Náš hrdina opustil svůj domov... Cestoval po mnoho let. A nakonec, jednoho dne, našel drakův zámek. Nahoře, v posledním okně, se svítilo. Vyrazil dveře a vstoupil. Procházel dalšími a dalšími chodbami. Brzy pochopil, že tento zámek je největší místo, jaké kdy poznal. *(HRDINA také přechází z jedné strany jeviště na druhou a vypadá čím dál unaveněji.)* Náš hrdina neměl co pít. *(HRDINA se chce napít ze své krabice vína, ale už tam není ani kapka.)* Žízeň už ho začínala trýznit. *(HRDINA roztrhne krabici a začne ji vylizovat.)* Samozřejmě neměl ani nic k jídlu. *(HRDINA odněkud vytáhne něco zabaleného v alobalu, vypadá to jako bageta, ale když to rozbalí, spadne na zem jen kámen.)* Takto bez jídla a pití chodil náš hrdina dlouho, předlouho a byl čím dál slabší a nemocnější. A to nebylo to nejhorší... Nejhorší bylo, že ten zámek... neměl topení... A byla zima... A na chodbách bylo minus dvacet stupňů. *(HRDINA si tře rukama celé tělo, aby se zahřál, potom se obejmě a nakonec si sedne na zem připravený umřít zimou.)* A navíc, a tomu nebudete věřit, všechna okna na zámku byla otevřená a všude protahoval nesnesitelně ledový vítr. *(Zvuky vanoucího větru. HRDINA sedí na zemi, schová hlavu do dlaní a nepřestává se třást.)* Ale najednou, v tu chvíli... *(ŽAKÉŘ odejde.)*

(Na jedné straně se objeví ošklivá tlustá ženská, která by klidně mohla být muž převlečený za ženu.)

HORÁKYNĚ: Ale, ale. Copak to tady máme? Mladíčka. Jaké štěstí, co? *(Přijde blíž.)* Krasavče.

HRDINA: *(Pozvedne hlavu.)* Dobrej.

HORÁKYNĚ: Kdopak jsi?

HRDINA: Nevím. Myslím, že hrdina.

HORÁKYNĚ: Aha, opravdu? Výborně. Hrdina! ... Já... já jsem zámecká horákyně.

HRDINA: Těší mě.

HORÁKYNĚ: Jsem tady, abych ti pomohla.

HRDINA: Mně? A jak? Mně nikdo nepomůže. Umírám.

HORÁKYNĚ: Já ti mohu pomoci. Nejdřív tě odvedu k sobě do pokoje. Potom ti dám napít, najíst a i zakouřit si můžeš. A nakonec si tě vezmu do postele.

HRDINA: Skvěle. Vy jste... *(Chvíli na ni zůstane koukat.)* Moc... moc milá. Mockrát vám děkuju.

HORÁKYNĚ: Ne, ne. Zatím mi neděkuj. Moje pomoc není zadarmo.

HRDINA: Ne? Ale já nemám peníze.

HORÁKYNĚ: Nebuď hloupý. Já nechci peníze.

HRDINA: Ne? A co tedy chcete?

HORÁKYNĚ: *(S obscénními posunků mu předvádí všechny křivky svého ohromného těla.)*

Neuhádneš?

HRDINA: Ne, ne, prosím, tohle opravdu ne.

HORÁKYNĚ: Co se děje? Copak se ti nelíbím?

HRDINA: Ne. Vůbec se mi nelíbíte.

HORÁKYNĚ: Ne? A to bys tady radši zůstal a umřel hladu a zimou?

HRDINA: Nevím. Musel bych si to rozmyslet.

HORÁKYNĚ: No tak, tak už o tom nepřemýšlej a pojď se mnou. *(Hodí si ho přes rameno.)*
Uvidíš, jak si to užijeme. *(Odcházejí.)*

(Vrátí se na scénu. Je tam postel nebo něco podobného. HORÁKYNĚ ho k ní dotáhne.)

HRDINA: Já ale nemůžu...

HORÁKYNĚ: No tak, chlapče, skoč do postele, uvidíš, jak ji mám teploučkou.

HRDINA: A to mi nedáš nic k jídlu?

HORÁKYNĚ: Ne, ne. Tady se platí předem.

HRDINA: Nemám sílu...

HORÁKYNĚ: S tím si nedělej starosti. Přinesla jsem viagru. *(Za bílým plátnem se objevují velké stíny. Vyndá obrovskou dózu, dá HRDINOVÍ do pusy trychtýř a vysype mu tam spoustu prášků. Dovádějí pod peřinou, nebo se skoro perou.)* Ach! To je ale radost! A copak je tohle, šampione?

HRDINA: Nedělej si iluze. To je meč. *(Vyndá meč a odloží ho.)*

HORÁKYNĚ: Aha. To je ale škoda, ne?

HRDINA: Jo, moje žena vždycky říkala, že mám v posteli co dohánět.

HORÁKYNĚ: Hele... Prostě na mě skoč.

HRDINA: Skoč, skoč... Připadám ti snad jako skokan?

HORÁKYNĚ: No tak, šup, tak na mě skoč jako ropucha.

HRDINA: Ne...

HORÁKYNĚ: Udělej to, hlupáku, nebo tě nechám chcípnout zimou a hladu na zámecké chodbě!

(HRDINA vyleze na židli, zacpe si nos, jako by chtěl skočit do vody, a skočí do postele. Začne hrát hudba jako při bitvě. Na plátně se míhají souložící stíny. ŽAKÉŘ přichází a ukazuje cedule s čísly jako hosteska na boxerském zápase. Zhasne světlo. Vzápětí se zase rozsvítí.)

(Po odvedené dřině. HORÁKYNĚ kouří cigaretu. HRDINA téměř omdlívá únavou.)

HRDINA: Byl jsem dobrý?

HORÁKYNĚ: Pf. Myslela jsem, že budeš silnější.

HRDINA: Jo, to říkala moje žena taky.

HORÁKYNĚ: Hele, nemluv už o své ženě, nebo začnu žárlit.

HRDINA: *(Vyskočí z postele.)* No jo vlastně, moje žena. Musím ji najít! Musím pro ni! Kde je?! Řekni mi, kde je!

HORÁKYNĚ: Počkej chvíli, chlapče. Nechceš něco k jídlu? *(Výndá zpod polštáře bagetu. HRDINA ji vezme a začne hltat.)*

HRDINA: *(S plnou pusou.)* Kde je? Kam mám jít?

HORÁKYNĚ: Vyjdeš ven, projdeš přes nádvoří, vejdeš do dalších dveří a vyjdeš po schodech.

HRDINA: *(Opakuje si to nahlas.)* Dveře... Nádvoří... Další dveře... Schody... Dobře! *(Chce odběhnout. HORÁKYNĚ ho zadrží.)*

HORÁKYNĚ: Hej! ... Vážně chceš odejít? *(Svůdně.)* Ted' bych na tebe mohla skočit já. *(Světla už pomalu zhasínají.)*

Třetí výstup

(Scéna je potemnělá. Je trochu slyšet hvízdání větru. Reflektor, nebo něco jiného, co budeme mít k dispozici, nasvítí ŽAKÉŘE, který se objeví vepředu na jevišti.)

ŽAKÉŘ: *(K publiku.)* Ahoj, lidi. Jak je? ... Už jsem tady zase, abych mohl pokračovat ve vyprávění... Už jsme skoro, skoro na konci... Ale počkejte, až skončím, chci vidět vaše penízky! Jasný? Zadarmo ani kuře nehrabe! *(V pozadí se objeví HRDINA, jak jinak než v pyžamu a s mečem v ruce. Vitr je slyšet víc než předtím a HRDINA dělá něco, čím dává najevo, že je mu zima, je totiž na nádvoří a venku je pěkný nečas.)* Po svém posledním dobrodružství došel náš hrdina na veliké zámecké nádvoří. A uviděl před sebou v dálce velké dveře vedoucí do velkých komnat jeho velké lásky. *(HRDINA přejde na druhou stranu jeviště, kde by měly být druhé dveře.)* Ale nic nebylo tak jednoduché. Ty dveře byly chráněné... *(Hrdina jde ke dveřím, ale na poslední chvíli mu cestu zastoupí žena v sadomachistické uniformě.)*

STRÁŽKYNĚ: *(Má po službě. Má nevybíravé způsoby a v ruce bičík.)* Hej ty, debile! Kam to jako jdeš? Kam jdeš?

HRDINA: Já? No...

STRÁŽKYNĚ: No tak, vypadni odsud. Tyhle dveře nejsou pro tebe. *(Strká ho pryč.)* Pokoje pro služebnictvo jsou na druhé straně zámku.

HRDINA: *(Rozčileně.)* Cože? To se pletete. Já nejsem žádný slouha. Já jsem hrdina! *(Vytasí meč.)*

STRÁŽKYNĚ: *(Chvíli si prohlíží výjev muže v papučích, v pyžamu a s mečem v ruce.)* Jo, jasně, už chápu. Promiňte. To byl omyl. Podívejte, psychiatrická léčebna je tam, tímhle směrem, tam jak jsou vidět ta červená světla...

HRDINA: Uhněte! Já nejsem ani žádný blázen!

STRÁŽKYNĚ: *(Jako by mluvila s bláznem.)* Ne, samozřejmě že ne. Vy jste hrdina. A tam, jak jsou ta červená světla, je víc takových hrdinů, jako jste vy, mnohem víc, fůra, mohl byste se k nim přidat do party a vyprávět o svých dobrodružstvích.

HRDINA: Nechte toho! Já chci projít těmi dveřmi!

STRÁŽKYNĚ: Fajn, tak to už stačí. Už jsem byla trpělivá až až! Zmizte, nebo Vás odsud vykopu! *(HRDINA ji ignoruje a vyrazí směrem ke dveřím, STRÁŽKYNĚ ho ale zadrží, otočí a nakopne do zadku.)* Ale už! Vypadněte!

HRDINA: Mě není tak jednoduché přesvědčit.

STRÁŽKYNĚ: Poslouchejte. Moje práce je nikoho nepustit těmito dveřmi... Jo, já vím, je to debilní práce, měla jsem jít radši na vysokou, ale už se nedá nic dělat... Takže ty dveře budu bránit vlastním tělem!

HRDINA: Fakt? No, mým jediným cílem je těmi dveřmi projít. Nic jiného nechci. Takže tam půjdu, i kdyby mě to mělo stát život!

STRÁŽKYNĚ: *(Přijde k HRDINOVÍ a postaví se mu čelem.)* Mám pocit, pane, že tenhle problém má jen jedno řešení.

HRDINA: Vážně? A jaké?

(Strnou ve výhružných bojových pozicích. Světlo slábne. V tu chvíli se vepředu na scéně objeví ŽAKÉŘ.)

ŽAKÉŘ: Řešení... Jediným řešením pro tyto dvě čestné osoby... bylo... bylo... Rytířské klání!

STRÁŽKYNĚ: *(Obrátí hlavu k ŽAKÉŘI.)* Cože?

HRDINA: *(Udělá to samé.)* Co?

ŽAKÉŘ: *(Rozpřáhne ruce.)* Rytířské klání!

(Světlo dopadající na HRDINU a STRÁŽKYNĚ zhasne.)

ŽAKÉŘ: *(K publiku.)* To vážně nevíte, co je to rytířské klání? ... Tak tedy, rytířské klání... Rytířské klání... Rytířské klání je... Jak bych to jen řekl? ... To je... No, myslím, že bude lepší, když to uvidíte. *(Otočí se a vejde do tmy vzadu na jevišti.)* Jste připraveni? Co? Připraveni?

(Světlo se rozsvítí. Objeví se HRDINA a STRÁŽKYNĚ, každý na opačné straně, nemusí být zase tak daleko od sebe, mají kopí nebo dlouhou tyč, která je připomíná, a další tyč s hlavou koně drží mezi nohama. ŽAKÉŘ zůstane uprostřed a dělá dělicí čáru. Začne hrát jakákoli hudba vhodná pro takový okamžik.)

(Bojovníci se pohybují, jako by jeli na koních. Střetnou se a začne boj. ŽAKÉŘ zůstává uprostřed, zcela dezorientovaný a vyděšený. Při prvním střetu STRÁŽKYNĚ nabere HRDINU kopím do ramene.)

HRDINA: Au! *(Pofouká si to.)* Tak dobře. Nechtěl jsem ti ublížit, protože jsi žena. Ale teď uvidíš!

(Znovu se střetnou. STRÁŽKYNĚ ho nabere kopím do prsou. HRDINA málem spadne. Ztratí své kopí. Svíjí se bolestí a kašle.)

STRÁŽKYNĚ: Nejsi ozbrojený. Už nemůžeš vyhrát. Když teď odejdeš, ušetřím tvůj život.

HRDINA: Nikdy! Přesně teď vyhraju!

STRÁŽKYNĚ: Vážně? A jak?

HRDINA: Chceš to vidět?

STRÁŽKYNĚ: Jo.

HRDINA: Tak sleduj. *(Znovu se mají střetnout. HRDINA se ale tentokrát přímému střetu vyhne, běží dál, a místo aby se zastavil, zamíří ke dveřím a vyběhne.)* Nashlééé! *(Odejde.)*

STRÁŽKYNĚ: Hej, ty podvodníku! *(Zhasne světlo.)*

Čtvrtý výstup

HRDINA: (*S uchem přilepeným na dveřích. Poslouchá.*) Jsou tam... Myslím, že tam jsou!

UKLÍZEČKA: Nešlapejte mi tady, chlape! Nešlapejte mi tady! Copak nevidíte, že jsem to tu právě vytřela?

HRDINA: Aha, nevšiml jsem si.

UKLÍZEČKA: Podívejte se na ty šlápoty!

HRDINA: Ježíš, to se omlouvám...

UKLÍZEČKA: Vytřete je?

HRDINA: No, ne...

UKLÍZEČKA: Ne, jak jinak, musím to vytřít já.

HRDINA: Už jsem řekl, že se omlouvám.

UKLÍZEČKA: (*Stírá mopem šlápoty.*) Jsem jako váš otrok! (*Vytírá mu kolem nohou.*)

HRDINA: Překážím? (*Naznačí, jestli má uhnout.*)

UKLÍZEČKA: Ani se nehněte! (*Dál kolem něj drhne podlahu.*)

HRDINA: Poslyšte, mám toho dost na práci.

UKLÍZEČKA: Já toho mám na práci víc!

HRDINA: Ale moje práce je důležitější.

UKLÍZEČKA: Vážně? (*Na chvíli přestane vytírat, opře se o mop a bradu si položí na ruce.*) Tak schválně, co tak důležitého musíte udělat?

HRDINA: Musím otevřít tyhle dveře.

UKLÍZEČKA: (*Vybuchne smíchy.*) Ha ha, to je ale vtipné.

HRDINA: Hele, čemu se jako smějete?

UKLÍZEČKA: Tomu, že ty dveře nejdou otevřít. Copak nevidíte, že jsou zamčené?

HRDINA: Jo, už to vidím. Proto potřebuju najít klíč.

UKLÍZEČKA: (*Znovu vybuchne smíchy.*) Ha ha, to je ale vtipné.

HRDINA: A teď se smějete zase čemu?

UKLÍZEČKA: Tomu, že od těch dveří už žádný klíč není.

HRDINA: (*Přeříkává si ta slova.*) Už není?

UKLÍZEČKA: Byl. Ale ztratil se.

HRDINA: A kdo ho ztratil?

UKLÍZEČKA: Já.

HRDINA: Vy? A kde?

UKLÍZEČKA: (*Výrazně artikuluje, trochu útočně.*) Pane, kdybych věděla, kde jsem ho ztratila, už bych ho našla.

HRDINA: Nebo taky ne. Nevypadáte zrovna inteligentně.

UKLÍZEČKA: *(Prohlédne si ho od hlavy až k patě.)* Nechtějte, abych vám řekla, jak vypadáte vy... No nic... Jde o to, že tenhle zámek je obrovský... Kdo ví, kde ten klíč může být... Považujte ho za navždy ztracený. *(Skončí s vytíráním a odchází.)*

HRDINA: To ne! Já se nikdy nevzdám! Budu ho hledat, kde to jen půjde.

UKLÍZEČKA: *(Ani se na něj nepodívá a odchází.)* Dělejte si, co chcete. Ale musel by se stát zázrak!

(Scéna potemní, najednou na HRDINU dopadne bílé světlo a začne hrát nebeská hudba.)

(Na jedné straně se objeví ŽAKÉŘ, jde na kraj jeviště a mluví k publiku.)

ŽAKÉŘ: Ne, to nebylo jen klišé. A jelikož potřeboval zázrak, musel si sehnat zázrak. Ale kdo jako jediný na světě umí dělat zázraky?

HRDINA: *(Dívá se do bílého světla.)* Bůh...

ŽAKÉŘ: *(Rozrušeně.)* Přesně! Bůh! Ale jak Boha najít? ... Nejdřív ho hledal ve svém nitru... *(HRDINA si prohlédává kapsy a dívá se pod tričko.)* Ale nic nenašel... Potom ho hledal ve svém okolí... *(HRDINA se rozhlédne po jevišti, potom si rukou zacloní oči a podívá se do publika.)* Ale ani to nepomohlo... Tak se ho rozhodl vydat hledat... Někde být musí! *(Odběhne.) (HRDINA, který se až dosud nepohnul z místa, zvedne nohu, aby udělal krok, a v tu chvíli se v plné rychlosti zjeví UKLÍZEČKA.)*

UKLÍZEČKA: *(Ohrožuje ho mopem.)* Ani se nehněte! Ať mi tu podlahu nepošlapete! Nevidíte, že je ještě mokrá?

HRDINA: Ale já toho mám moc na práci. Jsem hrdina.

UKLÍZEČKA: To není můj problém.

HRDINA: *(Dívá se na zem.)* A jak dlouho to bude schnout?

UKLÍZEČKA: Nevím. V téhle zimě zhruba hodinu.

HRDINA: Hodinu! Co tady mám dělat takovou dobu na jednom fleku?

UKLÍZEČKA: *(Vyndá knížku a hodí mu ji.)* Tady. Zabavte se tímhle. *(Odejde)*

(HRDINA otevře knížku a pozorně čte, přitom ho znovu osvítlí nebeské světlo.) (Objeví se ŽAKÉŘ a znovu mluví k publiku.)

ŽAKÉŘ: Ne. To nebyla jen tak ledajaká knížka. Ta kniha vyprávěla o mystice. O mystice! Víte, co to znamená? *(Pompézně a tragicky.) (HRDINA, ohromeně a jakoby náměsíčně, zavře knihu, jako by ji už dočetl, a jde na stranu jeviště, kam dopadá kužel světla. Tam poklekne. ŽAKÉŘ běží k němu nebo si stoupne za něho.)* Kál se. Nejedl. Nepil. Nespál. Neš... šatil se. Dokud v hlavě neuslyšel bludné hlasy. *(Může začít hrát nějaká všeobecně známá směšná hudba.)* Když prošel první zkouškou, mohl si náš hrdina trochu dopřát. *(ŽAKÉŘ mu nenápadně podá igelitku. HRDINA ji otevře a začne jíst něco malého, co je uvnitř.)*

HRDINA: Hmm, to jsou ale dobré houbičky. *(Když sní asi tři nebo čtyři, začne se uvolněně usmívat. Potom je dojí a začne si prohmatávat břicho.)* Uf, teď bych si dal cigáro. *(ŽAKÉŘ mu nenápadně podá obrovského jointa, většího než jeho hlava, a zapálí mu. HRDINA natáhne až do plic a nasadí připitomělý výraz.)*

ŽAKÉŘ: A najednou ho osvítilo! *(Světlo změní barvu. ŽAKÉŘ odejde.)*

HRDINA: *(Vstane a kráčí s nepřítomně rozpráženými rukama.)* Ano... Ano... Už ho vidím... Už ho vidím... Tady je... Tady je... *(Dojde až na okraj jeviště.)*

(Na druhé straně jeviště se objeví BŮH: bílý oblek, kravata, nagelované vlasy, sluneční brýle.)

BŮH: *(Je naštvaný. Křičí. Drsným chraplavým hlasem.)* Do prdele! Další mystik! Proč se mi sem všichni cpou?! *(HRDINA se otočí a jde k BOHU.)* A teď na mě bude civět! Jako bych byl nějaká modelka! *(Udělá pár kroků jako modelka na přehlídkovém mole.)*

HRDINA: Pane...

BŮH: Ježíš, tenhle mluví! To je ale překvapení!

HRDINA: Chtěl bych s vámi mluvit...

BŮH: No samozřejmě! Samozřejmě! *(Poplácá ho po zádech.)* Už tisíciletí se nudím! *(Dovede ho ke stolu. Posadí se na židli.)* Napijme se trochu vína! *(Nalije víno a napijí se.)* Víno! Víno jsem vymyslel já! Víno byl jeden z mých nejlepších vynálezů! *(Znovu se napije.)* Potom jsem samozřejmě musel vymyslet játra! *(Znovu se napije.)* No, o čem jsi to chtěl mluvit?

HRDINA: Víte, já mám ženu...

BŮH: *(Praští pěstí do stolu.)* Ženu! Ženu jsem taky vymyslel já! Jeden z mých nejlepších vynálezů! Možná úplně nejlepší! *(Na chvíli se zamyslí.)* Teda aspoň někdy.

HRDINA: Jde o to, že já jsem do ní zamilovaný a...

BŮH: *(Praští do stolu.)* Láska! Lásku jsem taky vymyslel já! To byl báječný vynález! Nemyslíš?

HRDINA: Nevím, popravdě řečeno, protože zrovna moje žena mi odešla s milencem.

BŮH: Aha, to je ale, myslím, proti některému přikázání, ne?

HRDINA: A celý den jsou zavření v pokoji.

BŮH: *(Povzdechne si.)* Ach, pokoje, to byl taky velký vynález...

HRDINA: A já se chci do toho pokoje dostat a svoji ženu si odvést.

BŮH: *(Praští do stolu.)* Tak do toho, udělej to! Proboha!

HRDINA: Nemůžu. Dveře jsou zamčené. A klíč se ztratil.

BŮH: Pane Bože!

HRDINA: A proto jsem tady, abyste mi řekl, kde ten klíč je.

BŮH: Ha ha, to je vtipné! Co já vím, kde ten klíč je!

HRDINA: Vy nevíte, kde je?

BŮH: Na dně moře, řekl bych...

HRDINA: Ale vždyť vy víte všechno!

BŮH: *(Zdvihne prst.)* Skoro všechno. Před spoustou věcí zavírám oči. Jinak byste všichni skončili v pekle.

HRDINA: Ale vždyť vy můžete dělat zázraky!

BŮH: Vida! Už je to tady! Dělat zázraky! Dělat zázraky! Jako kdyby to bylo jen tak! *(Praští*

do stolu.) A kromě toho, co za to dostanu?

HRDINA: Budu se k Vám modlit. Budu se hrozně modlit.

BŮH: Modlit se ke mně? Vždyť o tom ani nebudu vědět! Změnili jste otčenáš už tolikrát, že ho nerozeznám od flamenka. *(V tu chvíli zazvoní zvonek nebo někdo zaklepe na dveře.)*

Dále! *(Vějde velmi vážný muž s andělskými křídly na zádech. BŮH vyskočí ze židle a zůstane na něj koukat.)* Ne! Už je tady zas! To je očištec! Co jsem mu udělal, proboha, co jsem mu udělal!

HRDINA: Kdo to je?

BŮH: Nevím, jak se jmenuje.

HRDINA: A co chce?

BŮH: Odpovědi, odpovědi, odpovědi, jako bych byl děd Vševěd.

ANDĚL EXISTENCIALISTA: Pane, jsem znepokojený, vysvětlete mi jednu věc: Pokud se nemohu považovat za živou bytost, protože už jsem mrtvý, ale také se nemohu považovat za mrtvého, protože je evidentní, že jsem se proměnil v anděla, také nemohu říct, že jsem muž, protože nemám mužské pohlaví, ale nemohu ani říct, že jsem žena, protože nemám ženské pohlaví, a nejsem ani zvíře, pták například, přestože mám křídla a mohu létat, a kromě toho jsem tady, na jevišti, hraju divadlo, ale nejsem herec, protože to není moje povolání, nejsem samozřejmě ani žádná postava, protože mám své vlastní vědomí, takže... Co jsem zač, Bože můj, co jsem?

BŮH: Otrapa! Už jsem ti to řekl milionkrát: Otrapa! *(Otočí ho a strká ho pryč ze scény.)*
Zmiz mi z očí!

HRDINA: Ne, ne, ten muž má pravdu. Donutilo mě to se nad tím zamyslet. Protože já jsem tady, na jevišti, ale jsem ve skutečnosti postava převtělená do člověka, nebo člověk převtělený do postavy? Jinými slovy, existuju, jenom když hraju tohle divadlo, nebo ve chvíli, kdy začnu hrát, přestanu existovat?

BŮH: Ty to teda umíš pěkně zamotat!

(Vrací se ANDĚL EXISTENCIALISTA. Má nataženou ruku a ukazuje.)

ANDĚL EXISTENCIALISTA: Protože vy, Pane, vy možná taky neexistujete, nebo třeba existujete jen v mysli nějakého jiného Boha, který vás stvořil, a který byl zase stvořen jiným mocnějším Bohem, který si usmyslel, že stvoří vás, který pak stvoříte nás.

BŮH: Zavři zobák!

HRDINA: Ne, ne. To vůbec není žádná hloupost, co říká, protože kdybych já umřel na jevišti, umřel bych jako postava, nebo jako herec? Ale víc než herec nebo postava jsem člověk. Co ze mě umře, když umřu, aniž umřu doopravdy?

BŮH: *(Zacpe si uši. Prosebně.)* Nechte mě na pokoji!

ANDĚL EXISTENCIALISTA: A co když jsme jenom sen, který se někomu zdá...?

BŮH: *(Popadne ho za klopy.)* Co ode mě chceš?! No! Mluv! Co ode mě chceš?!

ANDĚL EXISTENCIALISTA: Já bych rád podruhé umřel, tedy, chtěl bych umřít jako mrtvý, abych se mohl vrátit do života, který jsem opustil, když jsem umřel poprvé.

BŮH: Výborně! Staniž se zázrak! Nevím, co to znamená, ale budiž! A teď mi zmiz z očí!
(ANDĚL EXISTENCIALISTA odchází viditelně spokojený. BŮH je vyčerpaný. HRDINA

ho šťouchne do zad.) A co chceš ty?!

HRDINA: Ne... Jen kde bych našel ten klíč...

BŮH: V pekle!

(Chvilí je tma. Světlo, které se potom rozsvítí, je červené.)

Pátý výstup

(Uprostřed scény je kancelářský stůl, za ním sedí na židli SATANKA, která má samozřejmě červené oblečení, ocas, rohy a trojzubec. Zrovna pozorně čte nějaké papíry. Bude tam také budka nápovědy.)

SATANKA: Výborně. Tenhle měsíc mám víc duší než Ráj. Obchody jdou úžasně!

(Z jedné strany přichází HRDINA. Jde nerozhodně, trochu ustrašeně.)

HRDINA: Nemůžu tomu uvěřit. Dábel je ženská.

SATANKA: *(Aniž zvedne hlavu od papírů.)* No, samozřejmě. Co sis myslel? Chlapi jsou moc velké měkkoty na to, aby mohli dělat d'ábla.

HRDINA: *(Už se dál nepřibližuje. Je vyčerpaný z horka a začne se ovívat rukou.)* Poslyšte, nemohla byste otevřít okno? Je tady nesnesitelné vedro.

SATANKA: *(Pomalů zvedne oči.)* Tady okna nejsou, ty idiote. Jsme ve středu země!

HRDINA: *(Rozhlíží se.)* Aha, to jsem nevěděl... Popravdě ani nevím, jak jsem se sem dostal....

SATANKA: Fajn. Řekni mi, co po mně chceš, ať s tebou zbytečně neztrácím čas.

HRDINA: *(Překvapeně.)* Jak víte, že po vás něco chci?

SATANKA: Protože nejsi na seznamu mrtvých a sem dolů přicházejí jen mrtví nebo ti, kdo něco chtějí. Takže šup, honem, mám hodně práce.

HRDINA: Dobře. Řeknu to jasně. Chci klíč od pokoje milence svojí ženy.

SATANKA: *(Pobaveně.)* Milenec tvojí ženy. Takže ty jsi paroháč.

HRDINA: No, ano... *(Ukazuje jí na rohy.)* Asi tak jako vy, s tím rozdílem, že já nemám na prdeli ocas.

SATANKA: *(Najednou hodně zvažní. Zabodne mu trojzubec do zadku.)* Opakuj po mně: Dábel nemá smysl pro humor.

HRDINA: *(Podělaný strachy. Zajímavě.)* Dábel nemá smysl pro humor.

SATANKA: Dábel nemá rád vtipky smrtelníků.

HRDINA: *(Stejně podělaný.)* Dábel nemá rád vtipky smrtelníků.

SATANKA: Velmi dobře. Přeješ si ještě něco?

HRDINA: Ne. Jenom ten klíč.

SATANKA: *(Otevře šuplík, vyndá obrovský klíč a položí ho na stůl.)* Tady je.

HRDINA: Vy ho máte!

SATANKA: Ne. To je univerzální klíč. Otevře všechny dveře. Používám ho, abych se dostala k lidem domů. *(HRDINA si pro něj jde, ale SATANKA ho zadrží.)* Dej tu pracku pryč! Ať tě ani nenapadne si ho vzít! *(Podá mu papír a propisku.)* Nejdřív mi to tady dole podepíšeš.

HRDINKA: A to je co?

SATANKA: Kupní smlouva.

HRDINA: Na co?

SATANKA: Na tvoji duši.

HRDINA: Moji duši?! Vy chcete, abych vám prodal svoji duši?!

SATANKA: No samozřejmě. Co si myslíš, že je peklo nějaká neziskovka a že já pracuju z lásky k umění? Chceš můj klíč, ne? Tak mi prodej duši!

HRDINA: Prodat vám ji? (*Prohmatá se.*) Vždyť já ani nevím, kde ji mám.

SATANKA: S tím si nedělej starosti. Já už si budu vědět rady.

HRDINA: (*Zamyšleně.*) Prodat duši... Prodat duši... Nevím, jestli mi za to moje žena stojí.

SATANKA: (*Balamutí ho.*) Zapomeň na svoji ženu. Mluvím tady o všech ženách. Budeš je moct mít všechny.

HRDINA: Všechny? I přítelkyně kamarádů?

SATANKA: Ano. A peníze. Hodně peněz.

HRDINA: Hodně, ale opravdu hodně moc?

SATANKA: Děsně moc. A k tomu ti dám krásu.

HRDINA: (*Znovu se prohmatá.*) Ještě víc? No to budete mít těžké. Neslibujte, co pak nemůžete splnit.

SATANKA: Já splním všechno.

HRDINA: A budu moct vstávat ve dvě odpoledne?

SATANKA: Budeš.

HRDINA: A budu... A budu... A budu moct parkovat, kde budu chtít?

SATANKA: Budeš.

HRDINA: A budu... A budu moct vykouřit pět balíčků cigaret každý den?

SATANKA: Budeš.

HRDINA: A budu moct přeletět severní pól na okřídleném slonovi?

SATANKA: Ne. Takové kraviny ve smlouvě nejsou.

HRDINA: (*Povzdechne si.*) To je škoda. Už od mala je to můj sen. (*Probere se.*) Ale to je jedno. Zaprodám vám duši. Kde to mám podepsat?

SATANKA: Tady dole.

(*HRDINA to podepíše.*) (*V tu chvíli přichází CELESTINA. Je to velká stařena. Postrkuje před sebou vozík plný věcí.*)

CELESTINA: (*Jako pouliční prodejci.*) Dýmky, žvýkačky, bonbony! Náhrdelníky, náramky, náušnice! Milenci, alibi, panny!

SATANKA: (*Všimne si jí.*) No tohle! Co jste zač?

CELESTINA: (*Hrdě.*) Já jsem Celestina.

SATANKA: Jo, aha, ale vy už jste tady dole pěknou řádku let.

CELESTINA: Ano, ale ne tolik jako vy. (*Pozorně si ji prohlíží.*) Ach jo, taková škoda...

SATANKA: Co je škoda?

CELESTINA: Nic... vy...

SATANKA: *(Vstane ze židle. Trochu pletichářsky a trochu dotčeně.)* Já? Proč?

CELESTINA: Ne, nic, nic...

SATANKA: Řekněte mi to. Jsem Ďábel. Nemůžu si dovolit, aby mě někdo litoval.

CELESTINA: Ne... O nic nejde... Jen taková hloupost...

SATANKA: Řekni mi to! Nebo se tady budeš škvařit dalších pět set let!

HRDINA: Já být vámi, poslechl bych.

CELESTINA: Dobře. Řeknu vám to. Je mi vás líto, protože jste celý život tady v tom pekle.

SATANKA: Je to můj domov.

CELESTINA: Ano, ale už jste tady dost dlouho a je škoda zahodit takové krásné tělo.

SATANKA: *(Polichocená, ale skromná.) (Prohlíží si sama sebe, dotýká se sebe.)* Krásné tělo, já? Myslíte? Nevím, nevím. Myslím, že mám trochu břicho. Nemám moc pohybu... Asi bych měla trochu cvičit. Nemyslíte?

CELESTINA: Ach, ta mládež!

SATANKA: *(Stejně.)* Ale, ne, prosím vás, já už nejsem mladá. Věřte mi. Jenom mám hezkou pleť. *(Sáhne si na obličej.)* Každý večer si dávám okurkovou masku.

CELESTINA: A ta krása!

SATANKA: Krása říkáte? No, ano, ale to není moje zásluha. Zdělila jsem ji po mamince.

CELESTINA: Tam nahoře na zemi byste byla nejslavnější žena na světě.

SATANKA: Myslíte? A proč?

CELESTINA: Tam nahoře na zemi mají všechny ženy rohy, ale žádná je neumí nosit tak přirozeně a elegantně. *(Nenápadně ji mezi řečí vezme za ruku a odvádí ji do zákulisí.)*

SATANKA: *(Sáhá si na rohy.)* To mě nikdy nenapadlo.

CELESTINA: A kromě toho tam nahoře na zemi je v módě červená barva, ale ta vaše červená je taková... taková... Jak bych to jen řekla?

SATANKA: Ohnivá.

CELESTINA: Přesně!

SATANKA: Vášnivá.

CELESTINA: Ano!

SATANKA: Jako já: oheň, vášeň, bolest, krev...

CELESTINA: Přesně! Jako vy!

SATANKA: Myslím, že se mi ten nápad se zemí začíná zamlouvat.

CELESTINA: Jistě. A to jsem vám ještě neřekla, co je na vás úplně nejlepší.

SATANKA: Ne?

CELESTINA: Ne.

CXXX

SATANKA: A co to je?

CELESTINA: Ocas. Váš ocas. Máte výstavní kousek! Co víc by si pozemské ženy mohly přát než takový velký ocas, jako je ten váš!

SATANKA: Opravdu? Už mi nic neříkejte a ustupte, protože právě teď puknou závistí.
(*Odejde.*)

(*CELESTINA se ujistí, že SATANKA odešla, dojde ke stolu, vezme kupní smlouvu na duši a roztrhá ji na tisíc kousků, potom vezme klíč a dá HRDINOVÍ pohlavek.*)

CELESTINA: Idiotie. To jsou nápady, zaprodat duši. To jsi chtěl strávit celou věčnost tady na tom příšerném místě?

HRDINA: (*S hlavou skloněnou jako dítě, když dostává vynadáno.*) Mrzí mě to. Satanka mě podvedla... A teď kdybyste byla tak hodná a dala mi ten klíč... (*CELESTINA si samozřejmě strčí klíč do výstřihu.*) Ne, prosím, to nedělejte.

CELESTINA: Klíč zůstane prozatím tady. (*Hravě.*) Ale můžeš si ho vzít, jestli si troufáš. (*HRDINA se bez rozmyslu vrhne na CELESTINU a snaží se jí strčit ruku do výstřihu, aby vytáhl klíč. Potýkají se spolu. CELESTINA nakonec vytáhne příšerný amulet – svazek tesáků a králičích pacek – a dá mu ho před obličej.*) Zpátky! Zpátky, nebo tě uhranu!

HRDINA: Ne, prosím, nechte toho, já mám z čar hrůzu.

(*V tu chvíli se v pozadí objeví stařec oblečený jako kouzelník, kráčí nepřítomně, pohroužený do sebe. Má hodně dlouhou kouzelnickou hůlku, kterou používá místo hole.*)

CELESTINA: Vidiš toho muže?

HRDINA: Jo, co mu je?

CELESTINA: To je velký kouzelník Merlin.

HRDINA: Další čáry. Poslyšte, mně se to přestává líbit.

CELESTINA: Dám ti ten klíč, když mi přineseš jeho hůl.

HRDINA: Ukrást hůl chudáku starci? To je to poslední, co by měl hrdina udělat! Ale jestli nemám na vybranou... (*Přijde k MERLINOVÍ.*) Kouzelný dědečku, je mi líto, že to říkám, ale potřebuju vaši hůl.

MERLIN: (*Dá si ruku k uchu.*) Co?

HRDINA: (*Zvýší hlas.*) Že potřebuju vaši hůl.

MERLIN: Co říkáte?

HRDINA: Že potřebuju vaši hůl!

MERLIN: Co? Sůl?

NÁPOVĚDA: (*Vyleze z nápovědní budky a zakřičí mu to do ucha.*) Že-po-tře-bu-je-va-ši-hůl. (*Vrátí se do budky.*)

MERLIN: Aha, moji hůl. (*Snaží se vzpomenout si, co má říct.*) Hmm... Ehm... Tó...

NÁPOVĚDA: (*Z budky.*) Vy jste snad spadl z višně.

MERLIN: (*Dívá se do budky.*) Co?

NÁPOVĚDA: Vy jste snad spadl z višně.

MERLIN: (**K HRDINOVÍ.**) Vy jste snad kradl višně.

NÁPOVĚDA: Ne, spadl! Spadl z višně!

MERLIN: Ne..., spadl. Vy jste kradl pyšně.

NÁPOVĚDA: Spadl, spadl z višně, pojď už, do háje!

MERLIN: Spa..., pojď do ráje!

HRDINA: (**Dělá zoufalá gesta.**) Já takhle nemůžu dělat hrdinu ani nic jiného.

NÁPOVĚDA: (**Vyleze z budky a jde k MERLINOVÍ. Vezme ho kolem ramen.**) Merline, proč tak trváte na tom, že budete ještě pracovat?

MERLIN: Mám divadlo rád...

NÁPOVĚDA: (**Odvádí ho ze scény.**) Ale už jste hodně starý...

MERLIN: Mám divadlo rád...

NÁPOVĚDA: No tak, pojďme domů.

MERLIN: Mám divadlo rád... (**Odejdou.**)

(**Rozpačitá chvíle. HRDINA a CELESTINA se na sebe dívají.**)

CELESTINA: Potřebuju tu hůl, abych mohla dál hrát svou roli.

HRDINA: A já ten klíč.

CELESTINA: Bez hole není klíč.

ŽAKÉŘ: (**Vyleze z nápořední budky a míří tam, kudy odešli ostatní.**) Hůl! Kouzelnická hůlka! Proč jste ji odnesli? (**Odběhne.**)

BŮH: (**Vyleze z CELESTININA vozíku.**) Klid. Můžete použít moji. (**Dá CELESTINĚ svoji kouzelnickou hůlku.**)

HRDINA: Ale Pane, co jste tam dělal?

BŮH: Dítě moje, já jsem všude.

CELESTINA: (**Zvedne a prohlíží si svoji hůlku.**) Konečně, konečně budu moct provádět všechna kouzla, jaká jsem chtěla. (**Hodí HRDINOVÍ klíč a odchází.**)

HRDINA: Počkat, počkat. A jak se odsud dostanu? Jak se dostanu z pekla?

CELESTINA: (**Přijde k němu a dá mu po hlavě kouzelnickou hůlkou.**) Voilà! (**Světlo najednou zhasne.**)

Šestý výstup

(Znovu přichází ŽAKÉŘ, dojde na kraj jeviště, zbytek scény je potemnělý, znovu se obrací k publiku.)

ŽAKÉŘ: Dobře, dobře, dobře. Už jsme skoro na konci. Ale, právě proto, nám zbývá to nejzajímavější z příběhu. Chcete to slyšet, že jo? Už jsem vám říkal, že mi na konci musíte zaplatit, vidíte? Kdyby ne, už vám nikdy nic vyprávět nebudu. *(Znovu nasadí nadšený vypravěčský tón.)* Po vítězství v rytířském klání vyšel náš hrdina nekonečná schodiště a v té úplně nejvyšší věži nakonec našel komnatu, kde byla vězněna jeho milá. Neváhal ani minutu. Vyrázil dveře a šel si pro ni. Ale...

(Ze strany přichází HRDINA. Zastaví se a pozoruje. Scéna představuje konvenční obývací pokoj. Je tam stará pohovka a před ní televize, vedle je stolička a na ní satelitní anténa. Na pohovce sedí ŽENA, má na sobě ošklivou zástěru, natáčky a na obličeji mastnou pleťovou masku, dívá se na televizi a pije gin fizz. Zůstanou na sebe koukat.)

ŽENA: Torcuato!

HRDINA: Robustiano!

ŽENA: Co tady proboha děláš? Měla jsem tady takový klídek!

HRDINA: *(Jde k ní s rozpřaženými rukama.)* Přišel jsem, abych si tě odvedl.

ŽENA: Odvedl? Kam?

HRDINA: Kam by! Domů!

ŽENA: Pf. Já nechci jít domů.

HRDINA: Proč ne? Vyhrožovali ti snad?

ŽENA: Ne, ale doma nemáme satelit.

HRDINA: Prosím tě, Robustiano! Copak pro tebe láska nic neznamená? Pro tebe je důležitější sate...? *(Podívá se na televizi.)* Dávají fotbal?

ŽENA: Jo. Real Madrid.

HRDINA: A hele. *(Sedne si na pohovku.)* Posuň se. Udělej mi trochu místa. *(Zaujatě sleduje televizi.)* Jak hrajeme?

ŽENA: Prohráváme dva nula.

HRDINA: Máme krizi.

ŽENA: Jo.

HRDINA: Měli by vyměnit trenéra.

ŽENA: Chytráku...

HRDINA: *(Probere se a zvedne se z pohovky.)* Tak vypni tu televizi a jdeme.

ŽENA: Říkám, že nikam nepůjdu!

HRDINA: Robustiano, nařizuji ti, abys vstala a šla se mnou domů. Ty vůbec nevíš, čím jsem si prošel, než jsem se sem dostal! Robustiano, víš ty vůbec, kdo je to horákyně? *(ŽENA vezme ovladač a přepne televizi.)* Horákyně je odporná tlustá obluda, která chce jenom... *(Znovu se podívá na televizi.)* Ale, máš tam i telenovelu?

ŽENA: Jo, dávají jich hodně.

HRDINA: *(Znovu si sedne. Vezme popcorn, který tam někde bude.)* A kde to točili?

ŽENA: Tahle je, myslím, mexická.

HRDINA: Jo? Líbí se mi, jak mluví Mexičané. Neser, vole... *(Směje se.)* ... To je supér... *(Směje se.)* ... To je senza... *(Směje se.)* ... Kurva píča vole! ... *(Směje se ještě víc.)*

ŽENA: *(Ukáže na obrazovku.)* Hele, tenhle chlap je milenec téhle blondýny, ale chudák neví, že ta blondýna je jeho dcera a ještě k tomu má něco s bratrancem jeho obchodního partnera, který se zároveň potají schází se synem toho chlapa, což je bratr té blondýny, který se do ní zamiloval, když nevěděl, že si ve skutečnosti vzala jeho nejlepšího kamaráda, což je jeho pravý otec, který je ve vězení.

HRDINA: Neuvěřitelné.

ŽENA: Dívám se na to každý den.

HRDINA: A kolikátý je to díl?

ŽENA: Nejsem si jistá. Myslím, že to je jedenáctitisícisedmistýdvacátý díl osmé řady.

HRDINA: *(Přikývne. Potom se probere a znovu vstane.)* To je mi jedno! *(Chytí ji za ruku.)* Pojď domů, musíš mi udělat večeři.

ŽENA: *(Výtrhne se mu.)* Nech mě být, ty neurvalče.

HRDINA: Tak a už toho mám dost. Chci rozvod!

ŽENA: Výborně. Máš můj souhlas. Sbohem. *(Znovu přepne televizi.)*

HRDINA: Prosím, zlatíčko, pojď domů. Koupím ti satelit.

ŽENA: Ty? Vždyť nemáš prachy.

HRDINA: To nebude zas tak drahé. *(Znovu se podívá na televizi, kde dávají film nevhodný pro děti. Je slyšet erotické vzdychání.)* Bože můj. *(Začne naklánět hlavu, aby rozpoznal polohu herců.)* Tohle je ruka? Nebo noha?

ŽENA: Ne, to jsou snad záda.

HRDINA: Záda? Jakou to mají polohu?

ŽENA: *(Podrobně si to prohlíží.)* Ona je na břicho. A ten černoch je opačně, má hlavu u nohou. A ten běloch je šikmo, s nohama na ramenou.

HRDINA: A ten Číňan.

ŽENA: Tam je i Číňan?

HRDINA: Jo, a Indián. Nevidíš ty péra?

ŽENA: No jo. To snad není pravda. Takových lidí. A přitom je ta postel docela malá.

HRDINA: Jsou všichni hodně namačkaní.

ŽENA: Jo.

HRDINA: *(Vezme ovladač a vypne televizi.)* Drahoušku, my bychom se taky mohli zmáčknot.

ŽENA: Fuj, to teda ne, vždyť smrdíš.

(Přichází MILENEC. Má pantofle, šortky, triko bez rukávů a v ruce klobásu.)

MILENEC: S kým to mluvíš? *(Všimne si HRDINY.)* Kdo to je?

ŽENA: *(Nervózně, protože se jí zasekl ovladač.)* Můj manžel.

MILENEC: A co chce?

ŽENA: Nevím. Vztít mě nevím kam...

HRDINA: Aha! Tak tohle je ten tvůj milenec! *(K němu.)* Pane, pošpinil jste mou pověst, a takové ponížení musím potrestat smrtí.

(HRDINA popadne satelit a MILENEC šermuje klobásou. Schyluje se ke rvačce. Zní válečná hudba. Přistupují k sobě. Mají padnout první rány. V tu chvíli se ale objeví ŽAKÉŘ a vymění jejich domácí zbraně za meče.)

ŽAKÉŘ: Pánové, prosím vás, dopřejme této chvíli trochu velkoleposti. *(Odejde.)*

(HRDINA a MILENEC se začnou prát do rytmu hudby, jejich souboj představuje nacvičená choreografie plná ran, kousanců, skoků, uhýbání, bla, bla, bla.)

(Na konci potyčky HRDINA zaútočí se zdviženým mečem, MILENEC ho ve vzduchu chytne za zápěstí a druhou rukou mu zabodne meč do břicha. HRDINA vykřikne bolestí, zapotácí se a padne mrtvý na zem.)

MILENEC: Lásko, právě jsem z tebe udělal vdovu.

ŽENA: *(Stále řeší ovladač.)* Jo, super...

MILENEC: Já jdu na záchod, nějak mi nasedla večere.

ŽENA: Dobře...

(Najednou přijde ŽAKÉŘ.)

ŽAKÉŘ: Co děláš, chlape, co děláš?! Jsi normální? Jak můžeš zabít hlavního hrdinu?

MILENEC: Nevím... Dělali jsme to na zkouškách asi tisíckrát.

ŽAKÉŘ: Taková ostuda! Autor! Autor! Kde je autor?

(Objeví se AUTOR. Nese papíry v kroužkové vazbě.)

AUTOR: O co jde? Proč řveš?

ŽAKÉŘ: Proč řvu? Protože nám zabili hlavního hrdinu!

AUTOR: A?

ŽAKÉŘ: Jak a? Takhle nemůžu dokončit vyprávění. To se publiku nebude líbit. Nedají mi peníze.

AUTOR: *(Podívá se do papírů.)* No ale tak to bylo napsané.

ŽAKÉŘ: Tak to bylo napsané? Tak to bylo napsané. Tak to přepište!

AUTOR: Přepsat? Myslíte?

ŽAKÉŘ: Ano, ano, přepište to.

(Autor vyndá propisku. Něco škrtne a chvíli přepisuje.)

AUTOR: A je to.

(Zvuk přetáčeného pásku. Všechny postavy se hýbou pozpátku, dokud se nedostanou zpět

do závěrečného momentu bitvy mezi HRDINOU a MILENCEM.)

(Meče mají připravené. Bojují. Nakonec HRDINA MILENCI uštédří kopanec a shodí ho na zem. Přiloží mu špičku meče na krk.)

HRDINA: Vzdáváš se?

MILENEC: Co se stane, když řeknu ne?

HRDINA: Zabiju tě.

MILENEC: Co se stane, když řeknu ano.

HRDINA: Odvedu si svoji ženu.

MILENEC: Uf, tak to je jednoduché, vzdávám se.

ŽENA: *(Vstane, našťvaně.)* To snad není možné! Jsi zbabělec! Bylo by tak krásné, kdybys pro mě zemřel!

MILENEC: Zmlkni a nevykládej hovadiny.

(HRDINA nechá MILENCE být a vrátí se k ŽENĚ. Přiloží jí špičku meče na záda.)

HRDINA: A ty pěkně šupem mazej. Promluvíme si o tom doma!

ŽENA: Jsi nesnesitelný, když vstaneš z mrtvých! *(Odnáší si satelit.)*

(Odejdou. MILENEC se zvedne a sedne si na pohovku. Dopijí po ŽENĚ skleničku.)

(Zezadu přichází ŽAKÉŘ.)

ŽAKÉŘ: Koneckonců, dámy a pánové, tohle může být hezký konec. Všechno se vyřešilo a nikdo nemusel zemřít. *(Stojí za pohovkou. Opře se o opěradlo, přeskočí a dosedne vedle MILENCE.)* Ale nevím... Ještě bych k tomuto konci něco přidal... *(V tu chvíli si všimne, že na něčem sedí. Vytáhne ovladač. Najednou se zapne televize. Znovu je tam neslušný film. ŽAKÉŘ i MILENEC se zadívají na obrazovku, snaží se odhadnout polohu herců. Potom ŽAKÉŘ televizi vypne. Světlo slábne. ŽAKÉŘ nasadí mazlivý tón. Ukazuje na televizi.)* Takové věci neumíš...

MILENEC: Ale umím.

ŽAKÉŘ: Neumíš.

MILENEC: Ale ano, umím.

ŽAKÉŘ: Tak mi to dokaž.

MILENEC: Uvidíš... *(Pomalů se ho snaží políbit, světlo slábne a padá opona, pokud je, což nebude.)*

Konec

3 Komentář překladu

Velmi komplexní pohled na analýzu originálu a překladu poskytuje Ch. Nordová *Text analysis in translation: theory, methodology, and didactic application of a model for translation-oriented text analysis*. R. Rabadánová a P. Fernández nabízí ve své publikaci *La traducción inglés – español: fundamentos, herramientas, aplicaciones* pro analýzu jiné kategorie, přesto se však jedná o podobný typ analýzy. Analýza podle Ch. Nordové je mi blízká, nicméně vzhledem k tomu, že mám zájem o španělskou jazykovou oblast, rozhodla jsem se vycházet z R. Rabadánové a P. Fernándezové. Analýzu originálu doplním o charakteristiky české funkční stylistiky, a to především na základě publikace J. Králové *Vybrané problémy španělské stylistiky na pozadí češtiny*. Dále do komentáře zahrnu analýzu problémů, které při překladu vznikly, jejich řešení a překladatelské posuny. Při jejich charakterizaci budu vycházet z publikace J. Levého *Umění překladu* a A. Popoviče *Teoría umeleckého překladu*.

3.1 Překladatelská analýza

3.1.1 Intencionálnost

Intencionálnost vyjadřuje komunikační záměr (cíl), který má text naplnit. Na základě tohoto záměru autor volí vhodný funkční styl a slohový postup. Záměr autora je podmíněn jeho osobností. Aby bylo možné cíl naplnit, je třeba zároveň text modifikovat s ohledem na příjemce.

V rámci intencionálnosti je tedy třeba charakterizovat autora, příjemce a vlastní záměr.

Vzhledem k tomu, že překladatel, respektive zadavatel překladu, může mít záměr jiný než autor, je třeba se podívat na intencionálnost i z této stránky. V tomto případě už záměr nebude podmiňovat osobnost překladatele (ta bude ovlivňovat hlavně kvalitu překladu). Ale skupina příjemců zůstává signifikantním bodem.

Citace v následujícím textu, pokud nebude uvedeno jinak, jsou z rozhovoru, který mi D. Llorente poskytl v lednu 2014 a který je přílohou této práce.

3.1.1.1 Autor

David Llorente Oller se narodil 8. března 1973 v Madridu. Vystudoval hispanistiku na Universidad Complutense de Madrid. Od roku 2002 žije v Praze a vyučuje na Gymnáziu Budějovická španělský jazyk a literaturu. Vede také divadelní kroužek, který působí při gymnáziu. Se svými herci každý rok nastuduje novou hru, kterou pak prezentuje na představeních pro školu a na školních divadelních festivalech v České republice i v zahraničí. Hry pro divadelní kroužek píše Llorente sám: „... *pokud je nenapišu sám, musím vzít nějaké dílo a vytvořit jeho adaptaci. Adaptace je ale složitá, protože hra, která mě zajímá, může mít patnáct nebo dvacet postav a já mám k dispozici maximálně osm herců. Takže se musí adaptovat, upravit jazyk, zkrátit... Takže si ji radši napíšu sám*⁵⁷.“ Témata her Llorente čerpá z různých oblastí. Některé hry jsou verzemi celosvětově známých děl (Llorente z nich čerpá téma, a to pak zpracovává na míru svému souboru): „*Letos jsem například chtěl chvíli dělat verzi Labutího jezera, ale nevěděl jsem přesně jak, potom mě napadlo udělat něco o Černobyli a jeho radioaktivních jezerech, a tak jsem dal ty labutě tam. Takže někdy máš nápad, ale dokud nepřijdeš na to, co chceš vlastně říct... Problém tedy není dostat nápad, ale vybrat si jeden z mnoha*⁵⁸.“

Kromě toho, že je Llorente pedagog, je tedy i spisovatel. Jeho „hlavní parketou“ jsou romány: „*Já dělám divadlo pro radost. Pišu především romány*⁵⁹.“ A jeho knihy získávají různá ocenění. První kniha *Kira* mu vyšla v roce 1998 a získala cenu Francisca Umbrala za novelu. Druhá kniha *El bufón* z roku 2000 získala cenu Ramóna J. Sendera za prózu. Dalšími publikacemi jsou *Ofrezco morir en Praga* (2008), *Los árboles dormidos* (2009), *De la mano del hermano muerto / Ruku v ruce s mrtvým bratrem* (2011). Poslední kniha je z roku 2014 – *Te quiero porque me das de comer*⁶⁰ a sbírá jen samé pozitivní recenze.

57

„... *si no los escribo yo, tengo que coger una obra y tengo que adaptarla. Y adaptarla es muy complicado porque una obra que me interese a lo mejor tiene quince o veinte personajes y yo como máximo puedo tener ocho actores. Entonces hay que adaptar; hay que rehacer el idioma, hay que recortar... Entonces prefiero escribirla yo.*“

58 „*Por ejemplo este año hacía tiempo que quería hacer una versión de Lago de los cisnes pero no sabía muy bien como, entonces se me ocurrió hacer algo sobre Chernóbil y los lagos radioactivos de Chernóbil y se me ocurrió hacer los cisnes allí. Entonces, hay momento en que tienes las ideas pero hasta que no encuentres qué es lo que quieres o tienes que contar... Pues el problema no es encontrar la idea sino elegir una de las varias.*“

59 „*Yo el teatro lo hago por afición. Yo que realmente escribo son novelas.*“

60 Údaje o publikacích: http://es.wikipedia.org/wiki/David_Llorente

3.1.1.2 Příjemce

Skupin příjemců Llorenteho textů je hned několik. Úplně prvotními příjemci jsou členové divadelního kroužku. Autoři divadelních her většinou myslí na diváky jako na příjemce. Llorente však musí brát ohled na to, že členové jeho souboru nejsou profesionální herci, nejsou to dospělí herci a nejsou to ani rodilí mluvčí španělštiny. To jsou velmi výrazné faktory, které ovlivňují Llorenteho tvorbu. Nemůže předpokládat, že herci perfektně odehrají vážné dramatické scény, musí volit hry tematicky vhodné pro středoškolskou mládež. Jazyk her by neměl být příliš složitý, aby herci snáze pochopili obsah a s jazykem se ztotožnili. „... *nesmím zapomínat na to, že tohle je škola. Proto nemůžeme říkat určité věci a hrát určitý typ scén. Kdybych měl k dispozici profesionálního herce nebo bychom nehráli ve škole, dělal bych jiné věci. Takže někdy si musím dávat pozor na jazyk*⁶¹.“ Zároveň ale poskytují herci Llorentemu výhodu v tom, že je dobře zná. Píše jim hry „na tělo“. Že je již předem dané herecké obsazení vznikajících her, je zřejmé. Llorente s oblibou přistupuje k antiiluzivnosti – herci se na jevišti oslovují svými skutečnými jmény, ne jmény postav, hádají se, kdo z nich hraje lépe, poukazují na to, že mužské role hrají dívky apod. Ve scénáři, budeme-li *Spící stromy* považovat nejen za knihu určenou ke čtení, ale zároveň za scénář (což byl i Llorenteho záměr⁶²), jsou napsaná jména a příjmení některých herců. Bylo by zajímavé sledovat, jak se s tím vypořádají jiné divadelní soubory. Pravděpodobně by byl na tomto místě vhodný zásah režiséra – změna jména na skutečné jméno daného herce. Diváky by totiž mohlo mást, kdyby herce znali, ale ten by byl oslovován cizím jménem (a zároveň ne jménem postavy).

Dalšími příjemci textů jsou studenti bilingvních česko-španělských škol. Divadelní kroužek, kromě toho, že zve na představení studenty Gymnázia Budějovická, vystupuje na festivalech bilingvních školních divadelních souborů. Opět se tedy jedná o mládež, a tak je potřeba vhodně volit témata i jazyk. Cílem není seznámit studenty s historickou španělštinou, ale poskytnout jim kulturní zážitek.

Tyto dvě skupiny jsou primární. Dále se na divadelní představení chodí dívat i rodiče, příbuzní a přátelé studentů. Kvůli nim studenti k novějším hrám vytvářejí titulky. I to je určitý limitující faktor. Kdyby v publiku seděli neznámí lidé, mohli by si studenti „dovolit více“, než když jsou v publiku rodiče: „... *dělali jsme variaci na Kafkovu Proměnu, byla docela tvrdá*

61 „... *tampoco puedo olvidar que esto es un colegio. No puedo decir ciertas cosas o no puedo representar cierto tipo de escena porque es un colegio. Si tuviese actores profesionales o fuera del colegio haría otras cosas. Entoces de vez en cuando tengo que controlarme con el lenguaje.*“

62 Vyplyvá z rozhovoru.

*a ve španělštině tam byla silná slova. A když se to překládalo do češtiny, samotné herečky se hádaly: to tam nedávej, přijde moje máma*⁶³.“ Přestože to, co řeknou na představení rodiče, asi není hlavní autorova starost, určitě se toto vědomí projeví. Už jenom proto, že autor chce, aby se herci cítili dobře, a mohli tak podat co nejlepší výkon.

Doposud byla řeč o příjemcích divadelní hry jako takové, převážně o divácích. Llorente hry píše totiž především pro ně. Publikace her nebyla primárním záměrem. Nicméně fakt, že se hry budou publikovat, určitě ovlivnil autorovu tvorbu – minimálně po stránce formální. Například scénické poznámky doplňoval Llorente ve většině případů až před publikací. „*Psal jsem to se scénickými poznámkami, ale potom mi třeba došlo, že jsou špatně. Protože místo toho, abys odcházela nalevo, půjdeš doprava, místo abys odešla, zůstaneš na jevišti. Když to potom chci vydat, hra už se hrála, už vím, jak to bylo, jak se hýbali, a mohu dopsat scénické poznámky*“⁶⁴.“ Nebo například v první hře *Godot aneb Smrt nemá vždy poslední slovo* záměrně nejsou používána velká písmena (kromě jmen ve scénických poznámkách).

3.1.1.3 Záměr autora

Záměrem autora bylo vytvořit divadelní hry pro soubor studentů, který vede. Hry, které by byly přijatelné jak pro amatérské herce, tak pro studentské publikum. Cílem a tedy hlavní funkcí her je pobavit diváky, hry obsahují hodně nadsázky a humoru, ale zároveň nést určitý kulturní odkaz. Hodně her je verzí známých námětů – *Godot*, *Donchuán*, španělští „juglares“ a „serranas“, *Kupid*...

Vzhledem k výše zmíněným charakteristikám je zřejmé, že hry mají i didaktickou funkci. Už jenom fakt, že jsou hry napsané pro studentský divadelní soubor, v sobě nese didaktický charakter. Llorente témata vybírá tak, aby byla vhodná pro mládež, volí i vhodný jazykový kód – tak, aby byl studentům užitečný pro praxi. Kromě divadelních textů je didaktický i celý kroužek. Studenti se učí hrát divadlo a spolupracovat spolu. „*Ano, didaktické. Ale ne jen proto, že mluví španělsky a že zkoušky jsou ve španělštině. A že je tam velký rozdíl mezi tím,*

63 „... en una variación de *Metamorfosis de Kafka* que hicimos y que era una obra bastante dura y había palabras muy fuertes en español. Y al traducirlo al checo las propias actrices se peleaban: eso no lo pongas que va a venir mi madre.“

64 „Yo lo escribía con acotaciones pero luego me di cuenta que a lo mejor estaban mal. Porque en lugar de salir por la izquierda te vayas por la derecha, en lugar de irte te quedas. Luego, cuando ya quiero publicarlo es cuando la obra ya se ha representado, ya sé como se ha hecho, ya sé como se movían y puedo poner las acotaciones escénicas.“

když začínají hrát divadlo, a když končí. Jejich úroveň španělštiny se hodně zvedne. Didaktické i proto, že se naučí pracovat ve skupině, musí se naučit odpovídat za své věci, být solidární, respektovat ostatní – mohou si sednout líp nebo hůř, ale vědí, že když nebudou fungovat jako celek, divadlo z toho nebude. A to je taky hodně didaktické. Někdy je někdo třeba nemocný a přes týden nechodí do školy, ale na zkoušku přijde.⁶⁵“

Zaměření na herce je tedy velké. Nicméně nelze opomenout publikum. I pro ně má divadlo didaktickou funkci. Studenti – diváci také rozvíjejí své jazykové schopnosti. I když jen pasivně, poslechem. Je to však výborné zpestření výuky. Pro publikum rodičů má potom představení především reprezentativní charakter. Dozvídají se, co se jejich děti naučily, jak se s nimi pracuje, jaké schopnosti rozvíjejí. I předat takové informace je vlastně komunikačním záměrem autora.

3.1.1.4 Záměr a příjemci překladu

Záměr překladu se s výchozím záměrem velmi shoduje. Není zacílený pouze na herce – studenty, obecně předpokládá „primární“ příjemce podobného „hereckého typu“ – amatérské herce. Tento předpoklad vychází z povahy her a z jejich původního zacílení. Pokud jde o příjemce – diváky, není překlad určen pouze studentům. Je určen obecně divákům amatérských divadelních souborů. Dá se tedy říct, že v překladu nepřibývají z hlediska příjemců žádná omezení (typu rodiče, nevhodná témata pro mládež). Nicméně tato omezení jsou zanesena již v originálu a tím pádem se přenášejí i do překladu.

Pokud jde o komunikační záměr jako takový, opět jde o pobavení publika, tedy o estetickou funkci. I zde bude divák vnímat podtext klasických námětů. Patrný už však nebude určitý vzdělávací odkaz v podobě španělských reálií, který měl určitě význam pro studenty česko-španělských gymnázií. *Juglares* a *serranas* ztrácí pro českého diváka význam. Vzhledem k tomu, že mým cílem při překladu bylo vytvořit text vhodný pro čtení i pro hraní, musela jsem přistoupit k substitucím a v českém prostředí neznámé *juglares* a *serranas* nahradit známějšími *žakéři* a *horákyněmi*. Llorente počítá u příjemců i s určitou znalostí

⁶⁵ „Sí, didácticos. Pero no solamente porque hablan español y los ensayos son en español. Y que hay una diferencia grande desde el momento en que empiezan a hacer el teatro hasta que terminen. Su nivel de español sube muchísimo. Sino didáctico también porque tienen que aprender a trabajar en grupo, tienen que aprender a responsabilizarse de sus cosas, a hacer solidarios, a convivir con gente – les pueden caer mejor, les pueden caer peor pero saben que si no forman un grupo el teatro no sale. Y eso también es muy muy didáctico. Hay algunos que están enfermos durante la semana y están en casa pero al ensayo vienen.“

španělského prostředí – například ve hře Poslední Kupidův šíp se mluví o španělském řetězci obchodů *El Corte Inglés*. V překladu jsem přistoupila k substituci. Použila jsem obchodní řetězec *Tesco*.

3.1.2 Akceptabilita

Akceptabilita je u R. Rabadánové velmi frekventovaný termín. Především ve spojení s adekvátností. Tato dvojice ale figuruje především u translatologické analýzy. Konkrétně se vztahuje k překladu. Adekvátnost vyjadřuje jeho věrnost originálu, respektive věrnost příjemcům originálu, akceptabilita naopak vyjadřuje zaměření na příjemce překladu.

V tomto případě je ale akceptabilita brána jako obecný pojem, který vyjadřuje, jestli je text napsán tak, aby měl na příjemce nějaký komunikační účinek. V případě, že by se nenašel takový příjemce, který by mohl text akceptovat, nemohla by proběhnout komunikace.

O příjemcích už jsem mluvila jako o faktoru, který podmiňuje záměr. Llorenteho cílem bylo napsat text pro příjemce přijatelný. Vyplývá to z rozhovoru, který mi poskytl, i z toho, jak jsou hry napsané. Myslím si, že z hlediska akceptability jsou hry naprosto v pořádku. Texty jsou studentům, jak hercům, tak divákům, šité na míru. Jsou vtipné, baví studenty, používají současný jazyk, se kterým se potom studenti setkají při komunikaci s rodilými mluvčími. Hry jsou dobře vystavěné, mají spád, tematicky jsou vhodné – reflektují známé náměty, ale zároveň jsou o životě, o vztazích, o lásce, i když jsou většinou brané s nadsázkou. Ani pro nějaké ostřejší slovo občas nejdou daleko. Se studenty se už nejedná jako s dětmi, což samozřejmě vždy ocení.

Sama jsem byla v pozici studenta, který sedí v publiku a představení sleduje. I proto si mohu dovolit tvrdit, že jsou hry napsané výborně. Potvrzuje to i ohlas mých spolužáků. Potvrzuje to ale i názor poroty na divadelních festivalech, kterých se Llorenteho soubor účastní. Dlouhodobě patří k naprosté špičce. Mezi česko-španělskými bilingvními divadelními soubory nemá konkurenci.

3.1.3 Situativnost

Jedná se o sociokulturní kontext, v kterém bude text působit. Llorente hry jsou sice psané španělsky, ale vyšly v České republice (2009). A počítá se i s českými příjemci textů. I když s příjemci, kteří mají povědomí o španělském prostředí. Jde například o již zmíněné *juglares*, *serranas* a *El Corte Inglés*. Jak už jsem také zmínila, Llorente počítá s konkrétními herci, v textech se objevují konkrétní jména. Nejčastěji zmiňovaná je *Katka Sýkorová*. Jména herců v textu vypovídají o tom, že hry původně nebyly určené k publikaci. Llorente na každý rok píše novou hru, proto si mohl dovolit psát hry velmi konkrétně. Věděl, že daný student bude v jeho souboru ještě hrát.

Zajímavé je, že přestože Llorente píše hry pro české studenty a přizpůsobuje jim je například po jazykové stránce, pravděpodobně by je nijak neměnil, kdyby měl k dispozici španělský divadelní soubor: „*Jazyk, věty jsou hodně krátké, přímé a jednoduché, ale nemyslím si, že bych to měnil, kdybych to dělal se Španěly. Ne, ne. Nechal bych to tak*⁶⁶.“ Další zajímavostí je, že přestože při psaní předpokládal české publikum, hry byly dobře přijaty i ve Španělsku: „*Hráli jsme to ve Španělsku a fungovalo to dobře*⁶⁷.“ Předpoklad českého publika je zřejmý i z toho, že se ve španělském originále objevují slova „knedlík“ a „medovník“ (s. 119), na s. 159 je potom odkaz na pražskou ulici Pařížská.

České prostředí tvorby ovlivnilo i název knihy: „*Jednou jsem se byl projít s jednou kamarádkou a ona mi řekla, že stromy v zimě spí. Neznal jsem to a líbilo se mi to*⁶⁸.“ Je hezké, jak obyčejné vysvětlení, které se dává dětem – že stromy v zimě spí a že sníh je peřina, která je chrání před mrazem – může být inspirativní pro španělského autora divadelních her.

Projevuje se i doba, kdy byly hry napsány. Každý člověk se vyvíjí. I spisovatel postupně může dospět k jinému stylu psaní. Zpočátku byly hry především zábavné, tak jako ve *Spících stromech*. Současnější hry už jsou však vážnější.

66 „*El lenguaje, las frases son muy cortas, muy directas, muy simples pero yo no creo que si lo hiciera con españoles cambiara eso. No, no. Yo lo dejaría igual.*“

67 „*Lo representamos en España y funcionaba bien.*“

68 „*La realidad es que una vez estaba paseando con una amiga y me contó que los árboles en invierno duermen. Y yo no sabía esto y me gustó. Eso por una parte.*“

3.1.4 Informativnost

Informativnost vyjadřuje přínos nové informace pro recipienta. Může se lišit z pohledu recipienta originálu a překladu. Informativnost hodně záleží na situativnosti. Informace, která působí v jednom prostředí zcela přirozeně, může v jiném prostředí působit neobvykle. Tento parametr se lépe uplatňuje u jiných než uměleckých funkčních stylů (např. publicistický nebo odborný), ale i v uměleckém textu se dají takové charakteristiky najít. Samozřejmě jejich prioritou stále zůstává poskytnout kulturní zážitek, estetická funkce, nicméně bez určitého informačního základu se i tak neobejdou. Je to patrné hlavně ve chvíli, kdy se text začne překládat. Informativnost tedy bývá vyšší pro příjemce překladu než pro příjemce originálu. Záleží však na tom, jak se s problémy v překladu překladatel vypořádá. Pokud zvolí například vnitřní vysvětlivky, bude informativnost pro čtenáře překladu určitě vyšší, protože jim bude přiblíženo něco, s čím se pravděpodobně ještě nesetkali nebo jim to není příliš blízké. Pokud ale překladatel přistoupí k substitucím, může být situace pro příjemce překladu v podstatě stejná, jako pro příjemce originálu.

Pro příjemce originálu – studenty bude z hlediska informativnosti významný především námět her. Jak bylo již zmíněno, jedná se často o klasické náměty. Pro studenty pravděpodobně nebudou postavy Dona Juana, Godota nebo Kupida neznámé. Hry jim ale pomohou upevnit představu o charakteristikách těchto postav. A to přestože se nejedná o klasické zpracování námětů. Charakteristiky postav však zůstávají, i když s velkou mírou nadsázky. Postavy jako *serrana* nebo *juglar* už však nemusí být pro studenty známé, a tak míra informativnosti vzrůstá. Příjemci překladu jsou bohužel, vzhledem k substitucím v případě mého překladu, o tyto informace, charakteristické pro španělské prostředí, ochuzeni.

Informativnost by se dala pojmut ještě obecně jako téma a obsah textů.

Godot aneb Smrt nemá vždy poslední slovo je hra, v které vystupují sociálně slabé postavy. Všechny spojuje jedna věc – chtějí se pomstít Godotovi, kterého se ale nemohou dočkat. Godot nakonec přijde, ženy se mu pomstí a zabijí ho. Aby však neztratily náplň života, čekají na něj dále.

Donchuán (verze 8.0) je zamotaným příběhem o vztazích. Některé jsou předurčené, jiné teprve vznikají. Donchuán není zdaleka tak suverénní postavou, jako bývá v klasických dílech (např. *Don Juan Tenorio* od J. Zorilly), a musí se střetnout se svým mladším kolegou – donchuánem se vzděláním v oboru donchuanismu.

Blázinec je o snaze tří duševně chorých utéct z blázince, kde mají přísný režim. Nakonec

ale zjistí, že už tam mají zázemí a že vlastně neví, co by si s životem mimo blázinec počali.

Jedna strašidelná je určitým typem reality show. Moderní trend se však mísí s pohádkovými postavami, které čekají na soutěžící v začarovaném zámku.

Poslední Kupidův šíp – Kupid si zahrává s city lidí kolem sebe. Nakonec ovlivní osud i sám sobě.

Hrdina – trubadúr vypráví příběh o hrdinovi, který je ale spíše antihrdinou. Svou lásku se však snaží získat zpět za každou cenu.

Hledisko informativnosti je u uměleckého textu tohoto typu opravdu jen velmi okrajové. Není zde tak relevantní, jako u informačních⁶⁹ slohových postupů. I tak je ale zajímavé se nad tímto parametrem pozastavit.

3.1.5 Intertextovost

Jedná se o určení zdrojů, z kterých pochází určité náměty, aluze nebo na které se, byť nepřímo, odkazuje. Intertextovost lze pojmut ale ještě hlouběji – jde o textové komponenty, které mají kulturní podtext, bez jehož znalosti by příjemce text nepochopil. Může se jednat například o textové prototypy nebo symboliku. V širším významu pak zahrnuje i určité kulturní navazování, společný informační základ příjemců.

V Llorenteho textech je intertextovost velká. Je to dáno už jenom tím, že většina her je verzemi známých námětů. Ve hře *Godot aneb Smrt nemá vždy poslední slovo*, je zřejmý vztah k dramatu S. Becketta *Čekání na Godota*⁷⁰. Hra *Donjuan (verze 8.0)* odkazuje na španělská romantická dramata. Postava Dona Juana byla v té době ve Španělsku častým námětem, a tak je těžké určit konkrétní hru, která mohla Llorentemu sloužit jako inspirace. Mohla to být ale například hra od J. Zorilly *Don Juan Tenorio*⁷¹. V této hře vystupuje i Don Luis a Ana.

Ve hře *Blázinec* se pro změnu počítá s tím, že divákovi nejsou zcela neznámé duševní choroby jako kleptomanství, břichomluvectví (zde bráno jako nemoc, ne jako umění), nebo maniactví (chorobná posedlost čistotou). Zde je tedy patrné navazování na určité širší kulturní povědomí. V některých méně rozvinutých kulturách by celá situace blázince nemusela být pochopena.

69 M. Sochrová, *Český jazyk v kostce: pro střední školy*, s. 163.

70 S. Beckett, *Čekání na Godota*.

71 J. Zorilla, *Don Juan Tenorio*.

Jedna strašidelná zpracovává trend, který se objevil v posledních letech – reality show. Zahrnuje však i pohádkové prvky – začarovaný zámek, Kouzelné zrcadlo (jako postavu) a kouzelníka. Kouzelnému zrcadlu zůstává základní charakteristika z pohádky o Sněhurce – schopnost vidět do budoucnosti. Jeho majitel, v tomto případě Kouzelník, si z této pohádky propůjčuje i hlavní repliku: Zrcadlo, zrcadlo, kdo je nej... v tomto případě nejlepší kouzelník.

V této hře se také objevuje citace ze Shakespearova *Hamleta* – slavná věta „*Být, nebo nebýt – to je otázka*“⁷². Použila jsem Hilského verzi překladu (s. LXXXIII). Zdrojem citace byla publikace, kterou vydalo nakladatelství Academia v roce 2011 pod názvem *Dílo*.

Poslední Kupidův šíp je zase postaven na mytologické postavě – bohu lásky. Kupid je tradičně zobrazován jako dítě s křídly, lukem a šípy. Llorente ve své hře používá paradox – Kupid není dítě a po letech pracovního vytížení už nemá ani luk. Zbyl mu jenom jeden šíp. I zde platí, že pokud příjemce nebude sdílet informační základ, paradox nepochopí. Další postavou, která je v této hře založena na divákově poznání, je Cenzor. Podstata cenzury se nijak nevysvětluje. Cenzor automaticky plní své „poslání“. Pozornost si z tohoto hlediska zaslouží ještě postava Džina z lampy. Zde je pro změnu odkaz na orientální pohádky.

Poslední hra *Hrdina* již počítá se znalostmi přímo španělské kultury, respektive literatury. Už jenom pojetí hry navazuje na tradici, kdy žakéři přinášeli příběhy z okolí a sdělovali je lidem, často i s dramatickým zpracováním. Jednalo se o středověký tzv. mester de juglaría. *Juglar* je přímo jednou z postav hry.

V prvním výstupu hry je aluze na postavu Cida (Píseň o Cidovi⁷³; Los árboles dormidos s. 218, Spící stromy s. CXVII). Danou pasáž jsem srovnávala s originálem El Cantar del Mio Cid⁷⁴. Vzhledem k tomu, že Llorenteho text je parafrází originálu, neřídila jsem se v tomto případě Uličného oficiálním překladem (necitovala jsem ho) a vytvořila jsem překlad vlastní.

Ve druhém výstupu se setkává s horáky – ženou, která žije v horách a svádí pocestné, kteří se nemají kde najíst a schovat před zimou. Nabízí jim příbytek, stravu, nicméně zároveň požaduje sexuální uspokojení. „Serranillas“ (lyrickoepický veršovaný útvar, odvozené od *serrana*) pochází z 15., nejstarší ze 14. století. V pátém výstupu potom mozaiku postav dotváří Celestina⁷⁵ a Merlin. Celestina je známá tím, že napomáhá lidem k lásce, ale požaduje za to odměnu. Merlin je čaroděj známý z legend o králi Artuši.

Kromě toho jsou v poslední hře narážky i na jiné autory. Jejich jména ani jména jejich

72 W. Shakespeare, *Dílo*, s. 1053.

73 Anonymní autor, *Píseň o Cidovi*, překlad M. Uličný.

74 P. M. Baños, *El Cantar del Mio Cid: Una antología útil*.

75 F. de Rojas, *Celestina*.

postav nikde nefigurují. Aluze jsou tedy velmi nepřímé, a pokud příjemce dané autory nezná, ani si nevšimne, že Llorente vychází z něčeho již napsaného. Konkrétně se jedná o M. de Unamuna a jeho dílo *Mlha* (s. 235)

Z hlediska navazování na jiná dramata vypadají texty celkem standardně. Možná ne zcela tradiční je poměrně častá antiiluzivnost her. Není to ale v dramatu novinka. Počátky antiiluzivního divadla jsou již v 19. století. Cílem antiiluzivního divadla je přimět diváka, aby si uvědomil, že děj hry není reálný. Typem antiiluzivního divadla je tzv. divadlo v divadle (hra ve hře). Jedním z nejznámějších děl v této oblasti je hra *Šest postav hledá autora*, jejímž autorem je L. Pirandello. Dalším typem antiiluzivního divadla je absurdní drama. Jedním z nejznámějších děl je *Čekání na Godota* od S. Becketa⁷⁶.

Kromě absurdního divadla lze v Llorenteho hrách identifikovat i další divadelní vliv – „esperpento“. Jde o styl psaní divadelních her, kterým je ve Španělsku známý především R. M. de Valle-Inclán. „*Esperpento, to je odraz klasických hrdinů ve vypuklých zrcadlech. Tragický pocit života ve Španělsku lze vyjádřit jedině systematicky deformovanou estetikou*“⁷⁷, hyperbola a také absurdita. Charakteristické prostředky esperpenta jsou: degradace postav, zacházení s postavami, jako by byly věci nebo zvířata, prolínání reality a snu, zesměšňování reality, smrt jako všudypřítomná postava⁷⁸. Ve *Spících stromech* se odráží především hyperbola, absurdita a určitá degradace postav – především prostřednictvím antiiluzivnosti. Nebo například ve hře *Donchuán (verze 8.0)* je pro změnu postava Donchuána zbavena své centrální charakteristiky (Donchuán je „vyhozen“ z práce, v plnění úlohy donchuána je nahrazen jiným Donchuánem) a s postavou Dona Luise se zachází jako se zvířetem – typický prvek esperpenta („*V tu chvíli přichází DON LUIS, bratr NEVĚSTY, a ANA, jeho snoubenka. Ona ho má na vodítku*“⁷⁹).

Llorenteho úprava her se trochu liší po formální stránce. Zajímavá je volba interpunkce. Především pokud jde o interpunkci za jmény postav. Llorente píše za jménem tečku a spojovník (např. Mia.–). To je poměrně nezvyklé. Dívala jsem se do několika španělských klasických her, i když jen na internetové zdroje, a autoři většinou za jmény volili dvojtečku,

76 Zdroj: [http://www.google.com/url?](http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CCoQFjAC&url=http%3A%2F%2Fskolak.profitux.cz%2Fdokumenty%2F121.doc&ei=IEYhVLmSBsfMygOhsILQDw&usg=AFQjCNEbO_AsxYEk9wm-Euhr4NEbIIC2OA&bvm=bv.75775273,d.bGQ)

[sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CCoQFjAC&url=http%3A%2F%2Fskolak.profitux.cz%2Fdokumenty%2F121.doc&ei=IEYhVLmSBsfMygOhsILQDw&usg=AFQjCNEbO_AsxYEk9wm-Euhr4NEbIIC2OA&bvm=bv.75775273,d.bGQ](http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CCoQFjAC&url=http%3A%2F%2Fskolak.profitux.cz%2Fdokumenty%2F121.doc&ei=IEYhVLmSBsfMygOhsILQDw&usg=AFQjCNEbO_AsxYEk9wm-Euhr4NEbIIC2OA&bvm=bv.75775273,d.bGQ)

77 R. M. del Valle-Inclán, *Lucas de Bohemia*, s. 83. „*Los héroes clásicos reflejados en los espejos cóncavos dan el Esperpento. El sentido trágico de la vida española sólo puede darse con una estética sistemáticamente deformada.*“ Zdroj: <http://www.bibliotecaspublicas.es>

78 Zdroj: <http://es.wikipedia.org/wiki/Esperpento>

79 S. XXXII

tečku nebo nic. Konkrétně jsem porovnávala hry *Bodas de sangre*⁸⁰ od F. G. Lorcy (1931), *Amor de don Perlimplín con Belisa en su jardín*⁸¹ také od F. G. Lorcy (1933), *Fuenteovejuna*⁸² od L. de Vegy (1613), *La vida es sueño* od P. C. de la Barcy (1635) a *Luces de bohemia*⁸³ od R. M. del Valle-Inclána (1924). V překladu jsem potom váhala, jestli ponechat interpunkci dle Llorenteho jako jeho autorský záměr, nebo jestli se přiklonit k českému úzu dvojtečky. Nakonec jsem se rozhodla upřednostnit zvyk českého čtenáře vídat za jmény postav dvojtečku.

3.1.6 Koherence

Koherence vyjadřuje logickou výstavbu informace v textu. Závisí i na vstupních znalostech příjemce. Vstupní znalosti jsou důležité ke správnému pochopení textu. Bez základních vstupních informací by na příjemce působil text nekoherentně. Vstupní informace se mohou lišit u příjemců originálu a překladu. Úkolem překladatele je potom zajistit, aby při překladu nedošlo k narušení koherence, tzn. pokud se vstupní informace příjemců překladu liší od těch příjemců originálu, překladatel by měl přikročit k různým vysvětlivkám, případně substitucím.

Z hlediska distribuce informace se koherence opět vztahuje spíše k informačním slohovým postupům. Nicméně Llorenteho texty určitě lze označit jako koherentní. Děj je logicky vystavěný, divák/čtenář nemá problémy text pochopit a sledovat dějovou linii. Aby nebyla koherence v překladu narušena, snažila jsem se na místech, která by českému příjemci mohla být nesrozumitelná, použít vysvětlivky nebo substitute.

80 <http://www.vicentellop.com/TEXTOS/lorca/bodasdesangre.pdf>

81 <http://bivir.uacj.mx/LibrosElectronicosLibres/Autores/FedericoGarciaLorca/Amor%20de%20don%20Perlimplin.pdf>

82 <http://www.edu.xunta.es/centros/iesvaladares/system/files/Vega,+Lope+De+-+Fuenteovejuna.pdf>

83 <http://www.descargaebbooks.com/ebook.aspx?t=Luces%20de%20Bohemia>

3.1.7 Koheze

Koheze se vztahuje k mikrotextové rovině, k jazykové výstavbě vět. Llorente používá ve svých hrách většinou krátké, jednoduché věty. Je to proto, aby měla hra spád a aby byly texty jednodušší na naučení pro studenty. Pokud je věta pro studenty příliš složitá, je ochoten ji na zkouškách změnit: „... *text není Bible a pokud se objeví nějaká věta, která se jim těžko vyslovuje, říkám: Rozumíš tomu, víš, co se tím chce říct? – Jo, jo, rozumím tomu. – Fajn, tak to řekni svými slovy. Tohle je mi jedno. A pokud mi herec řekne: Tahle věta se mi nelíbí, tomu nerozumím. Změním to, o nic nejde*⁸⁴.“ Dalším faktorem je i jistá časová úspora: „... *jezdíme na festivaly, kde ti dají maximálně tak padesát minut, my to vždycky překročíme, ale taky nemůžeme o moc*⁸⁵.“ I když kvůli časové úspoře Llorente volí spíše jiné než jazykové metody.

Llorenteho texty jsou dobře srozumitelné, po jazykové stránce dobře vystavěné.

3.1.8 Funkční stylistika

Z hlediska funkční stylistiky texty patří do stylu uměleckého⁸⁶. Jejich hlavní funkcí je funkce estetická, jejich cílem je poskytnout divákům/čtenářům smyslové obohacení. V každém uměleckém díle se odráží individuální styl autora. Pokud se zaměříme právě na estetickou stránku, je v ní Llorenteho rukopis nepopíratelný. (Vycházím především z vlastní zkušenosti. Velmi dobře znám Llorenteho humor, který se do her výrazně promítá.) Kromě toho je to patrné i při srovnání *Spících stromů* a Llorenteho románů (např. *Te quiero porque me das de comer*). Pojetí divadelních her a románů je jiné. U románů už autora „nesvazuje“ školní prostředí, nicméně určité rysy tvorby jsou stejné. Styl humoru je podobný, má jen jinou hloubku. V románech se jedná spíše o černý humor – vychází z tíživé situace někoho jiného, často je i existencialistický. To se projevuje i ve *Spících stromech*. Například ve hře *Godot aneb Smrt nemá vždy poslední slovo* je to zřejmé. Postavy si dělají legraci z postižení druhého, z toho, že nemají domov, z celé zoufalé situace, kdy vlastně nemají pro co žít. Dalším podobným prvkem je určité vršení informací. Bez přílišného vysvětlování. Na druhou

84 „... *el texto no es la biblia y si hay alguna frase que es muy difícil de pronunciar para ellos yo digo: Lo entiendes, entiendes lo que quiere decir? – Sí, sí, lo entiendo. – Vale, entonces di lo mismo de otra manera. A mí eso me da igual. Y si el actor me dice – esta frase no me gusta, esto no lo entiendo – lo cambio, no pasa nada.*“

85 „... *también vamos a los festivales que te dan como máximo a lo mejor cincuenta minutos que nosotros siempre los pasamos, pero tampoco podemos pasarlos mucho.*“

86 M. Sochrová, *Český jazyk v kostce: pro střední školy*, s. 193.

stranu jsou ale informace často bez výrazného dějového obsahu. Jde především o „zajímavost“ situace, o formu dialogů, o způsob komunikace. To se opět výrazně promítá do *Spících stromů*. Repliky mají rychlý sled, stále se něco děje, avšak uchopit obsah je velmi těžké. Postavy toho často neřeknou mnoho, nicméně už jenom z toho, jak spolu jednají, se dá vyčíst hodně. Divákovi/čtenáři předávají určitý pocit, náladu, postoj... Je to možná jistá tendence k absurditě, absurdnímu dramatu. Námět Godota to jenom potvrzuje.

Hlavními postavami Llorenteho děl jsou často antihrdinové. Opět je to spojující prvek *Te quiero porque me das de comer a Spících stromů* – v žádné hře není hrdina v pravém slova smyslu (bezdomovci, Donchuán, který není schopný plnit své poslání, blázni, starý Kupid...)

Podle M. Esslina⁸⁷ absurdní hry často nemívají jasně dané místo ani čas – k tomu dochází i u Llorenteho. Například ve hře Hrdina se prolíná vyprávění žakéře (minulost) s reality show (současnost). Časové umístění hry je tedy nemožné. Děj se odehrává v začarovaném zámku – i ten se bude dost těžko situovat. „[absurdní divadlo se] *snaží vyjádřit svůj pocit nesmyslnosti lidské situace a neadekvátnosti racionálního přístupu tím, že nepokrytě zavrhuje racionální prostředky a diskurzivní myšlení*“⁸⁸. Na druhou stranu mají ale Llorenteho postavy svou osobnost, povahu i jména. Absurdní drama dospívá až do fáze, kdy postavy postrádají osobnost i jméno, někdy mají dokonce velmi nepravděpodobné a schválně „pitvořivé“ tělesné vady. U Llorenteho se ani neprolíná realita a sen. Divák/čtenář vždy ví, co se děje, jestli postava sní nebo bdí. Llorenteho hry nejsou absurdní v pravém slova smyslu. Není to takový extrém jako například u E. Ionesca. Jistou inklinaci k absurdnu ale lze zaznamenat. Mohla by do ní spadat i práce s hrou a realitou – antiiluzivnost.

Llorenteho romány a hry spojuje jeden prvek – „hra“ s interpunkcí a formální úpravou textu. Ve *Spících stromech* používá za jmény postav „–“, což není moc obvyklé. Ve hře Godot aneb Smrt nemá vždy poslední slovo používá interpunkci sice normálně, ale vůbec nepoužívá velká písmena. Podobně v *Te quiero porque me das de comer* nejsou odstavce a velmi častým interpunkčním znaménkem je dvojtečka.

Drama se vyznačuje dialogičností textů. Přítomnost adresáta je v podstatě nutností – pokud jde o dialogy jako takové, pokud by na jevišti nebyl další herec, děj by se nikam neubíral, alespoň ve *Spících stromech*. Dalším přítomným adresátem je publikum. To samozřejmě nemusí být přítomné na zkouškách, nicméně texty jsou zacílené na to, že přítomné bude. Například v *Jedné strašidelné* je publikum přímo označeno (s. LXXIX):

87 M. Esslin, *The Theatre of Absurd*.

88 M. Esslin, *The Theatre of Absurd*. In :O. G. Brockett. *Dějiny divadla*, s.672.

ANDÍLEK: (...) Podívej...

ĎÁBLÍK: Co?

ANDÍLEK: Publikum.

ĎÁBLÍK: Kde?

ANDÍLEK: Tam. Před námi.

ĎÁBLÍK: No, jo. Vždycky tam je.

ANDÍLEK: Jo, je pěkně otravné. Proč tam vždycky musí být? To nemá nic jiného na práci?

ĎÁBLÍK: Dívá se na mě.

ANDÍLEK: Co?

ĎÁBLÍK: To publikum... Že se na mě dívá.

ANDÍLEK: Dívá se na tebe, protože mluvíš. Když budu mluvit já, bude se dívat na mě.

ĎÁBLÍK: Prosím tě. I když budeš mluvit ty, publikum se bude dívat na mě. Ach, vždycky se dívá na mě.

Dalším adresátem je čtenář. Ten už přítomný není. Přímá komunikace mezi ním a autorem nebo herci neprobíhá.

Na rozdíl od klasičtějších děl nebo od jiných útvarů uměleckého stylu nejsou ve *Spících stromech* žádné výrazné tropy nebo figury. Pokud se v textu objevily metafory, tak spadaly mezi ty běžně používané (např. *A lo mejor es una gallina* – s. 128 originálu, *Joder, esta mosquita muerta tiene razón* – s. 133 originálu).

Z hlediska dalších charakteristik se jedná o texty primárně psané, ale při prezentaci mluvené – mluvnost je proto velmi důležitým prvkem. Dále jsou připravené a veřejného rázu. Vzhledem k tomu, že hry jsou určené pro veřejnost, mají být prezentovány a mají poskytnout divákům určité kulturní vyžití, označila bych texty, už jenom z principu, za formální, oficiální. Na druhou stranu ale v rámci replik se jedná o texty neformální. Komunikace mezi postavami je velmi familiární.

Pokud jde o horizontální členění textů, jednotlivé hry jsou rozděleny do výstupů, ty potom obsahují jednotlivé repliky a scénické poznámky. Vertikální členění, tedy uspořádání informací, se neliší od standardní výstavby textu.

Lexikum originálu reprezentuje běžně mluvený jazyk, tzn. jazyk ne příliš komplikovaný, ale zase ne příliš hovorový, dobře srozumitelný. Vychází to ze zaměření na příjemce. Stejně tak i syntax je jednoduchá a snaží se sledovat běžný mluvený jazyk. Výsledkem jsou většinou relativně krátké věty se syntaktickou strukturou mluveného jazyka (časté volně připojené věty

nebo větné členy, jednoslovné výpovědi, nedokončené věty...).

3.2 Analýza problémů překladu a jejich řešení

Pro uvádění konkrétních příkladů budu v této části do závorek psát strany originálu a překladu, z kterých budu citovat. Příklady doplním krátkým komentářem, kde vysvětlím, proč jsem se rozhodla pro dané řešení. Příklady jsou pouze zástupné, zdaleka nepokrývají veškeré případy daného problému, které se v práci objevily.

3.2.1 Morfologická rovina

Při překládání jsem se musela rozhodnout, z jaké jazykové vrstvy budu čerpat. Vzhledem k tomu, že jde o psaný text, který by měl být převážně jazykově reprezentativní, snažila jsem se volit výrazy spisovného jazyka. Nicméně, texty jsou dramatické, po obsahové stránce neformální a jsou určeny studentskému publiku. Proto jsem v rámci spisovného jazyka často volila výrazy (koncovky) hovorové češtiny. Mým cílem bylo tím text trochu odlehčit. Ve španělštině se hovorovost na morfologické úrovni příliš neprojevuje. Můžeme ji zaznamenat ve výslovnosti, ale v textu jen málokdy. To se autor vysloveně musí snažit diferencovat jazyk postavy a výslovnostní prvky přenášet i do psaného textu. K tomu tady ale nedošlo. Z celkového pojetí her jsem však usoudila, že jazyk překladu nemusí být zcela formální. Někde jsem se uchýlila i k formám obecné češtiny. Většinou na místech, kde se v textu objevil nějaký vulgarismus. Ve spojení s ním by tvary slov spisovné češtiny působily komicky. Kromě toho jsem používala tvary jako *taky*, *tohle* apod.

(12) ¿matar el tiempo? es el puto tiempo el que nos está matando a nosotras.

(IV) zabiju tím čas? to právě ten pitomej čas zabíjí nás.

Koncovka *-u* ve slově *zabiju* je spisovná, nicméně hovorová. Zakončení sloves v 1. osobě čísla jednotného na *-u* a ve 3. osobě čísla množného na *-ou* jsem se snažila dodržovat v celém překladu. Tvar slova *pitomej* spadá do obecné češtiny, zvolila jsem ho proto, že se jedná o nadávku.

- (13) que no te funcionan las piernas
 (V) tobě nefungují nohy
 V překladu hovorová koncovka *-ou*.

3.2.2 Lexikální rovina

3.2.2.1 Metafory, jazykové hry a ustálená spojení

K největším problémům při překladu docházelo na lexikální rovině na místech, kde autor používá hru s jazykem nebo různé metafory. Nicméně za zmínku stojí i některá ustálená slovní spojení, která jsou si v češtině a ve španělštině blízká, avšak nejsou totožná.

- (17) ¡hay que tener una paciencia infinita!
 (VIII) musíme mít svatou trpělivost!
 I v češtině můžeme mít *nekonečnou trpělivost*, nicméně spojení *svatá trpělivost* je častější.

- (20) que te está mintiendo en tu cara
 (IX) že ti lže do očí.
 Ve španělštině figuruje v tomto spojení jiná část těla než v češtině. Zatímco španělština mluví o lhaní *do tváře*, v češtině máme ve spojení pouze část obličeje, tedy oči.

- (38) Ina.– ¿por qué letra empieza?
 Axa.– por... la ese.
 Ina.– una serpiente.
 Axa.– no.
 Mia.– un sss... saaa... saco, un saco de huesos.
 Axa.– no.
 Ina.– in si... un si... una silla. una silla de ruedas. (*Axa va diciendo que no con la cabeza.*)
 Mia.– un se... un se... ¡un secador!, ¡un secador de pelo!
 Ina.– un so... un so... un so... un so...l. un sol. ¡por fin, un sol!
 Mia.– un su... un suuuuuu, un suuuuuuuu, (*se huele el sobaco*) un sudor, un charco de sudor.
 Axa.– no. ¡un sobre!
 (XX) Ina: na jaké písmenko to začíná?
 Axa: na... pé.
 Ina: psa.
 Axa: ne.
 Mia: ppp... pyyy... pytel, pytel s kostmi.
 Axa: ne.
 Ina: po... po... pojízdné křeslo. (*Axa kroutí hlavou, že ne.*)
 Mia: pu... pu... puzzle! neseš nám puzzle!
 Ina: pe... pe... pe...rník. je to perník!
 Mia: po... pooooo, pooooo, (*přičuchne si k podpaží*) pot, čůrek potu.

Axa: ne. psaní!

V tomto případě bylo nutné vymyslet jazykovou hru podobným způsobem, jako je v originále. Snažila jsem se alespoň principiálně dodržovat obsah výchozího textu – místo *had* jsem použila *pes* apod.

- (72) DONJUÁN.– ¿Ha visto usted qué luna?
ANA.– No. Prefiero mirar al suelo.
DONJUÁN.– Es una luna llena
ANA.– ¿Llena de qué?
DONJUÁN.– Llena de... (*Aparte.*) no sé, no sé de qué está llena la puta luna.
(XXXVIII) DONCHUÁN: Viděla jsi ty hvězdy?
ANA: Ne, raději koukám do země.
DONCHUÁN: Dnes je krásně vidět Velký vůz.
ANA: Velký vůz... Jak jako velký?
DONCHUÁN: Velký... Velký... (*Stranou.*) Nevím, nevím, jak může být velký Velký vůz.

Ve španělštině je výraz pro úplněk dvouslovný. Je to doslova plný měsíc, a tak se může Ana ptát, čeho je plný. V češtině bylo zapotřebí substituce. Nechala jsem se v tomto případě inspirovat řešením M. Polákové, která přeložila hru pro titulky promítané v divadle.

- (128) A lo mejor es una gallina.

- (LXX) Třeba je to zbabělec.

Pokud je někdo ve španělštině označen jako *gallina*, je považován za zbabělce. V češtině jsem ale na žádný přírůstek, kde by se zbabělý člověk přirovnával ke zvířeti, nenašla.

- (151) un pase... unos polvos mágicos... y ahora... ¡chanchán!, un conejo!

- (LXXX) abraka dabra... a ted'... Tadá! Králík!

Zařikávadla se od sebe liší (přestože abracadabra se dá použít i ve španělštině).

- (152) El cinco de copas.

- (LXXXI) Srdcová pětka.

U nás španělské karty známé nejsou, tak jsem si vybrala typ, který u nás známý je. Kouzla s kartami se dělají většinou s kartami na kanastu a srdcové karty jsou už taková „klasika“. V návaznosti na to jsem v další replice nahradila *siete de oros* za *kárová sedma*.

- (167) “¡Estoy harto de ti. Vete a freír espárgos!”

- (LXXXIX) „Mám tě po krk. Jdi k šípku!”

Na tuto repliku navazuje otázka *Kam?*. Spojení má vyznít nezvykle. *Jdi k šípku* není příliš používané a zároveň se na to dá zeptat *kam*.

- (184) Espere, espere, a ver si por querer la gatita me voy a quedar con el perro.

- (XCIX) Počkejte, počkejte, chci mít holuba v hrsti, ne na střeše.

Ke španělskému přísloví jsem se snažila najít vhodný český ekvivalent.

- (184) ¿No has oído eso de que la mala hierba nunca muere?

- (XCIX) Neslyšela jsi, že plevelu se nedá zbavit?

Přísloví, které by v češtině odpovídalo, se mi nepodařilo najít. Ale jako novátorská metafora je to snad akceptovatelné.

(197) *La HIJA se queda clavada como un palo.*

(CVII) *DCERA zůstane stát jak solný sloup.*

Přirovnání ve scénické poznámce. Podle smyslu jsem v překladu zvolila známé přirovnání.

(224) *no vivo del aire*

(CXXI) *zadarmo ani kuře nehrabe*

Opět spojení, které se nedalo doslovně přeložit.

Velkým problémem pro mě byl překlad jmen postav ve hře Hrdina. Na základě překladu *Knihy pravé lásky* od J. Ruize (přeložil A. Přidal) jsem se rozhodla postavu *Serrana* přeložit jako *Horákyně*. Postavu *Juglar* jsem pak vzhledem k českým reáliím přeložila jako *Žakěř*.

Zajímavé je zacházení se jménem *Donjuán*. Llorente na některých místech používá jednoslovné jméno *Donjuán*, jinde dvouslovné *Don Juan*. *Donjuán, Donjuán, ya has llegado.* (s. 83) *Yo soy un Don Juan.* (s. 89.) V češtině jsem se rozhodla podobu jména sjednotit na *Donchuán*⁸⁹. Podobně bylo jméno použito v názvu Apollinairovy knihy *Hrdinské činy mladého donchuána*⁹⁰.

3.2.2.2 Citoslovce a částice

Dalším problémem, nebo možná spíše zajímavým případem, byl překlad různých citoslovcí vyjadřujících údiv, překvapení, opovržení apod. V češtině máme tendenci je v textu vyjadřovat například pomocí částic. Citoslovce, která by se snažila písmeny napodobit zvuk údivu apod., mnoho není. Nejčastějším výrazem v tomto ohledu bude *hmm*, které může mít význam přitakání, rezignace nebo může sloužit pouze jako fatický (kontaktní) komunikační prostředek.

(10) *pues lees muy despacio, ¿eh?*

(IV) *to čteš dost pomalu, ne?*

Eh je citoslovce, které napovídá příjemci této zprávy (v tomto případě Ina), že vysílatel očekává reakci na své tvrzení. Stejnou funkci plní v češtině částice *ne*, když se použije jako tázací dovětek.

(13) *eh, eh, qué te pasa.*

(VI) *hej, co ti je?*

Stejný výraz *eh* jako v předešlém příkladu. Tady má ale výrazně kontaktní funkci. Proto jsem ho přeložila jako *hej*. Kromě toho jsem *hej* nezduvojovala. Přišlo mi to nadbytečné. Ale to

⁸⁹ http://www.nechybujete.cz/Home/ShowView?view=pcp&set=_pravidla&opti=iN&data=0x7fffff

⁹⁰ G. Apollinaire, *Hrdinské činy mladého donchuána*.

je spíše můj subjektivní pocit.

(13) ah, que me quieres abandonar. (...) pues muy bien.

(V) aha, chceš mě tu nechat. (...) no, výborně.

Aha je citoslovce pochopení. Zároveň se však často používá, když je člověk rozčarován nebo se s někým hádá a snaží se z chování komunikačního partnera vyvodit nějaké závěry, které možná ani nemusí být zcela správné. V tomto smyslu je použito i *ah* v originále.

Pues se v originále objevovalo velmi často. Řešení pomocí *no* je v překladu jedno z nejčastějších.

(16) ay, qué lástima...

(VII) to je škoda...

Španělština je obecně považována za expresivnější jazyk než čeština. *Ay* jsem proto nijak nepřekládala, ale vypustila ho. Samotné *to je škoda* zní bez dalších intenzifikátorů upřímně. Nicméně pokud bych chtěla najít nějaký překlad pro *ay*, jako vhodná varianta se mi jeví *ach jo*.

(38) chanchán, chanchán, chanchán, chanchán.

(XX) tadá, tadá, tadá, tadá.

(216) Groooooj

(XXIX) Krrrrrk

Citoslovce říhání asi nepatří k nejpoužívanějším. Českému čtenáři by ale španělská podoba příliš nenapověděla.

Podobně je tomu i u částic. V češtině i ve španělštině mají v různých kontextech různé významy, a tak možná více než u jiných slovních druhů platí, že je potřeba nalézt celou škálu českých ekvivalentů a z té potom volit ten nejvhodnější.

(10) ya. es que me he dejado sin leer la última página.

(IV) no, ještě jsem nečetla poslední stránku.

Oba výrazy, *ya* i *no*, jsou v mluvené řeči velmi frekventované. Navíc ani jeden nemá příliš konkrétní význam. V tomto kontextu je *ya* vcelku neutrální, v návaznosti na předchozí repliku (... lo llevas leyendo todos los días desde hace... desde hace... desde hace yo no sé cuánto tiempo.) možná spíše rozpačité.

(17) bien, hay que tener paciencia. ¿verdad que hay que tener una paciencia?

(VIII) dobře, musíme mít trpělivost. je to tak, ne?

V překladu jsem druhou větu zkrátila. V dané situaci by asi málokdo opakoval celou větu znovu, jen aby se ujistil o její správnosti nebo si vyžádal reakci komunikačního partnera. U tohoto příkladu mi však šlo o dvojici *verdad* – *ne*. I ve španělštině existuje dovětek *no*. Nicméně v češtině se *pravda* jako dovětek nepoužívá. Proto jsem zvolila *ne*, které je poměrně časté.

- (82) Me ha dicho que me quiere y, bueno, la verdad es que yo también estoy enamorada de él.
 (XLV) Řekl mi, že mě miluje a, vlastně popravdě řečeno, já jsem do něj taky zamilovaná.

Problematiku překladu výrazu *bueno* jsem zmiňovala již v předchozí části. Zde jsem využila českého *vlastně*.

3.2.2.3 Vulgarismy

Problematické bylo někdy i překládání vulgarismů. Hlavně v první hře *Godot aneb Smrt nemá vždy poslední slovo* se jich objevilo celkem hodně. Většina nadávek byla navíc založena na mentálním stavu jedince (*tonta*, *idiota*, *imbécil*) a často v ženském rodě – ve tvaru ženského rodu ale v češtině nadávky tohoto typu nejsou. Proto jsem volila různá řešení.

- (11) de aburrimiento no se muere nadie. imbécil.
 (IV) na nudu se neumírá, blbečku.
 (13) ¿pero qué haces, idiota?
 (V) co děláš, jsi normální?
 (40) ¡eso es basura! ¡¡ese imbécil, quién se ha creído que es!!
 (XXI) to je hovadina! to je idiot, kdo si myslí, že je?!
 (44) maldito topo
 (XXIII) hnusnej srabe

3.2.2.4 Další problémy lexikální roviny

- (32) venga, venga, hijo, que nos vamos.
 (XVI) pojd', pojd', broučku, půjdeme.
 V češtině se oslovení typu *hijo*, *mujer*, *señor* nepoužívají. Buď dotyčnou osobu neoslovujeme vůbec, nebo ji oslovíme jménem (i když opět platí, že Španělé se oslovují jmény častěji než Češi). U dítěte často volíme oslovení jako právě *broučku* (případně zlatíčko, beruško apod.).

- (233) ¡Habéis cambiado el padrenuestro tantas veces que ya no sé distinguirlo de una sevillana!
 (CXXVI) Změnili jste otčenáš už tolikrát, že ho nerozeznám od flamenka.
Sevillanas je tanec, jehož název do češtiny nelze nijak přeložit. V naší kultuře ale není příliš známý, proto jsem se rozhodla místo *sevillanas* použít *flamenko*, které je považováno za symbol španělské kultury.

3.2.3 Syntaktická rovina

(22) Axa.– dámelo, dámelo. ¿dónde está? ¿dónde está?

Ina.– aquí, aquí está tu hijo.

Axa.– pero qué hijo. lo que quiero es mi botella.

(XI) Axa: dej mi ho, dej mi ho. kde je? kde je?

Ina: tady, tady je tvoje dítě.

Axa: jaké dítě? chci svůj chlast.

V originále je předmět první věty v mužském rodě, a tak Ina předpokládá, že Axa chce svého syna. Ta chce však lahev s alkoholem. *Botella* je španělštině ale ženského rodu. Výraz *dámelo* se tedy potom neshoduje rodově s tím, co Axa chce. V češtině jsem věty rodově sjednotila. Dej mi *ho* – *chlast*.

(108) Y después, uno de los dos que han sido desatados, desata al que se ha desatado para desatar a los dos.

(LVIII) A potom jeden z těch, co už jsou rozvázaní, rozváže toho, který se rozvázal, aby rozvázal ty dva.

Han sido desatados – předpřítomný čas se do češtiny často překládá jako přítomný čas. Kdyby se v češtině použil minulý čas, musel by se pojit s trpným přičestím *byli rozvázáni*. Přítomný čas se pojí s adjektivem *jsou rozvázaní*.

(131) adiós, un beso.

(LXXI) posílám pusu, ahoj.

V češtině většinou končíme rozhovor rozloučením, ostatní „vzkazy“ bývají předtím.

(141) *Luego le da el mando de un juego de ordenador y salen corriendo, llevándose la mesa donde habían estado sentadas.*

(LXXV) *Potom jí dá herní konzoli, vezmou stůl, na kterém do té doby seděly, a odběhnou.*

V této scénické poznámce jsem změnila pořadí vět, abych nemusela použít přechodník.

(187) Pero, madre, de qué hablas, tú estás para que te encierren.

(CI) Ale, mami, o čem to mluvíš? Tebe by snad radši měli zavřít.

V tomto případě došlo k jinému dělení do vět. Přišlo mi vhodnější věty rozdělit, protože první věta má strukturu tázací a druhá oznamovací věty.

(202) Por favor, ¿podríamos hablar de mi problema?

(CX) Prosím, nemohli bychom mluvit o mém problému?

Nekoresponduje používání kladných a záporných otázek.

3.2.4 Stylistická rovina

Problémem stylistické roviny bylo především zvolit správnou jazykovou rovinu vyjadřování, tzn. rozhodnout se mezi spisovným, hovorovým a nespisovným (obecně českým) vyjadřováním. Španělština v tomto případě jako vodítko příliš dobře neposlouží. Mezi spisovným a hovorovým jazykem, budeme-li hovorový jazyk definovat jako mluvenou podobu spisovného jazyka, v podstatě nerozlišuje. Musela jsem tedy vyjadřovací prostředky volit na základě kontextu. Vzhledem k tomu, že texty jsou humorné, brané s nadsázkou, rozhodla jsem se pro hovorový jazyk, a to jak po morfologické, lexikální, tak po syntaktické stránce. Někdy jsem přistoupila i k obecné češtině. To v případě kdy byly v textu nějaké nadávky. Aby text netahal diváka za uši a nebil čtenáře do očí, musela jsem vyjadřování v dané části textu stylisticky srovnat. Spisovný jazyk by společně s nadávkou nepůsobil dobře.

Vulgarismy jako takové byly také problematické. Ne všechny mají stejnou „sílu“. Snažila jsem se tedy udržet rovinu, která je ještě poměrně únosná. Především kvůli předpokládaným příjemcům.

V originálu bylo často nekonzistentně používáno tykání a vykání (viz 3.2.6. Chyby ve výchozím textu). V jednom případě však šlo o rozdílný úzus v češtině a ve španělštině. Ve hře *Jedna strašidelná* jsou hlavními postavami Profesor a Studentka. Zatímco ve španělštině si tykají, což je pro španělské prostředí zcela přirozené, v češtině by si měli vykat, a to přestože jsou jejich dialogy často poměrně neformální.

Celkově jsem se snažila stylistickou rovinu originálu zachovat.

3.2.5 Interpunkce

Použití interpunkce se ve španělštině a v češtině liší. Liší se například používání čárek ve větě. Zatímco čeština má jasně daná pravidla vycházející ze syntaxe (germánský princip), španělština se řídí především sémantickým a rytmičným členěním sdělení (románský princip⁹¹). Jiný je ale i způsob používání otazníků a vykřičníků (tázacích, rozkazovacích a zvolacích vět). Ve španělštině je možné začlenit například otázku doprostřed oznamovací věty. To v češtině možné není, a tak bylo často nutné změnit členění do vět.

(14) qué te pasa. ¿estás bien? eh, eh, qué te pasa. ¿son los monstruos?, ¿te están haciendo daños esos cabrones?

(VI) co ti je? jsi v pohodě? hej, co ti je? příšery? ty potvory ti ubližujou?
Vzhledem k povaze vět jsem dvě tečky změnila na otazníky a vynechala jsem čárku mezi posledními dvěma větami. V originále se na konci repliky jedná o jednu větu (vzhledem k čárce, velká písmena v první hře bohužel jako vodítko neposlouží).

(45) ¿sabes?, yo me levantaría, pero, desgraciadamente, no puedo.

(XXIV) víš, já bych se zvedla, ale bohužel, nemůžu.

Pokud by bylo *víš* na konci věty jako dovětek, zachovala bych otazník. Na začátku věty má však spíše kontaktní funkci, a tak mi přišlo zbytečné věty rozdělovat na otázku a oznamovací větu.

(13) Pero, qué hace, hombre.

(LXX) Ježíši, co dělá?

V tomto případě jsem použila otazník, věta má tázací charakter. Kromě toho jsem *hombre* nahradila za Ježíši. *Člověče* se používá spíše pokud přímo s někým mluvíme, u třetí osoby to není tak obvyklé.

(233) Y por eso estoy aquí: para que me diga usted dónde está la llave.

(CXXV) A proto jsem tady, abyste mi řekl, kde ten klíč je.

Názory na to, zdali zachovávat dvojtečky tam, kde jsou ve španělštině, se liší. Tato věta ale nemá složitou strukturu a dvojtečka mi přišla zbytečná.

V originálním textu jsou často nedořečené věty nebo věty s odmlkami. Interpunkčně jsou takové případy značeny třemi tečkami „...“ nebo třemi tečkami a čárkou „...“. Podle internetové jazykové příručky je i v češtině možné použít tři tečky a čárku: „*Za třemi tečkami často následují další interpunkční znaménka, která se za tři tečky připojují bez mezery (např. „Jestli si to nepřečteš, tak...,“ výhrušně pravil Pepa*⁹²).“ Nicméně český čtenář na to není moc zvyklý. Kromě toho by nebylo možné tři tečky a čárku použít vždy tam, kde je v originále –

91 J. Králová, Vybrané problémy španělské stylistiky, s. 26.

92 Zdroj: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=166>

čárka musí mít ve větě opodstatnění jako taková, tzn. tři tečky a čárka se mohou objevit jen tam, kde by jindy byla alespoň čárka. Použití tří teček a čárky by tedy stejně nekorespondovalo s originálem. Rozhodla jsem se proto nakonec tři tečky a čárku nepoužít a psala jsem pouze tři tečky.

Na některých místech jsem „!“ nahrazovala „?!“. Bylo to v případech, kdy věta zvolací byla zároveň větou tázací. V češtině se dvojice „?!“ používá celkem běžně.

(142) ¡Cómo que no!
(LXXV) Jak to, že ne?!

(174) ¡Que, qué está pasando ahí delante!
(XCIII) Co, co se to tam vepředu děje?!

(235) ¡Pero tú qué quieres de mí!
(CXXVI) Co ode mě chceš?!

3.2.6 Chyby ve výchozím textu

V originále se vyskytlo několik nesrovnalostí. Občas došlo k neopodstatněné změně z tykání na vykání nebo naopak. Další chyby byly spíše formální – jména postav napsaná malými písmeny, někdy byla postava pojmenována jinak.

(20) Axa.– (...) ¿y cuánto tiempo lleva esperándole?
Ina.– ¿se lo digo en horas, en días, en meses o en años?
Axa.– ¿en años? ¿quieres decir que todavía no se ha pasado por aquí godot?
(X) Axa: (...) a jak dlouho už na něj čekáš?
Ina: a chceš to na hodiny, dny, měsíce nebo roky?
Axa: roky? chceš říct, že tudy ještě nešel?

Hlavním problémem zde bylo, že v originále došlo v textu ke změně osoby u sloves. Axa přešla z tykání (v předešlých replikách) do vykání a zase zpět. Vzhledem k tomu, že v celém textu tato postava používá tykání a že neměla pro přechod na vykání žádný důvod, nijak jsem tuto odchylku v překladu nezohledňovala. Stejný problém s tykáním a vykáním nastal i na straně 153, kde najednou začne *Zrcadlo Studentce* místo vykání tykat.

(88) DONJUÁN 2.– (**A DONJUÁN**) Y tú no te muevas de ahí, que no quiero hacerte daño. (**Se va con la AMANTE.**)
(XLVIII) DONCHUÁN 2: (**K DONCHUÁNOVI.**) A ty se odsud ani nehni, nechci ti ublížit. (**Odchází s NEVĚSTOU.**)

V této i v některých předchozích replikách byla Nevěsta „přejmenována“ na *Milenku*. V překladu jsem zachovala *Nevěstu*. Podobně na s. 101 se z *Muñeco ventrícuo* stalo pouze *Muñeco* nebo na s. 129 z *Maldita cleptómana* jen *Cleptómana*.

(182) *Entra un angelote decrepito con más de doscientos años de edad.*

(192) ... entre nosotros hay una diferencia de más de dos mil años.

(XCVIII) *Přichází strhaný anděl, je mu přes dva tisíce let.*

(CV) Vždyť je mezi námi rozdíl přes dva tisíce let.

Ve výchozím textu nekoresponduje Kupidův věk ve scénické poznámce, když se poprvé objevuje na scéně, a v Dceřině replice. V překladu jsem údaje sjednotila na dva tisíce let, protože dvě stě let je na Kupida málo.

3.3 Typologie překladatelských posunů

V překladu k mnoha posunům nedocházelo. Ve větší míře se pouze objevily gramatické posuny. Vzhledem k povaze textu nebylo zapotřebí explicitací a kondenzací. Pokud se vyskytly, tak jen ojediněle. Jde o dramatický text, takže pro explicitace nebylo příliš místa. Místo nich jsem používala substituce (viz výše, především lexikální rovina problémů překladu). Ani pro kondenzaci nebylo příliš místa. Věty už jsou samy o sobě dost krátké. Stejně tak zesilování a zeslabování. Zeslabování by se mohlo objevit u nadávek, nicméně do takového textu, jako jsou *Spící stromy*, patří. Samozřejmě ve správné míře. Některé vulgarismy jsem trochu oslabila, ale šlo spíše o ohled na to, že bude hra reprezentována na jevišti a že daná slova opravdu musí někdo vypustit z úst. Stejně je to i se zesilováním. Mým cílem bylo zachovat vše tak, aby to pokud možno odpovídalo originálu. Některé vulgarismy jsou ve španělštině tak běžné, že jejich zeslabení směrem do češtiny vlastně nebylo zeslabením v pravém slova smyslu. Významově sice odpovídá jedno slovo, funkčně je to ale často jiné, používanější, které už ztrácí mnoho ze svého původního „náboje“. Věty byly většinou krátké, a tak pro mnoho posunů ani nebyl prostor.

3.3.1 Gramatické posuny

(40) los deseos de godot son órdenes.

(XXI) přání godota vám bude rozkazem.

Došlo ke změně slovesného času. Son → bude. Kromě toho má tato věta v češtině ustálený slovosled, většinou se říká *tvé přání je mi rozkazem*. Proto jsem do věty doplnila předmět *vám*.

(99) Qué asco, por Dios.

(LIII) Fuj, proboha.

Asco je substantivum, *fuj* je citoslovce. Došlo ke změně slovního druhu, a tedy ke gramatickému posunu.

(111) Sí, claro, yo doy vida a los muñecos.

(LX) Ano, samozřejmě, díky mně maňásci ožívají.

V originále je podmětem věty *yo*, v překladu jsou to *maňásci*.

(184) Mamá, no hay quien te entienda.

(XCIX) Mami, já ti nerozumím.

Na rozdíl od originálu je v překladu podmětem věty *já*, tím pádem sloveso je v 1. osobě čísla jednotného. V originále je sloveso ve 3. osobě jednotného čísla.

(237) Así que, date prisa, que tengo mucho trabajo.

(CXXVIII) Takže, šup, honem, mám hodně práce.

Date prisa, spojení skládající se ze slovesa a podstatného jména, jsem nahradila spojkou a citoslovcem.

3.3.2 Další posuny

(40) vosotras, al lado de godot, sois mierda.

(XXI) vy jste vedle godota jen špína.

Zeslabení. *Mierda* je velmi často používaný vulgarismus, častým používáním tedy trochu ztrácí na síle. I proto jsem volila šlabší výraz *špína*. Vulgárnější výrazy by podle mě byly už příliš.

(138) “Muerto” y “viviente” son dos palabras que nunca pueden ir juntas.

(LXXIII) Někdo může být buď mrtvý, nebo živý, ale aby byl nemrtvý a neznamenal to, že je živý, to nejde.

Věta se vztahuje k výrazu *muerto viviente* a *nemrtvý*. Ve španělštině jsou to *dvě slova, která nejdou dohromady*. V češtině jde však o jednoslovný výraz, a tak bylo třeba mu větu přizpůsobit. Ve výsledku bych posun označila jako explicitaci.

(171) Pues ande, enamórela.

(XCI) No tak, jděte, sbalte ji.

Sbalte ji je mnohem hovorovější než *enamórela*. Tento posun bych označila za zesílení.

(248) Sí, y un indio. ¿No ves las plumas?

(CXXXIV) Jo, a Indián. Nevidíš ty péra?

Jde o popis erotické scény. Přestože v originále je slovo *plumas*, které není nijak dvojznačné, využila jsem příležitosti a v češtině dala dvojsmyslný výraz. Zdálo se mi to jako vhodná příležitost pro kompenzaci.

3.4 Metoda překladu

Metoda překládání prošla v dějinách velkým vývojem. Neustále se bilancovalo mezi překladem věrným a volným. Metody zacházely často až do krajních možností obou pólů – překlady doslovné nebo překlady, kde si překladatelé sami doplňovali pasáže tak, aby výsledný text co nejvíce lahodil oku nebo uchu tehdejšího příjemce.

Například v klasicismu se využívalo určitého typu adaptace – šlo o zevšeobecnění díla, o jeho univerzálnost, o to, aby v překladu nefigurovaly specifické znaky jiné kultury. Další tendencí bylo dodržování klasicistních estetických norem – umírněnost, harmonie a elegance. „*Překladatel Ducis zaměňuje v Othellovi kapesník, který Desdemona upustila, za slušnější lístek, hrdinka není uškrcena, ale probodnuta dýkou, v Romeovi a Julii je vynechána postava vulgární chůvy apod. (...) Klasicisté svou adaptací chtěli autora zdokonalit*⁹³...“

Docházelo i k lokalizacím do míst, kde se inscenovalo: „... např. *Tyl za svého pobytu v Kutné Hoře upravil Filípkův překlad Nestroye nazvaný Seznámení se na Barvířce, únos ve Hvězdě, zasnoubení v Chuchli na Seznámení v Hutích, unešení z Husy, zasnoubení v Roztěži*⁹⁴...“

I já jsem při překladu musela přistoupit k jistým opatřením, aby bylo dílo příjemci srozumitelné (např. substituce). Snažila jsem se však nezasahovat do pojetí originálu tolik, jako překladatelé v klasicismu.

Abych mohla co nejlépe dostat autorovu záměru, ještě než jsem začala s překladem, knihu jsem si přečetla. Zdá se to jako samozřejmost, ale překladatelé bývají pod časovým tlakem, a tak jim na tuto podstatnou věc někdy ani nezbyvá čas. Já jsem měla výhodu v tom, že jsem hry znala i zinscenované – přímo v podání těch, kterým byly určeny, a přímo mezi těmi, kterým byly určeny (studenti Gymnázia Budějovická). Doufám, že to ke kvalitě mého překladu přispělo.

K překladu jsem se snažila přistupovat s nadhledem, zachovávat nadsázku, kterou dramata obsahují, i humor, který je jednou z charakteristik autorova rukopisu. Vzhledem k povaze textů – krátké, jednoduché věty – jsem se snažila nedopouštět se větších posunů. I přes to se například gramatické posuny objevovaly poměrně hojně. To je ale dáno rozdílností výchozího a cílového jazyka. Metafory a přirovnání jsem se snažila nahrazovat českými verzemi, které budou srozumitelné příjemcům překladu. Pokud jsem si nebyla jistá, konzultovala jsem

93 J. Levý, České teorie překladu, s. 67.

94 J. Levý, České teorie překladu, s. 108.

problematiku s referenční literaturou (J. Ruiz, *Kniha pravé lásky*, přeložil A. Přidal) nebo dohledávala výrazy na internetu, případně jsem o radu poprosila svou vedoucí diplomové práce PhDr. Anežku Charvátovou. Při překládání i psaní komentáře překladu a teoretické části práce jsem dbala jejích rad, které mi ochotně poskytovala.

Překládala jsem podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. S ohledem na originální text – jeho obsah, styl i funkci. A s ohledem na povahu překladu a jeho příjemce.

3.5 Poznámky

V textu se objevilo ještě několik zajímavostí, které se mi nepodařilo zařadit do výše zmíněných kategorií. Byla by však škoda je opomenout.

Ve hře *Godot aneb Smrt nemá vždy poslední slovo* je postava Godota označována jako God (God: jak se opovažuješ takhle se mnou mluvit?). Vzhledem k námětu a podtextu absurdního dramatu, které bývá do značné míry existencialistické, by se mohlo jednat o hříčku se slovem *Bůh* – anglicky *God*.

Ve zmíněné hře Godot vystupuje většinu času jako muž. Na konci hry se ale ukáže, že jde vlastně o ženu. Nastává tedy zmatek s používáním rodů. Zatímco ve španělštině mezi mužským a ženským rodem často není potřeba rozlišovat – zájmeno *le* vyjadřuje oba rody, v češtině je nutné se rozhodnout. Godot je obecně vnímáno jako mužské jméno, a tak zní velmi zvláště, když je spojováno se slovy ve tvaru ženského rodu. Ženský rod jsem proto používala, jen pokud se ve stejné větě neobjevilo jméno Godot. Problematický úsek není dlouhý, a tak se tento systém dal docela dobře uplatnit. *Sbor: zabij ji, zabij ji. vs. Godot prochází kolem Miy, která ho praští berlí do břicha.* (S. XXVIII)

Autor někdy vstupuje do scénických poznámek. Někdy jako vypravěč: *HLÍDAČ se otočí a chce vystřelit a BŘICHOMLUVEC říká...* (s. LXXI) *Říká se ve scénických poznámkách běžně nevyskytuje, může v nich být popsáno, jak postava mluví (naštvaně, zvesela), ale že postava bude mluvit je zřejmé z pořadí replik. Jindy vstupuje do poznámek jen neosobním komentářem: Znovu si sedne. Vezme popcorn, který tam někde bude* (s. CXXXIII). Jde zároveň i o implicitní poznámku. Další příklad zvláštního komentáře ve scénické poznámce je ze s. CXXXIV: *HRDINA a MILENEC se začnou prát do rytmu hudby, jejich souboj představuje nacvičená choreografie plná ran, kousanců, skoků, uhýbání, bla, bla, bla.* Vtipné jsou i komentáře týkající se opony v divadle: *Hraje hudba, která hrála o přestávce, herci se chytí za ruce, a pomalu padá, pokud je v divadle – což asi nebude – opona.* (s. LXXII). *Pomalů se ji snaží políbit, světlo slábne a padá opona, pokud je, což nebude* (s. CXXXV). K oponě se vyjadřuje i Majitel ve hře *Poslední Kupidův šíp: Drahý příteli. Já už hraju školní divadlo čtyři roky a ještě nikdy jsme neměli divadlo, kde by byla opona...* (s. XCI)

Závěr

Psaní diplomové práce pro mě bylo velmi přínosné a poučné. Umožnilo mi proniknout hlouběji do problematiky překládání divadelních her a poskytlo mi překladatelskou zkušenost, k jaké bych se jinak nedostala. Zde byl pro mě největším přínosem dohled PhDr. A. Charvátové.

Myslím si, že se mi podařilo shromáždit a ucelit poznatky o problematice překládání divadelních her, což by mohlo být podkladem pro případné další teoretické práce.

Doufám, že překlad *Spících stromů* by časem mohl být i publikován. David Llorente se stává poměrně známým spisovatelem – především díky svému poslednímu dílu *Te quiero porque me das de comer*. Pokud by byl u nás vydán překlad tohoto románu a byl by úspěšně prodáván, vytvořily by se příznivé podmínky pro vydání divadelních her. Ty by se poté mohly nabídnout různým amatérským divadelním spolkům ke zinscenování.

Bibliografie

- APOLLINAIRE, G. *Hrdinské činy mladého donchuána*. 1. vyd. Překlad Petr Turek. Praha: Dybbuk, 2010, 106 s. Šíp. ISBN 978-80-7438-017-4.
- BAÑOS, P. M. *El Cantar de Mio Cid: Una antología útil* [online]. Almendralejo: IES Carolina Coronado, 2007 [cit. 2014-12-27]. Dostupné z: http://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=9&sqi=2&ved=0CGEQFjAI&url=http%3A%2F%2Fdialnet.unirioja.es%2Fdescarga%2Farticulo%2F2355237.pdf&ei=sVieVM_xCsfoywPos4GACw&usg=AFQjCNHnQ3cQuCZtcAqN7IbFVKNGb8cT-Q&bvm=bv.82001339,d.bGQ
- BASSNETT, S. *Translation studies*. 3rd ed. London: Routledge, 2004, xii, 176 s. ISBN 0-415-28014-1.
- BECKETT, S. *Čekání na Godota*. Překlad J. Kolář. V Praze: DILIA, 1963.
- BRHELOVÁ, E. Reflexe současného neprofesionálního divadla v rámci výuky ateliéru Divadlo a výchova DIFA JAMU v Brně. In: *Tradice českého ochotnického divadla a amatérské divadlo dneška: Sborník příspěvků na sympozium*. Miletín, 2010, 53-63. ISBN 978-80-254-8469-2.
- BROCKETT, O. G. *Dějiny divadla*. Překlad Milan Lukeš. Praha: Lidové noviny, 1999, 948 s. ISBN 80-700-8096-5.
- CERVERA, J. *Teoría y técnica teatral*. Editorial del Cardo, 2006, 57-59.
- CÍSAŘ, J. Smysl amatérského divadla. In: *Tradice českého ochotnického divadla a amatérské divadlo dneška: Sborník příspěvků na sympozium*. Miletín, 2010, 98-106. ISBN 978-80-254-8469-2.
- ČECHOVÁ, M., J. CHLOUPEK, M. KRČMOVÁ a E. MINÁŘOVÁ. *Současná česká stylistika*. 1. vyd. Praha: ISV nakladatelství, 2003, 342 s. ISBN 80-86642-00-3.
- ČERNÍK, R. Dramatická výchova v kontextu českého amatérského divadla v posledních dvaceti letech. In: *Tradice českého ochotnického divadla a amatérské divadlo dneška: Sborník příspěvků na sympozium*. Miletín, 2010, 42-47. ISBN 978-80-254-8469-2.
- David Llorente. Wikipedia [online]. [cit. 2014-09-14]. Dostupné z: http://es.wikipedia.org/wiki/David_Llorente
- DEL VALLE-INCLÁN, R. M. *Luces de Bohemia*. Madrid: Imprenta Cervantina, 1924.
- Dramatická tvorba 20. století*. [online]. [cit. 2014-09-23] Dostupné z: http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CCoQFjAC&url=http%3A%2F%2Fskolak.profitux.cz%2Fdokumenty%2F121.doc&ei=IEYhVLmSBsfMygOhsILQDw&usg=AFQjCNEbO_AsxYEk9wm-Euhr4NEbIIC2OA&bvm=bv.75775273,d.bGQ
- DUBSKÝ, J. *Capítulos de estilística funcional comparada: Kapitolý z porovnávací funkční stylistiky*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, 72 s.
- EANDI, M. V. *Traducir teatro: una aventura con obstáculos y satisfacciones*. In: *La revista del CCC*, č. 8., 2010, ISSN 1851-3263.
- ENGUIX TERCERO, M. La traducción teatral: entrevista a Carla Matteini Zaccherelli. In: *Trans: Revista de traductología*. 2008, 279–290.
- ESSLIN, M. The Theatre of Absurd. *The Tulane Drama Review* [online]. 1960, č. 4, s. 3-15 [cit. 2014-09-23]. Dostupné z: http://web.iitd.ac.in/~angelie/courses_files/TOA/esslin%20essay%20tdr.pdf

- GREPL, M. *Příruční mluvnice češtiny*. Vyd. 2., opr. Editor P. Karlík, M. Nekula, Z. Rusínová. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008, 799 s. ISBN 978-807-1069-805.
- GUIRAO, M. Los problemas en la traducción de teatro: Ejemplos de tres traducciones al inglés de Bodas de sangre. In: *Trans: Revista de Traductología*. 1999, 37-51.
- HARVÁNEK, Z. Kde sehnat divadelní hru. In: *DILIA: Divadelní, literární, audiovizuální agentura o. s.* [online]. 2015, 8. 2. 2015 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.dilia.cz/index.php/component/k2/item/8429-kde-sehnat-divadelni-hru>
- JANDOVÁ, J. *Anticena Skřípec 2014: Kritika českých překladů čtyř her Rafaela Spregelburda*. Obec překladatelů, 2014 [cit. 2014-08-08]. Dostupné z: http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.obecprekladatelu.cz%2Fftp%2Fdocs%2Fpřeklad_Spregelburda.doc&ei=j6zkU8jhA8Su7AbppYGYBg&usg=AFQjCNE8vwwpiTMJQtdHJ8EdcTfluO4Kg&sig2=9md8bp7ls-l49YxSuDHZsw&bvm=bv.72676100,d.ZGU
- JANDOVÁ, J. *Anticena Skřípec 2014: Kritika českého překladu hry La mueca Eduarda pavlovského*. Obec překladatelů, 2014 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z: http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.obecprekladatelu.cz%2Fftp%2Fdocs%2Fpřeklad_Pavlovského.doc&ei=hbj1U_7SPOPXyQP59oG4Ag&usg=AFQjCNEYHfiK4HIfqc9QGINUvWKL_Umfbg&sig2=IHAgQHriiW3wdqSc08Mtcg&bvm=bv.73231344,d.bGQ
- JIRÁT, V. Obrozené překlady Mozartova Dona Juana (1. Překlad Macháčkův). In: *Slovo a slovesnost*. 1938, 73-90. 2. ISSN 0037-7031. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/>
- JIRÁT, V. Obrozené překlady Mozartova Dona Juana (2. Překlad Štěpánkův). In: *Slovo a slovesnost*. 1938, 202-212. 4. ISSN 0037-7031. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/>
- KOČIČKOVÁ, K. Pan Kaplan zkusil divadlo, stydět se nemusí. *IDnes.cz / Kultura* [online]. 2009 [cit. 2014-09-21]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/pan-kaplan-zkusil-divadlo-stydet-se-nemusi-f2j/divadlo.aspx?c=A090317_195044_divadlo_jaz
- KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, J. *Vybrané problémy španělské stylistiky: na pozadí češtiny*. 1. vyd. V Praze: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2012, 145 s. ISBN 978-80-7308-404-2.
- LAJDOVÁ, I. *Školní divadlo - proč a jak jej začlenit do gymnaziálního ŠVP*. Brno, 2010, diplomová práce, 8-24.
- LAPENIA, A. L. Mutis por el páramo: panorama sobre la traducción teatral. *La Linterna del Traductor: La revista multilingüe de Asetrad* [online]. [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.lalinternadeltraductor.org/n8/traduccion-teatral.html>
- LÁZŇOVSKÁ, L. Tradice českého amatérského divadla. In: *Tradice českého ochotnického divadla a amatérské divadlo dneška: Sborník příspěvků na symposium*. Miletín, 2010, 6 - 7. ISBN 978-80-254-8469-2.
- LEVÝ, J. *České teorie překladu: vývoj překladatelských teorií a metod v české literatuře*. Vyd. 2. (rozdělené do dvou svazků). Editor Jiří Honzík. Praha: Ivo Železný, 1996, 273 s. ISBN 80-237-2952-7.
- LEVÝ, J. *Umění překladu*. 4., upr. vyd. Praha: Apostrof, 2012, 367 s. ISBN 978-80-87561-15-7.
- LLORENTE, D. *Don Juan (verze 8.0)*. Překlad M. Poláková. 2008.
- LLORENTE, D. *Ruku v ruce s mrtvým bratrem: De la mano del hermano muerto*. Vyd. 1. Praha: Protis, 2011, 63, 72 s. ISBN 978-80-7386-073-8.
- LLORENTE, D. *El bufón*. 1. ed. Zaragoza: Zócalo Ed, 2001. ISBN 84-889-6228-2.
- LLORENTE, D. *Kira*. 1. ed. Zaragoza: Zócalo Editorial, 1998, 94 p. ISBN 84-889-6215-0.

- LLORENTE, D. *Los árboles dormidos*. Vyd. 1. Praha: Protis, 2009, 252 s. ISBN 978-80-7386-063-9.
- LLORENTE, D. *Ofrezco morir en Praga*. 1. ed. Zaragoza: Onagro, 2008. ISBN 978-848-8962-591.
- LLORENTE, D. *Te quiero porque me das de comer*. 1. vyd. Barcelona: Editorial Alrevés, 2014. ISBN 978-841-5900-528.
- LÓPEZ FONSECA, A. *La traducción dramática: textos para ver, oír... sentir*, In: Estudios de traducción, č. 3, Madrid, 2013, ISSN: 2174-047X.
- MACHKOVÁ, E. (Ed.). *Projekty dramatické výchovy pro středoškoláky*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2012, 5-29. ISBN 978-80-262-0093-2.
- MCAULEY, G. Translation in the performance process. In: *About Performance 1: Translation and Performance*. Sydney, 109-123.
- Na Skřipec byly nataženy nepozorné překlady her a plagiáty klasiky. *IDNES.cz: Kultura* [online]. 2014 [cit. 2014-08-08]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/prekladatelska-cena-skripec-d1f-/literatura.aspx?c=A140516_180129_literatura_ob
- NORD, Ch. *Text analysis in translation: theory, methodology, and didactic application of a model for translation-oriented text analysis*. 2nd ed. New York: Rodopi, 2005, vii, 274 s. Amsterdamer Publikationen zur Sprache und Literatur, 94. ISBN 90-420-1808-9.
- PAVLOVSKY E. *La mueca*. Buenos Aires: Ediciones Búsqueda, 1988.
- PAVLOVSKY E. *Maska*. Trans. Martina Černá. Praha: Transteatral, 2010.
- PIÑA, C. Algunos problemas teóricos y prácticos de la traducción teatral. *Crítica y Medios* [online]. 2003 [cit. 2014-07-27]. Dostupné z: <http://200.16.86.50/digital/8/conferencias/pina1.pdf>
- PIORNO, P. E. *Teatro y traducción. Aproximación interdisciplinaria desde la obra de Shakespear*. Madrid: Catedra, 2007, s. 255-256. ISBN 978-84-376-2427-3.
- PIRANDELLO, L. *Šest postav hledá autora*. Praha: [Národní divadlo], 1965.
- POPOVIČ, A. *Teória umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1975, 293 s.
- Pravidla českého pravopisu. Školní vydání včetně Dodatku*. 1.vyd. Praha: Fortuna, 1999, 383 s. ISBN 80-716-8679-4.
- POŠTA, M. *Titulkujeme profesionálně*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Apostrof, 2012, 157 s. ISBN 978-808-7561-164.
- RABADÁN, R. *Equivalencia y traducción problemática de la equivalencia translémica inglés-español*. León: Universidad de León, 1991, 301 s. ISBN 84-7719-2545-5.
- RABADÁN, R. a P. FERNÁNDEZ NISTAL. *La traducción inglés-español: fundamentos, herramientas, aplicaciones*. León: Universidad de León, 2002, 186 p. ISBN 84-977-3010-0.
- RIBAS, A. *Adecuación y aceptabilidad en la traducción de textos dramáticos*, In: Teatro y traducción, Barcelona, 1995, ISBN 84-7859-915-0.
- ROJAS, F. de. *La Celestina*. 6. ed. Madrid: Espasa-Calpe, 1960. Colección Austral, 195.
- RONDÓN, A. E. El teatro escolar. *Monografías.com* [online]. [cit. 2014-07-27]. Dostupné z: <http://www.monografias.com/trabajos81/teatro-escolar/teatro-escolar.shtml>
- ROSTEN, L. *Pan Kaplan má třídu rád*. 2. vyd. Překlad P. Eisner. Praha: Práce, 1970, 112 s. Erb. ISBN 978-80-7309-797-4.
- ROSTEN, L. *Pan Kaplan má stále třídu rád*. Překlad A. Přidal. Praha: Odeon, 1987.
- RUIZ, J. *Kniha pravé lásky*. Praha: Odeon, 1979.
- SHAKESPEARE, W. *Dílo*. Vyd. 1. Překlad Martin Hilský. Praha: Academia, 2011, 1677

s. ISBN 978-802-0019-035.

SOCHROVÁ, M. *Český jazyk v kostce: pro střední školy*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2007, 224 s. V kostce (Fragment). ISBN 978-802-5301-890.

SPREGELBURD R. *La estupidez, El pánico*. In: Spregelburd R. *Heptalogía de Hieronymus Bosch*. Buenos Aires: Atuel, 2004, s. 17-171 a 175-261.

SPREGELBURD R. *La inapetencia*. In: Spregelburd R. *Heptalogía de Hieronymus Bosch*. Buenos Aires: Ed. Adriana Hidalgo, 2000, s. 3-24.

SPREGELBURD R. *La modestia*. In: Spregelburd R. *Heptalogía de Hieronymus Bosch I, II, III*. Buenos Aires: Atuel, 2009, s. 79-180.

SPREGELBURD R. *Nechutenství, Skromnost, Hloupost, Panika*. Trans. M. Černá. In: Spregelburd R. *Heptalogie Hieronyma Bosche / Heptalogía Hieronyma Boscha*. Praha: Transteatral, 2010, s. 13-27, 41-87, 89-183, 185-241.

SVOBODA, K. O překládání. In: LEVÝ, J. a J. HONZÍK. *České teorie překladu*. 2. vyd. Praha: Železný, 1996, s. 268. ISBN 80-237-2839-3.

Tři tečky. In: *Internetová jazyková příručka* [online]. 2008-2014 [cit. 2014-09-25]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=166>

ULIČNÝ, Ze špan. přel. a doslov napsal Miloslav. *Píseň o Cidovi*. 1. vyd. Praha: Práce, 1994. ISBN 80-208-0327-0.

UNAMUNO, M. de. *Mlha*. Praha: Odeon, 1971.

VALÁŠEK, M. Takhle je to dané, toto inscenujte!: Rozhovor s překladatelem Františkem Frölichem. *Souvislosti: Revue pro literaturu a kulturu* [online]. [cit. 2014-07-13]. Dostupné z: <http://www.souvislosti.cz/299/frohl.html>

VANČURA, Z. O překládání divadelních her: Sur lárt de traduire les ouvrages destinés à la scène. In: *Slovo a slovesnost*. 1937, 232-236. 4. ISSN 0037-7031. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/>

ZORRILLA Y MORAL, J. *Don Juan Tenorio*. Madrid: Santillana, c1992. Leer en español. ISBN 84-294-4048-8.